สัตบุรุษ ศัลยแพทย์

ทองดี ชียพานิช

สารบัญ

อาจาริยบูชา 1

- พญ.วรพินทร์ โกมุทบุตร

ประวัติ 5

- นพ.ทองดี ชัยพานิช

เส้นทางชีวิต 7

- **บทเรียนวัยเด็กสร้างปรัชญาการดำรงชีวิต** 16
  พันตำรวจโท สุรินทร์ ชัยพานิช
- **อาจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช หรือ พี่ทองดี ที่เรารู้จัก** 17
  นพ.ชาลี – พญ.กรรณิการ์ พรพัฒน์กุล
- **ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 19
  พลอากาศเอก นพ.อวยชัย เปลื้องประสิทธิ์

อาจารย์และเพื่อนศิริราช รุ่น 67

- **คุณหมอทองดี ชัยพานิช ที่รักและนับถือ** 23
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นพ.สมชัย บวรกิตติ
- **คุณหมอทองดี ชัยพานิช ผู้ทำความเจริญแก่วงการแพทย์ไทย** 26
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.มนตรี ตู้จินดา
- **ทองดี มงคลนามของสยามประเทศ** 29
  หมอพูนพิศ และหมออัปสร อมาตยกุล
- **แด่ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 30
  ศาสตราจารย์ นพ.ประกอบ ทองผิว
- **ทองดี เพื่อนรัก** 31
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ประพุทธ ศิริปุณย์
- **ทองดีเป็นเพื่อนแพทย์** 32
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.พงษ์ศักดิ์ วิสุทธิพันธ์

- **สุขสันต์วันครบ 7 รอบ** 34
  ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ พญ.สุวัธนา นนทะสุต

ความเป็นครู แพทย์รามาธิบดี แพทย์ธรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ

- **แด่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 37
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วิวัฒน์ วิสุทธิโกศล
- **ครูแพทย์ที่ดีมาก** 39
  รองศาสตราจารย์ นพ.สุชาติ อารีมิตร
- **ด้วยความเคารพจากศิษย์** 41
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.กฤษฎา รัตนโอฬาร
- **ท่านเป็นผู้ดูแล Resident** 43
  รองศาสตราจารย์ นพ.วิเศษ สุพรรณชาติ
- **My Inspiration** 44
  Dr. Supoj Tanchajja นพ.สุพจน์ ตันชัชชะ
- **ผมตื่นเต้นและดีใจที่พบอาจารย์ทองดี** 45
  ศาสตราจารย์ นพ.วิเชียร เลาหเจริญสมบัติ
- **อาจารย์ทองดีที่เคารพรักยิ่ง** 46
  ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.จรัญ มหาทุมะรัตน์
- **แบบอย่างที่ดีจากครูแพทย์ที่ดี** 49
  นพ.นิลวัฒน์ ตุประตกุล
- **มุทิตาจิตแด่ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 51
  นพ.สุเมธ ฮั่นตระกูล
- **ครั้งแรกที่พบอาจารย์ทองดี** 52
  ศาสตราจารย์ นพ.ประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์
- **แด่... อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 53
  รองศาสตราจารย์ นพ.ประเสริฐ ไตรรัตน์วรกุล
- **“ในโอกาสที่ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช อายุครบ 84 ปี”** 54
  นพ.สาธิต กรเณศ

- **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 56
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.โสภณ จิรสิริธรรม
- **แด่... อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 59
  พลเรือตรีหญิง พญ.ดารา บุรสิกพงศ์
- **เรื่องเล่าจาก นพ.เทพ เวชวิสิฐ แด่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 60
  นพ.เทพ เวชวิสิฐ
- **เรื่องเล่าจาก พญ.สุพรรณี ประดิษฐ์สถาวงษ์ แด่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 62
  พญ.สุพรรณี ประดิษฐสถาวงษ์
- **อาจารย์ทองดีที่ผมรู้จัก** 63
  ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.เทพ หิมะทองคำ
- **“อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช” ที่รู้จัก** 65
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์
- **มุทิตาจิต ครบรอบ 84 ปี** 67
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.เพลินจิตต์ ศิริวัณสาณฑ์
- **อาจารย์ทองดีกับศัลยพยาธิวิทยา** 69
  ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.ประวัติ นิธิยานันท์
- **อาจารย์ทองดี ที่ผมรู้จัก** 71
  รองศาสตราจารย์ นพ.ณรงค์ สุภัทรพันธุ์
- **อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 73
  รองศาสตราจารย์สุจินต์ วิจิตรกาญจน์
- **ความประทับใจใน ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 74
  รองศาสตราจารย์สุนทรี ภานุทัต
- **วาระครบรอบ 84 ปี** 76
  สร้อยสุมน โสพรรณากร
- **ครั้งหนึ่งที่ได้ร่วมงานกับอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 77
  หมู (นันทวัน สถลนันทน์)
- **รองศาสตราจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช คนดีที่ผมรู้จัก** 78
  อนุสรณ์ วีระชาลี

- **ระลึกถึงอาจารย์ในฐานะศัลยแพทย์** 81
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.สุชาติ อินทรประสิทธิ์
- **อาจารย์ศัลยศาสตร์** 83
  รองศาสตราจารย์ นพ.จิตตินัดด์ หะวานนท์
- **ความประทับใจที่มีต่อท่านอาจารย์ทองดี** 84
  ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.อมรพล กันเลิศ
- **ความทรงจำกับ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 85
  ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.พลินทร์ ลิมปวิทยาพร
- **ความประทับใจที่มีต่อท่านอาจารย์ทองดี** 86
  อาจารย์ พญ.ฆริกานต์ อักษรชาติ
- **ขอคารวะ อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 87
  รองศาสตราจารย์สุปราณี ศรีฉัตราภิมุข

ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

- **เนื่องในโอกาสครบรอบ 84 ปี “นพ.ทองดี ชัยพานิช”** 91
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.อรุณ เผ่าสวัสดิ์
- **ความรู้สึกประทับใจในชีวิตการงานของ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 93
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.จอมจักร จันทรสกุล
- **ทองดีผู้ปิดทองหลังพระ** 95
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ปริญญา สากิยลักษณ์
- **“อาจารย์ทองดี ชัยพานิช : ศัลยแพทย์ผู้เป็นพี่และเป็นเพื่อน”** 98
  พลโท ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ณรงค์ รอดวรรณะ
- **แด่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช “ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่ข้าพเจ้ารู้จัก”** 100
  พลโท ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.นพดล วรอุไร
- **ในฐานะลูกศิษย์** 103
  ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ

- **An Extraordinary Supersurgeon Named Thongdee** 105
  พลตำรวจตรี นพ.ชุมศักดิ์ พฤกษาพงษ์
- **อาจารย์ทองดี นับได้เป็นปูชนียบุคคล** 107
  พลตรี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วิบุล สัจกุล
- **“ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช อายุครบ 84 ปี”** 108
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ดรินทร์ โล่ห์สิริวัฒน์
- **แด่ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ผู้อำนวยการคนแรก ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย** 109
  นพ.วิเชาว์ กอจรัญจิตต์ และเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ

สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย

- **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 115
  นพ.จรินทร์ โรจน์บวรวิทยา
- **ขอคารวะแด่ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในวาระอายุครบ 84 ปี ตุลาคม พ.ศ. 2563** 117
  รองศาสตราจารย์ นพ.พินิจ กุลละวณิชย์
- **ศัลยแพทย์ผู้ปิดทองหลังพระ สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร** 120
  รองศาสตราจารย์ นพ.สถาพร มานัสสถิตย์
- **แด่ ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ที่เคารพรัก ในวาระ 84 ปี** 122
  ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นพ.อุดม คชินทร

พัฒนาการปลูกถ่ายอวัยวะของประเทศ

- **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 127
  นพ.วิศิษฏ์ ฐิตวัฒน์
- **รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่ผมรู้จัก** 129
  ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.ชวลิต อ่องจริต
- **อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 131
  พลตรีหญิง พญ.อุษณา ลุวีระ

- **“อาจารย์ทองดี ชัยพานิช”** 132
  ศาสตราจารย์คลินิก นพ.ไพบูลย์ จิตประไพ
- **บันทึกความทรงจำ** 134
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.พิมล เชี่ยวศิลป์
- **อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ครบ 7 รอบ** 136
  นพ.วิรุฬห์ มาวิจักขณ์

นำนวัตกรรมของการบริหาร และการจัดการ มาสู่วงการแพทย์เอกชนอย่างเป็นรูปธรรม

- **แด่... อาจารย์ทองดี** 143
  นพ.อุดม หะริณสุต
- **แด่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ครูแพทย์** 147
  ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วีระสิงห์ เมืองมั่น
- **คุณหมอทองดี เพื่อนรัก** 150
  คุณหมอ บุญเทียม เขมาภิรัตน์
- **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช กับ โรงพยาบาลสมิติเวช** 153
  พญ.เบญจมาศ พิศาลสารกิจ
- **กำเนิดโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา** 155
  พญ.โสภาพรรณ เผื่อนปฐม
- **มุทิตาจิต แด่อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 158
  นพ.โชคชัย จารุศิริพิพัฒน์
- **My Best Role Model and Painless Learning ในชีวิตของผม** 159
  นพ.จัตุรงค์ ภูพรวิวัฒน์
  พญ.กชกร สิริประเสริฐ
- **มุทิตาจิต แด่นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 161
  นพ.นิธิวัฒน์ กิจศรีอุไร
- **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 162
  พญ.สุรางคณา เตชะไพฑูรย์

- **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** 164
  พญ.จันทิมา องค์โฆษิต ไกรฤกษ์
- **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** 166
  รองศาสตราจารย์ นพ.จิโรจน์ สุชาโต
- **บันทึกรักจาก... หัวใจดวงน้อย** 167
  หนูเล้งและทีมสมิติเวช ศรีนครินทร์
- **ความมหัศจรรย์** 171
  ประนอม สถิรสมบัติ
- **ครบ 84 ปี อาจารย์นายแพทย์ทองดี** 172
  เจริญ มาศภมร
- **เลขานุการแพทย์ในความทรงจำ** 173
  เพ็ญพิศ รอดพาดา
- **นพ.ทองดี ชัยพานิช กับ หลักสูตรเลขานุการการแพทย์ ม.มหิดล** 174
  วิลาวัลย์ นนทะราช
- **ระบบคอมพิวเตอร์สำหรับงานโรงพยาบาล ระบบแรกในไทย** 175
  นลินี พิชัยศรทัต
- **อาจารย์ทองดีที่ข้าพเจ้ารู้จัก** 182
  พญ.จามรี (บุญโชติ) เชื้อเพชระโสภณ
- **สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร** 186
  ประทีป แตงอ่อน
  บุญชู ศรีสุข
  ธีระศักดิ์ ภูวนไท
  สมจิตร์ การมิตรี
  กุศล วิลัย

ผลงานวิจัย

- **ผลงานวิจัย Harvard Medical School และโรงพยาบาลสมิติเวช** 189

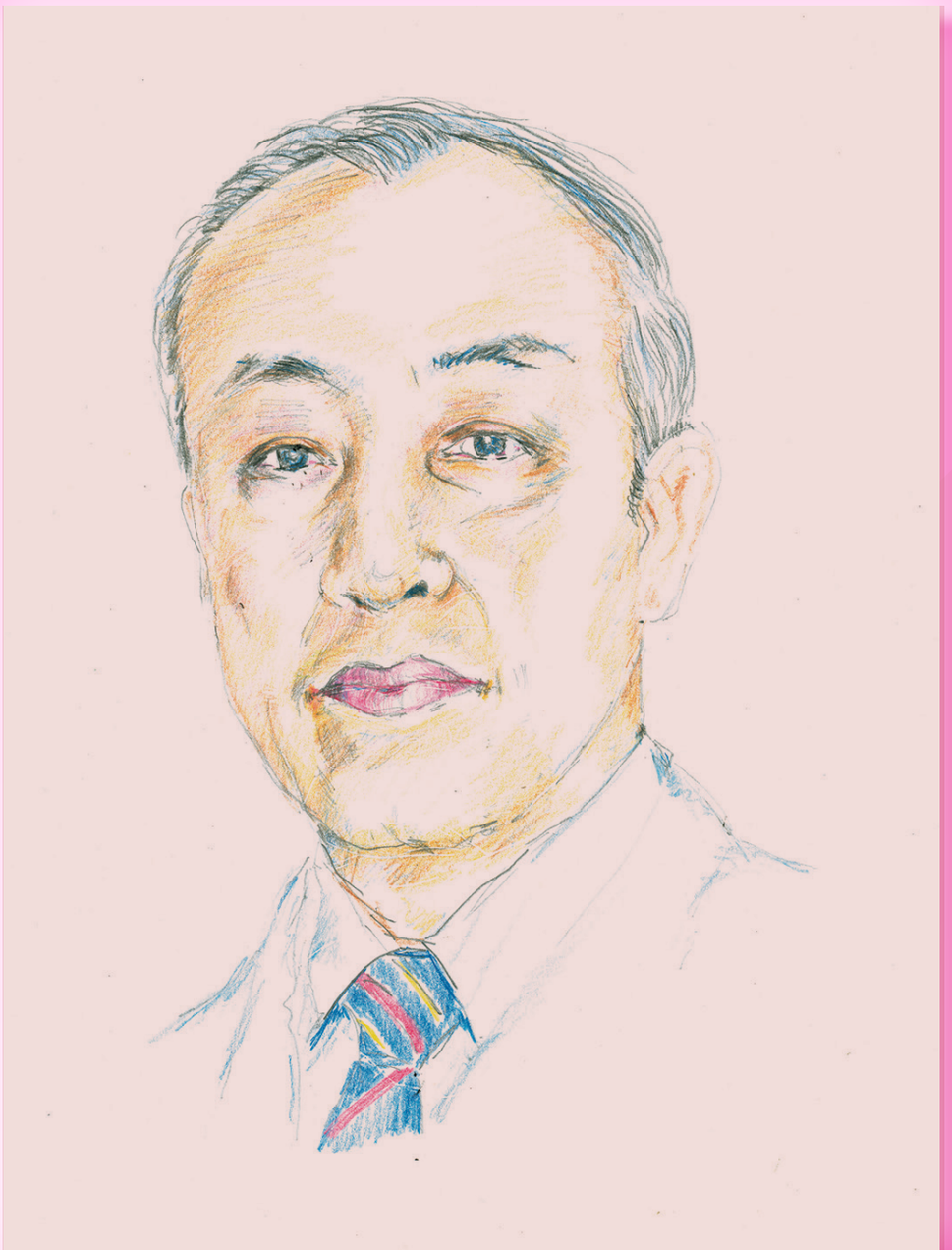
ทำนุบำรุงการศึกษา

- ให้ทุนนักเรียน นักศึกษาแพทย์ แพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์และพยาบาล
  - ทุนการศึกษา “บรรณาสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ” 193
  - ทุนนายแพทย์ทองดี ชัยพานิช และครอบครัว 195
  - ทุนราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย บริจาคโดย นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช : เพื่อกิจกรรมของแพทย์ประจำบ้าน 196

อาจาริยบูชา

ศิษย์น้อมมนัสมนสการ
ปลูกปั้นวิชา ณ คณะรา
ภาคศัลยศาสตร์ ธ ตริและตั้ง
ลำไส้และตับ คณะฯชาญ
ร่วมตั้งนะ ราชวิทยาลัย
ศัลยศาสตร์วิวัฒน์ นะวะกะนี้
ปลูกถ่ายอวัยวะ ระยะท้าย
คุณท่านอเนกมิจะนำ
เจ็ดรอบประจบ สุขะ พลัง
ตำนานจะเล่า สดุดีท่าน
คุณะท่าน ธ ทำมา
มะธิมดีนาน
ดุจสร้างวิชาการ
จะระบือระบิลไกล
ชนะใจประชาชี
จะแนะศิษย์ ระลึกจำ
กะละใช้ประโยชน์ทำ
อภิปรายกระบวนความ
ธนพรั่งผลิ เปิกบาน
คุณะ นั้นตลอดกาล

พญ.วรพินทร์ โกมุทบุตร
ศิษย์แพทย์รามาธิบดี

(ภาพวาดโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ศุภกร โรจนนิมนท์)

ทอง ชมพูนุทค่าเก้า
ดี เด่นผลงานไกล
ชัย เชิดช่วยชูใจ
พานิช ใครคิดค้า
เกรงไฟ ไม่มี
แจ่มจ้า
ทุกผู้คนนา
คู่ด้วย คุณธรรม

พญ.วรพินทร์ โกมุทบุตร

ประวัติ

ประวัติ

นาม	นพ.ทองดี ชัยพานิช
ที่อยู่	485 หมู่บ้านปัญญา (ซอย 37) ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250

ประวัติการศึกษา :

พ.ศ. 2505	แพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
พ.ศ. 2505 – 2506	แพทย์ฝึกหัด โรงพยาบาลศิริราช
พ.ศ. 2506 – 2507	Rotating Internship, St. Francis Hospital, Trenton, New Jersey, USA
พ.ศ. 2507 – 2511	Residency in Surgery, St. Elizabeth's Hospital, Tufts University School of Medicine, Boston, Massachusetts, USA.
พ.ศ. 2511 – 2512	Clinical Instructor, Tufts University School of Medicine, Boston, Massachusetts, USA
พ.ศ. 2512 – 2515	Research Fellow in Surgery, The Peter Bent Brigham Hospital of Boston, Harvard Medical School, Boston, Massachusetts, USA.

ประวัติการทำงาน และ ตำแหน่งทางวิชาการ :

พ.ศ. 2515 – 2516	อาจารย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2516 – 2521	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2521 – 2522	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2523 – 2538	บรรณาธิการวารสารวิชาการ Thai Journal of Surgery ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่ง ประเทศไทย (วาระที่ 1)
พ.ศ. 2524 – 2538	กรรมการผู้จัดการ บริษัท แพทย์สุขุมวิท จำกัด
พ.ศ. 2531	ประธานชมรมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย (ปัจจุบันเป็น สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย)
พ.ศ. 2533 – 2554	กรรมการ บริษัท เคซีอี อีเล็คโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)

พ.ศ. 2541 – 2554	กรรมการตรวจสอบ บริษัท เคซีอี อีเล็คโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)
พ.ศ. 2535 – 2537	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท
พ.ศ. 2535 – 2539	กรรมการผู้จัดการ บริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน)
พ.ศ. 2538 – 2543	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์
พ.ศ. 2535	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2541 – 2547	บรรณาธิการวารสารวิชาการ Thai Journal of Surgery ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (วาระที่ 2)
พ.ศ. 2544	ผู้บรรยายพิเศษ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2545	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2547	ผู้บรรยายพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2547 – 2552	ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2552 – 2558	อนุกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม แพทยสภา
พ.ศ. 2552 – 2558	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สมาชิกองค์กรวิชาชีพ :

แพทยสภา
แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย
สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย
สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย
สมาคมเวชสารสนเทศไทย
Diplomate, American Board of Surgery
Fellow, Royal College of Surgeons of Thailand
Fellow, American College of Surgeons
Fellow, International College of Surgeons
Asian Surgical Association
Asian Society of Transplantation
Transplantation Society

เส้นทางชีวิต

เส้นทางชีวิต

เมื่อวันที่ 7 **มกราคม พ.ศ. 2478 ด.ช.ทองดี ได้ถือกำเนิดขึ้นในครอบครัวชัยพานิช** ที่ **กรุงเทพมหานคร** สร้างความยินดีให้แก่คุณพ่อเฮียบายและคุณแม่เฉลา ชัยพานิช เป็นอย่างมาก ครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข คุณพ่อทำงานเป็นสมุห์บัญชีโรงสีข้าว ส่วนคุณแม่เมื่อว่างจากงานบ้านก็รับตัดเย็บเสื้อผ้า ความสุขอยู่กับครอบครัวไม่นาน คุณพ่อได้ล้มป่วยลงและเสียชีวิตเมื่อ ด.ช.ทองดีอายุประมาณหนึ่งขวบ

เมื่อขาดคุณพ่อ คุณแม่เฉลาและ ด.ช.ทองดี พบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ช่วงนี้ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากญาติพี่น้อง คือ คุณบุญเหลือและคุณอุดม อุชชุพันธ์ ซึ่งเป็นพี่สาวและพี่เขยของคุณแม่เฉลา ท่านจึงได้จดทะเบียนรับ ด.ช.ทองดีเป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัวอุชชุพันธ์ และได้ให้ไปพักอยู่ด้วยกันที่บ้านในซอยพิชัย 2 ถนนสาทรใต้ เขตสาทร กรุงเทพฯ นอกจากนี้ ในบางช่วงเวลาก็ได้รับความช่วยเหลือจากน้องชายของคุณแม่เฉลาคือ คุณเฉลิม ชัยพานิชด้วย

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2484 เพื่อความปลอดภัยจากภัยสงคราม ครอบครัวอุชชุพันธ์และคุณแม่เฉลาได้อพยพหนีภัยสงครามจากบ้านพักที่กรุงเทพฯ ไปพักอาศัยอยู่กับญาติฝ่ายแม่ซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ช่วงนั้นเป็นช่วงเวลาที่ ด.ช.ทองดีอยู่ในวัยที่จะต้องเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาจึงได้ส่ง ด.ช.ทองดีไปเข้าเรียนที่โรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ (ท่าพลับสุนทร) ทุกวันในตอนเช้า ด.ช.ทองดีจะไปหิ้วปิ่นโตให้พระที่วัดประศาสน์โสภณ (ท่าพลับสุนทร) ที่ออกบิณฑบาตจนกระทั่งเสร็จกิจบิณฑบาตของพระ จึงจะไปเข้าชั้นเรียน เมื่อสงครามโลกสงบลง คุณแม่เฉลาและครอบครัวอุชชุพันธ์จึงได้ย้ายกลับกรุงเทพฯ ด.ช.ทองดีเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนอำนวยศิลป์ เนื่องด้วยเป็นคนสู้ชีวิตและรักทำอาชีพการงานที่ตนเองถนัด ทำให้คุณแม่เฉลาตัดสินใจย้ายบ้านพักจากบ้านที่พักเดิมไปเช่าบ้านพักอยู่แถววรจักรและรับตัดเย็บเสื้อผ้าอันเป็นงานที่ตนเองมีความถนัดโดยมี ด.ช.ทองดีในวัยที่โตพอเป็นลูกมือคอยช่วยเหลือ ทำให้ครอบครัวผ่านช่วงวิกฤตของชีวิตไปได้ด้วยดี (เรียบเรียงโดยคุณทวีป อภิสิทธิ์)

ด้วยการเป็นคนรักการอ่านหนังสือ ด.ช.ทองดีเดินจากบ้านพักที่วรจักรไปหาหนังสืออ่านในเวิ้งนครเกษม และพบว่าสำนักพิมพ์พิทยาคารในเวิ้งนครเกษมนั้นมีหนังสือวางไว้เพื่อจำหน่ายหน้าสำนักพิมพ์ไปยืนอ่านฟรีเล่มไหนนานเท่าใดไม่เคยถูกไล่ จึงไปอ่านฟรีเป็นประจำ ในที่สุดเถ้าแก่เจ้าของสำนักพิมพ์ (นายไก๊ฉ่วง แซ่แต้) ได้ชวนให้ทำงานด้วย โดยให้เป็นเด็กคัดแยกหนังสือ สำนักพิมพ์พิทยาคารจึงเป็นสถานที่ทำงานแห่งแรก ด.ช.ทองดีได้ทำงานที่สำนักพิมพ์แห่งนี้อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนจาก

รร.อำนวยศิลป์ สู่ รร.เตรียมอุดมศึกษา และคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

การทำงานร่วมกันเป็นระยะเวลานานเริ่มจากเด็ก เถ้าแก่และคนในครอบครัวได้ให้ความสนิทสนมคุ้นเคยประหนึ่งว่า นายทองดีเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจนกระทั่งได้เดินทางไปต่างประเทศ

วัยรุ่น วัยเรียนอุดมศึกษา

เมื่อเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่หกจากโรงเรียนอำนวยศิลป์แล้ว นายทองดีได้ไปสอบเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง สำหรับการเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัย นายทองดีสอบเข้าได้เมื่อขึ้นชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่สอง ได้อยู่ห้องคิง และได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง ในสมัยนั้นการสอบจบเตรียมอุดมศึกษาปีที่สอง ใช้ข้อสอบเดียวกันทั่วประเทศ นายทองดีเป็นหนึ่งในผู้ที่สอบได้ลำดับที่ 1 ใน 50 คนแรกของประเทศที่เรียกว่า สอบได้ติดบอร์ด เพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน คือ นายกระจ่าง พันธุมนาวิน (ดร.) สอบได้ที่หนึ่งของประเทศ

เมื่อเรียนจบเตรียมอุดมศึกษาชั้นปีที่สองแล้ว นายทองดีต้องการเป็นแพทย์จึงสอบเข้าเรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นเวลาสองปี ผู้ที่จะเข้าเรียนแพทย์จะต้องสอบแข่งขันกันอีกครั้งหนึ่ง หรือที่เรียกว่า สอบข้ามฟากไปเรียนแพทย์ นายทองดีสอบผ่านและได้เลือกไปเรียนแพทย์ที่ศิริราช เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการเรียนแพทย์นั้นยาก นักศึกษาต้องทุ่มเทและทำงานหนัก สำหรับนายทองดีนั้นต้องทำงานที่สำนักพิมพ์พิทยาคารควบคู่ไปกับการเรียน เนื่องจากรับผิดชอบต่องานของสำนักพิมพ์ จึงทำให้มีบ่อยครั้งที่ต้องหอบเอางานจากสำนักพิมพ์ไปทำที่ศิริราช ด้วยความสนใจและรักงานพิมพ์หนังสือ บางครั้งจึงไปช่วยรุ่นพี่ทำหนังสือรุ่น (เวชบัณฑิต) และช่วยอาจารย์พิมพ์ตำราแพทย์ เป็นช่วงเวลาที่ทำงานหนัก แต่ด้วยใจรักและเป็นนักสู้ ทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี นายทองดีเรียนจบได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2505 นับเป็นศิริราชรุ่นที่ 67 ยังความปลื้มปีติมาสู่คุณแม่เฉลาและญาติพี่น้องเป็นอย่างยิ่ง หลังจากนั้นได้เข้าเป็นแพทย์ intern ที่โรงพยาบาลศิริราชต่ออีกหนึ่งปี

นพ.ทองดีมีความตั้งใจที่จะเป็นหมอผ่าตัดและประสงค์ที่จะไปฝึกอบรมและศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ในขณะนั้น สหรัฐอเมริกาขาดแคลนแพทย์และรับแพทย์ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ นพ.ทองดีจึงเข้าสอบ ECFMG (Education Council of Foreign Medical Graduate) ซึ่งเป็นข้อกำหนดข้อหนึ่งของสหรัฐอเมริกา ที่กำหนดให้แพทย์ซึ่งจบการศึกษาจากต่างประเทศต้องสอบผ่านก่อนเข้าทำงาน เมื่อสอบผ่านแล้วส่งใบสมัครเพื่อเข้าเป็น intern ในที่สุดได้รับการตอบรับให้เข้าทำงานที่โรงพยาบาล St. Francis ซึ่งอยู่ที่เมือง Trenton รัฐ New Jersey มีเพื่อนร่วมรุ่นศิริราช 67 ได้รับการตอบรับและไปทำงานเป็น intern อยู่ด้วยกันคนหนึ่ง

นพ.ทองดีชอบเมืองบอสตันและประสงค์จะอยู่เมืองบอสตันจึงสมัครไปเป็น resident ที่บอสตัน และในที่สุดได้รับการตอบรับเข้าเป็น resident ที่ St. Elizabeth's Hospital, School of Medicine, Tuft

University นพ.ทองดีเป็น resident อยู่ที่ St. Elizabeth's Hospital 4 ปี เมื่อจบหลักสูตรของการเป็น resident แล้วต้องรอสอบ American Board จึงได้ทำงานต่อที่ St. Elizabeth's Hospital ต่ออีกสองปีโดยทำหน้าที่เป็น Teaching Fellow in Surgery ในระหว่างนี้ก็ได้สอบบอร์ดและได้รับ Diplomate American Board of General Surgery ในปี พ.ศ. 2511 สมดังความตั้งใจมุ่งมั่นและทุ่มเทมาโดยตลอด

ต่อจากนั้น นพ.ทองดีประสงค์จะเข้าทำงานที่ Harvard Medical School ด้วยความช่วยเหลือของ Dr. Richard H. Stanton, Chairman of Department of Surgery, St. Elizabeth's Hospital นพ.ทองดีได้เข้ารับการสัมภาษณ์จาก Dr. Francis D Moore, Chairman of Department of Surgery, Harvard Medical School ผลการสัมภาษณ์ คือรับเข้าทำงานเป็น Research Fellow in Surgery มีเงินเดือนให้เล็กน้อย

นพ.ทองดีเข้าทำงานใหม่นี้ตามที่ได้มุ่งหมายไว้ด้วย นพ.ทองดีคิดว่าจะทำงานที่นี่สักระยะหนึ่ง เพราะเงินเก็บที่จะนำมาใช้จ่ายสำหรับครอบครัวคงอยู่ได้ไม่นาน เมื่อเวลาผ่านไปสองเดือนเศษก็ได้รับแจ้งว่าหาทุนวิจัยให้ได้แล้ว การทำงานที่นี่จึงต่อเนื่องไปอย่างสนุกมีความสุข ได้ทำสิ่งที่สนใจและอยากจะทำ มีผลงานวิจัยออกตีพิมพ์ในวารสารทางการแพทย์อยู่เสมอๆ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2514 จึงได้รับการทาบทามจาก Dr. FD Moore ให้เข้าทำงานเป็น Staff of Harvard Medical School นับเป็นความสำเร็จสมตามความมุ่งมั่นของ นพ.ทองดีอีกครั้งหนึ่ง

ทางเลือกว่าจะทำงานที่ใดเกิดขึ้นเมื่อ นพ.ทองดี พบกับ รศ.นพ.จินดา สุวรรณรักษ์ ในการประชุม American College of Surgeon ที่สหรัฐอเมริกาและได้รับคำชวนให้มาร่วมงาน ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นโอกาสที่จะได้กลับบ้าน การได้ทำงานในแผ่นดินเกิดเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจและรอคอยอยู่แล้ว นพ.ทองดีจึงตัดสินใจปฏิเสธข้อเสนอของ Dr. FD Moore และพาครอบครัวกลับประเทศไทย

ช่วงมุ่งมั่น มีความสุข สนุกกับงาน

นับเป็นความโชคดีอย่างยิ่งของ นพ.ทองดี ที่ได้เริ่มงานที่เมืองไทยด้วยการเป็นอาจารย์ ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2515 ผู้บังคับบัญชาโดยตรงคือ ศ.เกียรติคุณ นพ.เปรม บุรี และ รศ.นพ.จินดา สุวรรณรักษ์ ได้ให้ความเมตตา ให้คำแนะนำ ให้โอกาสและให้การสนับสนุนตลอดเวลา เพื่อนร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจกันดีและทำงานร่วมกันได้อย่างดี resident และนักศึกษาเป็นผู้ที่มุ่งมั่นตั้งใจเรียนรู้ ผู้ป่วยที่มารับบริการเป็นผู้ที่สมควรได้รับการดูแล ทำให้ชีวิตการทำงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดีผ่านไปอย่างมีความสุข มีความสนุก ในระหว่างทำงาน ณ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีนั้น นพ.ทองดี ชัยพานิช ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ ตามลำดับ

นอกเวลาทำงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดี นพ.ทองดีไปทำงานที่โรงพยาบาลเอกชนและไปร่วมงานที่คลินิกแพทย์สุขุมวิท ซึ่งมี นพ.อุดม หะริณสุต, นพ.บุญเทียม เขมาภิรัตน์, นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์ และแพทย์อีกหลายท่านดำเนินการอยู่แล้ว คลินิกแพทย์สุขุมวิทเป็นสหคลินิก มีแพทย์หลายสาขา

รวมทั้งมีทันตแพทย์ด้วย ผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาต่างชื่นชมและประทับใจในการดูแลรักษาของแพทย์จากคลินิกนี้

ในปี พ.ศ. 2522 นพ.ทองดีได้ลาออกจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และไปเริ่มทำงานร่วมกับคณะแพทย์กลุ่มหนึ่งที่โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท และโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ นับเป็นแพทย์กลุ่มแรกหรือกลุ่มบุกเบิกที่ทำงานที่โรงพยาบาลแห่งนี้

การดูแลคนไข้ให้ดีที่สุด ยึดถือหลักวิชาการและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ให้เวลากับคนไข้ อธิบายเกี่ยวกับการรักษาจนคนไข้เข้าใจดี การเตรียมตัวก่อนและหลังผ่าตัด ต้องทำอย่างไร เหล่านี้เป็นสิ่งที่ นพ.ทองดียึดถืออยู่ตลอดเวลา นอกจากดูแลคนไข้แล้วยังได้ทำงานหลายอย่างของโรงพยาบาลและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ เวลาผ่านไปอย่างมีความสุข สนุกกับงาน เป็นความท้าทาย มีแต่ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่เคยเหน็ดเหนื่อย

ด้วยความที่คุ้นเคยกับการทำงานที่สำนักพิมพ์มาตั้งแต่เด็กและในระหว่างเรียนมหาวิทยาลัย นพ.ทองดีจึงร่วมกับเพื่อนแพทย์จัดตั้งสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสารขึ้น รับพิมพ์ตำราวารสารต่าง ๆ เน้นทางด้านการแพทย์ เมื่อมีงานเข้ามาที่สำนักพิมพ์ ก็จะเข้ามาดูแลด้วยตนเอง มีการตรวจต้นฉบับ ช่วยพิสูจน์อักษรบ้าง เป็นความสุขอีกอย่างหนึ่งควบคู่ไปกับการดูแลคนไข้

ชีวิตครอบครัว

นพ.ทองดีเริ่มสร้างครอบครัว ณ Rhode Island ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2511 นพ.ทองดีได้เข้าพิธีสมรสกับคุณจันทรา ปัทมานนท์ ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนร่วมห้องเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาชั้นปีที่สอง พิธีได้จัดขึ้นที่สถานทูตไทยในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. มีท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา (ฯพณฯ ท่านสุกิจ นิมมานเหมินท์) เป็นประธานและพลโท ฟอง ประมวลรัตน์ ผู้ดูแลนักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกาได้กรุณาช่วยเหลือจัดงานให้ทุกอย่างเป็นอย่างดี ในขณะนั้น นพ.ทองดียังคงทำงานอยู่ที่ The Peter Bent Brigham Hospital of Boston และคุณจันทรากำลังศึกษาในระดับปริญญาเอก และทำงานเป็น teaching assistance อยู่ที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย Rhode Island ที่พักของครอบครัวอยู่ภายในมหาวิทยาลัย Rhode Island ทุกวัน นพ.ทองดีต้องขับรถไปทำงานที่เมืองบอสตันซึ่งเป็นระยะทางห่างออกไปประมาณ 90 กิโลเมตร

ในปี พ.ศ. 2513 ครอบครัวได้ให้กำเนิดลูกชายคนแรก (นพ.มาศธร ชัยพานิช) การเลี้ยงดูลูกในระยะ 4 เดือนแรกนั้นได้รับความช่วยเหลือจาก host family ของคุณจันทรา คือ Dr. และ Mrs. Spaulding โดย Mrs. Spaulding เดินทางเข้ามาในมหาวิทยาลัยพร้อมกับสามีซึ่งเป็น Professor สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัย Mrs. Spaulding ทำหน้าที่เป็น baby sitter ทั้งวัน ตลอดเวลาสี่เดือนนี้เป็นช่วงเวลาที่ชีวิตมีความสุขและเหนื่อยเป็นอย่างยิ่ง ความช่วยเหลือที่ได้รับจาก Dr. และ Mrs. Spaulding ครั้งนั้นเป็นสิ่งที่ครอบครัวระลึกถึงด้วยความขอบพระคุณอย่างยิ่งอยู่เสมอมา

ต่อมาเมื่อคุณแม่เฉลาเดินทางไปพักอยู่ที่ Rhode Island และช่วยเลี้ยงดูหลานทำให้ นพ.ทองดี

และคุณจันทรามีเวลาทุ่มเทกับงานมากขึ้น ในปลายปี พ.ศ. 2514 คุณจันทราจบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านเภสัชเคมี

ในปลายปี พ.ศ. 2514 นพ.ทองดีได้พาครอบครัวเดินทางกลับประเทศไทย การดำเนินชีวิตครอบครัวที่กรุงเทพฯ ระยะแรกๆ หลังจากที่ได้จากไปอยู่ต่างประเทศถึง 8 ปีนั้น ได้รับความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อจากคุณป้าบุญเหลือและลูกๆ ของคุณป้าหลายด้าน ทำให้การเริ่มต้นชีวิตของครอบครัวที่กรุงเทพฯ เป็นไปด้วยความอบอุ่น ในปี พ.ศ. 2515 ครอบครัวได้ให้กำเนิดลูกชายคนที่สอง (นพ.ทวิมาศ ชัยพานิช)

เนื่องจากทำงานหลายแห่งและหลายอย่าง นพ.ทองดีจะกลับบ้านค่อนข้างดึก แต่เมื่อใดมีเวลาจะคุยกับลูกก่อนนอนเสมอ เรื่องที่คุยจะมีเรื่องการเรียนอยู่ด้วย มีการติว basic science บ้าง surgery บ้าง จนเป็นที่รู้กันระหว่างเพื่อนของลูกๆ ว่า ถ้าต้องการ tutor ทาง surgery ต้องไปบ้านอาจารย์ทองดี

นพ.ทองดีจะเข้าร่วมประชุม American College of Surgeons ที่สหรัฐอเมริกาแทบทุกปีและจะพาครอบครัวไปด้วยเสมอ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ได้อยู่กันพร้อมหน้าทุกคนในครอบครัว เมื่อเลิกประชุมในแต่ละวันจะพาทุกคนเข้าไปในห้องนิทรรศการเพื่อเลือกซื้อหนังสือ เป็นการสร้างประสบการณ์ที่มีค่าในการเข้าร่วมประชุมต่างประเทศแก่ลูก เมื่อการประชุมเสร็จสิ้นลงจะขับรถพาไปเที่ยวตามรัฐต่างๆ ของอเมริกา นพ.ทองดีเตรียมหาข้อมูลประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองไว้เพื่อเล่าให้ฟังอยู่เสมอ

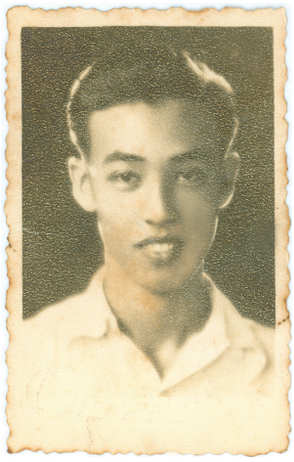
เมื่อ นพ.มาศธรไปเข้าเป็น research fellow ที่เมืองบอสตัน และ นพ.ทวิมาศไปเข้าเป็น intern ที่เมืองแวนคูเวอร์ นพ.ทองดีจะเป็นผู้พาไปหาที่พักให้จนมั่นใจว่าเรียบร้อยจึงจะเดินทางกลับ หลังจากนั้นก็จะติดตามถามข่าวอยู่เสมอ

นพ.ทองดีเป็นผู้ที่ทำงานสิ่งใดแล้ว จะทุ่มเท มุ่งมั่น ให้ได้ผลสำเร็จที่สมบูรณ์ที่สุด เรื่องการพิมพ์เอกสารตำรานั้น ถ้าพบว่ามีความผิดพลาดจะแก้ไขทันที การดูแลคนไข้ถือเอาประโยชน์ความปลอดภัยของคนไข้ต้องมาก่อนเสมอ จึงทำให้บ่อยครั้งที่**กิจกรรมของครอบครัวต้องเลื่อนเวลาไปช้ากว่ากำหนดหรือต้องยกเลิกไปเนื่องจากงานไม่เสร็จสมบูรณ์** ซึ่งทุกคนในครอบครัวเข้าใจและเป็นการสร้างนิสัยความรับผิดชอบต่องานให้เกิดขึ้นแก่ลูกด้วย

ในระยะหลังนี้ นพ.ทองดีจะสนใจติดตามการทำงานของลูกชาย นพ.มาศธร ซึ่งทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ และใช้เวลาส่วนหนึ่งไปเยี่ยมครอบครัวของลูกชาย นพ.ทวิมาศ คุณไรรมย์ และหลานสาว ด.ญ.ฐานิดา Belle ซึ่ง นพ.ทวิมาศทำงานอยู่ที่ St. Paul's Hospital, University of British Columbia เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา

ตลอดเวลาของการดำรงชีวิตและการทำงาน นพ.ทองดีเป็นผู้ยึดมั่น ใส่เกล้าอยู่เสมอในส่วนหนึ่งของพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระราชบิดาที่ทรงตรัสไว้ว่า ***"ขอให้ถือผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง"***

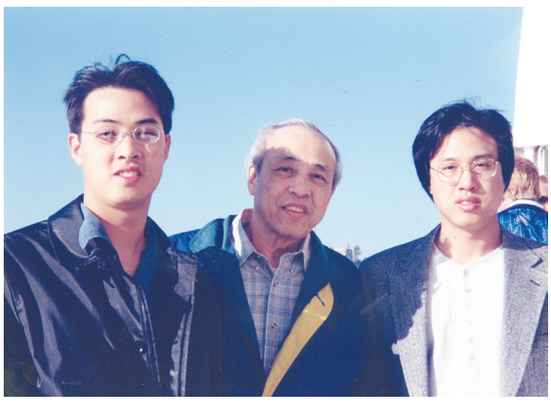

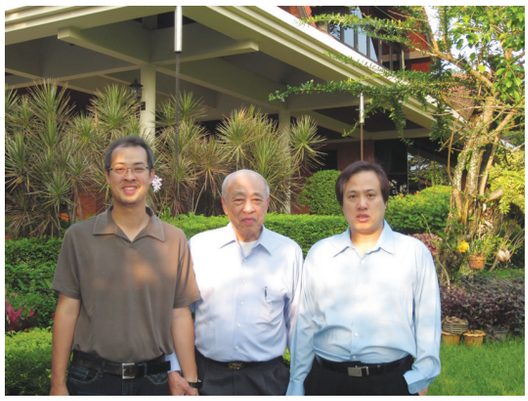

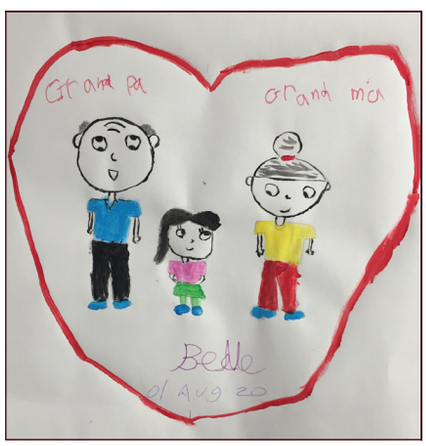

Grand Pa
grand ma
Belle
01 Aug 20

Belle
Chi

บทเรียนวัยเด็กสร้างปรัชญาการดำรงชีวิต

ผู้เขียนในฐานะญาติผู้น้องของนายแพทย์ทองดี ชัยพานิช วัยเด็กได้มีชีวิตใกล้ชิด นับถึงปัจจุบันเวลาผ่านไปรวดเร็ว เรื่องราวยังอยู่ในความทรงจำของผู้เขียนเป็นอย่างดี บทความนี้ผู้เขียนมีเจตนาเพื่อสะท้อนชีวิตในอดีตขณะยังเป็นเด็กของเด็กชายทองดี ชัยพานิช ที่มีลักษณะนิสัยสงบเงียบ ชอบเรียนรู้ในสิ่งใหม่และช่างสังเกตจดจำสิ่งต่างๆ เป็นอย่างดี

ผู้เขียนและเด็กชายทองดีสมัยวัยเด็กอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะต้องดิ้นรน ต้องขยันอดทนเพื่อรอดชีวิตและต้องเป็นคนดีของสังคมในอนาคต ขออนุญาตขยายความจริงของนายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ถึงความเป็นต้นแบบ สมัยวัยเด็กท่านเป็นนักต่อสู้ที่มีบุคลิกอดทน มุ่งมั่น ขยัน ประหยัด และมีคุณธรรม ซึ่งได้ยึดถือเป็นกิจวัตรประจำ อันทำให้เกิดเป็นนิสัยของคำว่า **‘ความสุขคือการให้’**

เมื่อเติบใหญ่จึงได้นำประสบการณ์ในอดีตมาสะท้อนเสมือนกระจกเงาในการสร้างปรัชญาการทำงานและการดำรงชีวิตทางการแพทย์ โดยยึดหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาลในการประกอบอาชีพแพทย์ถึงปัจจุบัน แม้จะล่วงเลยเข้าสู่วัยชรา ท่านก็ยังได้ค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องและพร้อมให้คำแนะนำด้านวิชาการกับรุ่นน้องอย่างบริสุทธิ์ใจ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นผู้เสียสละและมีอุดมการณ์ที่ยึดมั่นในแนวทางจำแนกได้ดังนี้

1. **นักต่อสู้** จากการต่อสู้สมัยวัยเด็ก กลายเป็นบทเรียนชีวิตในลักษณะเป็นนักต่อสู้กับอาการป่วยของคนไข้ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานในทุกเวลาโดยไม่ย่อท้อ

2. **นักคิด** เป็นผู้ค้นคว้าวิชาการก้าวไกลทันโรคใหม่ๆ อยู่เสมอ

3. **นักสร้าง** ได้มุ่งมั่นสร้างบุคลากรทางการแพทย์ นอกจากด้านวิชาการแล้ว ได้เพิ่มการมุ่งเน้นคุณสมบัติด้านสภาพจิตใจ ให้เป็นแพทย์ผู้มีเมตตาธรรม จริยธรรม และคุณธรรมต่อผู้ป่วย

4. **นักปรัชญาชีวิต** โดยยึดหลักเบื้องต้นวินิจฉัย ว่าโรคเกิดจากความเป็นโครงสร้างธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งถ้าไม่เข้าใจในด้านนี้อาจทำให้การวินิจฉัยโรคคลาดเคลื่อนได้

5. **นักให้** มีลักษณะเป็นแพทย์ที่มุ่งมั่นใช้ใจจริงในการรักษา และเข้าใจความต้องการของผู้ป่วยกับญาติ ถึงความต้องการในฐานะผู้รับ จึงใช้มาตรฐานการรักษาผู้ป่วยทุกรายด้วยบรรทัดฐานเดียวกัน โดยให้คำแนะนำ ห่วงใย และกำลังใจ ด้วยการติดตามผลการรักษาอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง อย่างละเอียด ด้วยคติที่ว่า **‘การให้คือความสุข’**

ผู้เขียนได้สนทนากับลูกศิษย์แพทย์หลายท่านของ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันถึงความรู้ความสามารถพิเศษและคุณงามความดี ด้วยความเคารพ ศรัทธา และภูมิใจในตัวท่านอันสมควรได้รับการยกย่องขนานนามว่า **‘แพทย์แห่งคุณธรรม’**

ในวาระโอกาสนี้ ผู้เขียนมีความปรารถนาดีต่อการนำเสนอบทความนี้ หากมีข้อความใดไม่เหมาะสมอันด้วยเหตุใดกับผู้อ่าน ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

พันตำรวจโท สุรินทร์ ชัยพานิช
ข้าราชการบำนาญ

อาจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช หรือ พี่ทองดี ที่เรารู้จัก

อาจารย์ **นพ.ทองดี ชัยพานิช** หรือ**พี่ทองดี** ที่เรารู้จัก (ผม... นพ.ชาลี และ พญ.กรรณิการ์ พรพัฒน์กุล) ได้รู้จักพี่ทองดีเป็นครั้งแรกที่เมือง Boston, Massachusetts, U.S.A. ในปี พ.ศ. 2510 เนื่องจากพวกเรามีโอกาสมาเรียนและฝึกงานต่อหลังจากจบคณะแพทยศาสตร์จาก จ.เชียงใหม่ เป็นแพทย์เชียงใหม่รุ่น 2 ขึ้นกับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ก่อนที่จะมีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภายหลัง

การได้พบกับพี่ทองดีเป็นครั้งแรก เนื่องจากคุณหมอกรรณิการ์เป็นแพทย์ประจำบ้านสาขาอายุรศาสตร์ที่โรงพยาบาล St. Elizabeth ซึ่งเป็นโรงพยาบาล Affiliate กับ Tufts University ซึ่งพี่ทองดีเป็น chief surgical resident อยู่โรงพยาบาลเดียวกัน ขณะนั้นมีแพทย์ไทยอยู่ใน Boston ไม่กี่ท่าน มี นพ.พัฒน์ จิระเสวีนุประพันธ์ แพทย์เชียงใหม่รุ่น 2 เป็น resident medicine อยู่ที่ New England Deaconess Hospital ผมเป็น resident เด็กอยู่ที่ Children Hospital พี่ทองดีเป็นที่พึ่งของเราสองคน โดยให้ความช่วยเหลือ แนะนำทุกด้าน เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่เราทั้งสองคนและลูกอีก 1 คน ต้องมีการปรับตัวอย่างมากในการดำรงชีวิต พี่ทองดีได้ดูแลเราเสมือนน้องคนหนึ่ง ให้คำแนะนำการดำรงชีวิตและช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น สอนผมขับรถ ซื้อรถ แม้กระทั่งแนะนำเรื่องที่พักใกล้โรงพยาบาลให้

ชีวิตใน Boston ก็ดำเนินไปอย่างมีความสุขและความยากลำบากปนกัน ได้เรียนรู้ชีวิตหลายอย่าง หลังจากนั้นมีกลุ่มแพทย์เข้ามาอยู่ Boston มากขึ้น มีอาจารย์ นพ.มนตรี และอาจารย์ พญ.ชนิกา ตู้จินดา มาอยู่โรงพยาบาลเด็ก, อาจารย์ นพ.อุดม หะริณสุต มาอยู่ที่ VA Hospital ทำทางด้าน Liver โดยย้ายติดตาม Professor Hymen Zimmermann ซึ่งคุณหมอกรรณิการ์ก็มีโอกาสได้เข้าฝึกงานต่อหลังจากจบอายุรศาสตร์ทั่วไปแล้ว, อาจารย์ นพ.เติมชัย ไชยนุวัฒน์ และอาจารย์ นพ.สิน อนุราษฎร์ ก็ได้มา train GI, Liver ต่อใน VA Hospital เช่นกัน และอาจารย์ นพ.เทพ หิมะทองคำ ก็เข้ามา train ที่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham ใน Boston เช่นเดียวกัน

ชีวิตในเมือง Boston มีความสุขและเหนื่อยมาก แต่พี่ทองดีก็ยังเป็นพี่ใหญ่ที่คอยให้คำแนะนำพวกเรา พวกเรามีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พี่ทองดีได้ train จบและกลับมาสอนอยู่ที่ รพ.รามาธิบดี และ รพ.สมิติเวช ตามลำดับ

ผมและครอบครัวก็กลับมาตามหลัง มาอยู่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่พวกเราไม่เคยลืมพี่ทองดี ยังติดต่อกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะคุณหมอกรรณิการ์ได้พบปะในสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารเกือบทุกปี ผมเองเมื่อประมาณ 30 ปีก่อนก็ได้รับความกรุณาจากพี่ทองดี, ท่านอาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ และคุณหมอพรเทพ ช่วยผ่าตัดลำไส้โป่งพองอักเสบจนหายดี

จากเหตุการณ์เหล่านี้ทำให้เราคิดว่า ในชีวิตที่ผ่านมาจนกระทั่งวันเกือบสุดท้ายของชีวิต เราได้รับความกรุณาจากพี่ๆ และเพื่อนๆ มาอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่ทองดี และได้รับคำแนะนำแนวปฏิบัติต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของครอบครัวเรา

ในโอกาสที่**พี่ทองดี ชัยพานิช อายุครบรอบ 84 ปี** ผมและคุณหมอกรรณิการ์ขอกราบอวยพรให้พี่ทองดีและครอบครัว **มีความสุข สุขภาพดี ตลอดไป**

นพ.ชาลี – พญ.กรรณิการ์ พรพัฒน์กุล

เชียงใหม่

กรกฎาคม 2563

ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

เมื่อปี พ.ศ. 2515–2516 เป็นระยะเวลาที่ผมกำลังทำงานเป็นแพทย์ประจำบ้าน ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช ได้มีผู้ป่วยเป็นชาวจีนอายุประมาณ 60 ปี (นายไต้ แซ่ลิ้ม) มาพบด้วยอาการลำไส้อุดตันเมื่อกลางดึกของคืนวันหนึ่ง และมีญาติพามาที่ห้องฉุกเฉิน ซึ่งผมรู้จักญาติที่พามาเป็นอย่างดีเพราะเขาเป็นผู้จัดการโรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ที่พวกเราชาวศิริราชมาใช้บริการพิมพ์หนังสือต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ผู้ป่วยได้รับการดูแลโดยการผ่าตัดจนหายปกติ กลับบ้านได้

หลังจากนั้นประมาณสี่เดือนเศษ ผู้ป่วยมีอาการท้องอืด อาเจียน และปวดท้องมากอีกครั้ง อาเสี่ยฮ่งแค (นายลิขิต ธนะสารอักษร) ได้พามาพบผม ที่ห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลศิริราชอีกเช่นเคย ครั้งนี้อาเสี่ยฮ่งแค ท่านพาคุณหมอมาแนะนำให้ผมรู้จักด้วย ท่านมีชื่อว่า **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งท่านได้แนะนำตัวว่าท่านเป็นแพทย์ศิริราชรุ่นที่ 67 ท่านเพิ่งกลับมาจากสหรัฐอเมริกา และกำลังจะเข้าเป็นอาจารย์ ณ โรงพยาบาลรามาธิบดี และผมได้ดำเนินการแก้ไขผู้ป่วยจนหายเป็นปกติอีกครั้ง แต่ผู้ป่วยรายนี้ก็กลับมามีอาการเช่นเดิมอีกหลายครั้ง ผมจึงเรียนปรึกษาอาจารย์ นพ.ทองดี ว่าถ้าจะแก้ไขปัญหานี้จะทำวิธีที่เรียกว่า Noble plication operation จะดีหรือไม่ ท่านอาจารย์ นพ.ทองดี สนับสนุน ซึ่งทำให้ผู้ป่วยหายจากอาการลำไส้อุดตันตั้งแต่นั้นมา โดยทุกครั้งที่ผมทำผ่าตัด อาจารย์ นพ.ทองดีจะมาคอยให้กำลังใจไม่เคยขาด ทำให้ผมมีกำลังใจและมั่นใจมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผมไม่เคยลืมในน้ำใจที่ดีงามของท่านจนถึงทุกวันนี้

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ท่านอาจารย์ นพ.ทองดีและผมมีความสนิทสนมกันในฐานะแพทย์รุ่นพี่ ฐานะอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ และฐานะที่ชอบการทำหนังสือและรักโรงพิมพ์ (อักษรสัมพันธ์) จึงมีโอกาสพบกันอยู่เนื่อง ๆ ต่อมามีการแยกโรงพิมพ์เป็น 2 แห่ง คือ โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ของอาเสี่ยฮ่งแค (ที่ท่านอาจารย์ นพ.ทองดีสนิทสนม) และโรงพิมพ์อักษรสมัยที่มีอาเสี่ยเฮงเป็นเจ้าของและผมสนิทสนม และเมื่อผมย้ายไปทำงาน ณ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. เมื่อปี พ.ศ. 2517 ท่านอาจารย์และผมจึงห่างเหินกันไปบ้าง

ในปี พ.ศ. 2529 ผมได้รับการแต่งตั้งเป็นบรรณาธิการวารสารจดหมายเหตุทางแพทย์ (จพสท.) บุคคลแรกที่ผมนึกถึงคือ ท่านอาจารย์ทองดี จึงเรียนขอคำแนะนำในเรื่องรูปแบบและช่วยคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาร่วมเป็นกองบรรณาธิการ ซึ่งท่านได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาสำคัญ และท่านอาจารย์ยังเสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน มาเยี่ยมผมที่โรงพิมพ์เป็นครั้งคราว ซึ่งท่านรู้จักกับเจ้าของโรงพิมพ์นี้อย่างดี นับว่าท่านอาจารย์เป็นผู้ที่ให้ความเมตตากรุณาต่อผมเป็นพิเศษ ***เพราะในการฟื้นฟูวารสารฯ ขึ้นใหม่ในขณะนั้นถือว่าอยู่ในภาวะวิกฤติ วารสารฯ ออกล่าช้าไปถึง 3 ปี สถานการณ์การเงินติดลบ มีเรื่องที่ค้างอยู่จำนวนมาก ท่านอาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องการวางแผน เรื่องระบบการพิมพ์วารสาร จึงทำให้ผมได้ประคองสถานการณ์วิกฤติครั้งนั้นผ่านไปด้วยดี โดยใช้เวลาถึง 3 ปี*** ซึ่งผมยังระลึกถึงอยู่เสมอในความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์มิรู้ลืม

หลายปีต่อมา **ผมได้พาเพื่อนรักของผมมาพบกับท่านอาจารย์ทองดี ที่โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ท่านก็ยังเผื่อแผ่ความเมตตามายังเพื่อนของผมอีกด้วยเช่นกัน**

ในสายตาของผมแล้ว **ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช**

1. **ท่านเป็นศัลยแพทย์ที่มีฝีมือ เป็นนักวิชาการและมีความรักในวิชาชีพ**
2. **ท่านเป็นบรรณาธิการวารสารทางการแพทย์ต่าง ๆ มากมาย และบริหารจัดการระบบการพิมพ์วารสารให้ง่าย สะดวก และประหยัด**
3. **ท่านอาจารย์เป็นคนดี เป็นคนที่มีน้ำใจกับทุกคนที่มาติดต่อ มีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ และมีเสน่ห์**
4. **ท่านเป็นบุคคลที่สมควรเป็นแบบอย่างที่ดีคนหนึ่งของวงการแพทย์ไทย**

ด้วยความเคารพรักอย่างยิ่ง

พลอากาศเอก นพ.อวยชัย เปลื้องประสิทธิ์

24 กันยายน 2563

อาจารย์และเพื่อนศิริราช รุ่น 67

รุ่นที่ ๖๗ ๒๕๐๔--๒๕๐๕

๑) กมลวรรณ ชำนิโรคศานต์
๒) กฤษดา สินธวานนท์
๓) กัลยา (ชัชวาลวงศ์) ผลากรกุล
๔) กัลยา อยู่ทอง
๕) กิติพันธ์ วิสุทธารมณ์
๖) ขจร พึ่งแก้ว
๗) ขลิบทอง สุพรรณโรจน์
๘) จารุ อังศุกรานต์
๙) จินดา ผลารักษ์
๑๐) จุล กาญจนเขตนี
๑๑) จุฬารัตน์ มหาสันทนะ
๑๒) จิตสัน แฟ้วงศ์ลอย
๑๓) จำเนียง จารุธรรม
๑๔) ฉายา ลิ้มตระกูล
๑๕) ชลิดา ธรรมารักษ์
๑๖) ชนะ บัวชำ
๑๗) ชนินทร์ มหรรฆานุเคราะห์
๑๘) ชาติ พิชญางกูร
๑๙) ชาย ธราภาค
๒๐) ชัยสิน วีรวรรณ
๒๑) เชื้อโชติ หังสสุต
๒๒) ชุมนุม พรหมชัยศิแก้ว
๒๓) ณรงค์ มณีธรัช
๒๔) ดนัย ดันงามตรง
๒๕) ดำรง ภาวิไล
๒๖) ดำรงศักดิ์ เลียงพิบูลย์
๒๗) ทวี รักษากุล
๒๘) ทวีวัฒน์ พริ้งพวงแก้ว
๒๙) ทวีพันธ์ กัณฑจำรูญ
๓๐) ทัศนีย์ กระจายศรี
๓๑) ทองดี ชัยพานิช
๓๒) ทักษิณ ลิมตั้ง
๓๓) ธงชัย พรรณลาภ
๓๔) ธนิต เธียรธนู
๓๕) ธัณนีย์ จิตต์บุญ
๓๖) นคร รักนธันทร์
๓๗) นรา จันทรสมบูรณ์
๓๘) นิภา ทัศภิรมย์
๓๙) นิภา ธนภัทร
๔๐) นิภาพรรณ (ศรีนิลทา) วรรชนะสาร
๔๑) นิรมล ผลากรกุล
๔๒) บรรณสิทธ์ บุญอิศ
๔๓) บรรจบ สุขสมบูรณ์
๔๔) บัณฑิตย์ ชูแสงกุล
๔๕) บุญเจือ ธรรินทร์
๔๖) บุญเหลือ รัตนวงศา
๔๗) ประกิจ รอดประเสริฐ
๔๘) ประถอบ ทองผิว
๔๙) ประพาส เพียรเลิศ
๕๐) ประพุทธ ศิริปุณย์
๕๑) ประมวล คุณาวุฒิ
๕๒) ประสงค์ บุรณพงศ์
๕๓) ประสงค์ เนื่องมประทิษฐ์
๕๔) ประสิทธิ์ วะน้ำค้าง
๕๕) ประสิทธิ์ ศรีสมบูรณ์
๕๖) ปรานี การสุทธิ์
๕๗) ปริญญา สากิยลักษณ์
๕๘) ปรีชา กลีบแก้ว
๕๙) ปรีชา สิงหราช
๖๐) ปัญญ บุรณศิริ
๖๑) ปัญญา สงวนเชื้อ
๖๒) ผดุง กาญจนกุล
๖๓) ผจญ ศิริกาญจนพงศ์
๖๔) พงษ์ศักดิ์ วิสุทธิพันธ์
๖๕) พัชรี บันลือธิ์
๖๖) พัฒนะ สวรรคทัต
๖๗) พันธ์ทิพย์ สัตยารัฐ
๖๘) พินิต จิรนันท์
๖๙) พิมพ์พันธุ์ อยู่สุข
๗๐) พูนพิศ อมาตยกุล
๗๑) พูลศิลป์ กุหลาบแก้ว
๗๒) พูนสวัสดิ์ จันจรัส
๗๓) เพ็ญแข ศิริจรรยา
๗๔) เพ็ญวดี เจริญเวช
๗๕) เพ็ญศรี ศรีสวัสดิ์
๗๖) เพียรเลิศ จันทร์เพ็ญกุล
๗๗) ไพบูลย์ สุทธิวรรณ
๗๘) ไพจิตร หังสพฤกษ์
๗๙) เพื่องฟ้า ฤทธาคนี
๘๐) ภิญโญ ศุษิลวรณ์
๘๑) มานิตย์ เหรียญสุวรรณ
๘๒) มัณฑนา (พงศ์สวัสดิ์) แก้วอีม
๘๓) มารศรี พิบูลภาณุวัฒน์
๘๔) มั่นสิทธ์ ศุขเอนก
๘๕) มงคล บีนอนงค์
๘๖) มนตรี ตู้จินดา
๘๗) ยงยุทธ สงวนวรรณ
๘๘) รัชช สมบูรณสิน
๘๙) รัตน พงศ์สวัสดิ์
๙๐) รุกขชาติ ธีรธรรม
๙๑) เลียง เปาอินทร์
๙๒) วิจารณ์ วิชัยยะ
๙๓) วิชิตร อัตถากร
๙๔) วิโรจน์ เจียมอนุสรณ์
๙๕) วิโรจน์ พุทธิเมธี
๙๖) วิโรจน์ วงศ์วิเศษ
๙๗) วิไลพรรณ นิลเสนา
๙๘) วีระสิงห์ เมืองมั่น
๙๙) ศมนีย์ (มิลินทางกูร).....
๑๐๐) สง่า ภู่ตระกูล
๑๐๑) สงบ ชลออยู่
๑๐๒) สามารถ เทศเจริญ
๑๐๓) สุรพงษ์ ดวงรัตน์
๑๐๔) สุวัธนา นนทะสุต
๑๐๕) สบสันต์ วงษ์ภักดี
๑๐๖) สมศักดิ์ สังขปรีชา
๑๐๗) สนั่น บัณฑุธรรม
๑๐๘) สมัย ขาววิจิตร
๑๐๙) สะองค์ คชเสนี
๑๑๐) สันต์ หัตถีรัตน์
๑๑๑) สารรัตน์ ยงใจยุทธ
๑๑๒) สิริน เตาลานนท์
๑๑๓) สุชเกษม จิตราทร
๑๑๔) สุคนธ์ วสันตพฤกษ์
๑๑๕) สุจริต สุวรรณชีพ
๑๑๖) สุจินต์ วัฒนเจริญ
๑๑๗) สุชาติ สุจริตรักษ์
๑๑๘) สุธี ณ สงขลา
๑๑๙) สุนัย บัณฑรางกูร
๑๒๐) สุนทรี หลินวงศ์
๑๒๑) สุพิทยา รวมสำราญ
๑๒๒) สุภาพ สาธรสุเมธี
๑๒๓) สุมน แก้วบึนทอง
๑๒๔) สุรเดช คงคาสุวรรณ
๑๒๕) สุรพล ไชยเสนะ
๑๒๖) สุรพันธุ์ ศรีวัฒนกุล
๑๒๗) สุรัยน์ กังสัมฤทธิ์
๑๒๘) สุวรินทร์ ขันธนภา
๑๒๙) เสกสม สุวรรณกร
๑๓๐) เสน่ห์ จันทรศัพท์
๑๓๑) เสรี พัฒนพิชัย
๑๓๒) โสภณ ลัดพลี
๑๓๓) หาญ สังข์สุวรรณ
๑๓๔) อนันต์ สุวัฒนวิโรจน์
๑๓๕) อรัญ นิพัทธ์ศิริผล
๑๓๖) อรุณ เผ่าสวัสดิ์
๑๓๗) อโศก (ศาสตระรุจิ) สุนทรศารทูล
๑๓๘) อาทิตย์ รักษ์กุล
๑๓๙) อุทัย มาลากร
๑๔๐) อุไรวรรณ นวจินดา
๑๔๑) อุษา เอกพจน์
๑๔๒) อรสา อภัยวงศ์
๑๔๓) อักษร วิชพันธ์
๑๔๔) อัปสร ตวงทอง
๑๔๕) อัมพร โอตระกูล
๑๔๖) โอพาร สุวัฒโน

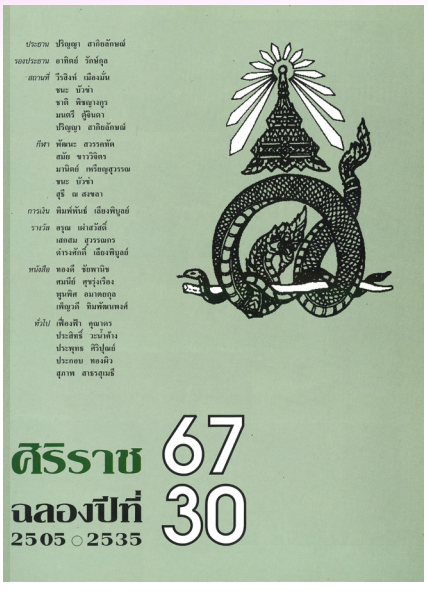

เวชนิสิต
2506-2507

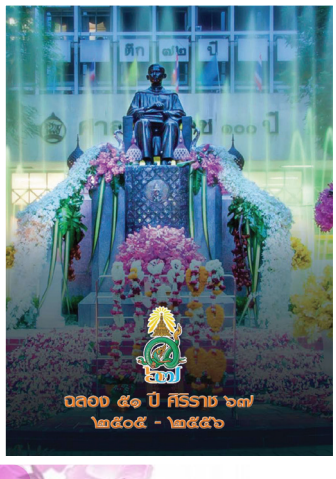

ศิริราช 67
ฉลองปีที่ 26
2505 ○ 2531
68
ศิริราช 67

ศิริราช 67
ฉลองปีที่ 30
2505 ○ 2535

ฉลอง ๕๑ ปี ศิริราช ๖๗
๒๕๐๕ - ๒๕๕๖

คุณหมอทองดี ชัยพานิช ที่รักและนับถือ

คุณหมอทองดี ชัยพานิช เป็นแพทย์จบที่คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2505 รุ่นที่ 67 ซึ่งทันผมเป็นอาจารย์ คุณหมอจึงให้ความเคารพนับถือผมอย่างดียิ่ง **คุณหมอทองดีเป็นสาราณียกรของรุ่นนักศึกษาแพทย์**ด้วย เพราะคุณหมอรักการอ่าน การเขียนเป็นพิเศษ

ในช่วงที่คุณหมออยู่ที่ศิริราชฯ เราไม่ได้คบหาคุ้นเคยกัน เป็นเพียงศิษย์-อาจารย์ ซึ่งลูกศิษย์มักจะจำอาจารย์ได้เสมอว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ได้มารู้จักกันบ้างต่อเมื่อคุณหมอทองดีได้ไปเป็นอาจารย์ศัลยแพทย์ที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และมีกิตติศัพท์ถึงความสามารถของคุณหมอทั้งด้านเวชปฏิบัติและบริหารกิจการ และต่อมา**คุณหมอทองดีได้ก่อตั้งสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร** โดยที่**ผมเป็นคนทำงานด้านวารสารและตำราแพทย์ จึงมีโอกาสรู้จักคุณหมอมากขึ้น** เพราะได้ไปพิมพ์ที่สำนักพิมพ์ของคุณหมออยู่หลายปี แต่ก็ไม่สนิทสนมเท่ากับตอนเชิญคุณหมอมาเป็นกรรมการศัพท์แพทย์ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งมาแสดงความรอบรู้ทางวิชาการแพทย์ นอกจากนั้น คุณหมอยังได้ช่วยปรับปรุงรูปแบบการทำงานของกลุ่มด้วย เช่น จัดหาพจนานุกรมศัพท์แพทย์ต่างประเทศให้ทุกครั้งที่เรียบเรียงใหม่ และจัดหาเครื่องฉายภาพที่ทันสมัยให้ด้วย ระยะหลังถึงกับช่วยค่าพิมพ์ตำราให้ด้วย

คุณหมอทองดีเป็นคนอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่และต่อครูบาอาจารย์ ในการประชุมศัพท์แพทย์ฯ แม้คุณหมอจะเป็นตัวเอกที่เสนอความคิดเห็นอยู่เป็นประจำ แต่คุณหมอไม่เคยรุกรานต่อต้านความคิดเห็นของท่านผู้อื่น แม้จะแข็งขันในความคิด แต่ก็เคารพในความคิดเห็นของกรรมการท่านอื่น

ระยะหลังคุณหมอทองดีมีอาการทางสมองหลงลืมตามอายุ ท่านจึงลาออกจากคณะทำงาน แม้พวกเราจะเสียดายคุณหมอที่เป็นกรรมการชูโรง แต่ก็จำเป็นต้องยอมให้คุณหมอได้พักงานไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นพ.สมชัย บวรกิตติ

ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา

คุณหมอทองดี ชัยพานิช
ผู้ทำความเจริญแก่วงการแพทย์ไทย

ในโอกาสที่คุณหมอทองดี ชัยพานิช มีอายุครบ 84 ปี เจ้าภาพได้จัดทำหนังสือที่ระลึก และได้ให้ผมช่วยเขียนความทรงจำเกี่ยวกับคุณหมอ ซึ่งผมมีความเต็มใจและยินดีอย่างยิ่ง

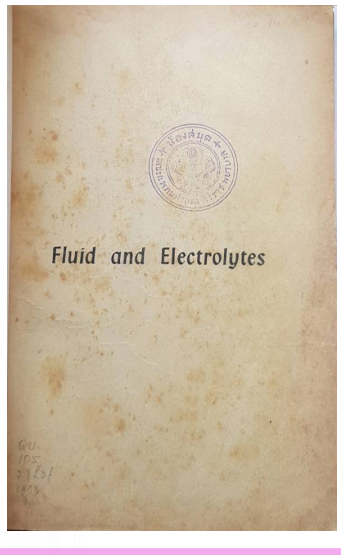
ผมรู้จักคุณหมอทองดีเมื่อข้ามฟากมาเรียนที่ศิริราชแล้ว เพราะระดับมัธยมปลาย (ม.7 และ ม.8) คุณหมอทองดีเรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ส่วนผมเรียนที่วชิราวุธวิทยาลัย เมื่อเข้าเตรียมแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์ เราก็เรียนคนละกรุ๊ป จึงไม่ได้สนิทกันมากนัก

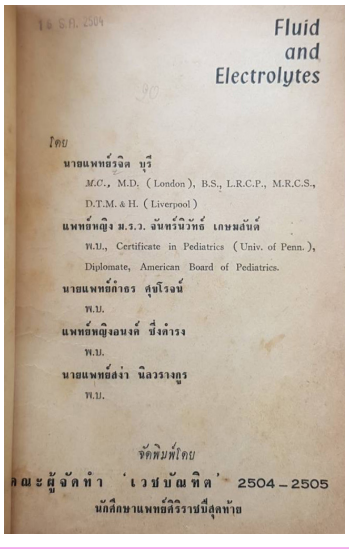
เมื่อข้ามฟากมาเรียนที่ศิริราช จึงมีความใกล้ชิดมากขึ้น เพราะนักเรียนไม่มาก เรียนร่วมกันมา 4 ปี คุณหมอทองดีเรียนเก่ง ชอบสอน และมีจิตใจเอื้อเฟื้อ จึงมักเป็นผู้ติววิชาการให้เพื่อนๆ เป็นคนชอบคิดนอกกรอบตั้งแต่เป็นนักเรียนแพทย์ เช่น การทำตำราแพทย์เป็นภาษาไทย ซึ่งอาจจะเป็นตำราแพทย์ภาษาไทยรุ่นแรกๆ (ผมเคยเห็นระหว่างเรียนที่จุฬาฯ เรื่อง Comparative Anatomy โดย ศ.ศุภชัย วานิชวัฒนา ซึ่งนักเรียนชอบมาก) การเรียนแพทย์สมัยนั้น นักเรียนต้องจดเวลาอาจารย์สอนในชั้น จดทันบ้าง ไม่ทันบ้าง ง่วงบ้าง หลับบ้าง เวลาอาจารย์ออกข้อสอบมักจะออกตามที่ตนสอนในชั้น นักเรียนต้องอ่านเพิ่มเติมจากห้องสมุดศิริราช ซึ่งตำราแพทย์ขณะนั้นเกือบทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งอ่านเข้าใจยาก ทำให้เข้าใจไม่ลึกซึ้งและมีจำนวนไม่เพียงพอ คุณหมอทองดีได้จัดทำตำราภาษาไทยขึ้น 4 เล่ม โดยขอให้อาจารย์ช่วยเขียน และคุณหมอทองดีได้จัดการนำไปพิมพ์เป็นเล่มๆ ที่ผมพอจำได้ คือ

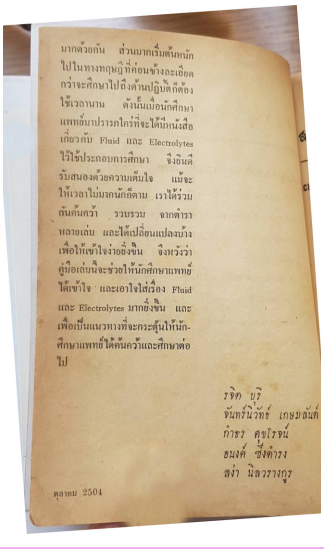
เล่มที่ 1 ศัลยกรรมช่องท้อง โดย ศ.นพ.เสนอ อินทรสุขศรี

เล่มที่ 2 โรคเขตร้อน โดย ศ.พญ.ตระหนักจิต หะริณสุต

เล่มที่ 3 เกลือแร่และสารน้ำ โดย ศ.นพ.รจิต บุรี (หรือ ศ.พญ.ม.ร.ว.จันทรนิวัทธ์ เกษมสันต์ ผมจำไม่ได้แน่)

เล่มที่ 4 จำไม่ได้ว่าเรื่องอะไร หรือแต่งโดยใคร เพราะเวลาล่วงเลยมา 60 ปีแล้ว

หนังสือทั้ง 4 เล่มพิมพ์ที่โรงพิมพ์ของคุณหมอทองดี ที่เริ่มประกอบอาชีพเป็น sideline ตั้งแต่เป็นนักเรียนแพทย์ แต่ก็ช่วยเพื่อนๆ ให้เรียนรู้เรื่องมากขึ้น หนังสือขายเล่มละ 50 บาท 4 เล่มก็ 200 บาท ซึ่งเกินกำลังของนักเรียนจะซื้อเป็นส่วนตัว คุณหมอทองดีชวนเพื่อนๆ ให้ไปขอให้อาจารย์ช่วยซื้อเข้าห้องสมุดนักเรียนแพทย์จะได้มีตำราภาษาไทยอ่านได้มากขึ้น ผมก็ได้ช่วยขออาจารย์ต่างๆ ให้ช่วยซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด จึงจำเรื่องนี้ได้ดี หลังจากนั้นคุณหมอทองดีก็รับทำตำราภาษาไทย รวมทั้งวารสารการแพทย์อีกมาก โดยจะดูแลความเรียบร้อย ช่วยตรวจต้นฉบับ จัดรูปเล่มให้สวยงาม กระดาษดี **จากโรงพิมพ์เล็กๆ ก็ขยายเป็นสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสารที่มีชื่อเสียง**

แพทย์ศิริราช รุ่น 67 (จบ พ.ศ. 2505) เมื่อรับพระราชทานปริญญาบัตรแล้วต้องเป็น intern 1 ปี (นับเป็น intern รุ่นที่ 2 ของประเทศ) หลังจากนั้นจึงเป็นอิสระ ยังไม่มีการบังคับให้ใช้ทุน แพทย์รุ่นนี้อยากไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา แต่ต้องสอบ ECFMG ให้ได้ก่อน การไปศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นไม่ยาก เพราะช่วงนั้นมีสงครามเวียดนาม แพทย์อเมริกันต้องมาประจำในเวียดนาม จึงต้องการแพทย์ต่างประเทศมาก แพทย์ไทยซึ่งมีความรู้ดีและรับผิดชอบดี จึงเป็นที่ต้องการของโรงพยาบาลในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแพทย์ไทยไปแต่ละปีเป็นจำนวนมากหลายสิบคน หนังสือพิมพ์จะพาดหัวข่าวว่าแพทย์ไทยเหมาเครื่องบินไปหากินที่สหรัฐอเมริกา โดยคิดว่าแพทย์ไทยจะไปอยู่เลยเพราะค่าตอบแทนดี แต่ความจริงแพทย์ไทยส่วนใหญ่ไปฝึกอบรมในแต่ละด้านที่ตนชอบ เมื่อจบแล้วส่วนใหญ่ก็กลับเมืองไทย

คุณหมอทองดีได้ไปศึกษาฝึกอบรมที่สหรัฐอเมริกาด้านศัลยกรรมที่โรงพยาบาล Saint Joseph Hospital ในเมือง Boston ซึ่งเป็นโรงพยาบาลในกลุ่ม Harvard Medical School ในเวลาไล่เลี่ยกัน ผมและภรรยาได้ไปฝึกอบรมด้านเด็กที่ Children's Hospital Medical Center ของ Harvard Medical School เมือง Boston เราจึงมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ได้พบกันบ่อยนักเพราะงานแพทย์ประจำบ้านมันหนักมาก คุณหมอทองดียิ่งมีงานหนักเป็นพิเศษ เพราะเป็นวัยที่หาคู่ครอง วันเสาร์-อาทิตย์ต้องปลีกวิเวกจาก Boston สู่เมือง Philadelphia เพื่อพบปะกับคุณจันทรา ที่กำลังศึกษาทำ Ph.D. ด้านเภสัชวิทยา คุณหมอทองดีได้เล่าให้ผมฟังว่า กว่าจะกลับ Boston ก็ออกจาก Philadelphia ประมาณ 4 ทุ่มคืนวันอาทิตย์ ขับรถหลายชั่วโมงกว่าจะถึง Boston ก็เช้าวันจันทร์ทำงานต่อพอดี ไม่ต้องหลับนอน

เมื่อผมถึง Boston ใหม่ๆ ผมจะซื้อรถโดยใช้เงินสดที่เตรียมไป บริษัทขายรถไม่ขายให้ อาจนึกว่าเราไปลักสตางค์ใครมา ต้องให้เงินสดคุณหมอทองดี แล้วไปขึ้นผ่านธนาคารเห็นเครดิตว่ามีรายได้สม่ำเสมอมาจึงขายให้ได้ เป็นวิธีการแปลกๆ ซึ่งในบ้านเราใครมีเงินสดยิ่งดี ระหว่างอยู่ใน Boston ผมกับคุณหมอทองดีก็เที่ยวกันบ่อยๆ เช่น ดูการแข่งขันวิ่งของสุนัข (เป็นกีฬาของ Boston ที่มีชื่อเสียง ใครไปต้องไปดู) ได้ไปเที่ยว New Hampshire ดูใบไม้เปลี่ยนสีใน Fall season ซึ่งสวยงามมาก

หลังผมอยู่ที่ Boston 2 ปี ผมและภรรยาสอบได้ Diplomate American Board of Pediatrics ผมก็ย้ายไปอยู่เมือง Denver รัฐ Colorado เพื่อศึกษาต่อวิชา Allergy and Immunology และภรรยา

ศึกษาวิชา Pediatric Endocrinology **ส่วนคุณหมอทองดีอยู่ต่อที่ Boston โดยย้ายไปอยู่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham Hospital ของ Harvard Medical School ซึ่งมีชื่อเสียงมาก**

หลังจากจบ Diplomate American Board of Surgery แล้ว คุณหมอทองดีได้กลับประเทศไทย มาเป็นอาจารย์ด้านศัลยกรรมที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งเพิ่งเริ่มเปิดในขณะนั้นและทำงานอยู่หลายปี จนมีชื่อเสียง

ต่อมามีอาจารย์กลุ่มหนึ่งของโรงพยาบาลรามาธิบดีเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่เมืองไทยควรมีโรงพยาบาลเอกชนดีๆ เพื่อเป็นทางเลือกของประชาชน จึงได้ร่วมก่อตั้งโรงพยาบาล **“สมิติเวช”** ขึ้นที่ถนนสุขุมวิท จนมีชื่อเสียง แต่ไม่เพียงพอในการรองรับผู้ป่วย จึงได้ขยายไปที่ถนนศรีนครินทร์ ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวาง คุณหมอทองดีได้รับมอบหมายให้เป็นผู้วางแผนรูปแบบของโรงพยาบาลและการบริหาร ระหว่างการก่อสร้าง ประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ “ต้มยำกุ้ง” เงินที่กู้จากต่างประเทศกลายเป็นทวีคูณ ทำให้การดำเนินการมีอุปสรรคอยู่หลายปี ซึ่งในปัจจุบันได้ฟื้นเป็นโรงพยาบาลมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของประชาชน

เพื่อนแพทย์ศิริราช รุ่น 67 ส่วนใหญ่หลังกลับจากต่างประเทศก็มารับราชการในที่ต่างๆ ได้มีความก้าวหน้ากันมาก ได้เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัย มีคณบดีคณะแพทยศาสตร์ 3 แห่ง เป็นอธิบดีในกระทรวงสาธารณสุขและผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศ เจ้ากรมแพทย์ทหาร 2 กองทัพ เป็นศาสตราจารย์เกือบ 20 คน ฯลฯ **แม้ว่าพวกเราจะมีงานมาก แต่ก็พบปะกันเสมอทุก 2 เดือน มีการฉลองของรุ่นเมื่อครบ 25 ปี, 30 ปี, 35 ปี และ 50 ปี** *ซึ่งคุณหมอทองดีจะรับทำหนังสือที่ระลึกอย่างสวยงาม*

โดยสรุป คุณหมอทองดีถือเป็นบุคคลตัวอย่าง ทำความเจริญทางการแพทย์ เป็นผู้มีสมองดี ได้รับการฝึกอบรมดี จิตใจดี ชอบทำประโยชน์แก่องค์กรและสาธารณะ มีครอบครัวดีและอบอุ่น ภรรยาคือ ดร.จันทรา ชัยพานิช เป็นคณบดี คณะเภสัชศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียว มีบุตรชาย 2 คนเป็นแพทย์สืบทอดวงศ์ตระกูล

ในโอกาสอันเป็นมงคลที่ คุณหมอทองดี มีอายุครบ 84 ปี ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และบารมีแห่งสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งวงการแพทย์ จงคุ้มครองให้คุณหมอทองดีมีสุขภาพดี ปราศจากอันตราย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่แพทย์รุ่นหลังตลอดไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.มนตรี ตู้จินดา
ศิริราช รุ่น 67
อดีตรองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหิดล
และหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ทองดี มงคลนามของสยามประเทศ

ชื่อ ทองดี เป็นมงคลนาม นามนี้เคยใช้เป็นชื่อคนไทยมานับร้อยนับพันปี รวมทั้งเป็นพระนามแห่งองค์พระปฐมบรมราชจักรีวงศ์อีกด้วย นามนี้หมายถึงความสูงส่งในคุณค่าแห่งคุณงามความดีสารพัดสิ่งนานัปการ และเชื่อว่าผู้ใช้นามนี้จะพร้อมด้วยสิริมงคลตลอดชั่วชีวิต

ในกลุ่มหมอรุ่นเดียวกันที่เรียนจบเป็นหมอศิริราชรุ่น 67 ในปี พ.ศ. 2505 นั้น มีคนชื่อ**ทองดีเพียงคนเดียว** เป็นคนเรียนหนังสือเก่งและทำงานเก่งในระดับแนวหน้า ก่อนเรียนจบทองดีได้ทำงานใหญ่ที่ต้องใช้ความอุตสาหะวิริยะมาก คือ เป็นสาราณียกร หน้าที่ทำหนังสือเวชนิสิต ซึ่งต้องรวบรวมภาพ รายชื่อ นักศึกษาแพทย์และพยาบาลในยุคเดียวกันทั้ง 4 ชั้นเรียน มารวมกันไว้ในหนังสือเล่มนี้ พร้อมกับภาพครูบาอาจารย์ของทั้งสองโรงเรียนจำนวนหลายสิบท่านอีกด้วย เราได้เห็นความอดทน ความจริงใจ ความขยันหมั่นเพียร ความรอบรู้ ความมีฝีมือดีของศัลยแพทย์ชั้นนำ ในตัวของทองดีมามากมายหลายเรื่องหลายสมัย จะขอเล่าไว้บ้างครั้งนี้

สมัยพวกเราเป็นหนุ่มน้อย เรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทองดีก็เป็นหนุ่มหน้าตาหล่อเหลา เขาชอบมองสาวสวยระดับดาวจุฬาฯ และก็เป็นที่รู้กันว่า คนรุ่นเดียวกันหรือใกล้กันนั้นมักจะพลาดไม่สมหวัง เพราะจะมีม้ามืดจากที่อื่นมาคว้าไปเสีย แต่เรื่องนี้ไม่จริงเลยสำหรับเพื่อนเรา เพราะนิสัยอันดีงามและความจริงใจอันสม่ำเสมอของเพื่อนเรา ที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่สองนั้น นำมาซึ่งความสำเร็จแห่งชีวิตสมรสของทองดีจนทุกวันนี้ ที่กล้าเขียนดังนี้ เพราะคุณจันทราภรรยาคนงามแท้ของทองดี เป็นเพื่อนรักเรียนมาพร้อมกับภรรยาของผม แถมในช่วงเวลาที่ผมไปเรียนที่สหรัฐอเมริกา ก็อยู่ที่เมือง Philadelphia พร้อมกับคุณจันทรานานกว่าสามปี จึงได้เห็นว่าทองดีมีความอุตสาหะ ขับรถทางไกล มาเยี่ยมคุณจันทราเป็นประจำอย่างต่อเนื่องจนเรียนจบกลับมาเมืองไทย รวมทั้งทำงานเป็นอาจารย์รามาธิบดีรุ่นบุกเบิกพร้อมกันอีกด้วย

ความที่เป็นหมอผ่าตัดระบบทางเดินอาหารมือฉมังแห่งยุค คุณอาที่ผมเคารพรัก คุณบุญวงศ์ อมาตยกุล จึงเป็นคนป่วยประจำของทองดี ขอรวบรัดว่าครั้งสุดท้าย คุณอาไปป่วยหนักเลือดออกจากกระเพาะอาหารอย่างรุนแรงที่มาเก๊า เมื่อเข้าโรงพยาบาลที่นั่น ทองดีถูกตามตัวให้บินด่วนไปดูแลคุณอา ได้เข้าห้องผ่าตัดร่วมกับศัลยแพทย์ใหญ่ที่นั่น คุณอาของผมก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตกับครอบครัวได้อย่างปลอดภัยต่อมาอีกหลายปี เพราะฝีมือของเพื่อนเราคนนี้

ในฐานะ**อาจารย์แพทย์ ทองดีเป็นครูที่พร้อมด้วยวิชาความรู้และฝีมือ เป็นครูที่รักเคารพของศิษย์ทุกรุ่นทุกสมัย จนเกษียณอายุราชการ**แล้วก็ยังทำหน้าที่ครูต่อมาอีกหลายปี ชีวิตและผลงานของเพื่อน เป็นที่ยอมรับนับถือและศรัทธาอย่างต่อเนื่อง แม้ในวันนี้ที่หยุดงานผ่าตัดรักษาผู้ป่วยไปแล้ว ผลงานเด็ดๆ ในอดีตของเพื่อน ก็ยังอยู่ในความทรงจำและการสืบทอดของศัลยแพทย์อีกมากมายหลายรุ่นต่อมาและตลอดไป

ด้วยรักและชื่นชมเพื่อนอย่างแท้จริง

หมอพูนพิศ และหมออัปสร อมาตยกุล

แด่ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ผมรู้จัก **อาจารย์หมอทองดี** ตั้งแต่ พ.ศ. 2499 เราเป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ พร้อมกันแล้วสอบข้ามฟากไปเรียนที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราช จบการศึกษาในปี พ.ศ. 2505 รุ่น 67

หลังจากที่เราเป็นแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้านอีกประมาณ 1 ปี เราได้ไปทำงานต่อที่สหรัฐอเมริกา ได้พบปะกันเป็นครั้งคราว เมื่อกลับมาประเทศไทย ผมก็มารับราชการที่หน่วยศัลยศาสตร์ตกแต่ง พบกับอาจารย์ทองดีในขณะที่ท่านเป็นศัลยแพทย์ทั่วไป

นับเป็นเวลาประมาณ 64 ปี ที่เราพบกันมาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563

ผมเห็นว่า อาจารย์ทองดีมีคุณลักษณะที่เป็นแพทย์ที่มีความรู้ ความสามารถ จากการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศัลยกรรมทั่วไป โดยได้รับวุฒิบัตรรับรองจากสหรัฐอเมริกา

ขณะที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์แพทย์นั้น ท่านได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานทั้งในภาควิชาฯ ในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้วย

ในด้านการเป็นอาจารย์แพทย์ ท่านปฏิบัติหน้าที่เป็นที่เคารพ ยกย่อง ทั้งจากนักศึกษาแพทย์และศัลยแพทย์ผู้เข้าฝึกอบรมในภาควิชาฯ

ท่านยังเป็นผู้ก่อตั้งและผู้บริหารในเครือโรงพยาบาลสมิติเวช ทำให้มีชื่อเสียงมาโดยตลอด

หน้าที่หนึ่งที่ท่านปฏิบัติมาตั้งแต่เป็นนักศึกษาแพทย์ คือ สาราณียกร จัดทำทำเนียบรุ่น โดยเฉพาะในคราวฉลองครบรอบ 25 ปี, 30 ปี, 35 ปี และ 50 ปี ผลงานของท่านเป็นที่ชื่นชมจากเพื่อนร่วมรุ่นเป็นอันมาก เพราะเป็นคนเดียวที่ปักหลักทำงานนี้ไม่มีวันหยุด

หน้าที่สำคัญต่อวงการศัลยแพทย์ที่โดดเด่น คือ การเป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น

ในโอกาสที่**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ครบรอบ 84 ปี** ผมจึงขอให้คุณความดีของอาจารย์ จงดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพดีสมวัย มีความสุขใจตลอดไป

ศาสตราจารย์ นพ.ประกอบ ทองผิว

ศิริราชรุ่น 67

ทองดี เพื่อนรัก

ผมได้มีโอกาส**รู้จักกับ อ.ทองดี ครั้งแรกเมื่อเข้าเรียนชั้น ม.7 ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา**และเป็นเพื่อนกันเรื่อยมา โดยเรียนต่อวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจบแพทย์ศิริราชรุ่นเดียวกันเมื่อปี พ.ศ. 2505 และเมื่อไปศึกษาต่อต่างประเทศ แม้จะอยู่คนละเมือง แต่ อ.ทองดีก็ขับรถจากเมืองบอสตันมาเมืองฟิลาเดลเฟียเกือบทุกอาทิตย์ โดยมาพักกับผมและอาทิตย์ เพื่อเยี่ยมคุณจันทรา ซึ่งมาเรียนต่อที่เมืองนี้พอดี เมื่อกลับประเทศไทย ก็ได้มาทำงานที่เดียวกันอีก คือ โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งเริ่มเปิดใหม่พอดีในขณะนั้น หลังจากเกษียณอายุราชการ ก็ได้พบปะกันเป็นประจำ ทั้งจากการประชุมวิชาการและกินเลี้ยงรุ่นศิริราชทุก 2–3 เดือน

เมื่อกล่าวถึง อ.ทองดี แทบจะไม่มีแพทย์ผู้ใดไม่รู้จัก โดยเฉพาะศัลยแพทย์ อ.ทองดีเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี และช่วยเหลือผู้อื่นในโอกาสต่างๆ เป็นประจำ จึงเป็นที่รักของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน

ตลอดระยะเวลามากกว่า 60 ปี ที่รู้จักกับ อ.ทองดี น่าจะมีเรื่องราวมากมาย เชื่อว่าท่านคงจะได้อ่านในหนังสือเล่มนี้ แต่มีอยู่สิ่งหนึ่งที่เป็นความชอบส่วนตัว คือ การทำหนังสือ อ.ทองดีรับทำหนังสือให้เพื่อนมาโดยตลอด ขณะเป็นนักศึกษาแพทย์ก็ขอให้อาจารย์แผนกต่างๆ เขียนตำราให้พวกเราได้อ่าน นับเป็นตำราวิชาการเล่มแรกๆ ของศิริราชในขณะนั้น **นอกจากนี้ก็ได้เป็นธุระในการจัดพิมพ์หนังสือของรุ่นมาตลอด เมื่อจบการศึกษาครบ 25, 30, 35 ปี** เป็นต้น

ในวาระที่ **อ.ทองดีจะมีอายุครบ 84 ปีนี้** ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายโปรดอำนวยพรให้ อ.ทองดี และครอบครัว ประสบแต่ความสุข ความเจริญ สุขภาพแข็งแรงตลอดไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ประพุทธ ศิริปุณย์
ศิริราช 67

ทองดีเป็นเพื่อนแพทย์

ทองดีเป็นเพื่อนแพทย์ที่เรียนมารุ่นเดียวกันที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล รุ่นที่ 67 เราเรียนเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2501 ภายหลังที่เรียนจบเตรียมแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเวลา 2 ปี

เมื่อเราข้ามฟากเริ่มมาเรียนที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลศิริราช ปีแรกเป็นช่วงเวลาของ PRE-CLINIC พวกเราได้รับการต้อนรับและการอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นอย่างดีจากพี่ๆ นักศึกษาแพทย์ และอาจารย์แพทย์ ถึงการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในทุกๆ ด้านของการที่จะเป็นแพทย์ที่ดีมีคุณธรรมในอนาคต รวมถึงการยึดถือ SENIORITY มีความรักความสามัคคีกันและช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

พวกเรารุ่นเดียวกันมีประมาณ 150 คน จบการเรียนเบื้องต้นมาจากหลายที่ที่มีความแตกต่างกันในหลายด้าน ได้มาเรียนอยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิด ได้มีโอกาสทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกันกับแพทย์รุ่นพี่สม่ำเสมอ ถึงแม้ในช่วงของการเรียนเป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 และปีที่ 2 เป็นช่วงเวลาเรียน PRECLINIC ยังไม่ได้มีโอกาสอยู่ที่หอพักที่โรงพยาบาลร่วมกัน เวลาเรียนในตอนกลางวันก็เต็มที่ มีโอกาสสังสรรค์กันอย่างใกล้ชิดในหมู่เพื่อนทั้งชั้นจึงมีไม่ค่อยมาก

แต่พอถึงช่วงเวลาเรียนเป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งเป็นเวลาเรียน CLINIC ต้องเรียนจากผู้ป่วย เป็นการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาผู้ป่วย ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยที่ต้องรับไว้รักษาที่โรงพยาบาล ร่วมกับแพทย์รุ่นพี่และอาจารย์อย่างใกล้ชิด ได้มีโอกาสมาอยู่ที่หอพักแพทย์ของโรงพยาบาลร่วมกันตลอด

เพื่อนเราทั้งรุ่นที่เรียนเบื้องต้นมาจากที่ต่างๆ กัน ได้มีความใกล้ชิดกันมาก ส่วนตัวก็มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับทองดีมากขึ้น ตลอดเวลาที่เรียนอยู่ร่วมกันมา ได้เห็นว่า ทองดีเป็นเพื่อนที่ดีมากของรุ่นเราคนหนึ่ง เพราะเป็นคนที่มีจิตใจดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อาสาทำงานให้ส่วนรวม คุณสมบัติที่ดีของเพื่อนเราคนนี้ที่ได้กล่าวมาเพียงส่วนน้อยนี้เป็นอยู่อย่างสม่ำเสมอ

เมื่อเรียนจบและได้รับพระราชทานปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2506 ณ หอประชุมราชแพทยาลัยในโรงพยาบาลศิริราชแล้ว พวกเราต้องไปเป็น INTERN (แพทย์ฝึกหัด) ซึ่งเป็นภาคบังคับ ตามโรงพยาบาลที่จัดให้เป็นสถานที่ฝึกอบรม เป็นเวลาหนึ่งปี หลังจากนั้นก็แยกย้ายไปทำงานในฐานะแพทย์ตามที่ต่างๆ แล้วแต่ความสนใจและโอกาสของแต่ละคน

พวกเราจำนวนหนึ่งได้มีโอกาสไปศึกษาอบรมเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ตามความสนใจและโอกาสที่ได้รับที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งตอนนั้นเป็นช่วงเวลาที่แพทย์อเมริกันขาดแคลน เพราะมีสงครามกับเวียดนาม นับว่าเป็นโอกาสดีของพวกเรา รวมทั้งตัวผมเองด้วยได้ไปฝึกอบรมอยู่ที่ NEW YORK ได้ทราบว่า **ทองดี เพื่อนที่รัก**ของพวกเราโชคดีมาก ได้ TRAIN ทางด้าน SURGERY ในโรงพยาบาลมีชื่อเสียงที่เมือง BOSTON

ในช่วงเวลาที่ TRAIN กันอยู่ที่สหรัฐอเมริกา พวกเราก็มีโอกาสได้พบกันบ้าง ที่ๆ นัดพบคือเมือง PHILADELPHIA เพราะที่นี่มีเพื่อนของพวกเราหลายคน TRAIN กันอยู่ที่โรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงที่นั่น ได้มีโอกาสพบกับทองดีบ้าง เพื่อนเรามีนิสัยใจคอดีเหมือนเดิม พวกเราทุกคนมีความสุขและสนุกกันมากในช่วง WEEKEND ที่นั่น เพราะไม่มีภาระอะไรที่ต้องรับผิดชอบ

เมื่อจบจากการศึกษาอบรมต่อยอดเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจากประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว พวกเราส่วนใหญ่ก็กลับมาทำงานที่เมืองไทยตามที่ต่างๆ **ทองดีเป็น SURGEON ที่ได้รับการ TRAINING มาอย่างดีจากโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงในเมือง BOSTON** ได้ทำงานที่โรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดียิ่ง

ในช่วงเวลาแรกที่ได้ทำงาน เราไม่ค่อยมีโอกาสได้พบกันบ่อย เพราะทำงานกันคนละโรงพยาบาล และต่างคนก็มีหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบอย่างล้นมือ ยกเว้นช่วงเวลามีกิจกรรมพิเศษของรุ่นและของสมาคมศิษย์เก่าแพทยศาสตร์ศิริราชฯ แต่ทองดีและเพื่อนเราในรุ่นก็ยังมีความสัมพันธ์กันอย่างดีสม่ำเสมอ ที่สำคัญคือ เพื่อนๆ หลายคนในรุ่นก็เสียสละร่วมกันทำงานเพื่อให้พวกเราได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันเป็นประจำปีละหลายครั้ง ทำให้ทราบถึงรายละเอียดต่างๆ ของความสำเร็จของเพื่อนๆ รวมทั้งครอบครัว

ทองดีเป็นเพื่อนที่แข็งขันมากคนหนึ่ง โดยอาสาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมทำหนังสือของรุ่นหลายครั้ง เช่น

เมื่อเราเรียนจบ 25 ปี ในปี พ.ศ. 2530

เมื่อจบแพทย์ได้ 30 ปี ในปี พ.ศ. 2535

เมื่อจบแพทย์ได้ 35 ปี ในปี พ.ศ. 2540 ตอนนี้พวกเรามีอายุประมาณ 60 ปี

และเมื่อ***เรียนแพทย์จบมาแล้ว 50 ปี คือปี พ.ศ. 2556 ในการทำหนังสือเล่มนี้ ทองดีเป็นคนสำคัญอย่างยิ่งคนหนึ่งที่ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะในการทำหนังสือดังกล่าวข้างต้นเป็นหนังสือรุ่นที่มีความสวยงาม ข้อมูลของเพื่อนๆ และครอบครัวมีความถูกต้องสมบูรณ์เกือบครบทุกคน ยกเว้นเพื่อนบางคนซึ่งเป็นส่วนน้อยมากที่ขาดการติดต่อมานานและติดตามไม่ได้***

ในวาระที่**ทองดีเพื่อนรักของพวกเรามีอายุครบ 84 ปี** ในปีนี้จึงขอ**อวยพรให้เพื่อนมีสุขภาพแข็งแรง มีแต่ความสุข รวมทั้งภรรยาและลูกๆ ครับ**

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.พงษ์ศักดิ์ วิสุทธิพันธ์

สุขสันต์วันครบ 7 รอบ

ถ้าจะพูดถึง**คุณหมอทองดี** สิ่งแรกที่นึกถึงคือ**เรื่องพิมพ์หนังสือ** หรือในมุมกลับกัน **ถ้าใครจะทำหนังสือต้องนึกถึงคุณหมอทองดี** เพราะเธอเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดพิมพ์หนังสือ ตั้งแต่การจัดหน้าเรียงพิมพ์ ออกแบบรูปเล่ม ติดต่อโรงพิมพ์ รวมทั้งเป็นสาราณียกรด้วย หนังสือต่างๆ เช่น หนังสือรุ่น หนังสือสมาคม และวารสารทางการแพทย์ เธอทำได้อย่างสวยงาม ปราณีต และครบถ้วนสมบูรณ์

ดิฉันได้มีโอกาสไปฝึกงานที่สหรัฐอเมริกาในระยะใกล้ๆ กับคุณหมอทองดี แต่ไม่มีโอกาสได้พบกัน เพราะเธออยู่ที่เมืองบอสตัน ส่วนดิฉันอยู่วอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งไกลกันพอสมควร คุณหมอทองดีฝึกงานทางศัลยกรรมที่โรงพยาบาล St. Elizabeth และ Peter Bent Brigham ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา

ดิฉันได้พบกับแฟนของคุณหมอทองดี คือ คุณจันทรา ปัทมานนท์ ขณะนั้นเธอศึกษาอยู่ที่เมืองฟิลาเดลเฟีย และมีโอกาสต้อนรับเธอที่วอชิงตัน ดี. ซี. เมื่อครั้งที่เธอมาดูดอกเชอรี่บาน (Cherry blossom) คุณจันทราเป็นคนสวยมาก สมัยอยู่จุฬาฯ เป็นดาวของคณะเภสัชฯ มีหนุ่มๆ ตามจีบมากมาย แต่ก็แพ้คุณหมอทองดี

เมื่อคุณหมอทองดีกลับมาเมืองไทย ได้ทำงานที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีอยู่ระยะหนึ่ง (พ.ศ. 2515-2522) จึงได้ย้ายไปโรงพยาบาลสมิติเวช ซึ่งเพิ่งสร้างเสร็จใหม่ๆ **เป็นที่น่าเสียดายที่โรงพยาบาลรามาฯ ต้องเสียหมอผ่าตัดฝีมือดีและครูแพทย์ที่สอนเก่งไปอีกคนหนึ่ง**

ระยะหลังโรงพยาบาลสมิติเวชได้เปิดสาขาอีกแห่งหนึ่งที่ถนนศรีนครินทร์ ได้ข่าวว่าคุณหมอทองดีเป็นเรี่ยวแรงที่สำคัญคนหนึ่ง และได้เป็นผู้อำนวยการของโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท และศรีนครินทร์ ในเวลาต่อมา

ในโอกาสที่**คุณหมอทองดีมีอายุครบ 84 ปี** ดิฉันขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้โปรดคุ้มครองให้คุณหมอทองดีมีความสุข มีสุขภาพดี และอยู่กับครอบครัวที่อบอุ่นตลอดไป

ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ พญ.สุวัธนา นนทะสุต
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นครู แพทย์รามาธิบดี
แพทย์ธรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ

แด่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

อาจารย์นายแพทย์พรเทพ เปรมโยธิน **ศิษย์ที่รักของ รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช** ขอให้ผมช่วยเขียนเรื่องราวของ รศ.นพ.ทองดี ที่เคารพของอาจารย์พรเทพ เพื่อทำหนังสือครบอายุ 84 ปี หรือ 7 รอบของ รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช ผมตอบรับด้วยความยินดี เรื่องราวที่ผมจะกล่าวต่อไปนี้เกี่ยวกับ รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช ผมจะใช้คำว่า อ.ทองดี แทน ผมรู้จัก อ.ทองดี เกือบ 60 ปี ท่านเป็นแพทย์ศิริราช รุ่น 67 รุ่นหลังผม 1 ปี มีความสนิทสนมใกล้ชิดกันหลัง พ.ศ. 2515 เมื่อท่านกลับจากสหรัฐอเมริกา และมาเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของความเป็นอาจารย์แพทย์ โดยทำหน้าที่สมบูรณ์ 3 พันธกิจของการเป็นอาจารย์แพทย์

1. การเรียนการสอน
2. การบริการ
3. การวิจัย

ด้านการเรียนการสอน ท่านได้ช่วย รศ.นพ.จินดา สุวรรณรักษ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าสาขาวิชาศัลยศาสตร์ทั่วไปของภาควิชาฯ ขณะนั้นให้เป็นระบบและเข้มแข็งขึ้น เช่น มีการจัดประชุมวิชาการของภาควิชาฯ ด้าน service review, mortality conference, basic science lecture เป็นประจำทุกอาทิตย์ และทุกเดือน มีการเรียนการสอนร่วมกับคณะกายวิภาคศาสตร์ ทำให้นักศึกษาแพทย์มีความสนใจและเข้าใจทางศัลยศาสตร์มากขึ้น

ด้านบริการ คนไข้ได้รับการดูแลอย่างดี เป็นที่ประทับใจของประชาชนทั่วไป มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประชุมระหว่างภาควิชาของคณะฯ และนอกคณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ มีส่วนร่วมในการสร้างวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และต่อมาเป็นราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย **ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ริเริ่มวารสาร Thai Journal of Surgery** และ**เป็นผู้ดำเนินการ** วารสารนี้เป็นกระบอกเสียงของศัลยแพทย์ไทย ความสามารถด้านบริการ โดยเฉพาะการผ่าตัดและดูแลผู้ป่วย ก็เป็นที่ประทับใจและกล่าวขวัญถึงเสมอในหมู่คนไข้ ท่านเป็นผู้ที่มีบทบาทมากเกี่ยวกับการเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ และต่อมาเป็นสมาคมเปลี่ยนถ่ายอวัยวะฯ โดยเฉพาะการเปลี่ยนถ่ายไตและตับที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นที่กล่าวถึงเสมอ

ด้านงานวิจัย ท่านเป็นผู้บุกเบิกงานด้านนี้แก่คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ให้เข้มแข็งขึ้น มีห้องสัตว์ทดลองที่ชั้น 5 ของภาควิชาศัลยศาสตร์เป็นที่ปฏิบัติการของแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์รามาธิบดีจึงเป็นที่นิยมของเหล่านักศึกษาแพทย์ที่จบใหม่

อาจารย์ทองดีได้ลาออกจากภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี ในปี พ.ศ. 2522 เพื่อประกอบวิชาชีพส่วนตัว พวกเรารู้สึกเสียดายเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ท่านก็ยังทำงานให้

สังคมอีกมาก เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ก็สร้างชื่อเสียงให้สถาบันแห่งนั้น ช่วยงานแพทยสภา ราชวิทยาลัย และเป็นผู้อำนวยการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ในเวลาต่อมา เป็น**ผู้แทนประเทศไทยใน American College of Surgeons**

อ.ทองดี เป็นคนที่โชคดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีศรีภรรยา รศ.ดร.จันทรา ชัยพานิช ท่านยังเป็นนักวิชาการ เป็นอาจารย์ที่คณะเภสัชวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย เป็นนักวิชาการ และเป็นผู้บุกเบิก และเป็นนักบริหารที่มีความสามารถสูง เป็นคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว และเป็นรองอธิการบดีของสถาบันเดียวกันด้วย **อ.ทองดียังมีบุตรชายซึ่งเจริญรอยตามเป็นศัลยแพทย์ที่ดีดังเช่นบิดา**

โอกาสครบ 7 รอบ ผมขอให้ท่านจงมีสุขภาพที่ดี และเป็นมิ่งขวัญของครอบครัว

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วิวัฒน์ วิสุทธิโกศล

ครูแพทย์ที่ดีมาก

ผมเป็นแพทย์ประจำบ้านสาขาศัลยศาสตร์ทั่วไป ของภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ในปี พ.ศ. 2514–2517 ระหว่างที่รับการฝึกอบรมในปีที่หนึ่งได้รับข่าวดีจากท่านอาจารย์ในหน่วยศัลย์ทั่วไป สายบี ซึ่งในขณะนั้นมีอาจารย์อยู่ 3 ท่าน คือ ท่านอาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ อาจารย์สมปอง รักษาศุข และ อาจารย์เอาชัย กาญจนพิทักษ์ ว่าจะมีอาจารย์มาเพิ่มอีกหนึ่งท่าน ซึ่งก็คือ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** และเมื่อท่านอาจารย์ทองดีได้เข้ามาทำงานและสอนผม จึงเห็นว่าท่านอาจารย์ทองดีเป็นครูแพทย์ที่ดีมากๆ อีกท่านหนึ่ง เพราะนอกจากท่านจะเป็นศัลยแพทย์ที่มีความรู้และความสามารถสูง ให้ความสนใจในรายละเอียดของคนไข้ ทั้งการซักประวัติและการตรวจร่างกายเพื่อการวินิจฉัยที่ถูกต้อง ท่านอาจารย์ทองดีได้สอนแพทย์ประจำบ้านให้รู้จักความรู้ใหม่ทางการแพทย์ด้วยการอ้างอิงงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการรักษาคนไข้ ซึ่งส่งผลให้การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านมีประสิทธิภาพ

อาจารย์ทองดีให้ความสนใจในมาตรฐานของการฝึกอบรมแพทย์เป็นอย่างมาก ทั้งด้านความรู้ความสามารถ รวมทั้งด้านจริยธรรม ในการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านของภาคศัลยศาสตร์ในช่วงต้นๆ มีจำนวนแพทย์เข้าฝึกอบรมปีละไม่กี่คนประมาณรุ่นละ 1–2 คน รุ่นของผมมีสองคนร่วมกับคุณหมอเอนก กษัตรีย์ แต่ต่อมามีระบบของการใช้ทุนต่อรัฐบาลทำให้มีการสมัครเข้ารับการอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้านมากขึ้นเป็นปีละ 4 คน เช่น ในรุ่นของคุณหมอพรเทพ เปรมโยธิน, คุณหมอนิลวัฒน์ คุปตระกูล, คุณหมอสุพจน์ ตันชัชชะ และคุณหมออภิชาติ นิราพาธพงศ์พร ซึ่งการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทางเป็นบทบาทที่สำคัญของภาควิชา

การฝึกอบรมแพทย์จำนวนมากเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ของประเทศ ดังนั้นเพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปตามเป้าหมายทั้งปริมาณและคุณภาพ ภาควิชาโดยอาจารย์ทองดีจึงแก้ปัญหาด้วยการเจรจาสร้างความร่วมมือกับโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณะสุข ซึ่งได้แก่ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี และโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่และมีจำนวนคนไข้มากพอที่จะสร้างการเรียนรู้ให้แก่แพทย์ประจำบ้านของภาควิชาได้

จึงเกิดโปรแกรมใหม่ที่มีการหมุนเวียนของแพทย์ประจำบ้านออกไปฝึกอบรมในโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขร่วมด้วยแทนที่จะรับการฝึกอบรมเฉพาะใน รพ.รามาธิบดี เท่านั้น ซึ่งเกิดประโยชน์แก่แพทย์ประจำบ้านอย่างมาก เพราะนอกจากจะมีประสบการณ์ในการรักษาทางด้านศัลยกรรมแล้ว ยังมีโอกาสในการเรียนรู้ระบบและบรรยากาศของการทำงานของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขด้วย

หลังจากผมจบการฝึกอบรมและได้ขึ้นมาทำงานที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว ผมไม่ค่อยได้มีโอกาสพบกับอาจารย์บ่อยนัก แต่ผมยังได้รับทราบข่าวคราวของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช เสมอมา เพราะอาจารย์

มีผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และแม้อาจารย์จะลาออกจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีแล้ว อาจารย์ก็ยังเป็นกำลังสำคัญช่วยงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ มาโดยตลอดโดยเฉพาะทางด้านวิชาการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช จึงเป็นเพชรเม็ดงามของศัลยแพทย์ไทย

ในโอกาสครบรอบอายุ 84 ปี ของท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในฐานะศิษย์คนหนึ่ง ผมขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกได้โปรดดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง เป็นมิ่งขวัญสำหรับลูกศิษย์ตลอดไป

รองศาสตราจารย์ นพ.สุชาติ อารีมิตร

อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อดีตรักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ด้วยความเคารพจากศิษย์

ผมเป็นนักศึกษาแพทย์รามาธิบดีรุ่นที่ 1 และนับว่าเป็นแพทย์ใช้ทุนของรัฐรุ่นแรกเหมือนเพื่อนๆ ที่จบจากศิริราช จุฬาฯ และเชียงใหม่ ในช่วงนั้นนอกจากไปใช้ทุนโดยออกไปทำงานในโรงพยาบาลของรัฐเป็นเวลา 3 ปีแล้ว การเป็นแพทย์ประจำบ้านก็ถือว่าเป็นการใช้ทุนด้วย ผมโชคดีที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ที่รามาธิบดี วันหนึ่งในปี พ.ศ. 2515 ขณะที่ผมกำลังนั่งคุยกับอาจารย์ท่านหนึ่งที่ภาควิชาศัลยศาสตร์มีผู้ชายท่าทางสมาร์ท รูปร่างสูงใหญ่ พูดจาเสียงดังฟังชัด เข้ามาที่ภาควิชาฯ อาจารย์เลยบอกว่าผู้ชายที่เข้ามานี่ชื่อ **หมอทองดี** จะมาเป็นอาจารย์ใหม่ของหน่วยศัลยศาสตร์ทั่วไปสาย B พึ่งกลับมาจากสหรัฐอเมริกา ในช่วงปีนั้นผมยังเทรนอยู่ในศัลยศาสตร์ทั่วไป เลยนับว่าเป็นโชคดีที่ได้เป็นลูกศิษย์รุ่นแรกๆ คนหนึ่งของอาจารย์ทองดี ซึ่งผมมีโอกาสเข้าไปช่วยผ่าตัดกับอาจารย์อยู่บ่อยครั้งและรู้สึกประทับใจในฝีมือการผ่าตัดของท่านมาก ระหว่างทำ ท่านก็ให้การอบรมสั่งสอนไปด้วย ซึ่งถึงแม้ผมจะได้เข้าร่วมผ่าตัดกับท่านเพียงปีเดียว เพราะปีถัดไปผมเปลี่ยนไปเรียนศัลยศาสตร์ระบบปัสสาวะ แต่ผมก็ได้รับความรู้ตลอดจนได้เรียนรู้แนวความคิดและวิธีการทำงานของท่านจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการรวมทั้งการทำกิจกรรมต่างๆ ในภาควิชาฯ และคณะฯ กับท่านจนกระทั่งท่านได้ลาออกจากรามาธิบดีไปเมื่อปี พ.ศ. 2522

เมื่อท่านออกไปแล้ว ผมมีโอกาสพบท่านบ้างไม่บ่อยครั้งนักที่โรงพยาบาลสมิติเวช แต่ที่ได้กลับมาร่วมทำกิจกรรมกับท่านอีก ก็ตอนที่ท่านทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและผมได้เข้าไปเป็นกรรมการอยู่ระยะหนึ่ง ซึ่งท่านก็ยังคงให้ความเมตตาต่อผมในฐานะครูกับลูกศิษย์เป็นอย่างดียิ่งไม่เสื่อมคลายเหมือนตอนที่อยู่รามาธิบดีด้วยกัน เรื่องที่ผมประทับใจท่านมากเรื่องหนึ่ง คือ ผมได้เคยเป็นกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาเรื่องร้องเรียนศัลยแพทย์ผ่านทางแพทยสภามายังราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ อยู่บ่อยๆ การทำงานในส่วนนี้กับอาจารย์ทองดี ทำให้ผมได้เห็นคุณสมบัติพิเศษในตัวท่าน คือ ความเป็นผู้เที่ยงธรรม มีเหตุมีผล และมีความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง ซึ่งน่ารับเอามาเป็นแบบอย่างยิ่ง

ในช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี **ผมได้เชิญท่านมาเป็นองค์ปาฐกในปาฐกถา "เปรม บุรี" ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549** อาจารย์ได้บรรยายเรื่อง **"เมื่อศัลยแพทย์ถูกร้องเรียน"** ซึ่งผมกล้ายืนยันว่าปาฐกถาครั้งนี้เป็นหนึ่งในปาฐกถา **"เปรม บุรี"** ที่ยอดเยี่ยมที่สุดเท่าที่เคยจัดมาอย่างต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน อาจารย์ทองดีได้สืบค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ พร้อมทั้งสอดแทรกประสบการณ์ส่วนตัว

ของท่านในฐานะที่เคยดำเนินงานพิจารณาข้อร้องเรียนของศัลยแพทย์มาอย่างยาวนาน โดยกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงทางการแพทย์ โดยเฉพาะวงการศัลยกรรม ปัจจัยมูลเหตุแห่งการร้องเรียน วิธีการป้องกันไม่ให้ถูกร้องเรียนและถ้าถูกร้องเรียนจะทำอะไรได้บ้าง ถึงแม้ท่านจะได้บรรยายเรื่องนี้มาหลายปีแล้ว แต่เมื่อกลับไปอ่านข้อเขียนของท่านที่ไร ก็ยังเห็นว่าทันสมัยอยู่เสมอ ผู้สนใจอาจจะพอหาต้นฉบับได้จากภาควิชาศัลยศาสตร์รามาธิบดี

อาจารย์ทองดีเป็นศัลยแพทย์ เป็นครูเป็นนักบริหาร เป็นนักคิดนักเขียน เป็นผู้อุทิศตนทำงานด้านต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและเสียสละ ตลอดจนเป็นผู้มีความเมตตากรุณาเป็นที่ยิ่ง ในฐานะลูกศิษย์ ผมขอกล่าวคารวะ**ครูผู้เป็นที่รักอย่างจริงใจ เนื่องในโอกาสที่อาจารย์จะมีอายุครบ 7 รอบนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงอำนวยอวยพรให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรงและประสบแต่ความสุขตลอดไป**

ด้วยความเคารพจากศิษย์

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.กฤษฎา รัตนโอฬาร

กรกฎาคม 2563

ท่านเป็นผู้ดูแล Resident

ผมเข้ามาเป็น Resident General Surgery ในปี พ.ศ. 2517-2519 ที่คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี หลังจากใช้ทุนแล้ว ตอนนั้น**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** กลับจากต่างประเทศแล้วโดย อาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ ชวนมาอยู่ที่โรงพยาบาลรามาธิบดี อาจารย์ทองดีท่านเป็นผู้ดูแล resident ได้ทำให้การอบรม resident ศัลยศาสตร์ที่รามาฯ มีประสิทธิภาพและมีวินัย ที่จำได้แม่นคือ เรื่องการเขียน follow up ใน progress note ของ resident และ operative note ในเวชระเบียน อาจารย์ตรวจเวชระเบียนคนไข้ศัลย์ฯ ทุกเล่ม ใช้วิธีต่างๆ ให้ resident เขียน ใครไม่ทำจะถูกเรียกไปพบอาจารย์ และมีผลถึงการ train ด้วย นอกจากนี้ อาจารย์ยังให้ resident ต้องเข้าร่วม activity ตอนเช้าทุกจันทร์ พุธ ศุกร์ ของภาควิชาฯ ทุกคน อาจารย์เป็นคนมีระเบียบ ใจเย็น ความรู้อาจารย์ดี ขนาดที่อาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ ถามบ่อยๆ ว่า **“May I use your brain?”** อาจารย์ทำผ่าตัดประณีตและสอนไปด้วย

นอกจากนี้ อาจารย์ทองดียังได้ร่วมมือกับบรรดาคณาจารย์ของภาควิชาศัลยศาสตร์ จัดทำวัตถุประสงค์และกระบวนการฝึกอบรมตามหลักสูตรของแพทยสภา ในปี พ.ศ. 2515 และเป็นกำลังสำคัญของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมาตลอด **ผมเคยไปช่วยอาจารย์ทำวารสารของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ ที่สำนักพิมพ์ของอาจารย์ที่สุขุมวิท 49 สองสามครั้ง** หลังจากอาจารย์ออกไปอยู่ รพ.สมิติเวชแล้ว ก็ได้พบอาจารย์ไม่บ่อย แต่ก็ยังรำลึกถึงอาจารย์เสมอ

ในโอกาสที่อาจารย์จะอายุครบ 7 รอบหรือ 84 ปี ก็ขอกราบอวยพรอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูงให้มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจครับ

รองศาสตราจารย์ นพ.วิเศษ สุพรรณชาติ

My Inspiration

I would like to pay tribute to **Dr. Thongdee Chaipanich.** He is one of my mentors who inspired me to pursuit my surgical career when I was a medical student and a surgical resident at **Ramathibodi Hospital 47 years ago.** I was lucky to be taught by him. That gave me an advantage in surgical knowledge and skills for me to compete with international/US surgeons in USA.

Sincerely,

Dr. Supoj Tanchajja

นพ.สุพจน์ ตันชัชชะ

ผมตื่นเต้นและดีใจที่พบอาจารย์ทองดี

ครั้งแรกที่พบท่าน**อาจารย์ทองดี**ตั้งแต่เป็น นศพ. อาจารย์มีบุคลิกน่าชื่นชมและน่าเกรงขาม ออกจะเข้มงวดและดุ แต่อาจารย์สอนวิชายากอย่างศัลยศาสตร์ได้ลึกซึ้งและละเอียดดีมาก จนผมเป็นแพทย์ประจำบ้านก็เจอของจริง อาจารย์จะคอยตามตรวจเวชระเบียนดูความสมบูรณ์ของการเขียนประวัติคนไข้ การติดตามเฝ้าดูอาการเปลี่ยนแปลงคนไข้ ตลอดจนการสั่งการรักษา ถ้ามีปัญหาบกพร่องจะถูกเรียกตัวสัมภาษณ์เป็นส่วนตัว จะสะดุ้งทุกครั้งที่โดนเรียกตัว แต่ก็ได้ความรู้เป็นอันมาก เคยผ่าตัดไส้ติ่งและเห็นเริ่มทะลุ ดูว่าหนองไม่แพร่กระจาย เลยแอบเย็บปิดแผล เลยโดนเรียกตัวอบรมเป็นพักใหญ่ เข็ดแบบไม่รู้ลืมเลยตลอดชีวิต

ณ เวลานั้น ศัลยแพทย์เป็นที่ต้องการของโรงพยาบาลเอกชนเป็นอันมากโดยเฉพาะหมอที่มีความรู้ดีและทันสมัยอย่างอาจารย์ทองดี การที่อาจารย์ดำรงสถานะเป็นอาจารย์แพทย์ ซึ่งค่าตอบแทนเทียบกันไม่ได้เลยและเป็นเวลานานพอสมควร อีกทั้งระหว่างที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์นั้นได้ทำงานเกินความสมบูรณ์ที่กำหนดไว้อย่างตั้งใจและเต็มกำลัง จึงต้องคารวะอาจารย์ด้วยความซาบซึ้งและจริงใจ

ในวาระที่อาจารย์อายุได้บรรลุครบ 7 รอบ 84 ปี ผมจึงขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรงประสบแต่ความสุขสมปรารถนาด้วยประการทั้งปวงด้วยเทอญ

ศาสตราจารย์ นพ.วิเชียร เลาหเจริญสมบัติ

อาจารย์ทองดีที่เคารพรักยิ่ง

นพ.พรเทพ เปรมโยธิน อดีตอาจารย์ในภาควิชาศัลยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี และอดีตผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผมได้มีโอกาสเป็นลูกน้องของท่านตอนที่ท่านเป็นหัวหน้าแพทย์ประจำบ้านที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี ระหว่างปี พ.ศ. 2518–2521 ท่านได้กรุณาโทรศัพท์มาเชิญให้ผมเขียนบทความเกี่ยวกับ **รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช** เนื่องในวาระที่ท่าน**มีสิริอายุครบ 84 ปี** ซึ่งนับเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่กระผมจะได้มีโอกาสทำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ให้อาจารย์ทองดี อันเป็นที่รักเคารพยิ่งของผมและของลูกศิษย์ทุกคน

ขออนุญาตเล่าความเป็นมาว่า ทำไมผมถึงได้มาเป็นลูกศิษย์ อ.ทองดีได้ แม้ว่าผมเองจบแพทย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ตาม อาจจะเป็นเพราะชะตาชีวิตลิขิตให้โชคดีได้มาเป็นลูกศิษย์อาจารย์ก็ได้ หลังจบแพทยศาสตรบัณฑิต ผมสมัครไปใช้ทุนที่ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี สมัครไปทั้งๆ ที่ไม่เคยไปจังหวัดอุบลเลยก็ตาม ระหว่างที่อยู่อุบลได้พบกับ อ.พรเทพ เปรมโยธิน (พี่เปาะที่แสนใจดีของน้องๆ) ผมรู้สึกประทับใจในการทำงานของ อ.พรเทพ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี คิดในใจว่าที่ท่านเก่งและดี นอกจากเก่งและดีด้วยตัวท่านเองแล้ว จะต้องมีอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้วย ผมจึงได้ปรึกษาเพื่อนร่วมรุ่นที่อยู่อุบลด้วยกัน คือ นพ.สุเมธ ฮั่นตระกูล มาสมัครเป็นแพทย์ประจำบ้านที่ รพ.รามาธิบดี ซึ่งขณะนั้น พ.ศ. 2518 แพทยสภามีหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะสาขาศัลยศาสตร์ทั่วไปเท่านั้น สาขาย่อยอื่นๆ ของศัลยศาสตร์ แพทยสภายังไม่มีการฝึกอบรม ซึ่งเราทั้งสองคนก็ได้รับความเมตตาจากอาจารย์รับเข้ามาเป็นลูกศิษย์ เป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ทั่วไปในปี 2518 ซึ่งมีทั้งหมด 6 คน คือ นพ.สุเมธ ฮั่นตระกูล, นพ.ชิต เจริญประเสริฐ, นพ.ชนินท์ วิญญูประดิษฐ์, นพ.ปรีชา โตวรานนท์ นพ.ปณิธาน (ต่อมาขอลาออกไปเรียนด้านโสต ศอ นาสิก) และตัวกระผมเอง เหตุผลที่ดึงดูดให้กระผมอยากมาเรียนที่ศัลยศาสตร์ รามาธิบดี ที่สำคัญคือ ได้ยินกิตติศัพท์ชื่อเสียงของอาจารย์ 3 ท่าน คือ อ.เปรม บุรี, อ.จินดา สุวรรณรักษ์ และ อ.ทองดี ชัยพานิช ฯลฯ นี่เอง ที่ดึงดูดให้ผมได้มาเรียนที่รามาธิบดี

เมื่อเข้ามาอยู่ที่ รพ.รามาธิบดี เป็น resident ศัลย์ปีแรก เหมือนเด็กบ้านนอกเข้ากรุง ต้องศึกษาวิธีการทำงานต่างๆ เช่น ต้องตรงต่อเวลา ปรับตัวจะทำตัวสบายๆ ให้เหมือนอยู่ต่างจังหวัดไม่ได้แล้ว อ่านหนังสือเตรียมตัวเพื่อตอบอาจารย์ที่จะถาม เหมือนเก็งข้อสอบว่าวันนี้ คนไข้รายนี้อาจารย์จะถามอะไร งาน resident ศัลยศาสตร์สมัยนั้นหนักมาก คนน้อย ทำงานกันไม่กี่คน แต่ละชั้นปีมี 2–3 คน มากสุดก็ 6 คน รุ่นผมเหลือ 5 คน เพราะลาออกไป 1 คน ทุกวันจะ round คนไข้ ทำแผลตอนเช้า 6.00 น. รออาจารย์มา round 7.00 น. แล้วก็เข้าห้องผ่าตัดหรือออก OPD ตอนเย็นหลังเสร็จ OR ก็มาดูคนไข้ว่าฟื้นหรือไม่ กลางคืนก่อนนอน round อีกหนึ่งรอบพร้อมกับ resident คนที่อยู่เวรและนักศึกษาแพทย์ ก็ได้โอกาสสอนน้องๆ ไปในตัว การ round คนไข้กลางคืนมีข้อดี คือถ้าคนไข้คนไหนมีปัญหา จะได้รักษาและแก้ไขเสียตั้งแต่ตอนหัวค่ำ การแก้ไขปัญหาตอนดึกๆ จะไม่ค่อยสะดวกและแก้ไขได้ยาก เพราะทุกคนนอนหมดแล้วโดยเฉพาะ

อย่างยิ่งอาจารย์ ถ้าดึกมากก็จะรู้สึกเกรงใจท่าน

อนึ่ง หัวหน้าแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์สมัยก่อนยังได้รับตำแหน่งอันทรงเกียรติด้วย ซึ่ง resident สมัยนี้อาจไม่ทราบ คือ เป็นผู้อำนวยการนอกเวลาของ รพ.รามาธิบดีด้วย ใครจะขอ ambulance ไปรับคนไข้ที่ไหนต้องมาขออนุญาตจากหัวหน้า resident ศัลย์ ในฐานะ ผอ.รพ. นอกเวลา (ดูโก้ไม่เบา) มีพี่ที่ใจดีของผม 3 ท่านที่ผมไม่มีวันลืม คือ พี่เปาะ (นพ.พรเทพ เปรมโยธิน) พี่อ้อ (ศ.คลินิกเกียรติคุณ นพ.เอาชัย กาญจนพิทักษ์) และพี่ตี๋ (ผศ.นพ.วิบูลย์ โชติสกุลรัตน์) มีปัญหาอะไรก็ปรึกษาได้เสมอ

อาจารย์ที่ควบคุมแพทย์ประจำบ้านที่ผมจำได้แม่นที่สุด คือ อ.ทองดี ชัยพานิช ในความรู้สึกของผม ท่านเป็นคนที่มีบุคลิกดีมาก สมาร์ท สูงโปร่ง หล่อ ดูใจดี (อาจารย์ทุกท่านก็ใจดี) ในความหล่อและสมาร์ทนั้น อ.ทองดีจะแฝงไว้ด้วยการเป็นคนที่มีระเบียบมากๆๆ ใครจะทำอะไร เฉไฉ นอกลู่นอกทาง ไม่ได้เด็ดขาด อาจารย์จะเรียกมาดุว่ากล่าวตักเตือนเสมอๆ

ความมีระเบียบของ อ.ทองดี เวชระเบียนของคนไข้ทุกรายที่ resident เกี่ยวข้อง จะต้องเอาไปกองไว้ที่โต๊ะ อ.ทองดี อาจารย์จะตรวจทุกฉบับ ทุกจุด การเขียนประวัติ ตรวจร่างกาย operative note ฯลฯ ถ้าจุดไหนตกหล่น ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (ซึ่งก็คงทราบดีว่าพวกเราอ่อนอยู่แล้ว) อาจารย์ก็จะเรียกไปบอกและสอนให้ด้วยความเมตตา พวกเราก็จำสำนวนของอาจารย์มาเขียน

การผ่าตัด อ.ทองดีเป็นครูที่เยี่ยมมาก ก่อนผ่าตัด อาจารย์จะซักไซ้ไล่เลียง resident ถึง indications ในการผ่าตัด ว่ามีเหตุผลอะไรถึงจะทำผ่าตัดในรายนั้นๆ เมื่อถึงขั้นตอนการผ่าตัดอาจารย์จะอธิบาย anatomy แบบเป็นขั้นเป็นตอนแบบช้าๆ ไปเรื่อยๆ ผมรู้สึกประทับใจวิธีการสอนการผ่าตัดของอาจารย์ทองดีมาก ความประทับใจนี้ได้ติดตัวผมมาและนำมาใช้ปฏิบัติจนถึงทุกวันนี้ การทำ collective review ของ resident ปี 1 คือ ตั้งหัวข้อ ค้นคว้า นำเรื่องมาพูดในที่ประชุมของภาควิชาศัลยศาสตร์ ตอนเช้าวันพุธ resident ทุกคนต้องทำอย่างน้อย 1 ครั้งในรอบปี คือ เป็นงานสำคัญ จำได้ว่า ถ้าใครไม่ทำหรือบกพร่อง อ.ทองดีจะให้ตก ไม่สามารถขึ้นไปเรียนต่อในปีต่อไปได้ คงไม่แปลกใจว่า ทำไม อ.ทองดี ซึ่งเป็นคนละเอียด ทำงานเป็นขั้นเป็นตอน ตรวจตราเอกสารทุกจุดโดยเฉพาะเวชระเบียนของ resident ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า อาจารย์เป็นคนชอบเขียนหนังสือ เป็นบรรณาธิการวารสารและหนังสือหลายต่อหลายเล่ม จนเป็นที่ประจักษ์กับวงการแพทย์ทั่วไป ซึ่งต่อมาได้มาสัมผัสกับอาจารย์อีกครั้งหนึ่ง เมื่ออาจารย์ได้มาเป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย โดยมี อ.พรเทพ เปรมโยธิน เป็นผู้ช่วย โดยที่ผมเองเป็นนายกสมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งแห่งประเทศไทยและประธานคณะอนุกรรมการ การฝึกอบรมสาขาศัลยศาสตร์ตกแต่งของแพทยสภา ที่ต้องทำงานร่วมกับราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ ที่ อ.ทองดีเป็นผู้อำนวยการอยู่ การทำงานให้ราชวิทยาลัยฯ จึงดำเนินไปอย่างราบรื่นอย่างยิ่ง เพราะผมยังคงนับถือ อ.ทองดีในฐานะอาจารย์ของผมอยู่เสมอและตลอดเวลา

การที่ผมได้รับการสั่งสอน ฝึกอบรม จากบรมครูด้านศัลยศาสตร์ทั่วไปที่ รพ.รามาธิบดี นอกเหนือจาก อ.ทองดี แล้ว ขออนุญาตกล่าวถึง อ.เปรม บุรี, อ.จินดา สุวรรณรักษ์, อ.สมปอง รักษาศุข และ อ.วิจิตร บุณยะโหตระ

อ.วิวัฒน์ วิสุทธิโกศล, อ.ประกอบ ทองผิว, อ.เติมศักดิ์ นาวีการ และท่านอื่นๆ อีกมากในภาควิชาศัลยศาสตร์รามาธิบดี ที่มีพระคุณกับผมทั้งสิ้น ทำให้ผมมีพื้นฐานทางด้านศัลยศาสตร์ ได้มีโอกาสไปศึกษาต่อด้านศัลยศาสตร์ตกแต่งทั่วไปและศัลยศาสตร์ตกแต่งแก้ไขความพิการบนใบหน้าและกะโหลกศีรษะชนิดรุนแรง (Plastic surgery and Craniofacial surgery) ซึ่งสมัยนั้น การผ่าตัดเกี่ยวกับ Craniofacial surgery ที่ยากๆ ยังไม่ค่อยมีในประเทศไทย โดยไปศึกษาต่อที่ประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาโดยได้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล

กลับมาทำงานรับใช้ประเทศชาติอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ รพ.จุฬาลงกรณ์ จนเกษียณอายุราชการและยังทำงานต่อมาโดยดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์สมเด็จพระเทพรัตนฯ แก้ไขความพิการบนใบหน้าและกะโหลกศีรษะ รพ.จุฬาลงกรณ์ จนถึงปัจจุบัน (หลังเกษียณราชการมา 11 ปี โดยไม่รับค่าตอบแทน) นับเป็นพระคุณอย่างสูงที่ อ.ทองดีและคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาศัลยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี ที่เคยสั่งสอนปลูกฝัง ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม แก่ผมมา ทำให้ผมมีวันนี้ จึงขอจดจำไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ในศุภวาระดิถีอันเป็นมงคลที่ รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช จะมีสิริอายุครบ 7 รอบ ขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก รวมทั้งผลบุญจากกรรมดีที่อาจารย์ได้สะสมมาโดยตลอด จงดลบันดาลให้อาจารย์ทองดีที่เป็นที่เคารพรักยิ่ง ประสบแต่ความสุขกาย สุขใจ มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ ตลอดไป ด้วยความเคารพรักอย่างสูงและระลึกถึงบุญคุณอาจารย์อยู่เสมอ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.จรัญ มหาทุมะรัตน์
ศาสตราจารย์ สาขาศัลยศาสตร์ตกแต่ง คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หัวหน้าศูนย์สมเด็จพระเทพรัตนฯ แก้ไขความพิการบนใบหน้าและกะโหลกศีรษะ รพ.จุฬาลงกรณ์
สภากาชาดไทย และคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประธานชมรมผู้รับพระราชทานทุนมูลนิธิอานันทมหิดล พ.ศ. 2559-2563
แพทย์ประจำบ้านสาขาศัลยศาสตร์ทั่วไป ภาควิชาศัลยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี พ.ศ. 2518-2521

แบบอย่างที่ดีจากครูแพทย์ที่ดี

ในชีวิตคนเรา มีเรื่องราวความภาคภูมิใจและเรื่องที่น่าจดจำไม่กี่เรื่อง สำหรับผมแล้วเป็นเรื่องที่จดจำไว้ตลอดชีวิตคือ **การ Training General Surgery ในภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี**

การที่ผมได้เป็นศิษย์ **ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งในขณะนั้น**ท่านเพิ่งจบการศึกษาจาก American Board และมาบรรจุเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาศัลยศาสตร์** ในเวลานั้นผมได้รับการอบรมสั่งสอน ฝึกฝน ให้เป็นหมอผ่าตัด จนสามารถสอบผ่านและสามารถทำผ่าตัดได้ ยังรวมไปถึงข้อคิด คำสอนในการใช้ชีวิต การดำเนินชีวิตที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์เพิ่มเติม เพื่อให้ไปเป็นแพทย์ผ่าตัดที่ดีต่อไป

การเป็นแพทย์ผ่าตัดที่ดีนั้นต้องมีต้นแบบ แบบอย่างที่ดีจากครูแพทย์ที่ดี มีวิสัยทัศน์ ที่ได้แนะนำศิษย์ อบรม ฝึกฝนศิษย์ นั่นคือความโชคดีของผมที่ได้รับจากท่านอาจารย์ทองดีทุกเรื่องราว

นอกจากการฝึกแพทย์ผ่าตัดที่อาจารย์สอนในภาคทฤษฎีและการผ่าตัด ผมยังเห็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการบันทึก operative note ซึ่งอาจารย์จะบันทึกโดยการพิมพ์ดีด อ่านง่าย มีความละเอียดชัดเจน มองเห็นภาพมีลำดับเป็นขั้นตอนชัดเจน เป็นแบบอย่างมาตรฐานของการเขียนบันทึก operative note ที่ดีซึ่งมีความสำคัญมาก

ในช่วงปีที่ 2 ของการฝึกเป็นแพทย์ผ่าตัด ซึ่งในช่วงเวลานั้นโรงพยาบาลรามาธิบดีเพิ่งเริ่มก่อตั้ง ดังนั้น จำนวนเตียง จำนวนผู้ป่วยที่ admit มีจำนวนน้อย อาจารย์มีวิสัยทัศน์ให้ resident ปี 2 ได้มีโอกาสไปฝึกเพื่อทำผ่าตัดที่โรงพยาบาลประจำภูมิภาค เนื่องจากมีจำนวนคนไข้และจำนวนเตียงเยอะมากพอ เมื่อผมได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและได้ทำผ่าตัด ในช่วงเวลานั้นและเมื่อผ่านการผ่าตัดครบทุกแผนกตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ผมก็ได้มีโอกาสไปเพิ่มประสบการณ์การเป็นแพทย์ผ่าตัด โดยได้มาเป็นแพทย์ผ่าตัดที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้ผมมี skill เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากว่ามีจำนวนผู้ป่วยที่ต้องได้รับการผ่าตัดจำนวนมาก เมื่อกลับมาที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ผมต้องเขียนรายงานจำนวนผู้ป่วยที่ได้ทำผ่าตัดทั้งหมดส่งท่านอาจารย์ทองดี โดยสาระสำคัญคือ ได้ทำผ่าตัดอะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำการผ่าตัดและภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำผ่าตัดหรือหลังผ่าตัด

และมาในช่วงปีที่ 3 Chief residents 3 คน แบ่งเป็น Trauma และ General Surgery ผมมีโอกาสได้ออกไปฝึกที่ต่างจังหวัด คือ ที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาอีกครั้ง ซึ่งส่งผลดีต่อการฝึกเป็นแพทย์ผ่าตัดของผม เพราะทำให้มี skill ในการทำผ่าตัดมากขึ้น และผมสามารถนำประสบการณ์และทักษะที่ได้ฝึกฝนผ่าตัดผู้ป่วยจำนวนมากมาใช้ในการทำผ่าตัด มาจวบจนถึงปัจจุบัน

สิ่งที่ผมสัมผัสได้และได้รับจากท่านอาจารย์ทองดี นั่นคือผมได้รับความเอ็นดู อาจารย์ให้ความใกล้

ชิดกับ resident พาลูกศิษย์ไปเลี้ยงอาหารที่บ้าน ให้ความเป็นกันเอง คุ้นเคยกับลูกศิษย์ เป็นความอบอุ่นในหมู่ resident ศัลยกรรม ในที่สุดแล้วหลังจบ training ท่านอาจารย์ทองดียังคงห่วงใยลูกศิษย์ ท่านให้โอวาท ท่านสอนพร้อมกับให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตและการทำงานในวิชาชีพศัลยแพทย์

สุดท้ายแล้ว **ผมไม่มีคำกล่าวอะไรอีก นอกจากบอกตัวผมเองว่า ผมโชคดีที่สุดที่ได้ครูแพทย์ที่ดี สอนให้ผมเป็นศัลยแพทย์ที่ดีจนถึงปัจจุบันนี้**

เคารพและระลึกถึงท่านอาจารย์เสมอ
นพ.นิลวัฒน์ คุประตกุล
โรงพยาบาลคามิลเลียน 423 ถนนสุขุมวิท 55 (ซอยทองหล่อ)
คลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทร. 0-2185-1444 (อัตโนมัติ) โทรสาร. 0-2185-1403

มุทิตาจิตแด่ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

กระผม นพ.สุเมธ ฮั่นตระกูล ปัจจุบันทำงานเป็นกรรมการบริหารดูแลโรงพยาบาลในเครือโรงพยาบาลรามคำแหง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน รวมทั้งหมด 5 โรงพยาบาล

กระผมจบแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และไปใช้ทุนต่อที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี หลังจากนั้นมีความคิดที่จะศึกษาต่อแพทย์เฉพาะทางด้านศัลยศาสตร์ จึงตัดสินใจเลือก train ต่อที่โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากเป็นโรงพยาบาลที่มีคุณภาพ และมีระบบงานที่ดี

และที่นั่นเองทำให้กระผมได้มีโอกาส**พบกับ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นครั้งแรก** ครั้งนั้นท่านดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้า Residency Training ของศัลยกรรม รพ.รามาธิบดี ท่านสอบถามกระผมว่าทำไมถึงต้องการมา train ศัลยแพทย์ที่ รพ.รามาธิบดี ทั้งๆ ที่ได้ผ่านการทำงานใช้ทุนจากสถาบันที่มีคุณภาพอย่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ มาแล้ว กระผมตอบกลับไปว่า กระผมเห็นว่าที่ รพ.รามาธิบดี เป็นโรงพยาบาลที่มีศักยภาพด้านการรักษาพยาบาล มีระบบงานที่ดี อีกทั้งยังมีแพทย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีชื่อเสียง เป็นจำนวนมาก จึงคาดว่าจะได้รับความรู้ด้านการรักษากลับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการเป็นแพทย์ของกระผมได้เป็นอย่างดี ซึ่งกระผมก็ไม่ผิดหวังจริงๆ เพราะหลังจากที่กระผมได้มา train ที่ รพ.รามาธิบดี กระผมได้รับความรู้มากมาย โดยเฉพาะสิ่งที่จำได้จนถึงปัจจุบัน คือ **การลงข้อมูลเวชระเบียนของผู้ป่วยให้สมบูรณ์** นั่นคือสิ่งที่ **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ย้ำเป็นอย่างมาก** จำได้ว่าแพทย์ท่านใดที่ลงข้อมูลเวชระเบียนไม่สมบูรณ์ จะยังไม่ได้รับค่าตอบแทน (เงินเดือน)

ด้วยเหตุนี้ กระผมจึงระลึกเสมอว่า **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นผู้ให้โอกาส**กระผมในการเข้าศึกษาต่อที่สถาบันที่มีคุณภาพอย่าง รพ.รามาธิบดี และผลพลอยได้อีกอย่างนึงคือ ทำให้กระผมได้มีโอกาสพบคู่ครองคนปัจจุบัน คือ พญ.พิม ฮั่นตระกูล นั่นทำให้ชีวิตกระผมสมบูรณ์แบบ ทั้งด้านชีวิตการงานและชีวิตครอบครัว มาจนปัจจุบัน

ในโอกาสนี้ **กระผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดอำนวยพรให้ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีอายุยืน อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ให้พวกเราไปอีกยาวนาน**

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นพ.สุเมธ ฮั่นตระกูล

ศิษย์เก่าแพทย์รามาธิบดี

ครั้งแรกที่พบอาจารย์ทองดี

วันเวลาเดือนจำไม่ได้แน่นอนว่าอย่างไร แต่ที่แน่นอนคือเป็นปี พ.ศ. 2520 ผมกำลังรอที่จะเข้ารับการสัมภาษณ์เพื่อเข้าฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้าน หน่วยประสาทศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นธรรมดาที่จะต้องมีความรู้สึกตื่นเต้นมาก เมื่อถึงเวลาเข้าไปรับการสัมภาษณ์มีอาจารย์หลายท่านนั่งอยู่ในห้องประชุมของภาควิชาฯ **มีอาจารย์ท่านหนึ่งนั่งสง่าอยู่ตรงกลาง** ท่านเป็นคนสูง ขาว พูดจาฉะฉาน ถามผมว่า red nucleus กับ red tape คืออะไร ต่างกันอย่างไร ผมจำไม่ได้ว่าตอบไปอย่างไร และก็ไม่รู้ว่าทำไมถึงจำคำถามนี้ได้เพียงคำถามเดียว ที่ถูกถามจากท่านอาจารย์ทั้งหลายในที่นั้น น่าจะเป็นอะไรที่สะดุดใจผม ท่านเป็นศัลยแพทย์ทั่วไป แต่ทำไมรู้จัก red nucleus และ red tape คืออะไร **ความรู้รอบตัวท่านน่าจะมีอย่างกว้างขวาง**

ภายหลังต่อมาจึงทราบว่า **ท่านอาจารย์ท่านนั้น**คือ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** เมื่อเข้ารับการฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้าน สาขาวิชาประสาทศัลยศาสตร์ ผมก็ได้รู้จักท่านอาจารย์ทองดีมากขึ้น ท่านเป็นคนขยันมาก ท่านตรวจเวชระเบียนของผู้ป่วยทุกรายที่ผ่านภาควิชาศัลยศาสตร์ ดูว่าการดูแลรักษาผู้ป่วยของแพทย์ประจำบ้านทำได้ถูกต้องสมบูรณ์มากน้อยอย่างไร มีข้อบกพร่องจุดไหน การลงรายละเอียดต่างๆ ทำได้ครบถ้วนหรือไม่ ทำมาทุกวัน ทุกเช้า ทุกค่ำ ตลอดนับ 10 ปี คิดดูสิครับว่าท่านอาจารย์ทองดีเป็นแบบอย่างของผม ในแง่การทำงาน ที่ท่านอาจารย์มีความมุ่งมั่น ขยันขันแข็งสม่ำเสมอ ไม่เสื่อมคลาย ไม่ว่าจะนานมากสักแค่ไหน ในห้องประชุมวิชาการ ท่านอาจารย์ทองดีถามรายละเอียดของผู้ป่วยได้อย่างแม่นยำ ดูน่าเกรงขาม แฝงด้วยความเมตตา **ท่านรู้จักแพทย์ประจำบ้านทุกคนไม่ว่าจะอยู่หน่วยไหน และมักจะเรียกไปพบปะพูดคุย ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องของการทำงานของแพทย์ประจำบ้าน และสอนวิธีการเรียนรู้**

ตลอดเวลาที่ผ่านมา ชื่อ**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ผมจดจำไว้เสมอ **ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงปกปักคุ้มครองท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ตลอดนานเท่านานเทอญ**

ศาสตราจารย์ นพ.ประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์
อดีตนายกแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

แด่... อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ผมมีโอกาสได้สัมผัสกับ**อาจารย์ทองดี**เพียงช่วงสั้นๆ ที่จำได้คือ ครั้งแรกตอนเป็นนักศึกษาแพทย์ ปี 5 และผ่าน rotation ภาควิชาศัลยศาสตร์ ได้เรียนข้างเตียงผู้ป่วย (round) กับอาจารย์เป็นครั้งแรก ผู้ป่วยเป็นโรคไส้ติ่งอักเสบ อาจารย์ได้เปลี่ยนมุมมองของผมและเพื่อนๆ เกี่ยวกับการเป็นศัลยแพทย์ที่เราคิดว่า เป็นแพทย์ที่ทำการผ่าตัดผู้ป่วยเพื่อรักษาโรคโดยไม่ต้องมีความรู้อะไรอื่นมากกว่านั้น เราได้เรียนรู้ว่า ศัลยแพทย์ที่ดีต้องมีความรู้แพทยศาสตร์ในสาขาพื้นฐาน เช่น Anatomy, Physiology, Pathophysiology เป็นอย่างดี ถ้าเราจะรักษาผู้ป่วยให้ได้ผลการรักษาที่ดี **อาจารย์ได้แสดงให้เราตระหนักถึงหลักการนี้ครั้งแล้วครั้งเล่า ไม่ว่าจะเป็นการเรียนโดยการบรรยาย การสอนข้างเตียง ในขณะผ่าตัดผู้ป่วยในห้องผ่าตัด และในการประชุมทางวิชาการ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้พวกเราหลายคนได้ตั้งปณิธานที่จะเรียนต่อเป็นศัลยแพทย์เมื่อเราจบการศึกษาแพทยศาสตร์แล้ว**

อีกเหตุการณ์ที่ทำให้ผมได้รู้จัก**อาจารย์ทองดี** ในอีกแง่มุมหนึ่งคือ ได้มีโอกาสอยู่ในกลุ่ม**ทำหนังสือพิมพ์รายวันเมื่อต้องมีการประชุม American College of Surgeons ในประเทศไทย** ทุกเย็นในช่วงที่มีการประชุมตลอดสัปดาห์ เราต้องเตรียมบทความที่จะลงหนังสือสำหรับแจกแก่ผู้เข้าร่วมประชุมในวันรุ่งขึ้น **เราไปอยู่ที่โรงพิมพ์กรุงเทพเวชสาร เพื่อตรวจปรู๊ฟหนังสือพิมพ์ ทั้งเนื้อหา การใช้ภาษา** และ**คำสะกด อาจารย์เป็นคนที่ละเอียดมาก**และ**ไม่ยอมให้เกิดการผิดพลาดเลยแม้แต่น้อย** เกือบทุกเย็นเราจะอยู่กันจนดึกจนกว่าที่รายงานแต่ละฉบับจะขึ้นสู่แท่นพิมพ์ ***ความละเอียด และความมีมาตรฐานสูงของอาจารย์*** เป็นที่ประจักษ์แก่พวกเรา**ในหนังสือทุกเล่มที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร**

ด้วยความเคารพ

รองศาสตราจารย์ นพ.ประเสริฐ ไตรรัตน์วรกุล

“ในโอกาสที่ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช อายุครบ 84 ปี”

กระผมขอเล่าความประทับใจที่ได้เป็นลูกศิษย์และได้รับการฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ทั่วไปในปี พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2524 จากท่านอาจารย์

ผมเป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ทั่วไปรุ่นที่ 11 (โดยมีอาจารย์เอาชัย กาญจนพิทักษ์ เป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ทั่วไปรุ่นที่ 1)

อาจารย์ทองดี เป็นศัลยแพทย์ที่มีความรู้ทางด้าน **Basic Science ลึกซึ้งมาก** และท่านสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยศัลยกรรมได้เป็นอย่างดี ผมสังเกตว่า เวลาที่**อาจารย์ได้รับปรึกษาคนไข้จากหอผู้ป่วยอายุรกรรม จะมีแพทย์ประจำบ้านอายุรศาสตร์มาตาม round กับอาจารย์จำนวนมาก** และ**อาจารย์สามารถอธิบายและตอบคำถามต่าง ๆ ในทุกแง่ทุกมุมได้อย่างดี** จนเป็นที่พอใจของแพทย์ประจำบ้านอายุรศาสตร์ แพทย์ประจำบ้านอายุรศาสตร์จึงให้ความเคารพนับถืออาจารย์ทองดีเป็นอย่างมาก

ผมมาทราบในภายหลังว่า ท่านอาจารย์เป็น Research Fellow อยู่ที่ Peter Ben Brigham Harvard Medical School อยู่ 4 ปี และได้รับคำเชิญจาก Professor Francis D. Moore หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ในขณะนั้น ให้บรรจุเป็น staff อยู่ที่นั่นต่อ แต่ท่านตัดสินใจกลับมาประเทศไทยตามคำชักชวนของอาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ ให้มาเป็นอาจารย์ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ที่รามาธิบดีในระยะแรกยังไม่เป็นระบบที่ดี ท่านอาจารย์เปรม บุรี ในฐานะหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์และอาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ จึงมอบหมายให้อาจารย์ทองดีทำหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ ซึ่งอาจารย์ได้ทำหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์โดยประยุกต์จากหลักสูตรที่ Harvard Medical School มาใช้ที่รามาธิบดี

แพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์รามาธิบดีที่จะจบการฝึกอบรมต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. **มีความรู้เป็นอย่างดี (Knowledgeable)**
2. **มีทักษะในการผ่าตัดเป็นอย่างดี (Good Surgical Skill)**
3. **มีความเป็นผู้นำ (Leadership)**

ซึ่งทำให้การฝึกอบรมที่ศัลยศาสตร์รามาธิบดีเป็นไปอย่างเข้มข้น และทำให้แพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์รามาธิบดีรุ่นแรกๆ สอบวุฒิบัตรได้คะแนนดีและได้ที่ 1 หลายต่อหลายท่าน

ในขณะที่ผมทำหน้าที่หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ จึงได้นำหลักการของอาจารย์ทองดีมาเผยแพร่

ให้อาจารย์และแพทย์ประจำบ้านได้ทราบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงจุดหมายในการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านที่ตรงกัน เพราะเห็นว่าเป็นหลักการที่ทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ

นอกจาก**ท่านอาจารย์ทองดีจะมีความรู้ดีและทำผ่าตัดได้ยอดเยี่ยมแล้ว** ท่านยังเป็นผู้มี**จริยธรรมทางการแพทย์อย่างสูง** ท่านจึงเป็น**ครูแพทย์ที่ประเสริฐยิ่ง**และ**เป็นตัวอย่างศัลยแพทย์ที่ดีให้ลูกศิษย์ทุกรุ่นได้ยึดถือและปฏิบัติตามต่อ ๆ ไป**

ผมขอกราบ**อาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดคุ้มครองให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพดี มีความสุข เป็นปูชนียบุคคลของภาควิชาศัลยศาสตร์รามาธิบดีตลอดไป**

นพ.สาธิต กรเณศ

ศิษย์ศัลยศาสตร์รามาธิบดีรุ่นที่ 11

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ผู้เป็น ....

ครูแพทย์ ในดวงใจ

ศัลยแพทย์ ในดวงใจ

ผู้ริเริ่ม ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ นักพัฒนา และที่ปรึกษา ในดวงใจ

ครูแพทย์ในดวงใจ

กลางดึกคืนวันหนึ่งเมื่อ 40 ปีที่แล้ว ณ ห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลรามาธิบดี หัวหน้าแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์กำลังดูแลคุมการผ่าตัดไส้ติ่งของแพทย์ฝึกหัด ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายสำหรับศัลยแพทย์มือใหม่ หัวหน้าแพทย์ประจำบ้านต้องพร่ำสอนอย่างหนักจนศัลยแพทย์มือใหม่มือไม้สั่นเป็นพัลวัน และแล้วทั้งห้องผ่าตัดก็เงียบกริบ เมื่อปรากฏภาพของอาจารย์ศัลยแพทย์รูปร่างสูงใหญ่เดินเข้ามาอย่างไม่มีใครคาดคิด **“มาเดี๋ยวผมสอนหมอเค้าผ่าตัดเอง”** จากนั้น**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ได้สอนแพทย์ผู้นั้นผ่าตัดทีละขั้นตอน พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบอย่างนุ่มนวล เหตุการณ์ผ่านไปด้วยดี การผ่าตัดเป็นไปโดยเรียบร้อย ผู้ป่วยฟื้นตัวดี กลับบ้านได้ในเร็ววัน ที่สำคัญเหตุการณ์คืนนั้น ได้สร้างความประทับใจให้กับแพทย์ฝึกหัดผู้นั้น ในภาพลักษณ์ของศัลยแพทย์ที่ดีและครูแพทย์ที่ดี ใจดี ตั้งใจสอน สร้างความประทับใจตรึงตราไปชั่วชีวิต ถึงแม้ต่อมา แพทย์ฝึกหัดผู้นั้นไม่ได้เป็นศัลยแพทย์ แต่ก็ได้มีโอกาสทำงานใกล้ชิดกับศัลยแพทย์ตลอดมา จนได้เป็นศาสตราจารย์แห่งวิสัญญีวิทยาคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี หมอคนนั้นคือ แพทย์หญิงศิริวรรณ จิรสิริธรรม วิสัญญีแพทย์คู่ใจและภรรยาคู่ชีวิตของผม

ผมเป็นนักเรียนแพทย์ที่มีโอกาสได้เรียนกับอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ซึ่งสร้างความประทับใจให้ผมและนักเรียนแพทย์ร่วมกลุ่ม ร่วมชั้น ว่าศัลยแพทย์ไม่ใช่มีแต่จะเคร่งเครียด ดุ ดุ และ ผ่า ผ่า แต่ศัลยแพทย์ต้องเต็มเปี่ยมด้วยความรู้ ฝีมือ ความมั่นใจ มีความเมตตา และสง่างาม ดังเช่นอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ถึงแม้ผมเป็นแค่นักเรียนแพทย์ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ได้สอนผมถึงกายวิภาคของผนังหน้าท้องในการเกิดภาวะไส้เลื่อน ได้สอนผมถึงกายวิภาคของหลอดเลือดแดง หลอดเลือดดำของอวัยวะในช่องท้อง ได้สอนผมถึงกายวิภาคของแนวการลงมีดผ่าตัดว่าจะผ่านชั้นไหนของร่างกาย จะโดนเส้นประสาทเส้นไหนใต้ผิวหนัง ตลอดจนผลที่ตามมา ทำให้ผมระลึกถึงอาจารย์เสมอทุกครั้งที่ผมลงมีดผ่าตัดในคนไข้ทุกราย ตราบเท่าทุกวันนี้

ช่วงชีวิตที่ผมเป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ถึงแม้ตอนนั้นผมไม่ได้มีความรู้พอที่จะเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในการผ่าตัดที่ซับซ้อนของอาจารย์ แต่ก็พลอยตื่นเต้นเมื่อได้ยิน

อาจารย์อธิบายถึงเหตุผล หลักการ และเป้าหมายของการผ่าตัดที่ซับซ้อนในช่วงเวลานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผ่าตัดเคลื่อนย้ายหลอดเลือดดำในช่องท้องเพื่อรักษาภาวะหลอดเลือดดำที่โป่งพองในหลอดอาหาร (esophageal varices) อันเกิดจากภาวะตับแข็ง พวกเราตื่นเต้นไปกับชื่อกระบวนการผ่าตัด เช่น Warren shunt, Drapanas shunt และ Inokuchi shunt การผ่าตัดเหล่านี้ผมยังนำมาใช้ผ่าตัดรักษาช่วยชีวิตผู้ป่วยต่อมาอีกหลายสิบปี นอกจากนั้น ความประทับใจในช่วงนั้นได้บ่มเพาะนิสัยการเป็นศัลยแพทย์ที่มีเหตุผล มีหลักการ และการวางแผนที่ดี จนถึงความพิถีพิถันของการผ่าตัดให้ผมจนถึงทุกวันนี้

ศัลยแพทย์ในดวงใจ

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นศัลยแพทย์ในดวงใจ เป็นแบบอย่างของผม ตลอดการประกอบวิชาชีพศัลยแพทย์ของผม อาจารย์เป็นศัลยแพทย์ที่รู้แจ้งและเข้าใจกายวิภาคของร่างกายมนุษย์อย่างละเอียดและถูกต้อง อาจารย์เป็นศัลยแพทย์ที่เข้าใจในกลไกการเกิดโรคไม่เฉพาะแต่กายวิภาคที่ผิดปกติแต่ยังรวมถึงต้นกำเนิดของโรคและความผิดปกติ ตลอดจนสรีรวิทยาที่เกิดจากความผิดปกตินั้นๆ ซึ่งนำมาสู่แนวความคิดในการแก้ไขการรักษาโรคที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแนวทางการผ่าตัดแก้ไขสิ่งผิดปกติที่เกิดจากโรคนั้นๆ เป็นขั้นเป็นตอน มีแผนการผ่าตัดรักษาล่วงหน้าเป็นแผนหนึ่ง แผนสอง แผนสาม และแผนสี่ อย่างรอบคอบ

เมื่อสมัยผมเป็นแพทย์ประจำบ้าน ผมพยายามหาโอกาสเข้าช่วยอาจารย์ผ่าตัด ซึ่งมีอยู่ไม่บ่อยครั้งนัก เพราะผมเป็นแพทย์ประจำบ้านปี 1 เท่านั้น ทุกครั้งที่ผมเข้าช่วยอาจารย์ ผมจะแลเห็นถึงความงามในร่างกายของมนุษย์ ความผิดปกติที่ทำให้เกิดโรค ความงามของการผ่าตัดแก้ไขสิ่งผิดปกติ และความสำเร็จที่เกิดจากการผ่าตัด ความสมบูรณ์ของการผ่าตัดของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นแบบอย่างที่ผมนำมาใช้ในการประกอบวิชาชีพศัลยแพทย์ที่ดี และพยายามถ่ายทอดสู่ศัลยแพทย์รุ่นต่อๆ ไป เพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในรูปแบบศัลยแพทย์ที่ดีตลอดไป

ผู้ริเริ่ม ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ นักพัฒนา และที่ปรึกษาในดวงใจ

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นแพทย์ที่ได้มีโอกาสผ่านการศึกษาด้านการปลูกถ่ายไต จากสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตักศิลาของการปลูกถ่ายไตของโลก นั่นคือ Peter Brent Brigham Hospital (ปัจจุบันคือ Brigham and Women's Hospital, Boston USA) ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่คณะแพทย์สามารถปลูกถ่ายไตได้ประสบความสำเร็จเป็นครั้งแรกในโลก ดังนั้น อาจารย์จึงมีความรู้ ความเข้าใจและความประทับใจมุ่งมั่นในเรื่องการปลูกถ่ายไต (Kidney Transplant) ด้วยประสบการณ์ที่ดีเหล่านี้ อาจารย์ได้พยายามสร้างเสริมกิจกรรมการปลูกถ่ายไตในประเทศไทยให้ได้มาตรฐานเทียบเท่าประเทศในสากลโลก อาจารย์ทองดี ชัยพานิช และอาจารย์พรเทพ เปรมโยธิน ได้เชิญผู้ที่มีความสนใจ มีความรู้ มีความมุ่งมั่น ในการปลูกถ่ายไตมาร่วมประชุมที่ รพ. รามาธิบดี จัดตั้งเป็น**ชมรมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** โดยมี**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นประธานชมรมฯ คนแรก** และอาจารย์พรเทพ

เปรมโยธิน เป็นเลขาธิการชมรมฯ ซึ่งชมรมปลูกถ่ายอวัยวะฯ **ได้เจริญก้าวหน้า** ต่อมาจนเป็น **สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งยวดในการผลักดันให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มาร่วมกันรักษาคนไข้ด้วยการปลูกถ่ายอวัยวะ ทั้งไต ตับ หัวใจ ตับอ่อน และปอด จนประสบความสำเร็จ สามารถช่วยชีวิตผู้ป่วยเป็นจำนวนมากในประเทศไทยสำเร็จตราบเท่าทุกวันนี้ ทั้งหมดนี้เกิดจากการ**ริเริ่มของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช**

เมื่อผมมีโอกาสได้ทำงานในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งตรงกับช่วงที่**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ได้รับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ** อาจารย์ทองดีได้วางรากฐาน***การบริหารจัดการของฝ่ายบริหารประจำ ให้มีระเบียบการปฏิบัติงานที่เรียบร้อยชัดเจน สร้างความก้าวหน้าให้องค์กรวิชาชีพนี้ ทำให้ฝ่ายบริหารองค์กรซึ่งได้แก่ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ และคณะกรรมการ สามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อมวลหมู่สมาชิกศัลยแพทย์ให้ได้รับประโยชน์ในวิชาชีพอย่างราบรื่น***

เมื่อผมได้มีโอกาสจัดงานประชุมวิชาการ ทั้งในระดับประเทศหรือระหว่างประเทศหลายครั้ง อาจารย์ทองดี ชัยพานิช จะให้เกียรติเป็น**กรรมการหรือกรรมการที่ปรึกษาเสมอ** การประชุมเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็น**การประชุมวิชาการของศัลยแพทย์ทั่วไป ศัลยแพทย์หลอดเลือด** หรือ**การประชุมวิชาการเรื่องการปลูกถ่ายอวัยวะ** *อาจารย์ทองดีจะเป็นเสาหลักในการให้คำปรึกษาชี้แนะ ซึ่งยังความสำเร็จอย่างสูงในการประชุมทุกครั้ง* ในการประชุมที่สำคัญนั้น นอกจากอาจารย์ทองดีจะ**ให้คำแนะนำปรึกษาแล้ว ยังช่วยงานด้านเอกสารโดยเฉพาะการจัดพิมพ์หนังสือประกอบการประชุม บทคัดย่อ** หรือแม้แต่**หนังสือรวบรวมบทความที่นำเสนอในงานประชุม** เพื่อ**จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มวารสารระดับนานาชาติ** ถึงแม้เป็นถึงระดับอาจารย์ผู้ใหญ่ที่เราเคารพนับถือ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ก็ยังลงแรงมาช่วยคณะกรรมการพิสูจน์อักษรสิ่งพิมพ์ จัดทำดัชนีจนดึกดื่น สร้างขวัญ กำลังใจ และความประทับใจแก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างมาก**

ผลงานของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ที่มีต่อวงการศัลยแพทย์ประเทศไทย ต่อวงการปลูกถ่ายอวัยวะประเทศไทย ต่อคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีต่อบรรดาลูกศิษย์ ต่อผู้เจ็บป่วย ต่อผมและครอบครัว นับเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่เหลือคณานับ เป็นบุญกุศลที่จะช่วยคุ้มครองให้อาจารย์ทองดี ชัยพานิช มีความสุข ตราบนานเท่านาน เป็นเสาหลักศัลยแพทย์ให้พวกเราได้เคารพนับถือตลอดไป

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ. โสภณ จิรสิริธรรม

แด่... อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ดิฉัน พลเรือตรีหญิง ดารา บุรสิกพงศ์ เป็นศิษย์แพทย์รามาฯ รุ่นที่ 7 หลังจากเรียนจบแล้วก็ไปรับราชการเป็นแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือมาโดยตลอดจนเกษียณอายุราชการ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เป็นโรงเรียนแพทย์ที่ดิฉันเลือกมาเรียนในสมัยนั้น เป็นคณะแพทยศาสตร์ที่ทันสมัยที่สุด มีอาจารย์แพทย์รุ่นหนุ่มรุ่นสาวที่สำเร็จการศึกษาในระดับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศทุกสาขา มีการเรียนการสอนที่ทันสมัย อาจารย์แพทย์ทุกท่านให้นักศึกษาแพทย์มีอิสระในการคิดและมีเสรีภาพในการแสดงออก **“สอนให้รู้จักคิด สอนให้รู้จักค้นหาความรู้ และเรียนรู้ไปตลอดชีวิต”**

หนึ่งในทีมอาจารย์แพทย์ท่านเหล่านั้นที่ดิฉันไม่เคยลืมคือ **อาจารย์ ทองดี ชัยพานิช อาจารย์ผู้มีรอยยิ้ม ใจดี** และ**เมตตาอยู่เสมอ** ดิฉันมีเพื่อนที่โชคดี ได้เป็นลูกศิษย์ที่ท่านอาจารย์รับเป็น preceptor ให้สองคน เมื่อครั้งที่พวกเราเป็นนักศึกษาปี 5 ปี 6 ทางคณะฯ จัดให้มีอาจารย์ preceptor หนึ่งท่านต่อนักศึกษา 2 คน เพื่อนทั้งสองคนได้กล่าวขานถึงอาจารย์อย่างชื่นชมมาตราบเท่าทุกวันนี้

เรื่องราวเหล่านี้สมควรได้บอกเล่าสู่กัน จึงขอนำมาบันทึกไว้ ณ ที่นี้

พลเรือตรีหญิง พญ.ดารา บุรสิกพงศ์

เรื่องเล่าจาก นพ.เทพ เวชวิสิฐ

แด่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ผมเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นเวลา 6 ปี ก็ไม่ค่อยได้รู้จักหรือพูดคุยกับอาจารย์ เป็นการส่วนตัว เนื่องจากนักศึกษาคงเยอะ และผมเป็นคนไม่ถนัดที่จะสังคมหรือพูดคุยกับใคร รู้แค่ว่ามีหน้าที่เรียนและก็สอบให้ผ่าน จบไปทำงานใช้ทุน

ปี 1 ปี 2 นอกจากอาจารย์ที่คุมแล็บเคมี ชีวะ และฟิสิกส์แล้ว แทบไม่เคยคุยกันกับอาจารย์เป็นการส่วนตัวเลย ต่อมาอยู่พีอาร์ 3 พีอาร์ 4 นอกจากอาจารย์ที่คุมแล็บแล้ว ก็แทบไม่ได้คุยกับใครอีกเช่นกัน ข้ามฟากมาเรียนที่โรงพยาบาลรามาฯ ในปี 5 และปี 6 ก็ไม่ค่อยได้คุยกับใครเช่นกัน ยกเว้นอาจารย์ ถนอมศรี ศรีชัยกุล ที่ให้นักเรียนไปเรียนที่ห้องแล็บ HEMATO ของอาจารย์ เคยเข้าพบอาจารย์สองครั้งในชีวิตนักศึกษาแพทย์ ครั้งแรกก็ไปขอพบอาจารย์จิรพรรณ มัธยมจันทร์ ขออนุญาตสร้างสนามบาสหน้าหอ และขอพบอาจารย์ประดน จาติกวนิช ที่คณะวิทยาศาสตร์ เพราะอาจารย์เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ของบสร้างสนามบาส อาจารย์ให้มา 1 หมื่น ผมต้องหาเองอีก 5 หมื่น

ผมโชคดีที่หน่วยศึกษาศาสตร์จัดให้อาจารย์ 1 คนดูแลนักศึกษา 2 คน เรียก preceptor **ผมกับสุพรรณี** ได้**อาจารย์ทองดีเป็นคนดูแล** ผมไม่ได้เคยให้ความสำคัญเรื่องนี้เลย เพราะชีวิต นศพ. ผมคิดเพียงแค่ว่าเขาก็ให้อิสระเสรี ทำอะไรก็ได้ สอบให้ผ่านจบไปทำงาน อย่าก่อเรื่องก็โอเค (ความคิดผมมีแค่นั้นตอนเรียนมหาวิทยาลัย) ผมว่าความสัมพันธ์ของ นศพ. กับอาจารย์ ยังไม่ใกล้ชิดแบบแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน แทบไม่ได้คุยกับอาจารย์เป็นส่วนตัว

อาจารย์ทองดีจะเรียกไปพบทุกสัปดาห์ ผมก็ไปแบบงั้นๆ ไม่ได้คิดอะไร พก synopsis of surgery ติดมือไปด้วย อ่านรีบๆ กะไว้เผื่ออาจารย์ถามอะไรจะได้ตอบได้ ผมคิดประสา นศพ. ความคิดเด็กๆ แต่เหลือเชื่อ อาจารย์ไม่เคยถามเรื่องวิชาการเลย อาจารย์คงรู้ว่า นศพ. ถามอะไรไปก็ไม่รู้มากหรอก แต่ผมไม่รู้ว่าอาจารย์เรียกไปคุยเพื่อปลูกฝังวิธีเรียนแพทย์เพื่อออกไปเป็นแพทย์ที่ดี แต่ผมก็ไม่เข้าใจ อาจารย์สอนว่าเรียนแพทย์ไม่ต้องเรียนมาก เรารับคนไข้อะไรที่รับไว้ดูแล ให้อ่านหนังสือทำความเข้าใจให้เต็มที่ เช่น ถ้ารับคนไข้ไทรอยด์ ก็อ่านตั้งแต่ anatomy, embryology, physiology, pharmacology, pathology, surgery, medicine, histology ของไทรอยด์ เอาให้ละเอียดจะได้จำได้ คนไข้ที่เราไม่ได้ดูก็ไม่จำเป็น อ่านไปก็จะจำไม่ได้ แต่คนที่เรารับไว้ดูแลต้องอ่านให้ละเอียด หนังสือเล่มเล็กๆ แบบที่หมอถืออยู่ไม่ได้ประโยชน์หรอก อ่านเล่มโตๆ และแนะนำให้อ่าน Case Records of the Massachusetts General Hospital จะได้เก่ง ผมก็ฟังหูซ้ายทะลุหูขวา ลักไก่อ่านหนังสือเล่มเล็กๆ ตอบอาจารย์ตอนราวนด์วอร์ดได้ก็พอใจ ไม่ได้คิดอะไร จบไปเป็นแพทย์อยู่ รพจ. ขอนแก่นวันแรกรับคนไข้ gut obstruction เขียน order แล้วนึกยังไงไม่รู้เอาตำราเล่มโตๆ มาดู เพราะรู้สึกว่าที่ผ่านๆ มาก็รู้แค่พอสอบได้ แต่ตอนนี้ต้องรับผิดชอบคนไข้ ตอนนั้นนึกถึงคำ

พูดอาจารย์ได้ พออ่านหนังสือเสร็จเหงื่อแตก วิ่งกลับ ward ไปเขียน order เพิ่มอีกหลายอย่าง เดิมสั่งแค่ NPO ใส่ NG tube record vital signs ทุก 4 ชั่วโมง ที่สั่งเพิ่มก็มีตั้งแต่เจาะ CBC electrolyte BUN, CR record I/O หลังจากเคสนี้ ผมเริ่มรู้ตัวว่าที่ผ่านมาแค่ตอบข้อสอบถูก แต่รักษาคนไข้ไม่ได้ ต้องอ่านหนังสือทุกครั้งที่รับคนไข้โรคใหม่ที่ไม่เคยรักษา จึงพยายามอ่านหนังสือเล่มโตแบบอาจารย์ว่า แต่ Case Records of the Massachusetts General Hospital ก็ยังไม่ได้อ่านบ่อยๆ ตามที่อาจารย์แนะนำเพราะมันอ่านยากจริงๆ

ต่อมาในการประกอบอาชีพแพทย์ ผมได้ยึดหลักที่อาจารย์สอนหลังจากเคยเจอกันไม่กี่ครั้งเป็นหลักในการประกอบอาชีพ ซึ่งก็พบว่าใช้งานได้จริงและเป็นประโยชน์ในการรักษาคนไข้ในชีวิตการทำงาน นั่นเป็นหลักที่อาจารย์ได้วางไว้ให้ผม ผมเคยตอบ resident รุ่นพี่ที่ถามผมว่า**เรื่องนี้ทำไมเทพรู้** ผมก็บอกมันอยู่ในหนังสือ พี่ไม่อ่านเอง พร้อมกับเปิดตำราให้พี่ดู จนรุ่นพี่คนนี้พูดกับผมในปี พ.ศ. 2558 คดีเมืองเลย (ฎีกาที่ 12489/2558) ว่า **“ผมว่าเทพพูดอะไรต้องมีตำรามากาง ผมรับรอง ที่ผ่านมาผมไม่เคยเห็นเทพพูดอะไรที่ไม่มีหลักฐาน”** ผมติดนิสัยอ่านหนังสือเล่มโตๆ เมื่อผมรับคนไข้ใหม่ ตามที่อาจารย์ทองดีได้สอนมาในการเจอกันแค่ไม่กี่ครั้ง แม้ผมจะรู้สึกสำนึกในบุญคุณที่อาจารย์มีต่อผมในการสั่งสอนให้ผมเป็นหมอที่ดี แต่ผมก็คิดว่าอาจารย์ท่านอื่นๆ ก็คงเป็นแบบเดียวกัน เพียงแต่ผมไม่ได้เจอกันเป็นการส่วนตัว ผมเจออาจารย์ทองดีไม่กี่ครั้ง แต่ผมได้หลักในการประกอบอาชีพหมอที่ดีมาตลอด ซึ่งผมคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญมากกว่ารายละเอียดโรคต่าง ซึ่งอาจารย์ไม่เคยถามผมเลย เพราะอาจารย์ไม่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ สิ่งที่อาจารย์ต้องการ คือ ปลูกฝังหลักที่ดีให้ผมเอาไปทำจนเป็นนิสัยเพื่อเป็นหมอที่ดี ดังนั้น สิ่งที่ผมสำนึกตลอดมาหลังเรียนจบ คือ พยายามเป็นหมอที่ดี เพื่อทดแทนพระคุณของอาจารย์และสถาบันที่ให้การสั่งสอนผมมาตลอด 6 ปีที่เป็น นศพ.

ผมว่า **สิ่งที่อาจารย์ทุกท่านอยากให้เป็นก็คือออกไปเป็นหมอที่ดีรับใช้สังคม**

นพ.เทพ เวชวิสิฐ

เรื่องเล่าจาก พญ. สุพรรณี ประดิษฐ์สถาวงษ์

แด่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

คุณพระอาจารย์อ้าง อาจสู้สาคร

ข้าพเจ้าเป็นศิษย์เก่ารามาฯ รุ่น 7 ชีวิตช่วงเป็นนักศึกษาแพทย์ มีเรื่องเครียดมากมาย ทั้งที่อยากลืมและอยากจำ แต่โชคดีที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพบท่านอาจารย์ที่ไม่ดุ ไม่เครียด หนึ่งในหลายท่านนั้นคือ **ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช**

ข้าพเจ้าจำได้ว่า เมื่อขึ้นชั้นพรีคลินิก ในการเรียนตรวจเต้านมครั้งแรก ท่านอาจารย์ทองดีเป็นผู้สอนด้วยท่าทางสุภาพ นุ่มนวล รอยยิ้มที่ฉายบนใบหน้า และคำพูดที่อ่อนโยน ทำให้ทั้งผู้ป่วย และนักศึกษาแพทย์คลายความกังวล ท่านอาจารย์เริ่มด้วยการแนะนำชื่อผู้ป่วยและแนะนำลูกศิษย์ทุกคนให้รู้จักกับผู้ป่วย การขออนุญาต ขั้นตอนการตรวจเป็นไปตามลำดับ เช้านั้นไม่มีใครเครียดเลย รายละเอียดและวิธีการตรวจที่ท่านอาจารย์สอน ยังอยู่ในความคำนึงของข้าพเจ้าตลอดเวลาจนถึงบัดนี้ ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าต้องตรวจเต้านมผู้ป่วย รายละเอียดขั้นตอนการตรวจของอาจารย์จะปรากฏขึ้นมาตลอด อาจารย์ไม่ได้สอนข้าพเจ้าในพรีคลินิกเท่านั้น แต่ยังสอนข้าพเจ้าอยู่ในความคำนึงตลอดจนถึงบัดนี้

ข้าพเจ้าอาจโชคดีกว่าเพื่อนคนอื่น ที่ได้มีโอกาสเป็นคนไข้ของท่านอาจารย์ เนื่องจากหลังจบการศึกษา ข้าพเจ้าจับสลากออกไปใช้ทุนต่างจังหวัด และอยู่ดูแลรักษาผู้ป่วยที่โรงพยาบาล ประจำจังหวัดนั้นมาตลอด เว้นเฉพาะช่วงกลับเข้าไปศึกษาต่อเฉพาะทาง จนกระทั่งวันหนึ่ง ข้าพเจ้ามีอาการปวดท้องมาก ปวดมากเป็นพักๆ เหมือนใครเสกหนังควายมาใส่ในท้อง อาการปวดทวีความรุนแรงขึ้น ข้าพเจ้าได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคลำไส้อุดตัน ในขณะนั้นโรงพยาบาลมีศัลยแพทย์ 1 คน แต่ไม่อยู่ ช่วงเวลาที่เจ็บปวด ข้าพเจ้าคิดไม่ออกว่าจะติดต่อไปที่แพทย์ท่านใด จึงให้ญาติพี่น้องที่กรุงเทพฯ ช่วยติดต่อให้ ข้าพเจ้าถูกส่งต่อไปที่โรงพยาบาลเอกชน โดยมีท่านอาจารย์ทองดีและพี่พรเทพ เป็นแพทย์รับดูแล ข้าพเจ้ารู้สึกใจชื้นมีกำลังใจขึ้น ในวิบากกรรมที่ต้องมาเป็นลำไส้อุดตัน ยังมีบุญกุศลที่ได้ท่านอาจารย์ทองดีมาผ่าตัดให้ หลังเอกซเรย์ ท่านอาจารย์แจ้งว่า ข้าพเจ้าต้องรับการผ่าตัดทันที อาจารย์ได้ปลอบใจมิให้ข้าพเจ้าต้องมีความกังวลใจ การผ่าตัดเป็นไปด้วยดีและข้าพเจ้ากลับบ้านได้ในวันที่ 5 หลังผ่าตัด ทั้งท่านอาจารย์และทีมผ่าตัดทั้งหมดกรุณาต่อข้าพเจ้ามาก ไม่ได้คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าระลึกถึงพระคุณของท่านอาจารย์ทองดี ทั้งด้านการประสิทธิประสาทวิชาด้านศัลยกรรมและการดูแลผ่าตัดให้กับข้าพเจ้า มาโดยตลอด

ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเขียนบรรยายความรู้สึกเพื่อเทิดทูนพระคุณอาจารย์น้อมเป็นอาจาริยบูชามา ณ ที่นี้

พญ.สุพรรณี ประดิษฐ์สถาวงษ์

อาจารย์ทองดีที่ผมรู้จัก

ผมรู้จัก**อาจารย์ทองดี**มาเป็นเวลาเกือบครึ่งศตวรรษ ตั้งแต่ที่บอสตัน ซึ่งอาจารย์ทองดีฝึกงานอยู่ที่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham Hospital มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แผนกศัลยกรรม โรงพยาบาลเดียวกับผม แต่ผมฝึกงานอยู่ที่แผนกอายุรกรรม จึงไม่ได้คุยเจอกันเท่าไรนัก มารู้จักอาจารย์ทองดี หรือที่ผมเรียกว่า **พี่ทองดี** ดีขึ้นมากเมื่อกลับมาทำงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดี เพราะว่าพี่ทองดีเป็นคู่ทำงานที่ผมใช้งานร่วมกันในการผ่าตัด คนไข้โรคต่อมไทรอยด์ โรคต่อมหมวกไต เป็นประจำและมักจะเข้าไปในห้องผ่าตัด เพื่อดูการผ่าตัดด้วยทุกครั้ง จึงสนิทกันเป็นอย่างดีมาก พี่ทองดีเป็นหมอผ่าตัดที่ละเอียดละออมาก และใจเย็น ซึ่งผิดแผกจากหมอผ่าตัดโดยทั่วไป เป็นคนที่ทำการผ่าตัดแล้วบริเวณที่ผ่าตัดมันแห้งสนิทแทบจะไม่มีเลือดอะไรเลยทีเดียว

การทำงานของพี่ทองดีกับผมในเรื่องของต่อมหมวกไต ก็ทำให้ได้มีการรักษาคนซึ่งเป็นโรคเนื้องอกของต่อมหมวกไต ที่ทำให้เกิดเป็นความดันโลหิตสูง (Primary Aldosteronism) และทำให้เป็นโรคที่เราเรียกว่าคุชชิงซินโดรม เป็นการบุกเบิกโรคทางด้านต่อมไร้ท่อของต่อมหมวกไตเป็นอย่างยิ่ง นำมาซึ่งการรายงานผลการวินิจฉัยและรักษาโรคความดันโลหิตสูงที่เกิดจากเนื้องอกของต่อมหมวกไต เป็นซีรีย์อันแรกของประเทศไทย โดยรายงานออกไปเป็นจำนวน 12 รายด้วยกัน ส่วนเรื่องของโรคคุชชิงนั้น ก็มีคนไข้จำนวนมากทีเดียวที่ได้รับการผ่าตัดเอาต่อมหมวกไตออกไปข้างเดียวและรักษาหายขาด ที่น่าสนใจมากก็คือ คนไข้เหล่านี้ยังคงมาติดตามอยู่ที่โรงพยาบาลรามาธิบดีจนถึงทุกวันนี้อยู่อีกหลายคนทีเดียว ไปคลินิกพิเศษ ซึ่งผมได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ตอนที่อยู่ในรามาธิบดี ก็เป็นคลินิกพิเศษที่ตั้งมาเป็นเวลา 40 กว่าปีแล้ว และใช้เป็นสถานที่ในการสอนนักศึกษาแพทย์ ฝึกงาน และเฟลโล่วิชาต่อมไร้ท่อมาจนทุกวันนี้

พี่ทองดียังเป็นผู้บุกเบิกในเรื่องของการผ่าตัดต่อมพาราไทรอยด์ เป็นคนแรกที่รามาธิบดี ต่อมพาราไทรอยด์นั้นมีเนื้องอกได้หรือทำงานมากเกินไปได้ ทั้ง 4 ต่อม ซึ่งการตัดสินใจในการผ่าตัดนั้น จึงมีความสำคัญมาก และความสามารถในการที่จะแยกแยะเนื้องอกของต่อมพาราไทรอยด์ออกจากเนื้อของต่อมไทรอยด์ ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและชำนาญเป็นอย่างมาก ซึ่งความชำนาญนี้จะช่วยให้ผลการผ่าตัดไม่เกิดโรคแทรกซ้อนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการที่มีระดับแคลเซียมในเลือดตก หรือการที่จะเกิดเสียงแหบขึ้น ซึ่งอันนี้ก็ร่วมไปกับการผ่าตัดต่อมไทรอยด์ด้วย

การผ่าตัดต่อมหมวกไตอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญมากที่เราได้บุกเบิกในรามาธิบดีก็คือ การผ่าตัดเนื้องอก pheochromocytoma ซึ่งเป็นเนื้องอกที่ทำให้เกิดความดันโลหิตสูงอย่างรุนแรง เพราะมันสร้าง catecholamine ซึ่งสามารถทำให้ความดันโลหิตพุ่งกระฉูดขึ้นได้ในขณะที่ทำการผ่าตัด การผ่าตัด pheochromocytoma จึงต้องอาศัยความชำนาญเป็นอย่างมาก และต้องมีการเตรียมตัวอย่างดี ทั้งก่อนผ่าตัดและระหว่างการผ่าตัด อาจารย์ทองดีช่วยทำให้การรักษาโรคทั้งของต่อมหมวกไตไทรอยด์และพาราไทรอยด์เป็นไปได้เป็นอย่างดี เพราะทำงานเป็นคู่ขากัน ทางแพทย์อายุรกรรมต่อมไร้ท่อ ซึ่งจะต้องทำการวินิจฉัยให้อย่างแม่นยำโดยที่ไม่มีข้อมูลทางด้านเอกซเรย์ และในช่วงนั้นก็ไม่มี CT หรือ MRI หรือแม้แต่

ผลของฮอร์โมนในเลือด เราก็ยังไม่สามารถที่จะวัดได้ในตอนนั้น ผลการทำงานร่วมกันเพียงไม่กี่ปีตอนนั้นก็ทำให้เกิดการรักษาที่ได้ผลมาก แทบจะเรียกว่าเปิดช่องท้องเข้าไปโดยไม่เห็นผลนั้นแทบจะไม่มีหรือมีน้อยมาก

พี่ทองดีได้ลาออกจากรามาธิบดี หลังจากที่ทำงานร่วมกันอยู่ที่รามาธิบดีอยู่หลายปี เพื่อไปก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวช และ Clinic แพทย์สุขุมวิท ร่วมกับอาจารย์อีกหลายท่านด้วยกัน เช่น อาจารย์พัชรีสาณ, อาจารย์เกรียงไกร, อาจารย์อุดม, อาจารย์จินดา, ซึ่งผู้ที่มารับช่วงทำต่อนั้น ก็มีอาจารย์เอาชัย และอาจารย์เนาวรัตน์ นอกจากเรื่องของต่อมไทรอยด์ พาราไทรอยด์ และต่อมหมวกไตแล้ว ต่อมใต้สมองยังเป็นอีกอวัยวะหนึ่งซึ่งต้องการการผ่าตัด ซึ่งก็ได้อาจารย์สิระ บุณยะรัตเวช มาช่วยบุกเบิกในการผ่าตัดต่อมใต้สมอง โดยวิธี transphenoid hypophysectomy ผลจากการผ่าตัดของอาจารย์สิระ คนไข้ก็ยังมาติดตามรับการรักษาอยู่จนถึงตอนนี้ก็มี

อาจารย์ทองดีเป็นคนใจเย็น และมีความสามารถในทางด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และการเงินทุกอย่าง จึงเป็นผู้ซึ่งทำการบริหารจัดการทั้งคลินิกแพทย์สุขมวิทและโรงพยาบาลสมิติเวช ถึงแม้ว่าอาจารย์จะลาออกไปจากโรงพยาบาลรามาธิบดีแล้ว ก็ยังมีความสนใจทางด้านวิชาการ ได้เป็นผู้ร่วมในการก่อตั้ง **ชมรมปลูกถ่ายอวัยวะ** และ**ทำสำนักพิมพ์และวารสาร Thai journal of surgery** ซึ่งผมก็มีโอกาสได้เขียนบทความลงในฉบับแรกของวารสารเรื่องของการเตรียมการผ่าตัดในคนไข้ที่เป็นเบาหวาน อาจารย์ทองดีเป็นที่เคารพนับถือทางด้านวิชาการและได้รับการเชิญให้เป็นที่ปรึกษาของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมาโดยตลอด ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล อาจารย์ทองดีจึงมองไปที่การปลูกถ่ายอวัยวะ ซึ่งเป็นอนาคตอันหนึ่งของทางด้านศัลยกรรม จึงได้ก่อตั้งชมรมปลูกถ่ายอวัยวะขึ้น

พี่ทองดีมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการบริหารจัดการและการเงินเป็นอย่างดี จึงช่วยอาจารย์พัชรีสาณในการบริหารโรงพยาบาลสมิติเวชจนเจริญรุ่งเรือง กลายเป็นโรงพยาบาลเอกชนที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดแห่งหนึ่ง และได้ดำเนินเรื่องในการที่จะขยายให้เป็นศูนย์ทางด้านมะเร็งต่อไป ด้วยการสร้างโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ ขึ้น ก็พอดีเจอกับต้มยำกุ้ง จึงไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าตามที่อาจารย์ตั้งใจไว้ อย่างไรก็ดี ความสามารถในการบริหารทั้งการเงินและการงาน อาจารย์ทองดีก็คงได้รับมาจากเชื้อสายของคุณพ่อคุณแม่

ล่าสุดผมก็ยังโชคดีที่ได้รักษาภรรยาของอาจารย์ทองดี รศ.ดร.จันทรา ชัยพานิช ซึ่งเป็นโรคไทรอยด์เป็นพิษจนเรียบร้อยและหายเป็นปกติ รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสทำอะไรให้กับพี่ทองดี ซึ่งเป็นหนึ่งในคนที่รามาธิบดี ที่ทำให้งานทางด้านต่อมไร้ท่อของผมที่รามาธิบดี ประสบกับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจครับ

ในโอกาสที่พี่ทองดีอายุครบ 84 ปี ผมก็ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ช่วยบันดาลให้พี่ทองดีมีความสุขและสุขภาพดีตลอดไปครับ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เทพ หิมะทองคำ
โรงพยาบาลเทพธารินทร์

“อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช” ที่รู้จัก

ได้รับการประสานงานกับท่านอาจารย์นายแพทย์พรเทพ เปรมโยธิน ศัลยแพทย์ผู้คุ้นเคยกันเพราะอยู่ภาควิชาศัลยศาสตร์ รามาธิบดี มาด้วยกัน (สมัยก่อนวิสัญญีเป็นหน่วยหนึ่งในภาควิชาศัลยศาสตร์) ให้เขียนถึงอาจารย์ทองดี เนื่องในโอกาสมีอายุครบ 84 ปี เพราะจะทำหนังสือระลึกถึงความดีและผลงานของท่านมานานมากหลายเดือนจนลืมไปแล้ว จนเจ้าหน้าที่มาเตือนจึงนึกได้

รู้จักกับ**อาจารย์ทองดี มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503** ในฐานะนักศึกษาแพทย์ศิริราชด้วยกัน แต่คนละชั้นปี อาจารย์ทองดีเป็นนักศึกษาแพทย์ปี 3 ในขณะที่ตัวเราเองเข้าเป็นนักศึกษาแพทย์ปี 1 นับเป็นนักศึกษาแพทย์ศิริราชรุ่น 69 อาจารย์ทองดีอยู่ศิริราชรุ่น 67 (รุ่นเดียวกับ นพ.อรุณ เผ่าสวัสดิ์) แต่ก็ยังไม่คุ้นเคยกันมากนัก มาคุ้นเคยกันมากขึ้นก็เมื่อมีโอกาสมาร่วมทำงานที่คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดีด้วยกัน โดยอยู่ภาควิชาที่ทำงานเกี่ยวข้องกัน คือ อาจารย์ทองดีเป็นศัลยแพทย์ ตนเองเป็นวิสัญญีแพทย์ ทำงานที่รามาธิบดีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันทั้งที่รามาธิบดีและโรงพยาบาลสมิติเวชมาหลายปี

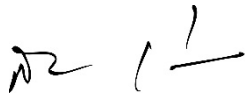
นอกจากนั้น ภรรยาของอาจารย์ทองดีก็รู้จักกันดี เพราะเป็นรุ่นพี่ 2 รุ่น จากโรงเรียนราชินี (ปากคลองตลาด) ด้วยกัน อาจารย์ทองดีมีความสามารถเรื่องการจัดทำตำราและหนังสือมาก เป็นสาราณียากรของรุ่นและของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

สำหรับตนเองนั้น สมัยที่อยู่รามาธิบดี ได้เขียนตำรา “วิสัญญีวิทยาสำหรับการผ่าตัดสมอง” เป็นตำราด้านนี้เล่มแรกของประเทศและได้รับรางวัล ***“ตำราดีเด่นของมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2532”*** ด้วย ตำราเล่มนี้สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร ซึ่งมีอาจารย์ทองดีเป็นผู้ดูแล เป็นสำนักพิมพ์ที่ดำเนินการจัดพิมพ์ให้และได้รับการช่วยเหลือในการจัดทำจากท่านอาจารย์ทองดีทุกขั้นตอน ซึ่งยังระลึกถึงอยู่เสมอ

แม้เมื่ออาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี เป็นอาคารที่รวมสำนักงานองค์กรแพทย์ต่างๆ มากกว่า 60 องค์กร สร้างสำเร็จเมื่อปี พ.ศ. 2538 โดยมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร (พระยศในสมัยนั้น) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นองค์ประธานจัดสร้างให้ ท่านอาจารย์ทองดีเป็นผู้อำนวยการสำนักงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย อยู่ชั้นที่ 6 ซึ่งเป็นฝั่งตรงข้ามกับสำนักงานของ **“มูลนิธิวชิรเวชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ”** ซึ่งตนเองทำงานอยู่ จึงได้มีโอกาสพบกันบ่อยขึ้น

ท่านอาจารย์ทองดีเป็นแพทย์ผู้น่ารัก อุปนิสัยใจดี ไม่เคยเห็นอาจารย์ดุใครเลย เนื่องในวาระที่**อาจารย์มีอายุครบ 84 ปีในปีนี้ ใคร่ขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ จงโปรดช่วยปกปักรักษาคุ้มครองให้อาจารย์ยังแข็งแรง ได้พักผ่อนจากการทำงานหนักมาตลอดชีวิต และอยู่เป็นขวัญกำลังใจให้กับครอบครัวที่รักของอาจารย์**

ด้วยความระลึกถึงและปรารถนาดี

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์)

นายกแพทยสภา (วาระ พ.ศ. 2562–2564)

นายกแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ (วาระ พ.ศ. 2547–2548)

นายกสมาคมวิสัญญีแพทย์และประธานราชวิทยาลัยวิสัญญี (วาระ พ.ศ. 2533 – 2534)

มุทิตาจิต ครบรอบ 84 ปี

ดิฉันรู้จัก **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 (45 ปี) เมื่อดิฉันกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากไปศึกษาและทำ private practice ทางวิสัญญีวิทยาและ critical care นาน 9 ปี แล้วตัดสินใจกลับเมืองไทยมาทำงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดี

ที่ดิฉันเลือกโรงพยาบาลรามาธิบดี เพราะดิฉันได้มาสังเกตการณ์กับอาจารย์จิรพรรณ มัธยมจันทร์ หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา ในสมัยนั้น หนึ่งปีล่วงหน้า (2517) เห็นว่าโรงพยาบาลรามาธิบดี**ทันสมัย**เท่าโรงพยาบาลที่อเมริกา **ระบบการทำงาน การเรียนการสอน ความตั้งใจเรียนของนักศึกษาแพทย์** ไม่แพ้นักเรียนแพทย์ของ University of Michigan ซึ่งดิฉันเคยสอน จนอยากมาร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งของรามาธิบดี **ทำให้ดิฉันซึ่งจบแพทย์จากโรงพยาบาลจุฬาฯ ได้มารู้จักนายแพทย์ทองดี ซึ่งจบจากศิริราช**

ดิฉันไม่ได้เป็นผู้ร่วมก่อตั้งรามาธิบดี (2512) แต่ก็เก่าแก่และอยู่รามาธิบดีนานจนเหมือนบ้านหลังที่สองของดิฉัน

ที่เขียนมาทั้งหมดก็เพื่อแนะนำตัวเองที่ไม่ใช่สมาชิกศัลยแพทย์ แต่มาเขียนคำนิยมให้ศัลยแพทย์

อาจารย์ทองดีในสายตาของดิฉันซึ่งเป็นวิสัญญีแพทย์ที่ทำงานร่วมกับศัลยแพทย์ทุกคน ทุกสาขา ดิฉันบอกได้เลยโดยไม่ลังเลว่า.....

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็น**อาจารย์แพทย์ที่ดีเยี่ยม**คนหนึ่ง อาจารย์ทองดีสอนลูกศิษย์อย่างเมตตา เอาใจใส่ ให้โอกาสฝึกปฏิบัติและสอนเคียงข้างโดยไม่ละทิ้งให้ทำเอง ซึ่งดิฉันประทับใจมาก การสอนปฏิบัติถ้าผู้สอนไม่ควบคุมชี้แนะ ถึงผู้เรียนจะเก่งแค่ไหนก็จะทำเองอย่าง**คลำทาง** อาจถูกเป็นใหญ่แต่จะไม่ทราบวิธีที่ดีกว่า ซึ่งกว่าจะค้นพบเองก็อาจเกิดผิดพลาดจนเกิดโรคแทรกซ้อนแก่ผู้ป่วยได้

อาจารย์ทองดีสร้างความประทับใจให้ดิฉัน เพราะดิฉันเห็นอาจารย์ทองดีอดทนสอนลูกศิษย์จนเสร็จการผ่าตัดทุกราย ไม่ว่าจะต้องใช้เวลานานแค่ไหน ลูกศิษย์จะได้ทั้ง**วิชาการ**และ**พฤติกรรมการประกอบวิชาชีพที่ดี** ซึ่งมีความสำคัญเท่าๆ กับความรู้

อาจารย์ทองดีเป็นคนสุภาพ อ่อนโยน กับลูกศิษย์และผู้ร่วมงานทุกคน ลักษณะนี้ค่อนข้างเป็นลักษณะพิเศษ พบได้ไม่มากนักในกลุ่มศัลยแพทย์ อาจารย์ทองดีจึง**เป็นผู้ที่บุคลากรในห้องผ่าตัดสบายใจที่จะร่วมงานด้วย**

เมื่อถึงสมัยที่โรงพยาบาลเอกชนกำลังเริ่มรุ่งเรืองและแข่งกันสร้างขึ้นหลายแห่งอย่างรวดเร็ว ภาวะเศรษฐกิจบีบรัด เงินเดือนรัฐบาลน้อยนิด แพทย์ต้องดิ้นรนหารายได้เพิ่ม ดิฉันเห็นใจแพทย์ทุกคน หลายคน

ต้องใช้เวลาราชการไปทำงานเอกชน อาจารย์ทองดีไม่เลือกวิธีนี้ อาจารย์ทองดีตัดสินใจลาออกจากราชการไปเริ่มงานเอกชน ดิฉันใจหายเพราะ**รามาธิบดีต้องเสียอาจารย์แพทย์ที่ดีไป**อีกหนึ่งคน

อาจารย์ทองดีลาออกเพราะมี**จริยธรรมสูง** ไม่ใช้เวลาราชการไปทำงานเอกชนซ้อนราชการ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง ดิฉันจึงชื่นชมอาจารย์ทองดีมาก

อาจารย์คนหนึ่งมี**จริยธรรมสูง** สุภาพ อ่อนโยน **สอนลูกศิษย์อย่างตั้งใจ** ให้โอกาส **ฝีมือผ่าตัดนิ่มนวล ความปลอดภัยของผู้ป่วยสูง**ในมือของแพทย์ผู้นั้นคือ.....

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่ดิฉันรู้จัก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.เพลินจิตต์ ศิริวันสาณฑ์

อดีต ประธานสภาอาจารย์รามาธิบดี
รองคณบดีฝ่ายกิจการพิเศษ
หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลรามาธิบดี
ประธานราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย

อาจารย์ทองดีกับศัลยพยาธิวิทยา

จากมุมมองของหนึ่งพยาธิแพทย์.....

ศัลยพยาธิวิทยา/Surgical Pathology เป็นสาขาหนึ่งของพยาธิวิทยากายวิภาค/Anatomical Pathology ที่ว่าด้วยการศึกษาพยาธิวิทยาของเนื้อเยื่อ, ชิ้นเนื้อ และอวัยวะของผู้ป่วยที่ยังมีชีวิตอยู่ (Living Pathology) กระบวนการทางศัลยพยาธิวิทยาจะช่วยในการวินิจฉัยโรคและการวางแผนการรักษา ระยะต้นในช่วง พ.ศ. 2443-2493 (ค.ศ. 1900-1950) หน่วยงานศัลยพยาธิวิทยาจะดำเนินการและสังกัดอยู่ในภาควิชาศัลยศาสตร์และภาควิชานรีเวชวิทยา แล้วจึงมาอยู่ในสังกัดภาควิชาพยาธิวิทยาภายหลัง ในสหรัฐอเมริกาเชื่อกันว่า William S. Halsted เป็นศัลยแพทย์ท่านแรกที่ก่อตั้งหน่วยศัลยพยาธิวิทยาขึ้นในภาควิชาศัลยศาสตร์ของโรงพยาบาล John Hopkins โดยมี Joseph Colt Bloodgood เป็นศัลยพยาธิแพทย์ (Surgical Pathologist) คนแรก สำหรับประเทศไทยงานศัลยพยาธิวิทยาเริ่มมีบริการในโรงพยาบาลศิริราชตั้งแต่ พ.ศ. 2462 มีหลักฐานของการตั้งหน่วยศัลยพยาธิวิทยานอกภาควิชาพยาธิวิทยาปรากฏอยู่ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กับคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีหน่วยพยาธิวิทยาในภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา สำหรับงานนรีเวชพยาธิวิทยา (Gynecologic Pathology) ซึ่งเป็นแขนงย่อยของศัลยพยาธิวิทยา ปัจจุบันได้โอนไปอยู่ในภาควิชาพยาธิวิทยาแล้ว วิชาศัลยพยาธิวิทยาเคยมีการสอนในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หน่วยศัลยพยาธิวิทยาในภาควิชาพยาธิวิทยาของคณะแพทยศาสตร์ต่างๆ ได้ถูกจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อใดต้องหาข้อมูลต่อไป

อาจารย์ทองดีสำเร็จการฝึกอบรม Residency in Surgery และเป็น Clinical Instructor ที่ Tufts University School of Medicine กับ Research Fellow in Surgery, Peter Bent Brigham Hospital, Harvard School, Boston, Massachusetts, USA อาจารย์ได้รับวุฒิบัตร Diplomate American Board of General Surgery แล้วกลับมารับราชการเป็นอาจารย์ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผมสำเร็จการฝึกอบรมฯ สาขาพยาธิวิทยา และรับราชการเป็นอาจารย์ในภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์แห่งเดียวกัน นับว่าผมโชคดีมากที่ได้รับการอบรม ถ่ายทอดทักษะและวิทยายุทธทางศัลยพยาธิวิทยาจากอาจารย์ทองดี ซึ่งไม่ได้สอน อบรม หรือถ่ายทอด โดยวิธีพูดอย่างเดียว แต่ท่านได้ถ่ายทอดโดยการปฏิบัติและพัฒนาให้ประจักษ์ **อาจารย์ทองดีเป็นศัลยแพทย์ที่มีพื้นฐานวิชาศัลยพยาธิวิทยาสูง** นอกเหนือจากความรู้ความชำนาญอย่างดีทางศัลยศาสตร์และการแพทย์พื้นฐาน ผมประทับใจในความแยบยลของการออกแบบและการกำหนดที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆ ภายในอาคาร 1 ของโรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ทำให้การปฏิบัติภารกิจในด้านศัลยพยาธิวิทยาสอดคล้องกันอย่างดี ทั้งฝ่ายคลินิกและฝ่ายพยาธิวิทยาที่อยู่ในอาคารเดียวกัน ห้องผ่าตัดศัลยกรรมและห้องผ่าตัดตา หู คอ จมูก อยู่ที่ชั้น 3 ห้องผ่าตัดสูติ-นรีเวช อยู่ที่

ชั้น 4 และห้องปฏิบัติการศัลยพยาธิวิทยา อยู่ที่ชั้น 4 ซึ่งอยู่ใกล้กันเป็นกระจุก ช่วงเช้าก่อนเข้าห้องผ่าตัด และช่วงเย็นก่อนกลับห้องพัก อาจารย์ทองดี (และอาจารย์ทางศัลยกรรมท่านอื่นด้วย) จะเดินผ่านภาควิชาพยาธิวิทยา ชั้น 4 และแวะคุยกับทีมศัลยพยาธิวิทยา เพื่อปรึกษาหารือและสาธกปัญหาผู้ป่วย ขณะเดียวกันก็นัดหมายกันเรื่อง Frozen section/Intraoperative consultation ที่จะมีในวันรุ่งขึ้น หรือติดตามข้อมูลทางพยาธิวิทยาของผู้ป่วยทั้งในแง่บริการ, การเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์ และการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน บ่อยครั้งที่อาจารย์จะนำ specimen ที่ resect จากคนไข้มาทำ gross examination ร่วมกับทีมศัลยพยาธิวิทยา ในช่วงนั้น อาจารย์สุวรินทร์ ขันธนภา เป็นหัวหน้าหน่วย อาจารย์ทองดีได้สอนผมทั้ง gross และ microscopic pathology ในหลายโอกาส ในระหว่างการทำ frozen section อาจารย์ทองดีจะต้องให้ฝ่ายศัลยพยาธิวิทยาเป็นผู้ตัดสินว่า specimen ที่ส่งให้นั้นพอเพียงดีแล้ว โดยรวมแล้วจะเห็นว่างานศัลยพยาธิวิทยานั้นควรจะเป็นแหล่งที่จะให้

1. บริการปรึกษาในเรื่องของ organ system และ medical subspecialties ต่างๆ

2. การวินิจฉัยโรคพร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและ/หรือความเห็นที่สอง (second opinion)

เวชปฏิบัติศัลยพยาธิวิทยาในยุคปัจจุบันนี้วิวัฒนาการมาจากความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วงเวลาต่างๆ เช่น ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ก็มี light microscopy histochemical stains และ frozen sections และช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ก็มี fluorescence microscopy, electron microscopy, immunochemistry จนถึงปัจจุบันศตวรรษที่ 21 ก็เป็นยุคของ molecular technics ทั้งหมดนี้เป็นส่วนประกอบที่ช่วยในงานวินิจฉัยโรคในการตรวจศัลยพยาธิวิทยา

ในปี พ.ศ. 2522 อาจารย์ทองดีกับคณาจารย์หลายท่านได้ร่วมกันก่อตั้งดำเนินการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท และได้ลาออกจากภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ในปี 2529 ผมมีความชื่นชมคณะผู้บริหารโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท เป็นอย่างยิ่ง ที่ตั้งแผนกพยาธิวิทยาขึ้นและยังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงพยาบาลเอกชนไม่กี่แห่งที่ให้ความสำคัญและกล้าลงทุนกับงานศัลยพยาธิวิทยา/พยาธิวิทยาเช่นนี้

ในวโรกาสที่อาจารย์ทองดีครบรอบ 84 ปี ขอให้อาจารย์มีสุขภาพพลามัยสมบูรณ์ดีแคล้วคลาดจากภัย โรคภัยทั้งปวง และขอให้กุศลกิจที่อาจารย์สั่งสมไว้จงบันดาลให้เวชปฏิบัติด้านศัลยพยาธิวิทยา/พยาธิวิทยาจงเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อเป็นเข็มทิศและเครื่องชี้นำของการแพทย์และสาธารณสุขตลอดไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.ประวัติ นิธิยานันท์ (พยาธิแพทย์)

4 ธันวาคม 2563

อาจารย์ทองดี ที่ผมรู้จัก

ผมเริ่มเข้ามาเป็นแพทย์ประจำบ้านจิตเวช รามาธิบดี ใน พ.ศ. 2517 หน่วยจิตเวชในสมัยนั้นเป็นหน่วยงานเล็กๆ สังกัดภาควิชาอายุรศาสตร์ มีอาจารย์ พญ.ศรีธรรม ธนะภูมิ เป็นอาจารย์สอนและตรวจผู้ป่วยอยู่เพียงคนเดียว งานสำคัญอย่างหนึ่งของผมในฐานะแพทย์ประจำบ้านก็คือ งานรับปรึกษาผู้ป่วยที่มีปัญหาทางจิตใจจากแผนกต่างๆ รวมถึงผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแปลกๆ หลังการผ่าตัด ผมได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดแทรกซ้อนจากการเสียสมดุลทางเลือด น้ำ เกลือแร่ ที่ก่อให้เกิดภาวะสมองสับสนและแสดงออกมาเป็นการกระทำแปลกๆ เนื่องมาจากการรับรู้ของผู้ป่วยผิดปกติไปทำให้สมองสับสน ไม่สามารถรับรู้ถึงกาลเวลา สถานที่ และรับรู้บุคคลได้ถูกต้อง

การได้ทำงานร่วมกับแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ที่หลายคนเป็นเพื่อนเก่ารู้จักกันมาตั้งแต่ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย **ทุกคนล้วนพูดถึงอาจารย์ทองดี อย่างยกย่อง นับถือในความเป็นครูที่ใส่ใจศิษย์ แพทย์ที่ใส่ใจผู้ป่วย อาจารย์แพทย์เจ้าของไข้ที่รับผิดชอบต่อผู้ป่วยที่ดูแลรักษา ศัลยแพทย์ที่เปี่ยมไปด้วยทักษะและพร้อมที่จะฝึกฝนเรียนรู้เทคนิคที่ทันสมัยตลอดเวลา**

ผมทราบจากอาจารย์ศรีธรรมที่เป็นนักศึกษาแพทย์รุ่นพี่ของ**อาจารย์ทองดี** ที่เล่าว่า **อาจารย์ทองดี**เป็นคนชอบทำงานละเอียด อย่างเช่น **งานบรรณาธิการจัดพิมพ์หนังสือรุ่นและตำราทางศัลยกรรมอีกหลายเล่มที่แสดงถึงความเป็นนักวิชาการที่ใฝ่รู้** อาจารย์ทองดีได้จัดให้**นักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้านมีโอกาสฝึกการผ่าตัดกับสัตว์ทดลอง ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เล็ก** เช่น หนู กระต่าย จนถึงสัตว์ใหญ่ขึ้น เช่น สุนัข เป็นต้น อาจารย์ได้สอนแสดงและฝึกฝนลูกศิษย์อยู่นานจนถึงปี 2525

ผมได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์จิตแพทย์ปลายปี 2519 ช่วงที่เกิดภาวะวิกฤตอาจารย์แพทย์รามาธิบดี ภาวะที่อาจารย์แพทย์เก่งๆ ทยอยกันลาออก ไปก่อตั้งโรงพยาบาลเอกชนระดับพรีเมียมที่คุณภาพการดูแลรักษาไม่เป็นรองโรงเรียนแพทย์ชั้นนำของไทย โรงพยาบาลเอกชนหลายแห่งมีอาจารย์แพทย์ของรามาธิบดีเป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งและดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปได้อย่างที่คิด อย่างที่ต้องการ โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ก็เป็นโรงพยาบาลเอกชนชั้นนำอีกแห่งหนึ่งที่ก่อตั้งจากอดีตอาจารย์แพทย์รามาธิบดี อาจารย์หลายแผนก ไม่ว่าจะเป็นแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชศาสตร์ รังสีวิทยา ต่างออกมาทำงานบุกเบิกจนโรงพยาบาลสมิติเวชเปิดดำเนินการได้เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2522 **ส่วนของงานศัลยกรรมโรงพยาบาลสมิติเวช** ที่ได้ชื่อมาจาก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่มีความหมายว่า **“แหล่งรวมของการแพทย์”** มีอาจารย์ศัลยแพทย์จากรามาธิบดีคือ อาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ และอาจารย์ทองดี ชัยพานิช รวมทั้งอาจารย์วิบูลย์ โชติสกุลรัตน์ ที่ร่วมทีมทำงานร่วมกันมาที่รามาธิบดี จึงได้ตัดสินใจลาออกจากโรงพยาบาลรามาธิบดี มาฟอร์มทีมงานผ่าตัดที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้โรงพยาบาลสมิติเวชเจริญมั่นคงมาจนปัจจุบัน

ผมได้พบกับ**อาจารย์ทองดี**ที่สมิติเวชในปี 2531 เมื่อแม่ของผมป่วยจากหลอดเลือดดำขอดในหลอดอาหารแตก หลังทำการผ่าตัด ผมรู้ดีว่าแม่ของผมซึ่งป่วยด้วยโรคเบาหวาน ไขมันพอกตับมานานจนเกิดภาวะตับแข็ง ทำให้ความดันหลอดเลือดดำใหญ่สูง การผ่าตัดลุล่วงสำเร็จด้วยดี แม่ผมได้มีชีวิตที่มีคุณภาพต่อมาอีกนานหลายปี

แม้ว่าตัวผมจะไม่มีโอกาสได้เป็นนักศึกษาแพทย์รามาธิบดี ไม่ได้เป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ที่อาจารย์ทองดีสอนสั่งโดยตรง ถึงกระนั้นก็ตามเมื่อ 5-6 ปีก่อน ผมก็ได้มีโอกาสร่วมทำงานเป็นคณะบรรณาธิการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทย์ของราชบัณฑิตยสภา ซึ่งมีอาจารย์ทองดีเป็นหนึ่งในคณะบรรณาธิการอยู่ก่อนแล้ว ผมมีโอกาสอีกครั้งที่ได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานที่ละเอียด รอบคอบ มีหลักเกณฑ์ ได้เห็นถึงความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ การทำงานอย่างสมบูรณ์แบบของอาจารย์ แม้ช่วงเวลาแต่ละช่วงที่ผมได้รับรู้ รู้จัก และมีโอกาสทำงานร่วมกับอาจารย์จะเป็นช่วงสั้นๆ ก็ตาม สิ่งที่ผมได้รู้ได้เห็น สิ่งที่ได้เรียนรู้จากอาจารย์ทองดี ล้วนมีค่ายิ่ง เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผมตระหนักถึงคำ **“ว่าแพทย์ที่มีความรับผิดชอบ แพทย์ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ”** อาจารย์ทองดีทำให้ผมเข้าใจมากขึ้นในพระดำรัสของพระราชบิดาที่ว่า **“ ฉันไม่ต้องการให้เธอเป็นเพียงแพทย์เท่านั้น แต่ฉันต้องการให้เธอเป็น ‘คน’ ด้วย ”** ‘I don’t want you to be only a Doctor, But I also want you to be a Man’

อาจารย์ทองดีไม่ได้เป็นเพียงแพทย์ผ่าตัดที่มีฝีมือเป็นเลิศเท่านั้น อาจารย์ยังเป็นครูแพทย์ที่แท้จริง และสิ่งสำคัญที่สุดอาจารย์ทองดีเป็นคนที่มีความเป็นมนุษย์โดยแท้

รองศาสตราจารย์ นพ.ณรงค์ สุภัทรพันธุ์
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ดิฉันยินดีมากที่ได้รับโทรศัพท์จากอาจารย์นายแพทย์พรเทพ เปรมโยธิน แจ้งว่ากำลังรวบรวมบุคคล ทั้งทางการแพทย์และพยาบาล **ให้เขียนหรือบอกเล่าประสบการณ์ที่เคยทำงานร่วมกับอาจารย์ทองดี** ในช่วงเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ดิฉันใช้เวลานานทบทวนว่าควรจะเริ่มต้นอย่างไร เพื่อจะนำสู่เนื้อหาที่อาจารย์พยาบาลในโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ได้ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยภายหลังเสร็จสิ้นการบรรยายในห้องเรียนแก่นักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นบทบาทที่แตกต่างจากโรงเรียนพยาบาลอื่นๆ นั่นคือ ความโดดเด่นและเป็นเลิศในนโยบายคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ประกาศให้ทุกภาควิชารับผิดชอบด้านการเรียนการสอน การปฏิบัติรักษาพยาบาล และการค้นคว้าวิจัย ภาควิชาโรงเรียนพยาบาลเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี รับนโยบายและกำหนดให้อาจารย์พยาบาลนอกจากการบรรยายในห้องเรียนแล้วต้องขึ้นปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย เพื่อควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในหอผู้ป่วยร่วมกับพยาบาลหัวหน้าตึก ด้วยเหตุผลดังกล่าว อาจารย์พยาบาลจึงได้มีโอกาสดูแลผู้ป่วยร่วมกับอาจารย์แพทย์ที่ทำการรักษา ซึ่งส่วนใหญ่โอนย้ายจากโรงพยาบาลศิริราชและมีความคุ้นเคยกัน เนื่องจากอาจารย์พยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วยรุ่นแรกๆ สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนพยาบาลศิริราช และวันหนึ่งหอผู้ป่วยศัลยกรรมมีโอกาสต้อนรับอาจารย์แพทย์ใหม่ที่นำนักศึกษาแพทย์กลุ่มหนึ่งมาสอนข้างเตียงผู้ป่วย ทราบชื่อภายหลังคือ อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช สำเร็จจากต่างประเทศและมาประจำหน่วยศัลยศาสตร์ทั่วไป จากการสังเกต อาจารย์เป็นคนสูงโปร่ง ผิวขาว สง่า ลักษณะเป็นคนใจดี ยิ้มง่าย เสียงและจังหวะการพูดชัดเจน ฟังสบาย ไม่เร่งร้อนหรือเร็วมาก สิ่งที่ประทับใจคือ ลักษณะการเยี่ยมตรวจผู้ป่วย ท่านจะยิ้ม ทักทาย เรียกหรือแตะและสัมผัสด้วยความอ่อนโยน เพื่อความอบอุ่นใจและให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ป่วย ก่อนที่จะพูดคุย ซักถามความไม่สุขสบายอื่นๆ ในบางโอกาสจะถามนักศึกษาแพทย์ ให้คำอธิบายเพิ่มเติม และอาจมีภาษาอังกฤษแทรกบ้าง เพื่อความเหมาะสม สำหรับพยาบาลในหอผู้ป่วย ท่านจะให้ความเมตตาเป็นกันเอง สอนชี้แนะ และอธิบายข้อสงสัยที่พยาบาลไม่เข้าใจ แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายเพราะอาจารย์ทองดีท่านปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามาธิบดีไม่นานก็ลาออก

อย่างไรก็ตาม ดิฉันโชคดีที่มีโอกาสร่วมงานกับ**อาจารย์ที่ถึงพร้อมทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่พึ่งของผู้ป่วย** ในที่สุดนี้ **ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้โปรดคุ้มครองและอำนวยพรให้อาจารย์มีสุขภาพที่แข็งแรงตลอดไป**

รองศาสตราจารย์สุจินต์ วิจิตรกาญจน์
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความประทับใจใน ท่านอาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช

ท่านอาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช เป็น**อาจารย์ศัลยแพทย์รุ่นแรก ๆ** ที่เข้ามาทำงานในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งเป็นระยะที่เริ่มก่อตั้งคณะฯ ใหม่ พ.ศ. 2515 กลับมาจากมหาวิทยาลัย Harvard ท่านมีบุคลิกภาพสง่างาม รูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว นัยน์ตาโต จมูกโด่ง คล้ายคนเชื้อชาติตะวันตก ท่านเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรีอันดีงาม ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีและเป็นกันเองกับทุกคน ดิฉันได้เคยเรียนเชิญท่านมาสอนนักศึกษาพยาบาล ในหัวข้อเรื่องการตรวจรักษาผู้ป่วยโรคระบบทางเดินอาหารด้วยการผ่าตัด ซึ่งท่านได้กรุณาตอบรับและมาช่วยสอนนักศึกษาเป็นอย่างดียิ่ง ท่านสอนเก่ง ช่างอธิบายอย่างชัดเจน โดยการใช้ภาษาง่าย ๆ ทำให้เรื่องยากเป็นเรื่องง่าย อาจารย์ใจดี เป็นกันเอง ทำให้นักศึกษากล้าที่จะซักถามและเคารพรักท่านมาก

ในด้านการบริหาร ท่านเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ดิฉันจำได้ว่า ท่านเป็นหนึ่งในกลุ่มคณาจารย์แพทย์ที่เสนอวิธีการแก้ปัญหาผู้ป่วยที่มาขอรับการตรวจรักษาโรคในตึกผู้ป่วยนอกอย่างล้นหลาม ซึ่งทางโรงพยาบาลไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยได้เพียงพอ ท่านได้เสนอว่าคณะฯ ควรจะเปิดคลินิกตรวจโรคผู้ป่วยนอกเพิ่มขึ้นนอกเวลาราชการในตอนเย็น โดยขออนุมัติให้ข้าราชการสามารถใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ตามปกติ ยกเว้น ค่าล่วงเวลาของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นนอกเวลาราชการ ทำให้ต้องเก็บเงินค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ในระยะแรก ๆ ที่เสนอความคิดเห็นมีผู้ไม่เห็นด้วยเป็นจำนวนมาก กล่าวโจมตีว่าเป็นการใช้สถานที่ของโรงพยาบาลเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรของโรงพยาบาล ทำให้โครงการดังกล่าวต้องถูกระงับไป แต่ต่อมามีผู้มารับบริการเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ทำให้โครงการนี้ได้รับการอนุมัติ ให้เปิดดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จมาตราบจนกระทั่งทุกวันนี้ โครงการนี้นับว่าเป็นแนวความคิดนอกกรอบที่ยอดเยี่ยมมาก ทั้งนี้เพราะเป็นการใช้บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ป่วยไม่ต้องลางานเพื่อมาขอรับการตรวจรักษา แต่มารับบริการได้นอกเวลาราชการ ซึ่งการมารับบริการก็ไม่หนาแน่นมาก ไม่ต้องเร่งรีบกลับไปทำงานต่อ ส่วนบุคลากรทางการแพทย์ก็ได้รับผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐในการสร้างโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเพิ่ม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ดิฉันขอชื่นชมในความคิดที่ฉลาดหลักแหลมของคณาจารย์ที่ร่วมกันเสนอโครงการนี้ แสดงให้เห็นว่าท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถแก้ปัญหาของบริการผู้ป่วยนอกได้ดีเยี่ยม

หลังจากที่ท่านได้เสนอโครงการดังกล่าวแล้วไม่เป็นที่ยอมรับของคณะฯ ท่านจึงได้ลาออกจากคณะฯ เพื่อไปร่วมก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง เป็นโรงพยาบาล

เอกชนที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาก เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั้งภายในและต่างประเทศซึ่งต่อมาได้ขยายสาขาเพิ่มอีกหลายแห่ง จะเห็นได้ว่า ท่านเป็นนักคิดที่สร้างสรรค์และนักบริหารที่มีความสามารถยอดเยี่ยมและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

ขอแสดงความชื่นชมยินดีกับท่านอาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช และ**ขอให้ความดีงามที่ท่านได้สร้างไว้มาโดยตลอดได้ส่งผลให้ท่านมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมด้วยจตุรพิธพรชัยเทอญ**

รองศาสตราจารย์สุนทรี ภานุทัต
อดีตหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

วาระครบรอบ 84 ปี

เนื่องในวาระครบรอบ 84 ปี ของท่าน

ดิฉัน ขอกราบอาราธนา อัญเชิญคุณของพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก
อำนวยพรแด่ท่าน

“เพราะกระทำความเคารพใน พระพุทธ รัตนะ”
“เพราะกระทำความเคารพใน พระธรรม รัตนะ”
“เพราะกระทำความเคารพใน พระสังฆะ รัตนะ”

ผู้ทรงเป็นโอสถ อันประเสริฐสูงสุด
ด้วยเดชแห่งคุณพระพุทธ
ด้วยเดชแห่งคุณพระสงฆ์
ขอให้ ทุกข์ ภัย โรค ทั้งหลาย
ของท่าน อาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช
จงสงบ โดย สวัสดี

ด้วยความเคารพยิ่ง
สร้อยสุมน โสพรรณากร
อดีตหัวหน้าพยาบาลห้องตรวจผู้ป่วยนอกศัลยกรรม

ครั้งหนึ่งที่ได้ร่วมงานกับ อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

หมู (นันทวัน สถลนันทน์) จำได้ว่าในปี 2515 มีศัลยแพทย์ท่านหนึ่งเพิ่งเดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา และท่านเป็นศัลยแพทย์ที่จะมาทำงานร่วมกับพวกเรา สมัยนั้นห้องผ่าตัดศัลยศาสตร์เพิ่งเปิดบริการได้ไม่ถึง 5 ปี พยาบาลห้องผ่าตัดก็มีน้อย แพทย์ก็น้อย ยังไม่มากเหมือนสมัยนี้ ดังนั้น เวลามีแพทย์มาใหม่ ทุกคนจะตื่นเต้นและอยากรู้ว่าเวลาส่งผ่าตัดจะดุไหม ใจดีไหม พยาบาลทุกคนจะรีรอ เพื่อคอยดูว่าเป็นอย่างไรบ้าง สมัยนั้น หมูเพิ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าห้องผ่าตัดศัลย์ฯ ตอนอายุ 20 ปีต้นๆ มันเป็นอะไรที่ท้าทายเพราะคนอื่นยังไม่กล้าร่วมงานกับ**อาจารย์ทองดี** เลยต้องตกเป็นหน้าที่ของหัวหน้าห้องผ่าตัดที่จะต้องประเดิมส่งผ่าตัด **อาจารย์ทองดีเป็นคนแรก** จำได้ว่าพอถึงเวลาใกล้ๆ 9.00 น. อาจารย์ทองดีจะเข้าห้องผ่าตัด พวกเราก็จะไปรออยู่หน้าห้องผ่าตัด เพื่อดูว่าอาจารย์ทองดีมีบุคลิกท่าทางเป็นอย่างไร

ครั้งแรกที่เห็นอาจารย์ทองดี ดูท่านเป็นคนใจดี รูปร่างสูง ขาว พอถึงเวลาผ่าตัด อาจารย์ทองดีจะสอนแพทย์ประจำบ้าน พยาบาล ส่งเครื่องมือผ่าตัด อย่างเราก็แอบฟังแอบดูบริเวณที่ทำผ่าตัด ทำให้เราได้ความรู้และวางแผนในการส่งเครื่องมือผ่าตัด ซึ่งอันนี้เป็นประโยชน์ต่อพยาบาลส่งเครื่องมือผ่าตัด โดยที่แพทย์ผู้ทำผ่าตัดไม่ต้องเรียกชื่อเครื่องมือที่ใช้ในการทำผ่าตัด เพราะเราดูว่าอาจารย์ทำผ่าตัดตัดอะไร บริเวณไหน และต้องใช้เครื่องมือผ่าตัดอะไร สมัยก่อน เวลาทำผ่าตัดทุกคนจะเงียบไม่คุยกัน แพทย์ประจำบ้านจะคอยฟังอาจารย์ทองดีแนะนำเทคนิคใหม่ๆ จากสหรัฐอเมริกามาสอน พยาบาลส่งเครื่องมือก็ได้รับอานิสงส์จากตรงนี้ด้วย พอส่งผ่าตัดเสร็จ อาจารย์จะพูดว่า **“ขอบคุณมากครับคุณหมู”** จะเป็นแบบนี้ทุกครั้งที่ส่งผ่าตัดอาจารย์ทองดี สมัยก่อนพยาบาลส่งเครื่องมือผ่าตัดยังมีน้อย หมูเองถึงจะเป็นหัวหน้าห้องผ่าตัด ก็ต้องส่งเครื่องมือผ่าตัดด้วย ช่วงระยะเวลาเกือบ 8 ปี ที่ทำงานกับอาจารย์ทองดี อาจารย์จะแนะนำเทคนิคใหม่ๆ ให้กับแพทยและพยาบาลส่งเครื่องมือ บางครั้งก่อนการผ่าตัด อาจารย์จะเชิญหัวหน้าห้องผ่าตัดและพยาบาลส่งเครื่องมือผ่าตัดไปคุยและวางแผนในการใช้เครื่องมือผ่าตัด ซึ่งทางเราจะต้องเตรียมเครื่องมือให้อาจารย์และนำไปนึ่งฆ่าเชื้อก่อนนำไปใช้

เมื่อมีการพบกันก็ต้องมีการจากกัน อาจารย์ได้ลาออกจากราชการในปี พ.ศ. 2522 ไปปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลสมิติเวช ทำให้พวกเราเสียดายมาก

ขอขอบพระคุณ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ที่ได้สอนและแนะนำเทคนิคใหม่ๆ ให้กับพยาบาลส่งเครื่องมือ (พ.ศ. 2515–2522) **ในวาระที่อาจารย์ทองดีมีอายุครบ 84 ปี ขอให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง มีอายุยืนยาว และมีความสุขตลอดไปค่ะ**

หมู (นันทวัน สถลนันทน์)
อดีตหัวหน้าห้องผ่าตัดศัลยศาสตร์

รองศาสตราจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช
คนดีที่ผมรู้จัก

เนื่องในโอกาสที่ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช มีอายุครบ 7 รอบ**แล้ว และกำลังจะก้าวขึ้นสู่รอบที่ 8 และรอบต่อๆ ไป ผมในฐานะที่เคยทำงานร่วมกับอาจารย์มาตั้งแต่ต้น โดยเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ รวมระยะเวลากว่า 30 ปี เห็นว่าอาจารย์เป็นคนที่มีบุคลิกสูงใหญ่ ผิวขาว หน้าตายิ้มแย้มอยู่ตลอดเวลา มีน้ำเสียงทุ้มนุ่มนวลไม่แข็งกร้าว เวลาแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมวิชาการหรือการประชุมภาควิชาศัลยศาสตร์ อาจารย์แสดงความคิดเห็นได้อย่างสมเหตุสมผลและเป็นที่ยอมรับแก่ทุกคนในที่ประชุม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของท่านนั้น ผมเห็นว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่เกินเลยจากความเป็นจริง เพราะในขณะนั้นจะเรียกว่า สังคมยังแคบ มีจำนวนคนไม่กี่คน นักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้านก็ประมาณ 15-20 คน จึงมีความรู้จักใกล้ชิดกันหมด และรู้จักชื่อ-นามสกุลหมดทุกคน

อาจารย์ทองดีทำงานมีห้องพักอยู่ที่หน่วยวิจัยศัลยศาสตร์ ชั้น 5 มีอาจารย์แพทย์ที่เกี่ยวข้อง 3 คน คือ อ.จินดา สุวรรณรักษ์, อ.ทองดี ชัยพานิช และ อ.เอาชัย กาญจนพิทักษ์ ส่วนเจ้าหน้าที่ทำงานเป็นหลักก็มี 3 คน คือ ผม, คุณสมนึก มีแก้วน้อย (เสียชีวิตแล้ว) และคุณวิทยา (หลิน-ซึ่งปัจจุบันทราบว่ามีครอบครัวอยู่ที่สหรัฐอเมริกา) จึงไม่เป็นเรื่องแปลกที่ผมจะรู้เรื่องการทำงานของอาจารย์ได้เป็นอย่างดี

อาจารย์ทองดีนอกจากจะมีความสามารถในเรื่องทางการแพทย์เป็นอย่างดี อาจารย์ยังมีความสามารถอีกอย่างหนึ่ง คือ เรื่องของงานจัดพิมพ์หนังสือทางวิชาการ เช่น หนังสือวิชาการศัลยศาสตร์ โดยอาจารย์ได้จัดตั้งสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร และเป็นบรรณาธิการหนังสือการประชุมทางวิชาศัลยศาสตร์ตลอดจนหนังสือการประชุมวิชาการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย อาจารย์เป็นคนที่มีความละเอียดถี่ถ้วน ตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือวิชาการเหล่านั้นด้วยตัวเอง และผมก็เคยไปร่วมงานพิเศษที่สำนักพิมพ์กับอาจารย์อยู่หลายครั้ง

อาจารย์เป็นคนที่มุ่งมั่นในการทำงานอย่างจริงจัง ทั้งงานประจำและงานที่สำนักพิมพ์ ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวนี้เป็นงานที่ต้องใช้เวลาและความละเอียดอ่อน ซึ่งอาจารย์ก็สามารถทำได้เป็นอย่างดี ด้วยภาระงานอาจทำให้อาจารย์ได้พักผ่อนน้อย อาหารเช้าหรืออาหารกลางวันก็กินตอนเย็น แต่อาจารย์ก็ยังสู้ไม่ถอย

งานด้านการเรียนการสอน นศพ.

อาจารย์จะให้ความสำคัญมาก ถ้าวันใดอาจารย์เข้ามาสอนไม่ทันเวลา ก็จะให้ผมหยิบเอกสารที่เป็นข้อสอบมาให้นักศึกษาแพทย์ทำไปก่อน โดยไม่ปล่อยให้เวลาว่างไปโดยเปล่าประโยชน์ เมื่ออาจารย์กลับมาทันก็จะสอนเอง แต่ถ้าชั่วโมงใดไม่ได้สอน เพราะอาจารย์ติดผ่าตัดใน OR ก็จะมาสอนนอกเวลา ซึ่งอาจเป็นตอนเย็นหรือในวันหยุด (ที่ผมรู้ เพราะผมก็กลับบ้านเย็น หรือในวันหยุด เวลาที่ผมเข้ามาทำงาน

ก็จะพบอาจารย์มาสอน นศพ.)

รายงานการศึกษาของ นศพ. อาจารย์จะตรวจหมดทุกคน ถ้า นศพ. คนใดมีปัญหา อาจารย์ก็จะให้ นศพ. ผู้นั้นมาพบที่ห้อง ทั้งในเวลาที่นักศึกษาแพทย์นั้นว่าง หรือนอกเวลาเพื่อพูดคุยด้วยเหตุผลและแนะนำความถูกต้อง

งานการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน

อาจารย์จะให้ความสำคัญของการสอนและฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านให้เป็นพิเศษ ที่ข้างห้องพักของอาจารย์ จะมีห้องว่างวางเตียงตรวจของผู้ป่วยไว้ 1 เตียง ทุกเช้าเจ้าหน้าที่เวชระเบียนจะไปเก็บรวบรวมเวชระเบียนผู้ป่วยที่ discharge แล้วมาวางไว้ที่เตียงตรวจผู้ป่วยเพื่อให้แพทย์ประจำบ้านที่เสร็จจากการทำผ่าตัดแล้ว มาเขียน Op-note และสรุปเวชระเบียนทุกวัน อาจารย์จะมาตรวจเวชระเบียนทุกเล่ม ทุกวัน ถ้าเล่มใดยังไม่ถูกต้องก็ให้ตามแพทย์ประจำบ้านเจ้าของผู้ป่วยมาจัดการให้เรียบร้อย หรืออาจจะเรียกแพทย์ประจำบ้านผู้นั้นมาและอธิบายว่า ถ้าไม่เขียน Op-note หรือสรุปหลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลไปแล้ว มาเขียนย้อนหลังอาจจะเขียนได้ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ส่วนตัวอาจารย์เองเมื่อทำผ่าตัดแล้วก็จะมานั่งเขียนหรือพิมพ์ Op-note ด้วยตัวเองทุกครั้ง

ในช่วงนั้นทางหน่วยเวชระเบียนจะมีรายงานความสมบูรณ์ของเวชระเบียนของทุกภาควิชาให้รับทราบ ซึ่งของภาควิชาศัลยศาสตร์จะไม่มีปัญหาในเรื่องความไม่สมบูรณ์ของเวชระเบียน (ในเรื่องนี้ผมเคยได้รับคำชมจากเจ้าหน้าที่หน่วยเวชระเบียนว่า เวชระเบียนของภาควิชาศัลยศาสตร์เรียบร้อยดี)

งานวิจัยของแพทย์ประจำบ้าน

ถือเป็นกฎเกณฑ์การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านที่จะจบการศึกษาทุกคน จะต้องทำงานวิจัย 1 เรื่อง และนำไป Present ในที่ประชุมงานวิชาการของแพทย์ประจำบ้าน ถ้าผู้ใดไม่มีงานวิจัยต้องถือว่าไม่ผ่านการอบรมแพทย์ประจำบ้าน ซึ่งอาจารย์ทองดีก็ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และรับเป็นที่ปรึกษาให้แก่แพทย์ประจำบ้าน พร้อมทั้งให้คำแนะนำและนำเสนอให้อาจารย์ฟัง เพื่อหาข้อแก้ไขและเพิ่มเติมในประเด็นที่สำคัญ

Animal Lab

ในช่วงที่อาจารย์ทองดีปฏิบัติงานที่หน่วยวิจัยศัลยศาสตร์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ มีงานที่ริเริ่มทำเป็นครั้งแรกที่สำคัญงานหนึ่ง คือ การทำ Animal Lab เป็นการฝึกหัดทำผ่าตัดในสัตว์ทดลองแรกๆ ทำในกระต่าย ต่อมาทำในหนู (เป็นหนูจริงๆ ไม่ใช่หนูเชียร์เบียร์) โดยได้ทำหนังสือขอไปทางคณะวิทยาศาสตร์ที่อยู่ติดกัน มาครั้งละ 3 ตัว ให้แพทย์ประจำบ้านฝึกหัดการทำผ่าตัด แต่ทำไปทำมาเห็นว่า organ ของหนูมันเล็กมากทำไม่ถนัดมือ จึงได้ทดลองทำในสัตว์ใหญ่ คือ สุนัข โดยติดต่อทางเทศบาลให้มาส่งครั้งละ 3 ตัว แรกๆ ก็มาส่งให้ดี แต่ระยะหลังๆ ไม่มาส่งให้ โดยอ้างว่า รถไม่ว่างบ้าง รถเสียบ้าง บางครั้ง

จึงต้องขอรถของคณะฯ ไปรับ อาจารย์ทองดีจึงได้แนะนำว่าต้องให้ค่าป่วยการ เป็นสินน้ำใจเหมือนกับเป็นค่าหยอดน้ำมัน ซึ่งก็ได้ผลดี ตั้งแต่นั้นมารถว่างตลอด มาส่งให้อย่างสม่ำเสมอ เพราะคำว่า **“ค่าป่วยการ”** ของอาจารย์ทองดี แม้จะฟังดูเป็นคำโบราณสักหน่อย แต่ก็ได้ผลดี ซึ่งคำเหล่านี้ปัจจุบันไม่ค่อยได้ยินแล้ว

ในการวิจัยในสัตว์ทดลองเหล่านี้ อาจารย์จะเน้นเสนอให้ทำอย่างตั้งใจ อย่าทำเป็นเล่น เพราะสัตว์ทดลอง (สุนัข) เหล่านี้เขาต้องสละชีวิตเพื่อมนุษย์เรา ซึ่งการทำกับสัตว์ทดลองเหล่านี้ต้องใช้เวลานาน แม้เลยเวลาทำงานแล้ว ถ้ายังไม่เสร็จอาจารย์ก็จะควบคุมอยู่ตลอด อาจกล่าวได้ว่างาน Animal Lab หรือ Lab Dog เป็นงานที่ริเริ่มโดยอาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ถึงแม้ว่า**อาจารย์จะเกษียณอายุราชการไปนานกว่า 20 ปีแล้ว และได้พักผ่อนอยู่ที่บ้าน แต่ในความเป็นทองของอาจารย์นับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก เหมือนกับทองในปัจจุบันที่ทุกคนปรารถนา** เพราะเป็น **“ทองดี”** นั่นเอง

อนุสรณ์ วีระชาลี

ระลึกถึงอาจารย์ในฐานะศัลยแพทย์

ผมได้รับคำเชิญให้เขียนถึง **อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ตามความเป็นจริง เราทั้งสองอยู่ต่างแผนกกัน ผมอยู่อายุรศาสตร์ อาจารย์ทองดีอยู่ศัลยศาสตร์ ระหว่างที่ทำงานที่รามาธิบดี เราจึงไม่ค่อยคุ้นเคยกันมากนัก นอกจากผมจะได้รับทราบว่า อาจารย์ทองดีได้รับการฝึกอบรมทางด้านการปลูกถ่ายอวัยวะมาจากสหรัฐอเมริกา ทางอายุรศาสตร์โรคไต จึงมีความหวังจะร่วมมือกันดำเนินงานเรื่องการปลูกถ่ายไต แต่ด้วยความไม่พร้อมของทางคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ในขณะนั้น (ปี 2520) จนอาจารย์ทองดีลาออกไปทำงานกับเอกชน

ผมได้มีโอกาสพบอาจารย์ทองดีเป็นส่วนตัวเมื่อเราไปประชุมนานาชาติทางด้านการปลูกถ่ายอวัยวะที่กรุงไทเป ประเทศไต้หวัน ในขณะนั้นกำลังมีการติดขัดทางจราจรอย่างหนัก เนื่องจากมีการก่อสร้างรถไฟใต้ดิน เหมือนกับที่เราเผชิญอยู่ในกรุงเทพฯ ในขณะนี้ กลุ่มของเราที่มีผมและอาจารย์ทองดีด้วยนึกสนุกว่า เราจะเดินกลับโรงแรมที่พักซึ่งอยู่ไกลพอสมควร แต่ก็ทำให้ผมรับทราบความสนใจของอาจารย์ทองดีด้าน Information Technology เพราะตลอดทางที่เดินกลับ เราแวะร้านด้าน IT ตลอดทาง

ตอนปลายอายุราชการของผมได้ย้ายไปทำหน้าที่คณบดีที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ช่วงนั้นมีความคิดที่จะให้โรงพยาบาลในกระทรวงสาธารณสุขออกจากระบบราชการ โดยเห็นความสำเร็จของโรงพยาบาลบ้านแพ้ว คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ จาก สปสช. ได้ขอให้ผมจัดอบรมทีมบริหารของโรงพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขเพื่อเตรียมตัว ในวงเงินประมาณ 2 ล้านบาท เนื่องจากตอนอยู่โรงพยาบาลรามาธิบดี ผมเคยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารโรงพยาบาล ผมได้ติดต่อคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีทีมงานจัดการฝึกอบรมเป็นผู้ดำเนินการบริหารโครงการ ส่วนผมทำหน้าที่จัดหาวิทยากรการอบรมจะทำเป็น Modules โดย Module ละ 1 เดือน มาเรียนที่กรุงเทพฯ 1 สัปดาห์แล้วเอาความรู้ไปปฏิบัติ 3 สัปดาห์แล้วนำกลับมารายงาน คุณหมอทองดีได้รับเชิญให้เป็นเจ้าของ Module Information Technology ของโรงพยาบาล ผมจึงได้เข้าร่วมประชุมกับทีมอาจารย์ทองดี หลายครั้งจึงได้เห็นบุคลิกภาพของท่านในการเป็นผู้นำผู้บริหารจัดการ จนงานบรรลุผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากความคุ้นเคยครั้งนี้ทำให้ผมเห็นโอกาสสำหรับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่เพิ่งก่อตั้งไม่นาน ยังไม่มีอาจารย์ศัลยศาสตร์ที่เป็นแบบอย่างของศัลยแพทย์ที่ดีให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนรู้ประสบการณ์ ทางหน่วยศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้เรียนเชิญ**อาจารย์ทองดี**ไปทำหน้าที่สอนข้างเตียงให้นักศึกษาแพทย์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง นับเป็นโอกาสของนักศึกษาแพทย์ธรรมศาสตร์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากอาจารย์ทองดี ถึงวิธีการดูแลผู้ป่วย การตัดสินใจในการรักษา สัมพันธภาพกับผู้ป่วยซึ่งแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านจะมีโดยเฉพาะ เพื่อนำไปสู่การเป็นแพทย์ศัลยศาสตร์ที่ดีในอนาคต อาจารย์ทองดีได้ให้ความกรุณาอย่างมากต่อคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อยู่เป็นเวลาถึง 10 ปี

จนคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีอาจารย์อาวุโสที่จะทำหน้าที่แทนอาจารย์ได้แล้วจึงหยุดไป

ในโอกาสที่อาจารย์จะมีอายุครบ 84 ปี เราก็ระลึกถึงอาจารย์ในฐานะศัลยแพทย์ตัวอย่างที่ได้กระทำคุณงามความดีให้แก่วงการแพทย์ทั้งทางด้านการศึกษา ทางด้านการทำงาน ทั้งรัฐและเอกชน เพื่อให้แพทย์รุ่นหลังได้ดำเนินตามในยุคที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และเทคโนโลยี แต่ยังไม่มีอะไรมาทดแทน Doctor patient relationship ทางด้านศัลยแพทย์ที่อาจารย์เป็นตัวอย่างได้

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.สุชาติ อินทรประสิทธิ์
อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ศัลยศาสตร์

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช อาจารย์ศัลยศาสตร์ที่ผมเคารพมาโดยตลอด สมัยเป็นนักศึกษาแพทย์ที่รามาธิบดี จำได้ชัดว่า เราเรียน animal lab อาจารย์ทองดีมาควบคุมและสอนการผ่าตัดม้าม ตัดต่อลำไส้ พวกเราตื่นเต้นกันมากกับประสบการณ์ดีๆ จากการทำ lab มากยิ่งไปกว่านั้นคือ การได้เรียนจากอาจารย์ผู้ใหญ่อย่างใกล้ชิด ผมสัมผัสได้ถึงความเป็นครูแพทย์ของอาจารย์ทองดี ที่มุ่งมั่นสอนลูกศิษย์อย่างเอาจริงเอาจัง นักศึกษาแพทย์จะได้เรียนข้างเตียงกับอาจารย์ การสอนของอาจารย์จะให้คิดเน้นการนำความรู้พื้นฐานที่เรียนมาใช้ การคิดอย่างมีเหตุมีผล มีกระบวนการคิด ผมรู้สึกเสียดายเมื่อทราบว่าอาจารย์ต้นแบบของนักศึกษาลาออกจากคณะแพทย์ไปและเพื่อนๆ ก็คงคิดเช่นกัน

ด้วยความเป็น**ครูศัลยแพทย์ของอาจารย์ทองดี** และภาควิชาฯ ประสงค์ให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนตรงจากอาจารย์ศัลยแพทย์อาวุโสเหมือนเช่นที่ได้เรียนมา ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงเรียนเชิญอาจารย์ทองดีมาเป็นอาจารย์พิเศษของภาควิชาฯ ตลอดเวลานานถึง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง 2557 อาจารย์ทองดีสอนข้างเตียงนักศึกษาศัลยศาสตร์ปีที่ 5 สัปดาห์ละครึ่งวันศุกร์เช้าอย่างสม่ำเสมอ นับเป็นโอกาสที่ดียิ่งของนักศึกษา ในช่วงเวลานั้นผมมีตำแหน่งรองคณบดีและคณบดีคณะแพทยศาสตร์ จึงไม่ได้พบอาจารย์บ่อยนัก แต่ด้วยความเป็นครูทุกครั้งที่ผมพบอาจารย์อาจารย์จะให้ความเห็นและคำแนะนำเกี่ยวกับนักศึกษาของเรา

ถ้าจะให้ผมเทียบตนเองเป็นลูกศิษย์อาจารย์ทองดี นักศึกษาแพทยธรรมศาสตร์หลายรุ่นก็คงเป็นหลานศิษย์ หลายคนเรียนต่อศัลยศาสตร์แล้วกลับมาเป็นอาจารย์ในภาควิชาฯ ผมอยากแบ่งปันความประทับใจของพวกเขาที่มีต่ออาจารย์ จึงได้รวบรวมมาไว้ในบทความนี้

ขอขอบคุณอาจารย์มากครับ ที่สร้างพวกเรา

รองศาสตราจารย์ นพ.จิตตินันดห์ หะวานนท์
แพทยศาสตร์ รามาธิบดี รุ่น 9
ที่ปรึกษาคณบดีคณะแพทยศาสตร์
ที่ปรึกษาผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความประทับใจที่มีต่อท่านอาจารย์ทองดี

กระผมได้มีโอกาส**ศึกษากับท่านอาจารย์ทองดี**เมื่อครั้งเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 สาขาศัลยกรรม ที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ในยุคนั้นการศึกษาศัลยกรรมเต็มไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาซึ่งลงรายละเอียดลึกไปในเรื่องโรค พยาธิวิทยา และวิธีการผ่าตัด ท่านอาจารย์ทองดีได้เข้ามาเติมเต็มในส่วนของจริยศาสตร์ การมองผู้ป่วยเป็นบุคคลมิใช่โรค เพิ่มเติมมุมมองด้าน humanistic medicine ให้กับกระผมและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ท่านมีวิธีในการชี้ปัญหาและแนะแนวทางคิดที่แยบยล ทำให้นักศึกษาแพทย์คิดตามอย่างเป็นระบบ และเข้าใจผู้ป่วยมากขึ้น ถือเป็น role model ที่สำคัญของกระผมและแพทย์ธรรมศาสตร์เสมอมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.อมรพล กันเลิศ

ศัลยแพทย์และแพทย์ธรรมศาสตร์รุ่นที่ 10

ความทรงจำกับ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ผมได้มีโอกาส**รู้จักและเรียนกับอาจารย์ทองดี** ตอนเป็นนักศึกษาแพทย์ปี 5 อาจารย์เป็นอาจารย์พิเศษของภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งแรกที่ได้เจอกับอาจารย์ ระลึกได้ว่า อาจารย์เป็นศัลยแพทย์อาวุโสที่ดู smart ใจดี ใจเย็น แต่ดูมีความอบอุ่น น่าเชื่อถือตั้งแต่ครั้งแรกที่พบเจอ

หลังจากที่ได้เรียนหลายครั้งกับอาจารย์ พบว่า อาจารย์เป็นแบบอย่างของศัลยแพทย์ที่ดีมาก มีความรู้ทางศัลยกรรมที่ได้ถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ได้อย่างมากมาย อีกทั้งอาจารย์ได้สอนหลายๆ อย่างเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย ซึ่งมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ไม่ได้มีอาจารย์ท่านใดสอนมาก่อน อาจารย์มีความละเอียดในการสอนทุกๆ เรื่องและทุกๆ หัตถการ รวมไปถึงมีการสอดแทรกจริยธรรมการเป็นแพทย์ที่ดีให้ตลอดเวลา อีกทั้งอาจารย์ยังเป็นแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างในการเป็นศัลยแพทย์ที่ดีอีกด้วย มีหลายสิ่งที่ผมได้เรียนรู้จากอาจารย์ และได้นำมาปรับใช้ในการเป็นศัลยแพทย์ของตนเองในปัจจุบันนี้

ตัวอย่างเหตุการณ์ คือ อาจารย์พาไปตรวจคนไข้ด้วยการ PR ครับ ซึ่งตอนเป็น นศพ. ปี 5 ก็ไม่เคยรู้รายละเอียดเลยว่าการตรวจ PR + Proctoscope มีรายละเอียดตรงไหนที่ต้องระวังเป็นพิเศษ แต่อาจารย์สอนตั้งแต่การจัดท่า การ Expose ผู้ป่วย การใส่อุปกรณ์ให้ไม่มีอาการเจ็บปวด รวมไปจนถึงทำความสะอาดให้กับผู้ป่วยหลังจากตรวจเรียบร้อย ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ได้รู้ละเอียดขนาดนั้นในหัตถการนี้ และปัจจุบันก็ทำตามที่อาจารย์สอนแบบนั้นมาโดยตลอดครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.พลินทร์ ลิมปวิทยาพร

ศัลยแพทย์และแพทย์ธรรมศาสตร์รุ่นที่ 10

ความประทับใจที่มีต่ออาจารย์ทองดี

นับเป็นเวลาเกือบ 13 ปีแล้วที่ได้มีโอกาสฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของ**อาจารย์ทองดี** ถึงแม้เป็นแค่เพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ แต่ความประทับใจที่มีต่ออาจารย์ยังคงชัดเจนอยู่ในความทรงจำเสมอ ย้อนกลับไปในสมัยยังเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 การได้มีโอกาสเรียนกับอาจารย์ในช่วงเช้าของชั่วโมง Bedside teaching ถึงแม้เพียงแค่สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ก็ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่มีค่าอย่างมากกับนักศึกษาแพทย์ตัวเล็กๆ ที่กำลังจะเติบโตเป็นหมอที่ดีต่อไป

การได้เรียนกับอาจารย์อย่างใกล้ชิด ทำให้ได้สัมผัสกับจิตวิญญาณความเป็นหมอและความเป็นครูแพทย์ที่ดีอย่างแท้จริง อาจารย์สอนให้เราตั้งใจดูแลรักษาคนไข้ด้วยความเอาใจใส่ มีความปรารถนาดี มีเมตตา โดยอยู่บนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ

อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลคนไข้อย่างเป็นองค์รวม อาจารย์สอนและแสดงให้เห็นถึงวิธีพูดและวิธีปฏิบัติต่อคนไข้ในแบบที่ควรจะเป็น ทำให้นอกจากความรู้อย่างมากมายที่เราได้รับจากอาจารย์แล้ว เรายังได้ซึมซับและได้ฝึกฝนความเป็นหมอที่ดีในตัวเองอีกด้วย

ในด้านความเป็นครูนั้น อาจารย์มีเทคนิคการสอนที่ทำให้พวกเราได้ฝึกใช้ความคิด ไม่ใช่แต่การท่องจำเพียงอย่างเดียว อาจารย์สอนให้เราคิดอย่างเป็นระบบ สอนการมองทุกอย่างทั้งในภาพรวมมุมกว้างและการมองอย่างลึกซึ้งในเชิงลึก แต่สิ่งที่ทำให้ประทับใจอาจารย์มากๆ ก็คือ อาจารย์มีความอดทนและใจเย็นกับนักศึกษาแพทย์เป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่อาจารย์ถามคำถาม อาจารย์จะให้เวลาพวกเราในการรวบรวมความคิดและประมวลผลก่อนที่จะตอบอาจารย์ โดยที่อาจารย์ไม่เคยเร่งเร้าหรือทำให้รู้สึกกดดันเลย ซึ่งความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยระหว่างการเรียนนี้ ถึงแม้เป็นเพียงสิ่งเล็กๆ แต่ก็ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกระตุ้นกระบวนการคิดและการแสดงความคิดเห็นของพวกเราได้เป็นอย่างดี

จนถึงทุกวันนี้ ยังนำ**ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากอาจารย์มาเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ทั้งในการเป็นแพทย์ที่ดีเพื่อการดูแลรักษาคนไข้ให้ดียิ่งขึ้น** และ**การเป็นอาจารย์แพทย์ที่ดีเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ** รวมถึง**การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้องๆ นักศึกษาแพทย์รุ่นต่อๆ ไป**ด้วยค่ะ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มากๆ ค่ะ

อาจารย์ พญ.ฆริกานต์ อักษรชาติ
ศัลยแพทย์และแพทย์ธรรมศาสตร์รุ่นที่ 14

ขอคารวะ อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ปี พ.ศ. 2545 ดิฉันเป็นคนไข้ของ**อาจารย์ทองดี** เพราะคลำพบก้อนเนื้อที่เต้านมขวา ซึ่งอาจารย์ทำการผ่าตัดให้ และในขณะที่ดิฉันเป็นคนไข้ของอาจารย์นั้น อาจารย์ได้กรุณาอธิบายเกี่ยวกับเรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ให้ดิฉันได้มีความรู้มากขึ้น รวมทั้งดูแลดิฉันด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้มิตรภาพระหว่างหมอและคนไข้มีความสนิทสนมกัน เพราะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องอื่นๆ ด้วย

ช่วงเวลานั้น ดิฉันยังรับราชการเป็นอาจารย์สอนที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งชื่อภาษาไทยของคณะฯ อาจทำให้เข้าใจผิดได้ จึงขออธิบายเพิ่มเติมว่า คณะนี้คือ Business School ในภาษาอังกฤษนั่นเอง ไม่ได้สอนเฉพาะวิชาบัญชี แต่รวมถึงทุกๆ วิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ

งานส่วนหนึ่งของดิฉันในขณะนั้น คือ การสอนโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร (Executive MBA Program) ซึ่งคณะฯ เป็นผู้ดำเนินการเปิดบริการเป็นแห่งแรกในประเทศไทย มีข้อกำหนดของผู้ที่จะเข้าเรียนโครงการฯ ในขณะนั้นว่า ผู้เรียนต้องมีอายุ 35 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์การทำงานด้านบริหารไม่ต่ำกว่า 7 ปี (ข้อกำหนดอายุและประสบการณ์การทำงานปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา) โดยเปิดสอนวันพุธช่วงเย็นและวันเสาร์เต็มวัน ผู้เรียนจะทำงานควบคู่ไปกับเรียนในโครงการฯ ด้วย ดังนั้น วิธีการสอนจึงเน้นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขณะนั้น โครงการฯ ซึ่งเปิดรับปีละรุ่นนั้น ได้ดำเนินการมาถึงรุ่นที่ 17 แล้ว (ในปี พ.ศ. 2563 โครงการฯ ให้บริการมาถึงรุ่นที่ 36) มีวิชาที่เปิดสอนชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Business and Public Policy ซึ่งดิฉันจำชื่อวิชาเป็นภาษาไทยไม่ได้แม่นยำนัก แต่ชื่อภาษาอังกฤษถูกต้องแน่นอน เพราะมีหลักฐานเป็น PowerPoint อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ให้อ้างอิงได้ โดยมีเนื้อหาส่วนหนึ่งคือ **กลยุทธ์ทางธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล** และ**อีกส่วนหนึ่งเน้นเรื่องจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืน มีเป้าหมายสร้างจิตสำนึกให้ผู้บริหารมีจริยธรรมไปพร้อมๆ กับการบริหารธุรกิจ** (ปัจจุบันเนื้อหาส่วนดังกล่าวรวมอยู่ในวิชาอื่น เนื่องจากโครงการฯ มีการปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 2 ปี)

วิธีการสอนของวิชา Business and Public Policy คือ การใช้กรณีศึกษาจริงมาอภิปรายก่อนจะสรุปไปสู่ทฤษฎี ซึ่งกรณีศึกษาดังกล่าว **บางส่วนมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการแพทย์ด้วย** เช่น **กรณีศึกษาของบริษัท OD WALLA ในประเทศสหรัฐอเมริกา** ซึ่งเจ้าของบริษัทเป็นนักดนตรี มีรายได้ไม่เพียงพอ จึงเริ่มธุรกิจผลิตน้ำส้มสดขายเพื่อเพิ่มรายได้ จนในที่สุดพัฒนาเป็นบริษัทผลิตน้ำผลไม้สดต่างๆ ในขณะที่ตลาดขณะนั้นไม่มีน้ำผลไม้สด ทำให้ได้รับความสำเร็จตามทฤษฎีของกลยุทธ์ทางธุรกิจ คือทำก่อนคนอื่น (Do the Right Thing) และเห็นความต้องการของตลาด (Pain Point) โดยจะต้องเน้นกระบวนการผลิตที่มีความสะอาดและรักษาความอุดมของวิตามินไว้ให้ได้มากที่สุด ในกระบวนการผลิตคราวหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ปนเปื้อนเชื้อ *E. coli* ทำให้ผู้บริโภคท้องเดินและเด็กที่ดื่มเสียชีวิต บริษัทฯ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นเป็นตัวอย่างที่ดีของการบริหารงานและการตัดสินใจในภาวะวิกฤต ที่สะท้อนจากจิตใต้สำนึกที่มีความรับ

ผิดชอบต่อผู้บริโภคของผู้บริหาร ดิฉันเห็นว่าการที่จะมีอาจารย์แพทย์มาอธิบายเพิ่มเติมในชั้นเรียนถึงเชื้อ *E. coli* หรืออาจเพิ่มเติมไปในเรื่องเชื้อโรคอื่นๆ คงทำให้บทเรียนน่าสนใจ และเป็นการขยายองค์ความรู้ของผู้เรียนด้วย จึงได้หารือและ**เรียนเชิญอาจารย์ทองดีมาช่วยสอน** ซึ่งอาจารย์ได้ใช้เวลาค้นคว้าเอกสารต่างๆ มากมาย ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และผู้เรียนได้รับความรู้ทางการแพทย์เพิ่มเติมด้วย

จากกรณีศึกษาแรกที่ผู้เรียนสนใจและการสอนได้รับความสำเร็จ อาจารย์ทองดีจึงศึกษาเอกสารเกี่ยวกับงานสอนเพิ่มเติม และแสดงความสนใจที่จะร่วมสอน ในที่สุดอาจารย์ได้ช่วยดิฉันสอนวิชานี้ทั้งหมด คือสอนพร้อมกันทั้ง 2 คน แลกเปลี่ยนความเห็นกันในเรื่องอื่นๆ ด้วย โดยบางเรื่องเห็นด้วย บางเรื่องไม่เห็นด้วย และช่วยกันวิพากย์คำตอบของผู้เรียน ซึ่งดิฉันเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก อาจารย์ได้ช่วยดิฉันสอนวิชานี้อยู่ 4 ปี จนกระทั่งมีการปรับปรุงหลักสูตร ยกเลิกวิชานี้และนำเนื้อหาของวิชานี้บางส่วนไปรวมในวิชาอื่น

ในขณะที่อาจารย์ทองดีได้ช่วยสอนในโครงการการศึกษาที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี อาจารย์ยังได้เป็นวิทยากรสอนในโครงการพัฒนาผู้บริหารที่คณะฯ เสนอให้บริการแก่สังคม ตามที่มีบริษัทต่างๆ มาขอให้คณะฯ ออกแบบหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารให้กับบริษัทของเขาเป็นระยะๆ โดยบางครั้งได้เดินทางไปสอนที่ต่างจังหวัด เช่น ภูเก็ต ด้วย

ในปีการศึกษา 2549 หลังจากที่อาจารย์ทองดีไม่ได้สอนในโครงการปริญญาโทแล้ว ดิฉันยังเห็นความกระตือรือร้นของความเป็น **“ครู” ในตัวของอาจารย์ในระดับสูงมาก** *จึงได้เรียนเชิญอาจารย์ช่วยสอนในวิชา* **“ภาวะผู้นำ”** ของ**ระดับปริญญาตรีที่ดิฉันรับผิดชอบอยู่** ซึ่งก่อนหน้านี้ดิฉันไม่กล้าเรียนเชิญ เพราะเห็นว่าเป็นการรบกวนเกินไป **อาจารย์ยินดีช่วยสอนอย่างเต็มใจและเต็มที่ โดยเดินทางไปสอนที่ธรรมศาสตร์รังสิต** (การศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ที่ธรรมศาสตร์ รังสิต การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีทางด้านสังคมศาสตร์อยู่ที่ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์)

ดิฉันเกษียณอายุราชการปี พ.ศ. 2551 แต่ก็ยังเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชานี้อยู่ โดยมีอาจารย์ทองดีร่วมสอนด้วย จนถึงปี พ.ศ. 2554 อาจารย์ประจำของคณะฯ ได้เป็นผู้รับผิดชอบสอนวิชาภาวะผู้นำในระดับปริญญาตรี ภาระงานสอนของอาจารย์ทองดีที่เกี่ยวข้องกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจึงสิ้นสุดลง และแม้จะสิ้นสุดภาระงานสอน อาจารย์ก็ยังคงมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ กับดิฉันเป็นระยะๆ เสมอมา ทำให้ดิฉันได้เรียนรู้และมีมุมมองด้านต่างๆ กว้างขวางขึ้น

ดิฉันถือว่า อาจารย์ทองดีเป็นผู้ที่มีคุณูปการแก่ดิฉันและแก่นักศึกษาที่มีโอกาสได้เรียนกับอาจารย์เป็นอย่างมาก อาจารย์ได้จุดประกาย ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนทัศนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ความซาบซึ้งยังคงอยู่ในหัวใจของดิฉันเสมอ

ในวาระอายุครบ 7 รอบของอาจารย์นี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้โปรดคุ้มครองให้อาจารย์แข็งแรง มีความสุข สมปรารถนาในทุกสิ่งที่ประสงค์ และขอแสดงความเคารพอย่างสูงสุดไว้ ณ ที่นี้

รองศาสตราจารย์สุปราณี ศรีฉัตราภิมุข
อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

เนื่องในโอกาสครบรอบ 84 ปี “นพ.ทองดี ชัยพานิช”

เพื่อนร่วมรุ่น “ศิริราช 67”
เพื่อนร่วมวิชาชีพ “ศัลยศาสตร์”
เพื่อนร่วมงาน “ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยฯ”

คุณหมอทองดี ชัยพานิช และผมเป็นเพื่อนนักศึกษาแพทย์ร่วมรุ่นศิริราช 67 เราจบแพทยศาสตรบัณฑิตจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราช เมื่อปี พ.ศ. 2504 หลังจากจบแพทย์ฝึกหัดครบ 1 ปี ทองดีเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จนได้ American Board of General Surgery และยังอยู่ปฏิบัติงานที่สหรัฐอเมริกาอยู่ระยะหนึ่งถึงได้กลับมาเป็นอาจารย์อยู่ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดีอยู่หลายปี สาขาการผ่าตัดเช่นเดียวกัน ก่อนที่จะลาออกไปเป็นผู้บริหารของโรงพยาบาลสมิติเวช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนที่เกิดใหม่ในยุคนั้น ตั้งแต่ทองดีกลับมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา เราก็มีโอกาสที่ได้มาร่วมกิจกรรมต่างๆ ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ และด้วยความสามารถเฉพาะตัวในเรื่องการจัดทำวารสารและหนังสือต่างๆ ของเพื่อนคนนี้ ซึ่งเก่งในระดับที่สามารถเป็นบรรณาธิการของรุ่นในสมัยที่เป็นนักศึกษาแพทย์ ทำให้ทองดีได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนๆ ในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ ให้เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหนังสือและวารสารของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์หลายเล่ม อาทิ ตำรา **“ศัลยศาสตร์วิวัฒน์”** และ**วารสารของราชวิทยาลัยฯ** ซึ่งท่านทำได้อย่างดีมาก เนื่องจาก**มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับโรงพิมพ์มาตั้งแต่สมัยเป็นนักศึกษาแพทย์** และอีกเรื่องหนึ่งที่ผมรู้สึกยินดีกับทองดีเป็นอย่างยิ่ง ก็คือการที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ ได้ไว้วางใจแต่งตั้งทองดีเป็น ***“ผู้อำนวยการคนแรก”*** ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานอยู่ที่ชั้น 6 ของอาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี หมอทองดีรับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการคนแรกของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์อยู่หลายปี ดูแลเรื่องราวต่างๆ ในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งมีคุณหมอพรเทพ เปรมโยธิน มารับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการต่อ

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ จนเป็นเลขาธิการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์สองสมัย วาระ พ.ศ. 2532–2536 และดำรงตำแหน่งประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ เมื่อปี พ.ศ. 2536–

2540 สองสมัย ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันกับทองดีมานาน **ต้องขอชื่นชมเพื่อนร่วมรุ่นท่านนี้ในความสามารถหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทำหนังสือและวารสารต่าง ๆ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญมาก และการช่วยดูแลความเรียบร้อย**ภายใน**ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ในฐานะผู้อำนวยการ** และ**ฐานะเพื่อนร่วมงานที่ช่วยเหลือกันมาตลอดระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมา**

ในโอกาสที่ทองดี เพื่อนรักมีอายุครบรอบ 84 ปี ขออวยพรให้เพื่อนรักจงมีชีวิตที่มีความสุขกับครอบครัวที่รัก และได้มีโอกาสพักผ่อนหลังจากทำงานเหนื่อยหนักมาตลอด

ด้วยรักจากเพื่อน

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.อรุณ เผ่าสวัสดิ์

ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (วาระ พ.ศ. 2536–พ.ศ. 2540)

ความรู้สึกประทับใจในชีวิตการงานของ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ในโอกาสที่ **รศ.นพ.ทองดี ชัยพานิช จะมีอายุครบ 7 รอบ หรือ 84 ปี** ผมขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง อาจารย์นายแพทย์ทองดีเป็นแพทย์รุ่นพี่ผมเพียงรุ่นเดียว จบแพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชมาด้วยกัน เป็นแพทย์ศิริราชรุ่น 67 และรุ่นผมเป็นรุ่นที่ 68 ผมได้รับทราบมาว่าสมัยที่เป็นนักศึกษาแพทย์ เป็น นศพ. แนวหน้า เรียนหนังสือดีมาโดยตลอด เป็นนักคิด นักเขียน จึงได้รับแต่งตั้งจากเพื่อนในรุ่นให้เป็น**บรรณาธิการทำหนังสือรุ่น 67 ของแพทย์ศิริราช** เมื่อจบแพทย์จากศิริราชแล้วต่างก็แยกย้ายกันไปคนละทิศละทาง ผมมาทราบทีหลังว่า อาจารย์หมอทองดีก็ไป training ทาง general surgery อยู่ที่โรงพยาบาลที่มีชื่ออยู่ในเมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ และเป็นโรงพยาบาลมีความผูกพันอยู่กับโรงพยาบาลในเครือเดียวกันกับโรงพยาบาลของฮาร์วาร์ดยูนิเวอร์ซิตี้ในเมืองบอสตัน ว่าที่จริงแล้วโรงพยาบาลที่ผมไปเข้า training ทาง general surgery และเป็น Fellow ทาง vascular surgery คือโรงพยาบาล Albany Medical Center, Union University, ตั้งอยู่ที่เมือง Albany ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงเก่าของรัฐนิวยอร์กมาก่อน เมืองบอสตันกับเมือง Albany อยู่ไม่ไกลจากกันนัก คือประมาณ 200 กิโลเมตร แต่เนื่องจากพี่หมอกับตัวผมต่างคนต่างทำหน้าที่รับผิดชอบในหน้าที่ของศัลยแพทย์ที่ดี จึงไม่ค่อยได้มาติดต่อหากัน มาพบกันอีกครั้งก็ที่เมืองไทย ผมเข้าใจว่า อาจารย์พี่หมอทองดีกลับมาเมืองไทยก่อนผม เพราะผมใช้เวลา 7 ปีอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะหลังจากที่ผมผ่านทาง general surgery มาแล้ว ผมได้สมัครเป็น Fellow ทาง vascular surgery ที่เมือง Albany โรงพยาบาลเดียวกันอีก 1 ปี และไปอยู่เป็น Fellow ทาง Burns ที่ Burn Center เมือง St. Louis รัฐมิสซูรีอีก 1 ปี รวมเวลาที่ผมอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา 7 ปี จึงกลับมาประจำอยู่ที่ตึกอุบัติเหตุ โรงพยาบาลศิริราช ดูแลผู้ป่วยวิกฤตทาง Trauma และ Burns ผมเข้าใจว่าพี่หมอทองดีท่านกลับมาเป็นอาจารย์แพทย์อยู่ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ร่วมทำงานอยู่กับท่านอาจารย์นายแพทย์จินดา สุวรรณรักษ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ทางศัลยศาสตร์ด้วยกัน ผมได้มาพบและทำงานร่วมกับอาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช ณ ที่ทำการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ในปี 2524 ซึ่งเป็นปีแรกที่ผมได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้บริหารราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย เป็นปีแรกที่ผมได้เลือกเป็นกรรมการกลางและเป็นนายทะเบียนของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และได้พบกับพี่หมอทองดี ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลด้านวิชาการ, จัดเตรียมเอกสารการประชุม เอกสารวิชาการ, หนังสือการประชุมประจำปีของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยอยู่ในขณะนั้น ตลอดมาในช่วงเวลาที่ผมได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการในตำแหน่งต่างๆ ในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ รวมเวลากว่า 20 ปี และในปี พ.ศ. 2544–2546 ผมก็ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยคนที่ 10 ท่านอาจารย์**พี่หมอทองดี**ก็ยังคง**รักษา**

การในตำแหน่งผู้อำนวยการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ติดต่อกันตลอดมา เป็น**อาจารย์แพทย์ที่สนใจงานด้านวิชาการ จัดทำเอกสาร และหนังสือการประชุมทางวิชาการ** ตลอดจน**ตำราทางวิชาการ ด้วยความสนใจและตั้งใจสูง ผลที่ได้รับจึงเป็นที่ยอมรับของเพื่อนแพทย์ตลอดมา อาจารย์ทองดี ยังมีความรู้และความชำนาญทางด้านการสอน** และ**มีฝีมือการผ่าตัดผู้ป่วยที่ยอดเยี่ยมดีมาก อาจารย์เป็นแพทย์ที่เคร่งครัดในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของความเป็นแพทย์ที่ดี** เป็นที่เคารพรักและศรัทธาของศิษย์ตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผมขออนุโมทนาให้รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช และ**ครอบครัวจงมีความสุขใจ สุขกาย สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และแข็งแรงตลอดไป**

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.จอมจักร จันทรสกุล
ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
สมัยที่ 14 (พ.ศ. 2544–2546)

ทองดีผู้ปิดทองหลังพระ

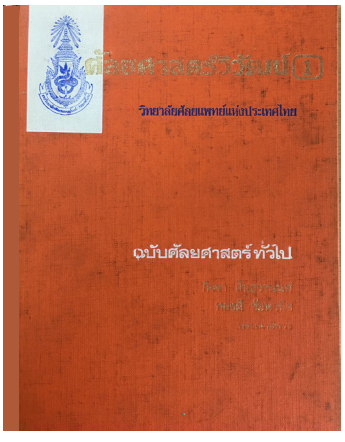
ผมรู้จักกับ**ทองดี**และเป็นเพื่อนกันมากว่า 60 ปี เริ่มจากการพบกันครั้งแรกที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2497 เป็นเรื่องค่อนข้างแปลกที่เรามาเป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งๆ ที่จบมาจากต่างโรงเรียน โดยทองดีจบชั้นมัธยม 6 จากโรงเรียนอำนวยศิลป์ ส่วนผมจบจากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มาอยู่คนละห้องและต่างตึกที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในชั้นเตรียมอุดมปีที่ 2 ผมอยู่ห้อง 146 ส่วนทองดีอยู่ห้อง 145 ซึ่งติดกันและเป็นห้องคิงทั้งสองห้อง ทำให้ได้มีกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ

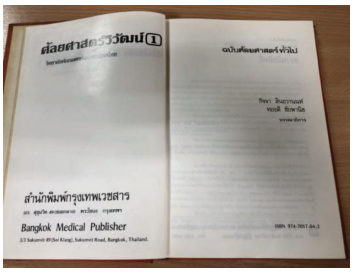
บ้านพักของทองดีอยู่แถววรจักร ส่วนบ้านผมอยู่แถวสามยอดซึ่งไม่ไกลจากกัน ผมจึงได้อาศัยซ้อนรถมอเตอร์ไซด์ของทองดีกลับบ้านตอนเลิกเรียน และบ่อยครั้งเลยไปที่สำนักพิมพ์ที่เวิ้งนครเกษมและช่วยงานทองดีถึงเย็น ทำให้ผมได้ประสบการณ์เรื่องการพิมพ์พอสมควร ทองดีเป็นผู้มีความสามารถและประสบการณ์เกินตัว เป็นที่ไว้วางใจจากเจ้าของสำนักพิมพ์เสมือนญาติสนิท

ทองดีทำงานเลี้ยงตัวเองจนจบแพทยศาสตรบัณฑิตเมื่อปี พ.ศ. 2505 และเราเข้าทำงานเป็น intern ที่ศิริราช ระยะนั้นเป็นช่วงสงครามเวียดนาม สหรัฐอเมริกาส่งกำลังทหารเข้าไปร่วมรบ ซึ่งหมายถึงกำลังบำรุงฝ่ายแพทย์ด้วย ทำให้มีความขาดแคลนแพทย์ตามโรงพยาบาลต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา จึงมีการเปิดรับสมัครแพทย์ที่จบจากนอกประเทศเข้าไปทำงานเป็น intern และ resident โดยเปิดสอบเทียบความรู้พื้นฐานระดับแพทยศาสตรบัณฑิต **เรียกว่า ECFMG** ในประเทศไทย พวกเราซึ่งเป็น intern ในขณะนั้นไปสอบกันเป็นจำนวนมาก และส่วนมากสอบได้ จึงพากันไปทำงานที่สหรัฐอเมริกา เกือบจะเรียกว่าเหมาเที่ยวบินไป เริ่มทำงานวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2506 โดยแยกย้ายตามโรงพยาบาลเอกชนตามรัฐต่างๆ ทองดีเป็นคนหนึ่งที่สมัครไปเป็น intern ที่โรงพยาบาล St. Francis Hospital ที่เมือง Trenton รัฐ New Jersey และได้เดินทางไปทำงานที่สหรัฐอเมริกาตามที่ตั้งใจไว้ ผมเดินทางไปสหรัฐอเมริกาในปีถัดไปโดยไปเข้าเรียนที่ Postgraduate School University of Pennsylvania และได้แวะพักกับทองดี 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นแยกไปอยู่คนละเมืองและไม่ค่อยได้ติดต่อกัน

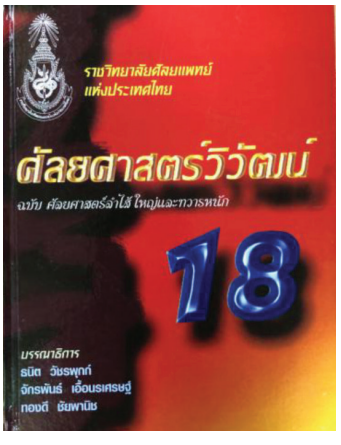
เราทั้งสองต่างสร้างครอบครัวและมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ จนต่างจบการฝึกอบรมและ**สอบได้ Diploma of the American Board of Surgery ทองดีเดินทางกลับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2514** และ**เข้ารับราชการในภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี** เราได้มีโอกาสร่วมทำงานในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 โดยทองดีรับหน้าที่เป็นบรรณาธิการรับผิดชอบเรื่องงานพิมพ์ทั้งหมด ส่วนผมเป็นเหรัญญิกของราชวิทยาลัยและได้มีส่วนช่วยทองดีทำหนังสือการประชุมประจำปีตั้งแต่ยังไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ *มีอยู่ปีหนึ่งที่หนังสือประชุมประจำปีมีความผิดพลาด ทองดีตรวจพบความผิดพลาดนี้ในคืนก่อนเปิดการประชุมและให้แก้ไขในคืนนั้น จนสามารถนำหนังสือไปแจกในเช้าวันประชุมได้*

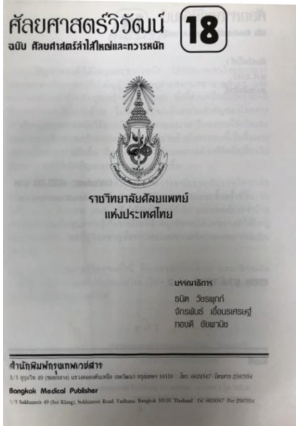
ทองดีกลับเมืองไทยเมื่อปี พ.ศ. 2514 ก่อนผมสองปี และเข้ารับราชการในภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เมื่อผมกลับมาอยู่ศิริราช ทองดีได้ชวนให้ไปทำคลินิกด้วยกันที่คลินิกแพทย์สุขุมวิท ซึ่งก่อตั้งโดยกลุ่มแพทย์จากโรงพยาบาลรามาธิบดีและจุฬาลงกรณ์ มีผมที่ไปจากศิริราชคนเดียว ผมได้พบกับทองดีสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง บางทีก็ไปช่วยกันผ่าตัดที่โรงพยาบาลเอกชน นอกเวลาราชการและช่วงวันหยุดราชการ คลินิกได้ดำเนินกิจการมานานจนเพิ่งยุติเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

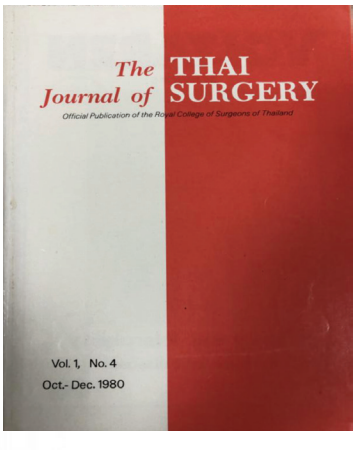

พวกเราได้มีโอกาสร่วมทำงานในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 โดยทองดีรับผิดชอบเรื่องงานพิมพ์ทุกชนิดของราชวิทยาลัย ได้แก่ หนังสือการประชุมวิชาการประจำปีซึ่งเราทำกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 **ทองดีเป็นผู้ให้กำเนิดวารสาร "ศัลยศาสตร์วิวัฒน์"** ในปี พ.ศ. 2523 ซึ่งเป็นตำราทางศัลยศาสตร์เฉพาะทางสาขาต่างๆ โดยเลือกเรื่องที่น่าสนใจมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเป็นบรรณาธิการร่วมตั้งแต่เล่ม 1-18 และศัลยศาสตร์วิวัฒน์ได้ดำเนินการจัดพิมพ์มาแล้ว 58 เล่ม โดยทองดีรับเป็นบรรณาธิการ 2 วาระ ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2541 และ 2547 วารสารอีกเล่มหนึ่งที่**ทองดีเป็นผู้ให้กำเนิด คือวารสาร "The Thai Journal of Surgery"** ซึ่งเป็น official publication ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

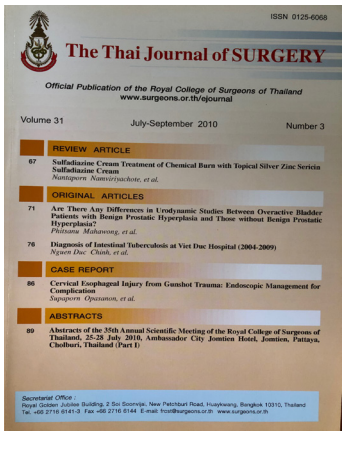

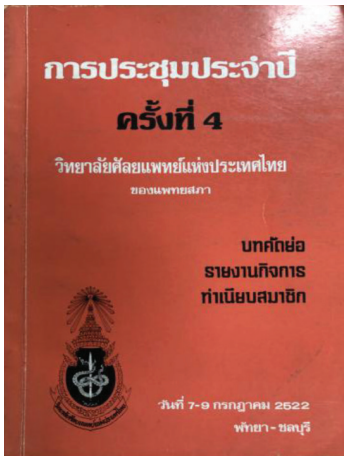

ออกเป็นประจำทุก 3 เดือน ตั้งแต่ Vol. 1 1980 ถึง Vol. 16 1995 วารสารเล่มนี้ได้รับการยอมรับเป็นวารสารเผยแพร่ระดับชาติสามารถใช้อ้างอิงเป็นผลงานวิชาการระดับสูงได้ และเป็นบรรณาธิการอีกหลายสมาคมฯ อีกด้วย **ทองดีเข้าเป็นสมาชิกวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งอเมริกาเมื่อปี พ.ศ. 2520** และได้รับเลือกเป็น governor ประจำประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2530–2534 รวมถึงได้เป็น**ประธานจัดการประชุมร่วมสองวิทยาลัย** (วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งอเมริกาและราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย) เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2533 มี President of American College of Surgeons นำทีมมาเข้าร่วมประชุมและบรรยายทางวิชาการด้วย นับเป็นการประชุมวิชาการร่วมอย่างเป็นทางการของสองวิทยาลัยเป็นครั้งแรก **ทองดีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยคนแรกในปี พ.ศ. 2546** และดำรงตำแหน่งนี้ถึงปี พ.ศ. 2550 โดยไม่ขอรับเงินค่าตอบแทนรายเดือน แต่ได้บริจาคเงินทั้งหมดให้ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ ตั้งเป็นกองทุนเพื่อการศึกษาของแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์

ตลอดชีวิตการทำงานกว่า 50 ปี **ทองดีเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ มาโดยตลอด นับเป็นผู้ทำงานปิดทองหลังพระที่น่าชื่นชม**และ**ควรเป็นตัวอย่างสำหรับอนุชนรุ่นหลังต่อไป**

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ปริญญา สากิยลักษณ์

ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (วาระปี พ.ศ. 2546–2548)

“อาจารย์ทองดี ชัยพานิช : ศัลยแพทย์ผู้เป็นพี่และเป็นเพื่อน”

เนื่องในโอกาสอายุครบ 7 รอบของ**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ลูกศิษย์ที่เคยได้รับการเรียนการสอนและฝึกอบรมทางศัลยศาสตร์จากท่านอาจารย์ที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ขอให้เขียนบทความเกี่ยวกับท่านอาจารย์ที่ผมรู้จัก ซึ่งนานมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ก่อนการก่อตั้ง **“วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย”** ซึ่งต่อมาได้รับพระบรมราชานุญาติโปรดเกล้าฯ เป็น **“ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย”** ในปี พ.ศ. 2530 เราได้ทำงานร่วมกันในฐานะของสมาชิกของราชวิทยาลัย ฯลฯ ตั้งแต่เป็นสมาชิกรุ่นเยาว์ – สมาชิกรุ่นกลาง – จนเป็นสมาชิกรุ่นอาวุโส ทำงานด้านวิชาการไปจนถึงด้านบริหารและที่ปรึกษาในที่สุด

ท่านอาจารย์ทองดีจบแพทยศาสตรบัณฑิตจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ซึ่งผลิตแพทย์ให้ประเทศปีละ 200 คน คือ จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 120 คน และจากคณะแพทยศาสตร์ รพ.จุฬาลงกรณ์ 80 คน) ในช่วงนั้นเป็นช่วงสงครามเวียดนาม ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งทหารมารบในสงครามมากถึง 500,000 คนเศษ แพทย์ของสหรัฐฯ ที่สำเร็จการศึกษาถูกเกณฑ์เป็นทหารเหล่าแพทย์มาดูแลรักษาทหารที่บาดเจ็บจากการสู้รบเกือบทั้งหมด ทำให้สหรัฐฯ ขาดแคลนแพทย์ที่จะมาเป็นแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้านในประเทศ รัฐบาลสหรัฐฯ จึงจัดสอบใบประกอบโรคศิลปะให้แพทย์ต่างชาติ (ECFMG = Educational Commission for Foreign medical Graduates) ให้แก่แพทย์ที่จบในประเทศต่างๆ ทั่วโลก เมื่อสอบได้แล้วจะมีสิทธิ์ไปเป็นแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้านในสาขาต่างๆ เช่น อายุรกรรม – ศัลยกรรม – กุมารเวชกรรม – พยาธิวิทยา ฯลฯ คือมีสิทธิ์ในการตรวจและดูแลรักษาคนไข้อเมริกันได้ เมื่อจบแล้วจะมีสิทธิ์สอบบอร์ดเช่นเดียวกับแพทย์ชาวอเมริกัน

ท่านอาจารย์ทองดีเป็นหนึ่งของแพทย์ในช่วงนั้น ที่เป็นศัลยแพทย์รุ่นพี่ของผมและยังมีศัลยแพทย์ท่านอื่นๆ อีกที่มีชื่อเสียงในวงการศัลยแพทย์ของเรา อาทิ **อาจารย์จินดา สุวรรณรักษ์ – อาจารย์กิตติ เย็นสุดใจ – อาจารย์กิจจา สินธวานนท์ – อาจารย์จอมจักร จันทรสกุล – อาจารย์ปริญญา สากิยลักษณ์ – อาจารย์กิตติพันธ์ วิสุทธารมย์ – อาจารย์ชลิต เชียรวิชัย** ฯลฯ นอกจากนี้มีรุ่นหลังต่อๆ มาจนถึงรุ่นผมอีกเป็นจำนวนมาก ที่ได้ไปรับการฝึกอบรมและสอบได้อเมริกันบอร์ด ซึ่งกลับมาและช่วยกันก่อตั้งราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ จนเป็นปึกแผ่นในปัจจุบันนี้ ท่านอาจารย์ทองดีได้จบบอร์ดทางศัลยกรรมทั่วไป และยังทำ Fellowship ทางการปลูกถ่ายอวัยวะที่บอสตัน ซึ่งในยุคนั้น (ปี ค.ศ. 1960s) เป็นยุคเริ่มต้นของการปลูกถ่ายไต – ตับ – หัวใจ ฯลฯ เมื่อจบการฝึกอบรมแล้ว ท่านอาจารย์ทองดีได้กลับมาทำงานที่ภาควิชาศัลยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งเริ่มก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ในช่วงปี พ.ศ. 2507-2508 มีศาสตราจารย์ นพ.เปรม บุรี เป็นอาจารย์หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ อาจารย์จินดา

สุวรรณรักษ์ เป็นรองหัวหน้าภาควิชาฯ เมื่ออาจารย์ทองดีกลับจากการฝึกอบรมที่สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2515 ได้เข้ามาทำงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ช่วยเสริมงานในหน่วยวิจัยทางศัลยศาสตร์ – งานผ่าตัดปลูกถ่ายไต ซึ่งต่อมาได้ก่อตั้ง **"สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย"** ขึ้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2543 โดยเริ่มเป็นชมรมก่อนตั้งแต่ 10 มีนาคม 2531 อาจารย์ทองดีได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานคนแรก (พ.ศ. 2531, พ.ศ. 2532–2534) นอกจากนี้ อาจารย์ยังเป็นกรรมการของสภาคณาจารย์ชุดแรกของโรงพยาบาลรามาธิบดี (พ.ศ. 2517–2519) ด้านตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ได้รวบรวมผลงานทางการเรียนการสอนและงานวิจัย จนได้รับการแต่งตั้งเป็น **"รองศาสตราจารย์"** ของภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ต่อมาทั้ง **อาจารย์จินดาและอาจารย์ทองดีได้ลาออกไปก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวช** ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนชั้นนำของประเทศ และถือเป็นการบุกเบิกยุคใหม่ของโรงพยาบาลเอกชน

ยุคของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ผมเองจบและกลับจากการฝึกอบรมทางศัลยศาสตร์ทั่วไปและศัลยศาสตร์ทรวงอกในปี พ.ศ. 2518 ผมจบเป็นแพทย์หลังอาจารย์ทองดี 4 รุ่น เราไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เพราะผมจบจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เรามารู้จักกันที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ ซึ่งเพิ่งก่อตั้ง เราทำงานช่วยศัลยแพทย์รุ่นอาจารย์และรุ่นพี่ๆ ที่เป็นผู้นำในยุคแรกๆ ซึ่งประกอบด้วย**ท่านอาจารย์อุดม โปษะกฤษณะ – อาจารย์กษาณ จาติกวนิชย์ – อาจารย์เกษม จิตปฏิมา – อาจารย์จรัส สุวรรณเวลา – อาจารย์ธำรงรัตน์ แก้วกาญจน์ – อาจารย์ธีระ ลิ่มศิลา** เป็นต้น

อาจารย์ทองดีเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นศัลยแพทย์มือดี – เป็นนักวิชาการ – เป็นบรรณาธิการ และ***มีสำนักพิมพ์*** เป็นผู้ริเริ่มจัดพิมพ์ **Thai Journal of Surgery – ตำราศัลยศาสตร์วิวัฒน์ ตำราเรียนทางศัลยศาสตร์** และ**เอกสารการประชุมใหญ่ทางวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยฯ** ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันนี้ อาจารย์จะใช้เวลาอ่านอย่างละเอียดและเป็นผู้พิสูจน์อักษรทุกคำก่อนจะพิมพ์ออกมาเป็นรูปเล่ม ในแง่ส่วนตัวของผมที่ได้รู้จักและสัมผัสอาจารย์อย่างใกล้ชิด อาจารย์ทองดีถือเป็นต้นแบบของศัลยแพทย์ที่ดีในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่มีบุคลิกภาพภายนอกที่สง่า – แต่งกายเป็นระเบียบเรียบร้อย ใส่เสื้อแขนยาวผูกไทด์ ภายในอาจารย์เป็นคนใจดีโอบอ้อมอารีพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องที่ปรึกษาอาจารย์

เนื่องในโอกาสอันเป็นมงคลที่ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช มีอายุครบเจ็ดรอบ (84 ปี) ลูกศิษย์และน้องๆ มีความประทับใจและระลึกถึงพระคุณของอาจารย์เช่นเดียวกับผม คือ เป็นอาจารย์ที่โดดเด่นทางศัลยศาสตร์ – เป็นพี่ที่เราปรึกษาได้ไม่เฉพาะในวิชาชีพศัลยแพทย์ แต่ในการดำเนินชีวิตของพวกเราด้วย

ในที่สุดนี้ขอให้ท่านอาจารย์ทองดีประสบแต่ความสุข – มีสุขภาพแข็งแรง – เป็นขวัญและกำลังใจของพวกเราตลอดไปนานเท่านาน

ขอบคุณครับ

พลโท ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ณรงค์ รอดวรรณะ, FACS, FICS, FRCST.

ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (2550–52)

หัวหน้าศัลยแพทย์และประธานกรรมการ รพ.วิชัยยุทธ

แด่ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช
“ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่ข้าพเจ้ารู้จัก”

ข้าพเจ้าโชคดีที่ได้มีโอกาสทำงานค่อนข้างใกล้ชิดกับท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในช่วงหลังๆ ที่ท่านเป็นบรรณาธิการวารสาร The Thai Journal of Surgery ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และเป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยเป็นท่านแรก ท่านเป็นศัลยแพทย์มือหนึ่งคนหนึ่งของประเทศ เป็นครูแพทย์ที่ช่วยอบรมสั่งสอนนักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้านมาโดยตลอด เป็นนักวิชาการ นักบริหาร นักคิด นักทำ นักค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ

บทบาทในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นสมาชิกของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยหมายเลข 190 นับเป็นสมาชิกก่อตั้งสมทบท่านหนึ่ง (สมาชิกก่อตั้งสมทบ หมายเลขสมาชิก 169-308)

การจัดประชุมวิชาการ

ท่านอาจารย์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของราชวิทยาลัยฯ มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดประชุมใหญ่ทางวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยฯ ตั้งแต่ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 ณ โรงแรมรอยัลคลิฟ พัทยา รวมทั้งการประชุมใหญ่ทางวิชาการระหว่างครึ่งปีในส่วนภูมิภาค ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 อาจารย์มีส่วนร่วมทั้งในฐานะกรรมการจัดประชุม วิทยากร และกรรมการจัดทำหนังสือการประชุม มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งราชวิทยาลัยฯ

การดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือตำราทางวิชาการ

ท่านอาจารย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์หนังสือการประชุมวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยเป็นประจำ ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2519 เพื่อรวบรวมบทคัดย่อของรายงานทางวิชาการที่นำเสนอในการประชุมและรายงานกิจการต่างๆ ของราชวิทยาลัยฯ

หนังสือตำราที่เป็นที่นิยมและแพร่หลายของราชวิทยาลัยฯ อีกเล่มหนึ่ง คือ **ศัลยศาสตร์วิวัฒน์** เนื่องจากราชวิทยาลัยฯ มีความเห็นว่า วิชาศัลยศาสตร์มีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ราชวิทยาลัยฯ จึงได้สนับสนุนให้มีการตีพิมพ์ตำราศัลยศาสตร์ในสาขาต่างๆ ที่เน้นความก้าวหน้าทางวิชาการที่อ่านเข้าใจง่าย โดยที่ศัลยศาสตร์วิวัฒน์ เล่มที่ 1 ในปี พ.ศ. 2523 มี ศาสตราจารย์ นายแพทย์กิจจา สินธวานนท์ และ **รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ร่วมเป็น**บรรณาธิการ** และในฉบับ

ต่อๆ มาก็มีท่านอาจารย์ทองดีร่วมเป็นบรรณาธิการและจัดพิมพ์อยู่หลายเล่ม

การดำเนินการจัดพิมพ์วารสารทางวิชาการ

ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยต้องการมีวารสารวิชาการของราชวิทยาลัยฯ เองตั้งแต่เริ่มแรกก่อตั้งได้มีการเตรียม การเก็บรวบรวมบทความวิชาการตั้งแต่เริ่มแรก จนสามารถออกวารสารฉบับแรก Thai Journal of Surgery ได้ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 (ค.ศ. 1980) เป็นวารสารภาษาอังกฤษ เพื่อให้ได้มาตรฐานสากล ปีละ 4 ฉบับ โดยมีท่านอาจารย์**นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นบรรณาธิการ** ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปี พ.ศ. 2537 จึงเปลี่ยนมาเป็น ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ ในช่วงปี 2538–2540 และนายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ได้กลับมาเป็นบรรณาธิการอีกครั้งในปี พ.ศ. 2541 (ค.ศ. 1998) ต่อมาผู้เขียนจึงได้รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการวารสารฉบับนี้ต่อจากท่านอาจารย์ทองดี ต่อมา ศาสตราจารย์ นายแพทย์พรชัย โอเจริญรัตน์ ได้เข้ารับหน้าที่เป็นบรรณาธิการของวารสารจนถึงปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลาที่ท่านอาจารย์ทองดีรับเป็นบรรณาธิการวารสารฉบับนี้ ท่านมีความมานะพยายามเป็นอย่างมากในการเชิญชวนให้สมาชิกส่งผลงานวิจัยหรือบทความวิชาการมาลงตีพิมพ์ในวารสาร ในการคัดเลือกเรื่อง การปรับแก้ไขเนื้อหา ปรับแก้ไวยากรณ์และสำนวนภาษาอังกฤษให้ถูกต้องเหมาะสม การตรวจปรู๊ฟ และการจัดพิมพ์ จนทำให้วารสารได้รับความนิยม ได้รับการยอมรับในระดับสากลในเวลาต่อมา

การเป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

เนื่องจากภารกิจของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้การดำเนินงานของราชวิทยาลัยฯ เป็นไปด้วยดี ราชวิทยาลัยฯ จึงได้สรรหาผู้อำนวยการราชวิทยาลัยฯ เพื่อช่วยในการบริหารงานและเป็นความโชคดีของราชวิทยาลัยฯ ที่ได้ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช รับเป็นผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยเป็นท่านแรก

ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ทำงานให้ราชวิทยาลัยฯ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้วยความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ในระหว่างที่ผู้เขียนเป็นกรรมการบริหารและประธานราชวิทยาลัยฯ ได้มีโอกาสทำงานใกล้ชิดกับท่านอาจารย์ทองดี ได้มีโอกาสเข้าไปสนทนาและปรึกษาหารือกับท่านอาจารย์ในห้องทำงานในราชวิทยาลัยฯ อยู่เนืองๆ ทำให้ตระหนักและเห็นถึงความตั้งใจของอาจารย์ที่ต้องการจะพัฒนาการดำเนินงานของราชวิทยาลัยฯ ให้ก้าวหน้าทันสมัยอยู่เสมอ ตั้งแต่การปรับแต่งสถานที่ทำงาน การแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนในสำนักงาน การร่วมจัดการประชุมวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยฯ การพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ประจำปี การเป็นตัวแทนของราชวิทยาลัยฯ เข้าร่วมประชุมกับองค์กรภายนอก รวมทั้งช่วยดูแลการบริหารงานและบริหารการเงินของคณะกรรมการและอนุกรรมการชุดต่างๆ ของราชวิทยาลัยฯ ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เที่ยงธรรม ทันกาล และทันสมัยอยู่เสมอ

บทบาทในองค์กรวิชาชีพแพทย์อื่นๆ

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช มีความสนใจในศัลยศาสตร์ทั่วไป และศัลยศาสตร์สาขาอื่นๆ

รวมทั้งสาขาระบบทางเดินอาหาร ได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรทางการแพทย์อื่นๆ อาทิ **สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย** ท่านอาจารย์ได้เป็นวิทยากรและเขียนตำราทางวิชาการในด้านนี้ รวมทั้งร่วมเป็นคณะบรรณาธิการจัดพิมพ์หนังสือตำราหลายเรื่อง อาทิ วิวัฒนาการในโรคระบบทางเดินอาหาร ซึ่งมี **นายแพทย์สุชา คูระทอง, นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** และ**นายแพทย์เกรียงไกร อัครวงศ์** ร่วมเป็นบรรณาธิการ

สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรวิชาชีพที่เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2531 โดยในระยะแรกได้จัดตั้งเป็น **“ชมรมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย”** เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2531 โดยมี **ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** เป็นประธานชมรมฯ ท่านแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2534 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น **“สมาคมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย (Thai Transplantation Association)”** และต่อมาใช้ชื่อว่า **“สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย (Thai Transplantation Society)”** โดยมี**ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.ชวลิต อ่องจริต** เป็นนายกสมาคมท่านแรกในปี พ.ศ. 2537 โดยสมาคมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะแก่สมาชิกแพทย์ พยาบาล และผู้เกี่ยวข้อง

ท่านอาจารย์ทองดีเคยเล่าให้ฟังอยู่บ่อยๆ ถึงประสบการณ์ช่วงที่อาจารย์กำลังศึกษาต่อเป็นแพทย์ประจำบ้าน ในสถาบันที่มีชื่อเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยในสัตว์ทดลองเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะ ท่านอาจารย์รำลึกถึงความหลังและเล่าให้ฟังถึงช่วงเวลานั้น ที่อาจารย์ทำงานวิจัยอย่างขมักเขม่น ด้วยความสุขและความภาคภูมิใจ

นับว่าท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นพหูสูตอย่างแท้จริงท่านหนึ่ง ท่านมีความสนใจและรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ รอบตัวเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา วิชาการ การบริหารเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ท่านมักจะค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการทำงาน ในการสอน และท่านเผยแพร่ความรู้ พูดคุยให้พวกเราที่ราชวิทยาลัยฯ ฟังอยู่เสมอๆ

ในโอกาสอายุครบรอบอายุ 84 ปีของท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในปีนี้ พวกเราขอตั้งจิตอธิษฐาน ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกที่ท่านอาจารย์เคารพนับถือ ได้โปรดดลบันดาลอำนวยพร ให้ท่านอาจารย์ทองดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีอายุยืนยาว มีความสุขกับครอบครัวญาติสนิทและมิตรสหายตราบนานเท่านานครับ

พลโท ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.นพดล วรอุไร
อดีตประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
อดีตประธานสมาพันธ์ศัลยศาสตร์นานาชาติ (ISS)
คณบดีผู้ก่อตั้งสำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ในฐานะลูกศิษย์

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช
ผู้มีคุณูปการต่อวงการศัลยศาสตร์ไทยและราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
ในฐานะลูกศิษย์

แม้จะอยู่ต่างสถาบัน ไม่ได้ใกล้ชิดแบบลูกศิษย์ที่รามาธิบดี แต่อาจารย์ทองดีเป็นที่รู้จักกันในหมู่แพทย์ประจำบ้านของทุกสถาบัน ว่าเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ได้อย่างดีมาก รวมทั้งเป็นผู้ประเมินที่เที่ยงตรง มีหลักการ และแม้ในระยะหลังที่อาจารย์ออกไปบุกเบิกงานด้านศัลยกรรมในภาคเอกชน ก็ยังสละเวลามาช่วยสนับสนุนงานด้านการเรียน การสอน การฝึกอบรมเพื่อให้ได้ **“ศัลยแพทย์ที่ดี”**

ในอีกแง่มุมของนักวิชาการ อาจารย์ช่วยบริหารจัดการงานวิชาการเกี่ยวกับหนังสือและวารสารหนังสือศัลยศาสตร์วิวัฒน์ที่ออกตีพิมพ์ต่อเนื่องมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปี ล้วนได้อานิสงส์จากการทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ ติดตาม ทวงต้นฉบับ อ่านทบทวน แนะนำ และบางครั้งถึงกับต้องช่วยผู้นิพนธ์แก้ไข เพื่อให้ได้หนังสือด้านศัลยศาสตร์ (ซึ่งหายากเพราะศัลยแพทย์ส่วนใหญ่สนใจมากในด้านการพัฒนาทักษะ ผ่าตัดให้เก่ง เขียนหนังสือตำราไม่ค่อยถนัด) ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ คุณภาพทั้งเนื้อหาและการดำเนินการจัดพิมพ์ในรูปเล่มที่สวยงาม เป็นระบบระเบียบ ด้วยความที่ผมก็สนใจในเรื่องนี้มาตั้งแต่เป็นนิสิตแพทย์ ก็ได้อาจารย์ทองดีเป็นแบบอย่างของ **“นักวิชาการที่มีคุณภาพ” และ “บรรณาธิการที่มีมาตรฐานสูง”**

ในฐานะผู้ที่มีโอกาสร่วมงาน

ในช่วงที่เริ่มเข้ามาช่วยงานที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ในราวปี พ.ศ. 2530 ได้ร่วมงานกับอาจารย์ทองดีในหลายเรื่อง ตอนนั้นอาจารย์ได้ช่วยบุกเบิกงานของราชวิทยาลัยฯ อย่างต่อเนื่องมานาน ผมได้เห็นแบบอย่างการทำงานที่มีความคิด วิเคราะห์ และบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทั้งการจัดประชุมวิชาการ การจัดอบรมระยะสั้น การจัดทำหนังสือประกอบการอบรม Thai Journal of Surgery งานต่างๆ เหล่านี้ อาจารย์ทองดีทุ่มเทและลงรายละเอียดด้วย ยังจำได้ดีที่อาจารย์ประสานแจ้งว่าในเชิงนโยบายหากจะเพิ่มมาตรฐาน ควรสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เช่น บทคัดย่อในหนังสือการประชุมประจำปี บทความใน Thai Journal of Surgery หลังจากนั้นอาจารย์แจ้งมาอีกว่าคุณภาพภาษาอังกฤษของบรรดาศัลยแพทย์จำนวนไม่น้อยมีปัญหา แสดงว่าท่านอาจารย์ตรวจละเอียด รวมถึงสุดท้ายก็ช่วยปรับแก้ไข ท่านอาจารย์ทำหน้าที่ ***“ผู้บริหารงานวิชาการที่เป็นแบบอย่างที่ดี”*** และเป็น ***“ผู้ที่ผลักดันมาตรฐานระดับสูงของผลงานวิชาการศัลยศาสตร์ของไทย”***

อาจารย์ทองดีติดตามการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพของต่างประเทศ และนำเอาสิ่งที่ดีดีมาพัฒนาการดำเนินงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ร่วมเสนอแนวคิดและผลักดันให้มี

การปฏิบัติตามนโยบายที่เป็นรูปแบบ ทำให้ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยพัฒนาก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ เมื่อราชวิทยาลัยฯ มีภาระและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น และการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารอย่างเดียวไม่เพียงพอ อาจารย์เป็นผู้เสนอแนะให้มี **“ผู้อำนวยการ”** เช่นเดียวกับองค์กรอื่นในต่างประเทศ เช่น วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา (American College of Surgeons) และท่านอาจารย์ก็เสียสละ เจียดเวลามาช่วยงานในฐานะ **“ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย” คนแรก**

ในระหว่างที่อาจารย์ทองดีทำหน้าที่นี้ อาจารย์ได้ช่วยพัฒนาระบบการจัดการ ระบบงานธุรการ ระบบการประสานงานกับคณะกรรมการชุดต่างๆ อาจารย์ได้ใช้ประสบการณ์ทั้งในช่วงที่อยู่รามาธิบดีและที่ภาคเอกชน มาใช้ในการบริหารราชวิทยาลัยฯ ซึ่งคณะผู้บริหารส่วนใหญ่มักเป็นนักวิชาการมืออาชีพมากกว่าจะเป็นนักบริหารมืออาชีพ การประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ การขึ้นเงินเดือน การกำหนดอัตราเงินเดือน การทำประโยชน์จากเงินของราชวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษาและแนะนำเจ้าหน้าที่อย่างมีเมตตา ล้วนแต่เป็นผลงานของอาจารย์ทองดี ที่เป็น **“นักบริหารมืออาชีพ”**

ท้ายสุดที่หลายคนอาจไม่ได้รับทราบ ซึ่งเป็นเรื่องที่สมควรยกย่องมาก คือ อาจารย์ทองดีทำหลายๆ อย่างให้กับวงการศัลยศาสตร์และราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย โดยมิได้หวังผลประโยชน์ส่วนตนเลย อาจารย์ได้มอบเงินจำนวนหนึ่งให้ราชวิทยาลัย ซึ่งภายหลังราชวิทยาลัยเสนอให้จัดไว้ในส่วนของกองทุนอาจารย์ทองดี ในชื่อของอาจารย์ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับทราบถึงคุณงามความดีของท่านอาจารย์

นับเป็นโชคดีที่สิ่งที่ผมเขียนในวันนี้นั้น ได้เคยนำเรียนท่านอาจารย์ด้วยตนเองไปด้วยแล้วในช่วงที่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับอาจารย์ รวมทั้งได้เรียนว่าหลายอย่างที่ผมทำ ก็ได้อาศัยแนวคิด แนวทางการทำงานของอาจารย์นั่นเอง

อาจารย์จึงเป็นผู้มีคุณูปการต่อวงการศัลยศาสตร์และราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ
ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
สมัยที่ 19 (พ.ศ. 2554–2556)

An Extraordinary Supersurgeon Named Thongdee

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2517 ขณะที่ผมกำลังฝึกอบรมเป็นศัลยแพทย์ทั่วไปปีที่ 3 อยู่ที่โรงพยาบาล St. Agnes ในเมืองบัลติมอร์ รัฐแมรีแลนด์ สหรัฐอเมริกา อยู่นั้น ผมได้รับจดหมาย**จากท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช** เป็นภาษาอังกฤษรายงานถึงการที่อาจารย์ได้ผ่าตัดคุณพ่อของผมที่โรงพยาบาลพร้อมมิตรว่า นอกจากจะพบนิ่วในถุงน้ำดีแล้ว ยังพบมะเร็งกระเพาะอาหารระยะก้าวหน้าเกินจะผ่าตัดออกได้ การที่ท่านอาจารย์เขียนจดหมายเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้หัวหน้าแผนกศัลยกรรมอ่านแล้วเข้าใจทันทีว่าต้องให้ผมลากลับเมืองไทยสักสองสัปดาห์เพื่อเยี่ยมคุณพ่อ คุณพ่อผมถึงแก่กรรมเมื่อเดือนมิถุนายน 2517 นั่นเอง

เมื่อผมสำเร็จการฝึกอบรมแล้วสอบได้ American Board of General Surgery ก็ตัดสินใจกลับเมืองไทยแล้วเริ่มรับราชการที่โรงพยาบาลตำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2520 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้ยินกิตติศัพท์การกลับจากสหรัฐอเมริกาของอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีหัวก้าวหน้า นำระบบ Group Practice จากสหรัฐอเมริกามาประยุกต์ทำเป็น**กลุ่มแพทย์สุขุมวิท** ที่มี**อาจารย์ทองดี**เป็นแกนนำอยู่ด้วย แล้วแพทย์กลุ่มนี้ก็เจริญเติบโตทางธุรกิจด้วยเวชปฏิบัติที่ทันสมัยตามระบบอเมริกัน จนเปิดเป็นสำนักงานแพทย์สุขุมวิทขนาดใหญ่ที่ซอยสวัสดี (สุขุมวิท 31) โดยมีโรงพยาบาลพร้อมมิตรเป็นฐานการประกอบวิชาชีพระดับผู้ป่วยในแล้วก้าวไปสู่การเปิดโรงพยาบาลสมิติเวชที่สุขุมวิทซอย 49 ในเวลาต่อมา

การเจริญเติบโตของกลุ่มแพทย์ที่มีอาจารย์ทองดีร่วมเป็นแกนนำอยู่นี้ น่าประทับใจตรงที่มีการผสมผสานการเป็นนักลงทุน (Entrepreneur) และนักบริหาร (Administrator) อย่างมีคุณธรรมและธรรมาภิบาล พร้อมพรั่งด้วยความเป็นครู (Educator) และอาจารย์ (Academician) จากโรงเรียนแพทย์ชั้นนำลงตัวอย่างสมดุล ไม่มีเสียงวิพากษ์ว่าเป็นแพทย์พาณิชย์เหมือนอย่างบางกลุ่ม จุดแข็งของสมิติเวชในช่วงบุกเบิกก็คือ ในเรื่องของวิชาการที่มีการส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องอย่างจริงจัง (Continuing Medical Education)

อาจารย์ทองดีจึงเป็นทั้ง Teacher, Academician, Administrator, Entrepreneur นอกเหนือจากการเป็นศัลยแพทย์

ในยุคพุทธทศวรรษที่ 2530 นั้น คอมพิวเตอร์เริ่มเข้ามาให้คนไทยได้รู้จักถึงนวัตกรรมใหม่ที่น่าทึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่วงการแพทย์ อาจารย์ทองดีก็ได้เป็นแพทย์ผู้บุกเบิก (Innovator) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ชนิดที่มองย้อนกลับไปก็อาจบอกได้เต็มปากว่า อาจารย์ทองดีทำ 3G ให้เมืองไทยตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ 80s **ในรูปแบบที่เรียกว่า A Step ahead of our time** ซึ่งนอกจากจะพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ทางการแพทย์ให้แก่ รพ.สมิติเวช แล้ว อาจารย์ทองดียังเป็นที่ปรึกษาช่วยพัฒนาระบบ

ดังกล่าวให้แก่โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชสมัยที่พลอากาศเอก นายแพทย์อวยชัย เปลื้องประสิทธ์ เป็นผู้อำนวยการ

กิจกรรมของอาจารย์ทองดีที่ผมมีความคุ้นเคยมากที่สุดคงจะเป็นเรื่องของความเป็น **Publisher, Editor, Bookmaker** เพราะเราสองคนต่างก็คุ้นเคยสนิทสนมกับเสี่ยฮ่องแคเจ้าของโรงพิมพ์อักษรสมัยที่รับพิมพ์หนังสืออนุสรณ์รุ่นให้แก่บัณฑิตแพทย์หลายมหาวิทยาลัยรวมทั้งงานของผม จึงไปรับประทานอาหารด้วยกันบ่อยๆ แล้วอาจารย์ทองดีก็ขยาย profile ของตัวเองเป็น Publisher โดยเปิด**สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร** ซึ่งยังคงดำเนินกิจการอยู่จนทุกวันนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพแท้จริงคือ **การเป็นศัลยแพทย์นั้น** ผมก็ได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ทองดีในการรับผู้ป่วยศัลยกรรมที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนไปผ่าตัดรักษาให้หลายครั้งและท่านก็กรุณาชักชวนผมให้ไปนั่งรับปรึกษาศัลยกรรมที่ รพ.สมิติเวช ซึ่งผมก็ไม่สามารถทำได้เพราะยอมรับว่ามือยังไม่ถึง

อาจารย์ทองดีมีผลงานเด่นๆ ทางศัลยกรรมอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น เป็นผู้ทำการผ่าตัดต่อมพาราไทรอยด์เป็นรายแรกของเมืองไทย เป็นศัลยแพทย์ผู้บุกเบิกการผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะและช่วยงานกับสมาคมโรคทางเดินอาหาร โดยมีการร่วมก่อตั้งสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยที่ยังคงให้บริการประชาชนอยู่จนทุกวันนี้

บทบาทสำคัญของอาจารย์ทองดีต่อวงการแพทย์ไทย มีทั้ง**การทำกิจกรรมวิชาการผ่านวารสาร Thai Journal of Surgery, การเป็นผู้อำนวยการสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยเป็นคนแรก** โดยมีสถานภาพยิ่งกว่าการเป็นแม่บ้าน คือต้องบริหารระบบงานของราชวิทยาลัย ซึ่งหมายรวมถึงการดูแลสมาชิกแบบที่ American College of Surgeons ทำอยู่ และเนื่องจากเมืองไทยมีศัลยแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมจากสหรัฐอเมริกาจนได้ American Board และได้เป็น Fellow of American College of Surgeons (FACS) ที่มี Prestige มากนับร้อยคน **อาจารย์ทองดีจึงได้ประสานงานขอเปิดสาขา (Chapter) ของ FACS ในประเทศไทยและดำรงตำแหน่งเป็น Governor ด้วย**

อาจารย์ทองดีจึงมีอีกบทบาทหนึ่งคือ ACS Chapter Leader

ในโอกาสที่อาจารย์ทองดีมีอายุครบ 7 รอบเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2562 นั้นผมขอสดุดีอาจารย์ด้วยวลีที่ว่า **อาจารย์เป็น “An Extraordinary Supersurgeon” อย่างแท้จริง**

พลตำรวจตรี นพ.ชุมศักดิ์ พฤกษาพงษ์

อาจารย์ทองดี นับได้เป็นปูชนียบุคคล

ในวาระอันเป็นมงคลที่**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช มีอายุครบ 7 รอบนี้** ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ จงดลบันดาลให้อาจารย์ทองดีมีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง จิตผ่องใส สดชื่น มีความสุขตลอดไป

อาจารย์ทองดีนับได้เป็นปูชนียบุคคล ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญยิ่งท่านหนึ่ง พูดได้ว่า อาจารย์ทองดีเป็นครู ผู้ฝึกอบรม และแนะแนวทางแก่รุ่นน้องและศิษย์ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีแบบแผนการทำงาน ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศัลยแพทย์รุ่นหลัง

นอกจากนั้น อาจารย์ทองดียังอุทิศตนเพื่อการศึกษาและบริหารงานการพิมพ์หนังสือ ตำรา และวารสารทางวิชาการ ช่วยส่งเสริมให้มีการแต่งหนังสือต่างๆ ของสมาชิกในราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ทำให้มีวารสารทางศัลยศาสตร์และหนังสือ **“ศัลยศาสตร์วิวัฒน์”** ที่มีการจัดพิมพ์มาอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนสนับสนุนต่อการศึกษาฝึกอบรมและพัฒนาศัลยศาสตร์ในสาขาต่างๆ

เมื่ออาจารย์ทองดีกลับจากต่างประเทศ มาเป็นอาจารย์อยู่ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ยังได้ให้การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านทางศัลยศาสตร์ทั่วไปร่วมกับอาจารย์รุ่นบุกเบิกอีกหลายท่าน ทำให้ผลิตศัลยแพทย์ที่มีความสามารถออกมาหลายรุ่น เมื่ออาจารย์ออกมาอยู่ในภาคเอกชนก็ยังคงความสนใจในการศึกษาและฝึกอบรมศัลยแพทย์อย่างต่อเนื่อง ได้ร่วมงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและอนุกรรมการต่างๆ มาอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยสำคัญเมื่อ *อาจารย์ทองดี รับเชิญจากคณะกรรมการบริหาร ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ในสมัย ศ.นพ.จอมจักร จันทรสกุล เป็นประธาน เข้ามาเป็นผู้อำนวยการของสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ เป็นท่านแรกในปี พ.ศ. 2545* โดยที่ขณะนั้น ราชวิทยาลัยฯ ได้มีสำนักงานถาวรแล้วในอาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี ทำให้การพัฒนาสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ และการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ตามแผนงานพัฒนาของคณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัยฯ ได้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ได้อำนวยความสะดวก และรองรับการทำงานของคณะอนุกรรมการด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการด้านบุคลากรของสำนักงาน ซึ่งมีจำนวนมากขึ้น มีการเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งด้านการเงินและงบประมาณ เพื่อเป็นพื้นฐานให้คณะกรรมการบริหารฯ ชุดต่อๆ ไปได้ปฏิบัติงานได้โดยสะดวก

การจัดการด้านการศึกษาและฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน ทางศัลยศาสตร์ในสาขาต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบหลักของราชวิทยาลัยฯ ผ่านทางคณะอนุกรรมการฝึกอบรมฯ ของแพทยสภา ได้มีการร่วมมือกันใกล้ชิดยิ่งขึ้น ภายใต้การสนับสนุนโดยตรงของราชวิทยาลัยฯ อย่างทั่วถึงในทุกด้าน รวมทั้งการเงินและงบประมาณ

งานผู้อำนวยการและสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ ได้เป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยให้ราบรื่นตลอดมาจนปัจจุบัน

พลตรี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วิบุล สัจกุล

“ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช อายุครบ 84 ปี”

ในวาระอายุครบ 7 รอบของ**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ผมมีความยินดีมากที่ได้รับโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการระลึกถึงผลงานของอาจารย์ที่ได้ให้แก่ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ **ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (รวศท.)** อย่างมาก **อาจารย์เป็นผู้อำนวยการคนแรกของ รวศท.** ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีผู้อำนวยการซึ่งเปรียบเสมือนผู้ดูแลที่อยู่ประจำ คอยดูการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการที่เข้ามาจะเปลี่ยนไปตามวาระ แต่อาจารย์ทองดีซึ่งเป็นผู้อำนวยการจะรับนโยบายได้ต่อเนื่อง ทำให้ความก้าวหน้าของ รวศท. มีรูปแบบที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานในส่วนของแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ อาจารย์ได้ให้ความสำคัญในงานส่วนนี้อย่างมาก อาจารย์ได้ให้ทุนสนับสนุนในงานส่วนนี้จากเงินค่าตอบแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการของ รวศท. ทั้งหมดซึ่งมูลค่าเป็นหลักล้าน

นอกจากนี้**อาจารย์ยังให้แนวคิดและการพัฒนาการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน ซึ่งได้ดำเนินการให้ก้าวหน้าต่อมาจนถึงปัจจุบัน** ในการประชุมการทำหน้าที่ของผู้อำนวยการของอาจารย์ทองดีมีหลักการและหน้าที่อย่างเป็นแบบอย่างที่ถูกต้อง ให้แนวทางและรูปแบบที่ทำให้สำนักงานของ รวศท. พัฒนาก้าวหน้าจนถึงปัจจุบันนี้

ในด้านวิชาการ อาจารย์ทองดีได้ติดตามความก้าวหน้ามาตลอดเวลา รุ่นลูกศิษย์มีความก้าวหน้าหรือวิชาการใหม่ อาจารย์จะรับฟังและติดตาม ซึ่งเป็นแบบอย่างของนักวิชาการที่จะต้องพัฒนาและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ

สุดท้ายนี้ ผมขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อาจารย์เคารพนับถือ อำนวยพรให้อาจารย์ทองดีมีสุขภาพแข็งแรงครับ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ดรินทร์ โล่ห์สิริวัฒน์

แด่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช ผู้อำนวยการคนแรก ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

ตั้งแต่ผมจบการฝึกอบรมทางด้านศัลยศาสตร์ทรวงอกในปี พ.ศ. 2530 ก็ได้สมัครเป็นสมาชิกของ 3 องค์กรพร้อมกัน อันได้แก่

1. ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
2. สมาคมศัลยแพทย์ทรวงอกแห่งประเทศไทย
3. สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

นอกเหนือจากการไปร่วมการประชุมทางวิชาการที่ทางราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยจัดที่โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ที่พัทยาเป็นครั้งคราวแล้ว ผมก็ไม่ได้มาที่สำนักงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยอีกเลยตั้งแต่ที่ได้สมัครเป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม ผมได้เข้ามาทำความรู้จักกับเจ้าหน้าที่ในสำนักงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งเมื่อเข้ามาช่วยงานอาจารย์พรเทพ เปรมโยธิน ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ณ เวลานั้น ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 โดยมาเพียงสัปดาห์ละ 1 วันเท่านั้น เนื่องจากยังมีงานประจำอยู่ที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

นับแต่นั้นมา จึงได้ทราบว่า **อาจารย์ทองดี ได้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการคนแรกของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย** โดยมีอาจารย์พรเทพ เปรมโยธิน ทำหน้าที่ต่อจากอาจารย์ทองดี จากวันที่ผมเข้ามาช่วยงานอาจารย์พรเทพ ก็ได้พบกับอาจารย์ทองดีบ่อยครั้ง อาจารย์ทองดีได้เข้ามาที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ อยู่เป็นประจำ และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ทองดีเรื่อยมา อาจารย์มี

มนุษยสัมพันธ์ที่ดี เรียกได้ว่าอาจารย์ทองดีได้อุทิศตนและผูกพันกับราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ผมมีความจำเป็นที่ต้องยุติการมาเป็นผู้ช่วยอาจารย์พรเทพในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 อันเนื่องมาจากภารกิจประจำที่ทำอยู่มีมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถมาช่วยงานได้ จนกระทั่งในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560 จึงได้กลับเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ (แบบเต็มเวลา) ต่อจากอาจารย์พรเทพ เปรมโยธิน โดยในการมารับตำแหน่งผู้อำนวยการในครั้งนี้ ผมได้พบกับอาจารย์ทองดีอย่างน้อย 2 ครั้งในการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ภายในสำนักงาน อาจารย์ทองดีได้ให้คำแนะนำต่างๆ หลายอย่าง โดยเฉพาะในการทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ แม้ว่าในระยะหลัง ผมไม่ได้พบกับอาจารย์ทองดีอีกเลย เพราะอาจารย์ไม่ได้เข้ามาที่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ แต่เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานรวมถึงผมด้วย ก็ได้มีการถามไถ่ถึงอาจารย์ทองดีเรื่อยมา

ในวาระที่อาจารย์ทองดีมีอายุครบ 84 ปี ผมและเจ้าหน้าที่สำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยทุกคน ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกช่วยดลบันดาลให้อาจารย์มีแต่ความสุขกาย สบายใจ มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง และมีความสุขเจริญพอกพูนยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้วยความเคารพ

นพ.วิเชาว์ กอจรัญจิตต์ ผู้อำนวยการ

และเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

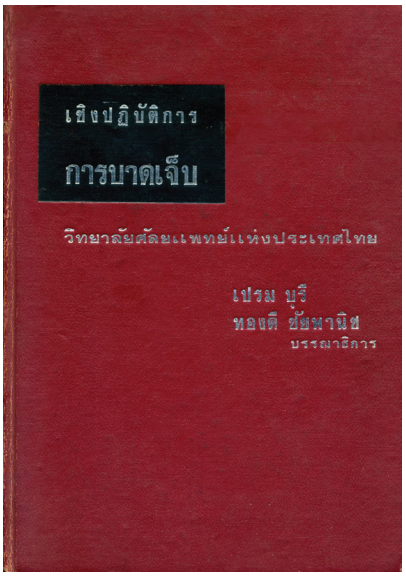

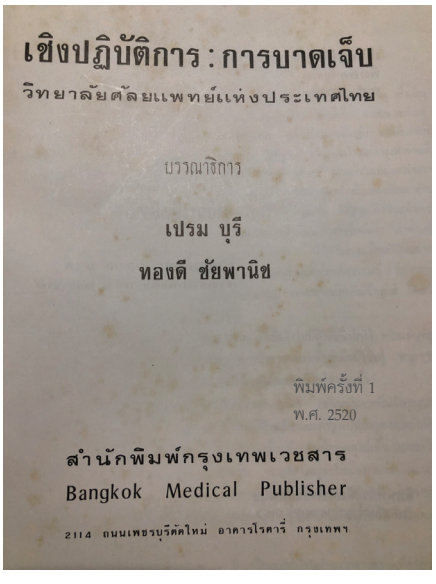

ROYAL COLLEGE OF SURGEONS
OF THAILAND
AND
A.C.S. FELLOWS (THAILAND)
WELCOME

เชิงปฏิบัติการ
การบาดเจ็บ
วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
เปรม บุรี
ทองดี ชัยพานิช
บรรณาธิการ

เชิงปฏิบัติการ : การบาดเจ็บ
วิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
บรรณาธิการ
เปรม บุรี
ทองดี ชัยพานิช
พิมพ์ครั้งที่ 1
พ.ศ. 2520
สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร
Bangkok Medical Publisher
2114 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ อาคารโรคารี่ กรุงเทพฯ

สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร
แห่งประเทศไทย

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ผู้เป็นปรมาจารย์ด้าน Medical-Surgical Gastroenterologist

ผมพบ**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ครั้งแรกเมื่อเมื่อปี พ.ศ. 2516 เมื่อข้ามมาเรียนปี 5 ด้านคลินิก ระยะเวลา 3 ปีที่เรียนนั้น อาจารย์สร้างความประทับใจให้กับผม ที่อาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ด้วยสำเนียงที่นิ่มนวลราบเรียบ ไม่เคยดุ เต็มไปด้วยความเมตตาและจริงใจ เปรียบคล้ายพ่อสอนลูก และผมจำได้ว่าอาจารย์สอนเน้นเข้าใจมากกว่าการจำ เมื่อนึกถึงวิธีที่อาจารย์สอนนั้นเปรียบเสมือนอาจารย์อายุรศาสตร์คล้ายๆ กันอย่างไรก็อย่างนั้น

อาจารย์ใช้เวลาผ่าตัดนานกว่าอาจารย์อื่นบางท่าน อาจารย์สอนว่า เราต้องรู้ anatomy ของบริเวณผ่าตัดอย่างรอบคอบ ผมเห็นด้วยและเป็นหลักการสำคัญของหมอผ่าตัด อาจารย์มีส่วนให้ผมชอบและสนใจในศัลยศาสตร์ เมื่อจบแพทย์ฝึกหัด (intern) ผมได้สมัครแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี แม้ว่าจะไม่ผ่านการคัดเลือก แต่ก็ไม่ลืมสิ่งดีๆ ที่อาจารย์ฝากไว้ในความทรงจำ

จากนั้นมาผมมีโอกาสได้พบอาจารย์บ่อยในการประชุม Interhospital GI conference *อาจารย์เป็นหมอศัลยศาสตร์ที่เข้าร่วมประชุมบ่อย อาจารย์ให้ความรู้เกี่ยวกับศัลยศาสตร์แก่ผู้เข้าประชุม อาจารย์สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างศัลยศาสตร์กับอายุรศาสตร์ได้เป็นอย่างดี* และ**ที่ผมชื่นชอบมากคืออาจารย์สอนและอภิปรายเรื่องอายุรศาสตร์ได้ทัดเทียมกับ Gastroenterologist คนหนึ่งทีเดียว** นี่คือความประทับใจและชื่นชมมากสุดๆ กล่าวได้ว่าอาจารย์คือ ปรมาจารย์ด้าน **“Medical- Surgical Gastroenterologist”** ตัวจริง

อาจารย์ได้ร่วมเป็นกรรมการของสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทยติดต่อกันนานหลายสิบปี ผมมีโอกาสร่วมทำงานอย่างใกล้ชิดกับอาจารย์เมื่อผมร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ในปี พ.ศ. 2527 ถึงปี พ.ศ. 2561 อาจารย์ได้ให้ข้อคิดเห็นและแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสมาคมฯ ในหลายมิติ และได้ร่วมสร้างสมาคมฯ จนมาถึง ณ วันนี้

ผมโชคดีที่อาจารย์แนะนำวิธีคิดในขณะประชุมหลายครั้ง สิ่งที่ผม**ชื่นชมและประทับใจในตัวอาจารย์ตลอดมา** คือ **อาจารย์มีทักษะของผู้บริหารที่ดี มีแนวทางแก้ไขปัญหาและตัดสินใจอย่างมีระเบียบมีเหตุและผล** เมื่อที่ประชุมต้องหาทางเลือกในการลงมติ

อาจารย์จะเสนอข้อคิดเห็นที่ปฏิบัติได้ต่อที่ประชุมให้เข้าใจได้อย่างดี และที่เหนือกว่านั้น อาจารย์มีทักษะและปัญญาญาณในการคาดการณ์ผลดีผลเสียอย่างมหัศจรรย์ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผมเชื่อว่าอาจารย์มีพรสวรรค์ในด้านนี้ที่ยากจะหาใครมาเทียบได้

อาจารย์ได้ให้เกียรติเป็น*บรรณาธิการ*หนังสือเชิงตำราวิชาการของสมาคมฯ ตั้งแต่เล่มแรก คือ **“ปัญหาสำคัญในโรคระบบทางเดินอาหาร”** ในปี 2521 และเป็นบรรณาธิการร่วมอีกหลายเล่มตลอดมาจนถึง **“วิวัฒนาการในโรคระบบทางเดินอาหาร 6”** ในปี 2533 ในขณะนั้น หนังสือชุดนี้ถือเป็นตำราภาษาไทยชั้นยอดที่ได้รับความสนใจจากนักศึกษาแพทย์ แพทย์ประจำบ้านและแพทย์ทั่วไปเป็นอย่างมาก และเมื่อผมส่งต้นฉบับ อาจารย์ยังได้กรุณาแนะนำการเขียนบทความต้นฉบับของผมให้ใช้ภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งผมพยายามเรียนรู้และนำมาใช้ตลอดมา

อาจารย์ได้สละเวลาอันมีค่าทำงานให้แก่สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทยอย่างเข้มแข็งมาอย่างยาวนาน และเป็นหนึ่งในกรรมการที่ช่วยสนับสนุนสมาคมฯ มาตลอดอย่างไม่มีใครเทียบได้ และเท่าที่ทราบคงไม่ใช่เฉพาะสมาคมนี้แห่งเดียวเท่านั้น อาจารย์ยังมีส่วนช่วยราชวิทยาลัยและสมาคมต่างๆ อีกหลายองค์กรจนยากจะกล่าวถึงได้หมด

และอาจารย์ยังเป็นที่ปรึกษาด้านศัลยศาสตร์เมื่อผมมีข้อสงสัยในคดีด้านจริยธรรมของแพทยสภาและจากราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย เมื่อผมคิดถูกอาจารย์ก็สนับสนุน เมื่อผมคิดผิดอาจารย์ก็ชี้แนะและเป็นเช่นนี้มาตลอด อาจารย์คือผู้มีพระคุณ มีความเมตตาและกรุณาต่อผมอย่างจริงใจเสมอมา

เนื่องในวาระที่อาจารย์มีอายุครบรอบ 84 ปี ผมขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลกอำนวยพรให้อาจารย์มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง และอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้แก่ครอบครัว ญาติมิตรและผู้ใกล้ชิดทุกคนตราบนานเท่านาน

นพ.จรินทร์ โรจน์บวรวิทยา
ศิษย์รามาธิบดีรุ่นที่ 5
อดีตหัวหน้างานโรคทางเดินอาหาร โรงพยาบาลราชวิถี
อดีตกรรมการสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย
อดีตกรรมการแพทยสภา

ขอคารวะแด่ อาจารย์ทองดี ชัยพานิช
ในวาระอายุครบ 84 ปี ตุลาคม พ.ศ. 2563

ผมกลับมาจากอังกฤษในปี พ.ศ. 2514 มาเป็นอาจารย์อยู่ที่หน่วยทางเดินอาหาร ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาฯ หลังจากใช้ระยะเวลาหลายปีในการจัดระบบการทำงานให้เข้าที่ ผมได้มีโอกาสเข้าไปร่วมเป็นกรรมการของสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย ทำให้ผมได้มีโอกาสพบอาจารย์ผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือมากในวงการแพทย์ไทยและต่างประเทศ อาทิ ท่านอาจารย์วีกิจ วีรานุวัตต์, อาจารย์อุกฤษน์ ฯลฯ แม้แต่ท่านอาจารย์ประสพ รัตนากร จิตแพทย์ผู้โด่งดังที่ล่วงลับไปแล้ว ก็ได้รู้จักท่านผ่านที่นี่ ทราบว่าท่านเป็นผู้ก่อตั้งสมาคม GI หรือ GAT ท่านหนึ่งในกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว GAT คือ Gastroenterological Association of Thailand ซึ่งไม่น่าเชื่อ – ได้มีการก่อตั้ง GAT ก่อนที่จะมีการก่อตั้งวิทยาลัย (ต่อมาจึงเป็นราชวิทยาลัย) อายุรแพทย์แห่งประเทศไทยเสียอีก นอกจากนั้นผมยังได้พบอาจารย์ท่านอื่นๆ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ (ตอนแรกๆ ไม่ค่อยมีน้องๆ แต่ตอนนี้มีน้องๆ หรือระดับลูกหลานเต็มไปหมด) จากต่างสถาบัน ซึ่งถ้าผมไม่ได้โชคดี ได้มาเป็นกรรมการ GAT คงไม่มีโอกาสพบท่านอาจารย์ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ต่างสถาบันที่น่ารักเหล่านี้

จำได้จนบัดนี้ว่ามีโอกาสพบศัลยแพทย์ชื่อดัง 2 ท่าน ที่มาจากรามาฯ คือ พี่จินดา สุวรรณรักษ์ (ซึ่งต่อมาสนิทกันมาก เพราะลูกสาวพี่จินดากับลูกสาวผมเป็นเพื่อนรักกัน) จากครั้งหนึ่งที่สมาคม GAT เดินทางไปประชุมต่างจังหวัด โดยเหมารถไฟเป็นโบกี้ คืนนั้น ผมกับพี่จินดาดื่มเบียร์กันเกือบตลอดทั้งคืน ทั้งๆ ที่ผมไม่ใช่นักดื่ม แต่หลังจากนั้นพี่จินดามีความฝังใจตลอดว่าผมดื่มเบียร์เก่งมาก เห็นไหมว่า 1st impression ของคนเราก็ผิดได้ (?!) และอาจารย์ทองดี แปลกนะที่ผมเรียกพี่จินดาว่าพี่ แต่เรียกอาจารย์ทองดีว่าอาจารย์ อาจจะเป็นเพราะพี่จินดาท่านดูชัดเจนว่าเป็นรุ่นพี่ผม ตัวใหญ่ เสียงดังฟังชัด เป็นอาจารย์ที่ดังมาก แต่อาจารย์ทองดี หรือคุณหมอทองดี อาจจะดูเด็ก (หรือหน้าอ่อนกว่าผมด้วยซ้ำ?!) ผมเลยเรียกว่าอาจารย์หรือบางทีคุณหมอ

อาจารย์ทองดีเป็นคนขยันมาก มีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก เข้าประชุมและได้กรุณาออกความเห็นบ่อยมาก ที่เป็นประโยชน์มาก ผมจำได้ว่า**ท่านถนัดและเก่งมากทางด้านการจัดพิมพ์หนังสือ การเป็นบรรณาธิการ รวบรวม เรียบเรียงหนังสือ ทั้งเขียนเองและรวบรวม** จึงได้รับตำแหน่งทางด้าน**ประธานฝ่ายวารสารบ่อยมาก หลายสมัย** เช่น ในสมัยที่ อ.เติมชัย (พ.ศ. 2534–2535) พี่สัจพันธ์ (พ.ศ. 2536–2537) เป็นนายกสมาคมฯ ท่านเป็นกรรมการของ GAT หลายวาระ หลายปีมาก จนนับไม่ถ้วน จนถึงบัดนี้ (มั้ง) ผมเองตอนเป็นนายก (พ.ศ. 2537–2538) ก็ได้เรียนเชิญ อ.ทองดีเป็นกรรมการด้วย

คิดอะไรไม่ออก ไม่มีใครรับทำ เรื่องพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับการเขียน การทำ อ.ทองดีรับ

หมดและ**ทำได้ดีด้วย** ผมไม่เคยเห็นท่านบ่นอะไรเลย ทำงานอย่างเดียว

ความจริง อ.ทองดีเป็นรุ่นพี่ผมเพียง 3 ปีเท่านั้น คือ จบ พ.ศ. 2505 (ส่วนผม 2508) ท่านจบที่ศิริราช พบ. ศิริราชรุ่น 67 จบแล้วหลังทำงานเป็นแพทย์ฝึกหัดที่ศิริราช ท่านไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาอยู่ตั้งแต่ 2506-2515 ถือว่านานมากเลยเมื่อเทียบกับแพทย์ที่ไปนอกสมัยนี้ ท่านไปอยู่ที่ St. Francis Hospital, (New Jersey) St. Elizabeth's Hospital (Tufts) รวมทั้งเป็น Clinical Tutor ที่ Tufts และต่อมาเป็น Research Fellow ทางศัลยกรรมที่ Peter Bent Brigham, Harvard Medical School ท่านได้ American Board of Surgery กลับมาเป็น**อาจารย์ที่ รพ.รามาฯ ตั้งแต่ 2515-2522 ได้เป็นรองศาสตราจารย์ เป็นบรรณาธิการวารสารวิชาการ Thai Journal of Surgery ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยหลายวาระ เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทแพทย์สุขุมวิท ในสมัยที่ รพ.เอกชนยังไม่ค่อยมีมาก เป็นประธานชมรมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย (ต่อมาเป็นสมาคม) เป็นผู้อำนวยการ รพ.สมิติเวช กรรมการผู้จัดการบริษัทสมิติเวช ผอ.รพ.สมิติเวช ศรีนครินทร์ อ.พิเศษภาควิชาศัลยศาสตร์ ม.เชียงใหม่ ผู้บรรยายพิเศษ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ม.ธรรมศาสตร์ อ.พิเศษภาควิชาศัลยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ ผู้บรรยายพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ ม.กรุงเทพ ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ฯลฯ**

จากทั้งหมดจะเห็นได้ว่าท่านมีความรอบรู้ หลากหลาย เป็นผู้ที่ขยัน อุทิศตนเองให้ส่วนรวม หลังจากที่ต่างคนต่างมีอายุมากขึ้น ผมไม่ค่อยได้พบอาจารย์ทองดีอีกเลย ได้ข่าวว่าท่านจะมีอายุครบ 84 ปีในปีนี้และยังแข็งแรงมีสุขภาพดีอยู่ ผมก็ดีใจ และรู้สึกเป็นเกียรติเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับเชิญให้เขียนอะไรเล็กๆ น้อยๆ แก่ท่านอาจารย์

ผมขออวยพรให้อาจารย์ทองดี ที่รักของทุกๆ คนที่ได้มีโอกาสรู้จักท่าน จงมีแต่ความสุขกาย สบายใจ แข็งแรง มีอายุยั่งยืนนาน เพื่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่ลูกศิษย์ แพทย์น้องๆ ต่อไปอีกนานแสนนาน และขอขอบคุณแทนผู้ป่วยทุกๆ คน ที่เคยได้รับการดูแลรักษาจากท่าน และขอขอบคุณในนามของ GAT ด้วยอย่างจริงใจครับ

Happy Birthday สุขสันต์วันเกิดครบ 7 รอบครับอาจารย์ทองดี

ด้วยความรัก เคารพ นับถือ และคิดถึงเสมอ

รองศาสตราจารย์ นพ.พินิจ กุลละวณิชย์

M.B.Ch.B (Leeds)., D.T.M.&H. (Liverpool), MRCP(U.K), FIMS,

FRCP (Edinburgh, Glasgow, London, Thailand), พ.ด.(จุฬาฯ)

FAMM, FACG, FACP, FRACP, FRCPI, FAMS, สจว.40, ปรอ. 4, ปปร.14, สวปอ.มส.3, ปธพ.2

ผู้ช่วยเลขาธิการสภากาชาดไทย

อาจารย์พิเศษ สาขาโรคทางเดินอาหาร ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประธานมูลนิธิคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการศึกษาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ ในคณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา

คณะกรรมการบูรณาการกู้ชีพฉุกเฉินและความปลอดภัยทางถนน วุฒิสภา

คณะอนุกรรมการศึกษาเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกู้ชีพฉุกเฉิน วุฒิสภา

อดีต

นายกสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย

ประธานราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย

เลขาธิการแพทยสภาและกรรมการแพทยสภา

กรรมการคณะกรรมการแพทย์ สำนักงานประกันสังคม

ผู้อำนวยการสำนักงานยุวกาชาด สภากาชาดไทย

ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการบริการทางการแพทย์ สำนักงานประกันสังคม

ประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือ เบื้องต้นของผู้รับบริการหรือทายาทประจำกรุงเทพมหานคร (ม.41) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

แพทย์ที่ปรึกษา สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (พรพ.)

ที่ปรึกษาต่างประเทศ ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งลอนดอน,

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์และศัลยแพทย์แห่งกลาสโกว์ อดินเบอเลอร์

ศัลยแพทย์ผู้ปิดทองหลังพระ สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร

ผมจำได้ว่า**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช นับเป็นศัลยแพทย์คนเดียว**ที่มานั่งประชุมสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทยร่วมกับอาจารย์เกรียงไกร อัครวงศ์ เกือบทุกครั้งในช่วงนายกสมาคมหลายสมัยในยุคต้นๆ ของสมาคมฯ ตั้งแต่สมัยนายกสมาคมฯ ของอาจารย์วีกิจ วีรานุวัตติ์ อาจารย์เติมชัย ไชยนุวัติ, อาจารย์พินิจ กุลละวณิชย์, อาจารย์สมหมาย วิไลรัตน์ และอาจารย์สัจพันธ์ อิศรเสนา ต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ในช่วงนั้นผมเป็นเลขาสมาคมฯ อยู่หลายสมัย อาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นผู้แสดงความคิดเห็นต่างๆ มากมาย มากกว่าอายุรแพทย์ทางเดินอาหารทั่วไปหลายท่านและมีแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อสมาคมฯ อาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เป็นอย่างสูงทั้งในต่างประเทศและจากโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย จึงมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากต่อความก้าวหน้าของสมาคม ตั้งแต่สมาคมฯ ยังไม่เข้มแข็งนัก มีเงินของสมาคมน้อยมาก การฝึกแพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบบทางเดินอาหารก็ยังเพิ่งเริ่มต้น

อาจารย์ถึงแม้จะไม่ได้เป็นนายกสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร **แต่อาจารย์ก็เป็นผู้ที่วางรากฐานอันเข้มแข็งให้สมาคมฯ สร้างประโยชน์ให้สมาคมฯ อย่างเหลือคณานับประการ** อาจารย์ได้ช่วยงานการจัดประชุมนานาชาติของสมาคมฯ อย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาคมฯ เป็นที่รู้จักของนานาชาติ โดยใน***ปี 1992 ซึ่งมีการประชุม APCGE/APCDE อาจารย์ได้เข้ามาช่วยเป็น Publication Committee Chairman อาจารย์เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งซึ่งมีส่วนอย่างมากในการผลักดันให้มีการจัดประชุม World Congress of Gastroenterology ได้สำเร็จในปี ค.ศ. 2002 อาจารย์ช่วยดูแล logistic ของคนประชุม 7,000 กว่าคน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานใหญ่มากและหาคนที่จะเสียสละมาดูแลเรื่องนี้ยาก อาจารย์ช่วยเหลือทุกด้านอย่างเต็มกำลังโดยมิได้เกี่ยงงอนว่าไม่ใช่อายุรแพทย์ จนงานสำเร็จได้ด้วยดี นับว่าอาจารย์เป็นผู้ปิดทองหลังพระผู้หนึ่ง***

ในการประชุมสมาคมฯ ทั้งกลางปีและปลายปี อาจารย์ก็มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ เข้าประชุมเกือบตลอดเกือบทุกหัวข้อ แม้จะเป็นหัวข้อทางอายุรกรรมทางเดินอาหารเกือบทั้งหมด อาจารย์ก็เข้าฟังอย่างสนใจและอภิปรายให้ความคิดเห็น สอน ซักถาม และให้ข้อคิดที่เป็นประโยน์อย่างมากต่ออายุรแพทย์ทางเดินอาหารให้เข้าใจถึงสาเหตุ ความผิดปกติที่อาจจะเกี่ยวข้องกับทางศัลยกรรม การวินิจฉัยแยกโรคกับโรคทางศัลยกรรม ตลอดจนอธิบายเทคนิควิธีการผ่าตัดที่ทำให้อายุรแพทย์ทางเดินอาหารเข้าใจศัลยกรรมมากขึ้น นับเป็นบุญของอายุรแพทย์ทางเดินอาหารที่มีแพทย์ผ่าตัดยืนเคียงข้างเกือบตลอดเวลาในการบรรยายทางวิชาการ

อาจารย์มีโรงพิมพ์ของตนเอง อาจารย์จึงเป็นผู้สนับสนุนการพิมพ์หนังสือและวารสารของสมาคมอย่างสม่ำเสมอในราคาที่เป็นกันเองเป็นพิเศษ นอกจากนี้*อาจารย์ยังเป็นผู้ตรวจปรู๊ฟ แก้ไข ดูเอกสารอ้างอิง ปรับปรุงต้นฉบับให้ได้มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นงานที่เสียสละอย่างมาก*

กล่าวได้ว่า**เมื่อมีปัญหาทางศัลยกรรมของสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย** **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** คือ**ศัลยแพทย์คนแรกที่แพทย์ในสมาคมฯ ต้องคิดถึงเสมอและตลอดไป**

รองศาสตราจารย์ นพ.สถาพร มานัสสถิตย์

แด่ ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ที่เคารพรัก ในวาระ 84 ปี

ผมได้รับเกียรติให้เขียนถึง**ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ที่เคารพรักยิ่งของพวกเรา เพื่อแสดงมุทิตาจิตต่อ**ท่านอาจารย์ทองดีในโอกาสมีอายุครบ 84 ปี** แม้ท่านอาจารย์ทองดีจะไม่ได้เป็นครูของผมโดยตรง เนื่องจากท่านอาจารย์ทองดีเป็นอาจารย์ด้านศัลยศาสตร์ทั่วไปของภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี อาจารย์มีความเชี่ยวชาญอย่างยิ่งเกี่ยวกับการผ่าตัดในช่องท้อง แต่จากการที่**ผมได้ร่วมงานกับท่านอาจารย์ในการบริหารสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทยเป็นระยะเวลายาวนาน** รวมทั้งได้ร่วมประชุมวิชาการด้วยกันและได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายในการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผมนับถือท่านอาจารย์ทองดีเสมือนเป็นครูของผมท่านหนึ่ง ผมมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ของท่านอาจารย์ทองดีและสำนึกในความกรุณาของอาจารย์ที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผมในหลายวาระ ผมมีโอกาสได้ร่วมงานกับท่านอาจารย์ทองดีมากว่า 20 ปี ตั้งแต่ผมเป็นอาจารย์ใหม่ในสาขาวิชาโรคระบบทางเดินอาหาร คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ต่อเนื่องมาถึงช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งนายกสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย ท่านอาจารย์เป็นทั้งแพทย์ ครู นักวิชาการ และเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพที่สมควรได้รับการยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและความสามารถหลายอย่าง มีจิตใจและวัตรปฏิบัติที่ดีงามเป็นที่ประจักษ์

ท่านอาจารย์ทองดีได้ตั้งใจอุทิศตนในการเป็นแพทย์ที่ดี มีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ร่วมงาน แม้ท่านอาจารย์จะลาออกจากราชการไปแล้วแต่ท่านยังกลับมาช่วยสอนที่รามาธิบดีและร่วมกิจกรรมทั้งด้านบริหารและวิชาการของสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ ท่านอาจารย์จึงได้รับความชื่นชมและยึดเป็นแบบอย่างโดยเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างมาก ผมมีความศรัทธาในความเป็นแพทย์ของท่านอาจารย์ทองดีเป็นอย่างมาก ท่านอาจารย์ดูแลผู้ป่วยอย่างดีและเป็นองค์รวม ท่านอาจารย์ทองดีเน้นการใช้ทักษะและประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นส่วนสำคัญในการดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อทั้งเพื่อนร่วมงาน ผู้ป่วยและญาติ ทำให้ทุกคนมีความประทับใจในตัวท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก แม้ในปัจจุบันพวกเรายังระลึกถึงท่านอาจารย์ในความโดดเด่นและความเชี่ยวชาญเหล่านี้ไว้ได้เป็นอย่างดี

ท่านอาจารย์ทองดีมีบุคลิกที่เป็นสุภาพบุรุษ นุ่มนวล อ่อนน้อมถ่อมตน แต่งกายสุภาพ พูดจาเนิบๆ แต่แฝงด้วยความจริงจัง ท่านยังมีจิตใจที่ดีงามเป็นที่ประทับใจต่อผู้ที่ได้พบเห็นหรือสัมผัสกับท่าน ท่านอาจารย์เป็นผู้มีอารมณ์ดีตลอดเวลา **อีกหนึ่งบุคลิกที่โดดเด่น**ของ*ท่านอาจารย์ทองดี คือ ความกล้าที่จะตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหา ทำให้ท่านอาจารย์ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ เวลาตักเตือนเพื่อนร่วมงานหรือลูกศิษย์ ท่านอาจารย์จะพูดแบบกัลยาณมิตรจริงๆ และให้เกียรติทุกคน*

อีกคุณลักษณะเด่นของท่านอาจารย์คือ **ความเป็นนักวิชาการ** ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อท่านอาจารย์สอนถ่ายทอดประสบการณ์หรืออภิปรายในการประชุมต่างๆ ผมเองมีความประทับใจและชื่นชมในความเป็นสุดยอดในฐานะครูแพทย์ของท่านอาจารย์ทองดี ทั้งมีความภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของท่านอาจารย์

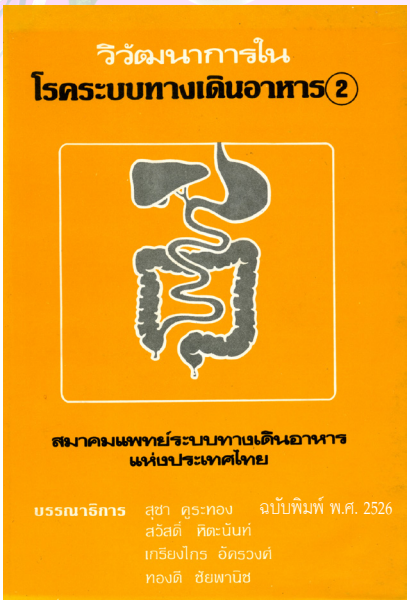
ในโอกาสอันเป็นมงคลยิ่งนี้ **ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยรวมทั้งคุณความดีและกุศลธรรมต่าง ๆ ที่ท่านอาจารย์ได้กระทำตลอดมา ได้โปรดคุ้มครองปกปักษ์รักษาให้ท่านอาจารย์ทองดีมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เจริญสุขด้วยจตุรพิธพรชัย มีอายุยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของครอบครัวและพวกเราตลอดไป**

ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นพ.อุดม คชินทร

อดีตนายกสมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย

อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

วิวัฒนาการใน
โรคระบบทางเดินอาหาร ②
สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร
แห่งประเทศไทย
บรรณาธิการ สุชา ศุระทอง ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2526
สวัสดิ์ หิตะนันท์
เกรียงไกร อัศรวงศ์
ทองดี ชัยพานิช

วิวัฒนาการใน
โรคระบบทางเดินอาหาร ③
สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร
แห่งประเทศไทย
บรรณาธิการ สุชา ศุระทอง ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2527
สวัสดิ์ หิตะนันท์
เกรียงไกร อัศรวงศ์
ทองดี ชัยพานิช

วิวัฒนาการใน
โรคระบบทางเดินอาหาร ⑤
สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหาร
แห่งประเทศไทย
บรรณาธิการ วีระศักดิ์ วงษ์พิพัฒน์
เกรียงไกร อัศรวงศ์
ทองดี ชัยพานิช
ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2535

ประชุมวิชาการกลางปี 2545
สมาคมแพทย์ระบบทางเดินอาหารแห่งประเทศไทย
7-9 กรกฎาคม 2545

พัฒนาการปลูกถ่ายอวัยวะของประเทศ

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ผมรู้จัก**นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ครั้งแรกเมื่อ 40 กว่าปีที่แล้ว เมื่อเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าแพทย์ประจำบ้าน สาขาศัลยแพทย์ทั่วไป วุฒิบัตรศัลยแพทย์ทั่วไปของแพทยสภา ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความประทับในครั้งนั้นก็คือ อาจารย์ทองดีตั้งคำถามดีมาก แพทย์ที่สอบจะได้ประโยชน์จากคำถามของอาจารย์ทองดี รวมทั้งอาจารย์ทองดีเป็นผู้ที่ให้คะแนนอย่างเป็นธรรม

หลังจากนั้นผมได้มีโอกาสร่วมงานกับอาจารย์ทองดีหลายครั้ง ในการทำงานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย โดยผมเป็นคณะผู้บริหารราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย 6 วาระ เป็นระยะเวลา 12 ปี โดยเป็นผู้แทนกลุ่มศัลยแพทย์ลำไส้ใหญ่และทวารหนัก 4 วาระ และเป็นกรรมการกลางอีก 2 วาระ ตลอดระยะเวลาในการทำงานให้กับราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย อาจารย์ทองดีมุ่งมั่นในการทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ ทำงานอย่างตรงไปตรงมา และได้ริเริ่มงานหลายอย่างให้แก่การจัดทำหนังสือศัลยศาสตร์วิวัฒน์ การจัดทำหนังสือการประชุมประจำปี รวมทั้งรับผิดชอบการจัดรูปเล่ม การพิมพ์ทั้งหมด และผมได้พบกับอาจารย์ทองดีในการงานประชุมวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ทุกปี คิดว่าอาจารย์ทองดีไม่เคยขาดเลย นอกจากนี้ อาจารย์ทองดียังเป็นผู้ให้ข้อคิด ให้คำแนะนำดีๆ แก่สมาชิกราชวิทยาลัยอยู่เสมอ และเป็นผู้นำการประชุมแทบทุกห้อง และเราได้แลกเปลี่ยนความคิดกันเสมอมา

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นศัลยแพทย์ที่มีชื่อเสียง เป็นผู้ริเริ่มการปลูกถ่ายไตจากผู้บริจาคที่เสียชีวิตที่เป็นเด็กแรกเกิด ซึ่งมีรายงานในหนังสือทางวิชาการของต่างประเทศ นอกจากนี้อาจารย์ทองดียังเป็นนายกก่อตั้งชมรมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยคนแรก โดยเป็นนายก 2 วาระ ในปี 2531 – 2534 **อาจารย์ทองดีจึงถือว่าเป็นบุคคลแรก ๆ ที่ให้การสนับสนุนการบริจาคและปลูกถ่ายอวัยวะในประเทศไทย**

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ในที่สุดเราสองคนก็กลายเป็นผู้สูงอายุเต็มขั้น แต่มิตรภาพของความเป็นศัลยแพทย์ยังคงแน่นแฟ้นเหมือนเดิม **ขอแสดงความยินดีในโอกาสที่อาจารย์ทองดี ชัยพานิช อายุครบรอบ 84 ปีในปีนี้ ขออานิสงส์ในสากลโลกบันดาลให้อาจารย์ทองดีสุขภาพแข็งแรงพบแต่ความสุขสดชื่นตลอดไป**

นพ.วิศิษฏ์ ฐิตวัฒน์
ผู้อำนวยการศูนย์รับบริจาคอวัยวะสภากาชาดไทย

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ร่วมให้การต้อนรับแขกจากต่างประเทศ Prof. John C. Goligher ศัลยแพทย์ The General Infirmary at Leeds ประเทศอังกฤษ และ Prof. Richard E. Wilson ศัลยแพทย์ Harvard Medical School ประเทศสหรัฐอเมริกา และภรรยา ซึ่งรับเชิญเป็นวิทยากรในการประชุมวิชาการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2528 โดยได้ร่วมนำชมพระบรมมหาราชวัง

รองศาสตราจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่ผมรู้จัก

อาจารย์ทองดี (ตามที่ผมเรียกอยู่เป็นประจำ) เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่น่ารักและมีความสามารถมากมายหลายด้าน ทั้งทางด้านวิชาการและด้านบริหารจัดการ รวมทั้งความสามารถในการบริหารการจัดรูปแบบวารสารทางการแพทย์ การจัดการตำราต่างๆ ได้เป็นอย่างดีจนสามารถตั้งเป็นสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสารที่ตั้งอยู่ปากซอยสุขุมวิท 49 ซึ่งผมและหมอชมพูนุทได้เป็นลูกค้าของอาจารย์ในการพิมพ์ **ตำราศัลยศาสตร์ทรวงอกฉุกเฉิน** และ**คลื่นไฟฟ้าหัวใจทางคลินิก** เพื่อประกอบการขอตำแหน่งศาสตราจารย์ของเราทั้งสองคนตั้งแต่ พ.ศ. 2525 และ**สำนักพิมพ์ก็ยังอยู่ด้วยดีมาจนถึงทุกวันนี้** ซึ่งนับเป็นระยะเวลาอันยาวนานมาก

ท่านอาจารย์เป็นผู้บริหารจัดการที่มีความสามารถมาก ท่านเป็นผู้จัดให้มีระบบ Computer link ทั่วโรงพยาบาลในโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ซึ่งเป็นโรงพยาบาลแรกๆ ในประเทศไทยที่มีระบบนี้

ท่านเป็นผู้ก่อตั้งชมรมปลูกถ่ายอวัยวะ ซึ่งได้แก่ การปลูกถ่ายไต ก่อนที่จะมีการปลูกถ่ายหัวใจและตับสำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2530 และท่านเป็นประธานชมรมฯ อยู่ขณะนั้น ท่านก็มีความใจกว้างให้ผมเป็นผู้นำในการไปเสนอขอเป็นเจ้าภาพของ The Third Congress of Asian Society of Transplantation ที่กรุงเทพฯ ซึ่งขณะนั้นประเทศที่ต้องการเป็นเจ้าภาพคือเกาหลีใต้ แต่เราเตรียมไปพร้อมมาก มีทั้งสไลด์ภาพถ่ายสถานที่จัดประชุมและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เราเลยชนะการโหวตและเกาหลีใต้ผิดหวังมากเพราะคิดว่าประเทศตนเองต้องได้รับแน่ๆ และผมได้รับเกียรติให้เป็น President ของการประชุมครั้งนั้น และด้วยความร่วมมือจากสมาชิกของชมรมทั้งหมดทำให้เราประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีทุกด้าน รวมทั้งด้านการเงินด้วย เพราะหลังจากที่หักค่าใช้จ่ายแล้วเราได้เงินถึงสี่ล้านกว่าบาท และได้ใช้เงินก้อนนี้เป็นเงินกันถุงของสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยในเวลาต่อมา และผมได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกเลือกตั้งให้เป็นนายกสมาคมคนแรกของสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย **ทั้งหมดนี้นับเป็นความใจกว้างของอาจารย์ทองดีมาตั้งแต่ต้น สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยก็เจริญพัฒนามาโดยตลอด โดยมีอาจารย์ร่วมงานกับคณะกรรมการบริหารเสมอมา**

ผมยังจำได้ดีเมื่อครั้งเราไปประชุม **Word Congress of Transplantation ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส** เพื่อประชาสัมพันธ์ Asian congress ครั้งที่ 3 ที่จะจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ **อาจารย์ทองดี** ก็ร่วมไปกับผมและกรรมการ Organizing committee อีกหลายท่าน เราได้ร่วมประชุมวิชาการอย่างเข้มแข็ง และ Practice งานประชุมที่จะมีในกรุงเทพฯ ด้วย เขามีงาน Gala dinner โดยปิดถนนมงต์มาร์ต และแจกธนบัตรที่พิมพ์ขึ้นสำหรับงานนี้จำนวนปึกใหญ่เพื่อใช้ซื้ออาหารฝรั่งเศสอร่อยๆ รวมทั้งหอยเอสคาโก้ซึ่งอาจารย์หลายๆ คนชอบมาก นอกจากนี้ ทางคณะผู้จัดยังจัดการให้มีการแสดงต่างๆ ให้เราชมอีกต่างหาก

ความสามารถอีกประการของอาจารย์ทองดี ก็คือ เมื่อราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมีความเจริญมั่นคงและพัฒนามากขึ้น ขยายตัวในหลาย ๆ ด้าน อาจารย์ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการ (ผู้อำนวยการ) บริหารทรัพย์สินและกิจการต่าง ๆ ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ อยู่ระยะหนึ่งด้วย

ในวาระฉลองอายุ 84 ปีของอาจารย์ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อาจารย์นับถือ จงดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพดีตลอดไป เพราะอาจารย์ได้ทำคุณความดีให้แก่พวกเราและสังคมมากมายหลายประการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นพ.ชวลิต อ่องจริต

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นศัลยแพทย์ เป็นนักบริหาร ท่านมีความสามารถทั้งในด้านการปฏิบัติและการบริหาร เนื่องจากท่านเคยเป็นอาจารย์โรงเรียนแพทย์ มีประสบการณ์การปลูกถ่ายไตทั้งในโรงเรียนแพทย์และในโรงพยาบาลเอกชน ท่านได้ร่วมประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะบ่อยๆ

ในขณะนั้นประเทศไทยได้เริ่มการปลูกถ่ายไตมาประมาณ 15 ปี และได้เริ่มการปลูกถ่ายหัวใจ ตับ ปอด และประสบความสำเร็จในการรักษา แพทยสภามีกฎเกี่ยวกับภาวะสมองตาย ท่านอาจารย์ทองดี ดำริว่า ประเทศไทยน่าจะมีองค์กรเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะเพื่อติดต่อกับนานาชาติได้ จึงได้ชักชวน ศัลยแพทย์ อายุรแพทย์ และแพทย์ที่สนใจการรักษาโดยการปลูกถ่ายอวัยวะร่วมตั้งชมรมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย โดยท่านรับเป็นประธานชมรมฯ คนแรก

ดิฉันเป็นผู้แทนโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับท่านโดยเป็นคณะกรรมการชมรมฯ ท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ได้ร่วมกับสภากาชาดไทยตั้งศูนย์รับบริจาคอวัยวะสภากาชาดไทย ได้ชักชวนพยาบาลฝึกอบรมเป็นผู้ประสานงานปลูกถ่ายอวัยวะ (Transplant Coordinator) ซึ่งต่อมาตั้งเป็นชมรมผู้ประสานงานปลูกถ่ายอวัยวะมีเครือข่ายทั่วประเทศ โดยเฉพาะโรงพยาบาลใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำการขอบริจาคอวัยวะ ทำให้เราสามารถรักษาผู้ป่วยโดยวิธีปลูกถ่ายอวัยวะได้มากขึ้น ในเวลานั้นมีเพียงกรมบัญชีกลางที่ให้ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจเบิกค่าใช้จ่ายได้ ต่อมากองทุนประกันสังคมและกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้การสนับสนุนทำให้ผู้ป่วยไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายมากและแพทย์สามารถให้การรักษาได้เต็มที่

ชมรมเปลี่ยนอวัยวะได้จัดตั้งเป็น**สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** โดยมีศาสตราจารย์ นายแพทย์ชวลิต อ่องจริต ท่านประธานคนที่ 2 เป็นนายกสมาคมคนแรก และได้จัดประชุมนานาชาติ 3rd CAST ที่โรงแรมแชงกรีลา กรุงเทพฯ ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

ในโอกาสที่ท่านอาจารย์มีอายุครบ 84 ปี ดิฉันขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงบันดาลให้อาจารย์และครอบครัวมีสุขภาพแข็งแรง มีความสุขความเจริญตลอดไป

พลตรีหญิง พญ.อุษณา ลุวีระ

อดีตนายกสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย คนที่ 4

“ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช”

ในวาระอายุครบ 7 รอบของ**ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ผมกราบขอ**บารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกที่เราเคารพนับถือ ได้โปรดอภิบาลรักษาให้อาจารย์ประสบแต่ความสุข มีความสมบูรณ์ในสุขภาพ ปราศจากสิ่งไม่พึงประสงค์ตลอดไป**

ผมได้พบและรู้จักท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในฐานะ “น้องใหม่” และ “ซีเนียร์” ของรุ่นนักศึกษาแพทย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ซึ่งต่อมาอาจารย์ได้รับผิดชอบเป็นกรรมการสโมสรนักศึกษาแพทย์ศิริราช ในฐานะสาราณียกร และดูแลร้านค้าของสโมสรนักศึกษา รวมถึงสโมสรบนหอพักประชาธิปไตย **อาจารย์รับหน้าที่จัดพิมพ์และจำหน่วยตำราของท่านอาจารย์จากคณะแพทย์ในบางโอกาส** และ **ช่วยอาจารย์รวบรวมข้อมูลตำราของอาจารย์บางท่าน**

หลังเรียนจบ ต่างแยกย้ายไปศึกษาต่อต่างประเทศจึงไม่ได้พบเจอกันอีก จนกระทั่งปี พ.ศ. 2515 เราทั้งสองได้กลับมาทำงานในประเทศไทย ท่านอาจารย์ทองดีได้เข้าทำงานที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ส่วนผมได้เข้าทำงานที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล **ขณะนั้นในประเทศไทย ได้มีการตั้งกลุ่มและคณะทำงานเรื่องการปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation) ต่อเนื่องจากการปลูกถ่ายไตครั้งแรก พ.ศ. 2515 ที่ รพ.จุฬาลงกรณ์** ได้มีแนวคิดการศึกษา วิจัย และก่อตั้งกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่อง **“กฎเกณฑ์สมองตาย”** และ **“Tissue typing for organ Transplantation”** ซึ่งต่อมาได้กลายมาเป็นการก่อตั้ง **“ศูนย์รับบริจาคอวัยวะสภากาชาดไทย”** และ **“มูลนิธิโรคไต”** มีการตั้งกรรมการ และกฎเกณฑ์การบริจาคอวัยวะขึ้น และนำไปสู่การพัฒนางานด้าน Organ Transplant ในประเทศไทย มีการผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2516 โดยทีมท่านอาจารย์ชวลิต อ่องจริต ที่ รพ.จุฬาลงกรณ์ ตามด้วยการผ่าตัด Liver Transplant โดยอาจารย์วรวิทย์ ศรีวัฒนาวงษา ส่วน Lung Transplant ที่ รพ.ราชวิถี ในปี พ.ศ. 2530 โดยทีมท่านอาจารย์พันธุ์พิษณุ์ สาครพันธ์

ต่อมาคณะทำงานที่ดูแลด้านการปลูกถ่ายอวัยวะในประเทศไทย ได้ตั้ง **“คณะกรรมการปลูกถ่ายอวัยวะ”** ขึ้นในประเทศไทย ณ ในขณะนั้น มีการประชุม **World Organ Transplantation ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา** ท่าน**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งเป็น**คนเดียวของแพทย์ไทยที่เป็นสมาชิก World Organ Transplantation Society** ท่านเป็นสมาชิกตั้งแต่ท่านศึกษาอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ประชุมจึงมีมติเห็นควรให้ท่านอาจารย์ทองดีเป็นตัวแทนประเทศไทยในฐานะ**ประธานชมรมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** และ**ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศไทย** จนต่อมาชมรมได้รับอนุมัติให้ยกระดับเป็นสมาคม คณะกรรมการสมาคมจึงเชิญท่านอาจารย์ทองดีเป็น**นายกสมาคมคนแรกของสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย “Thai Transplant Society”** ท่านดำรงตำแหน่งนายกสมาคมตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531-2534

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2532 ได้มีการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างผู้ที่ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะระดับโลก World Transplant Game ขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์ กลุ่มผู้ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะของไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ด้วย นำโดยท่าน**อาจารย์ชวลิต อ่องจริต เป็นหัวหน้าทีม ซึ่งขณะนั้นท่านอาจารย์ได้รับการยอมรับในระดับสากล จากการทำผ่าตัด Heart Transplant สำเร็จเป็นรายแรกในภูมิภาค Southeast Asia** ต่อมาได้เรียกกลุ่มที่รวมตัวนี้ว่า **"ชมรมกีฬาผู้เปลี่ยนอวัยวะ"** และพัฒนาเป็น **"สมาคมกีฬาผู้เปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทย"** มีการส่งสมาชิกเข้าร่วมการแข่งขัน World Transplant Game อีกหลายครั้งจนได้การรับรองจากการกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหนึ่งในสมาคมกีฬาของประเทศ

ศาสตราจารย์คลินิก นพ.ไพบูลย์ จิตประไพ

บันทึกความทรงจำ

ในวาระที่เป็นมงคลยิ่ง อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช มีอายุครบ 84 ปี ดิฉันยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสทบทวนและบันทึกความทรงจำที่งดงามในช่วงเวลาที่ได้ร่วมงานกับท่าน

อาจารย์ทองดีจบแพทยศาสตรบัณฑิตจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล รุ่นก่อนดิฉัน 1 ปี แต่ที่ดิฉันได้มีโอกาสรู้จักใกล้ชิดอาจารย์ ก็ช่วงเวลาที่ประเทศไทยมีการตื่นตัวในการผ่าตัดปลูกถ่ายไต ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 หลังจากที่ซบเซามาระยะหนึ่ง ในขณะนั้นอาจารย์ทองดีเป็นศัลยแพทย์หัวหน้าทีมปลูกถ่ายไต โรงพยาบาลสมิติเวช นับเป็นโรงพยาบาลเอกชนแห่งแรกที่มีการผ่าตัดปลูกถ่ายไตจากผู้บริจาคที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ยังมีชีวิต และจากผู้ป่วยภาวะสมองตาย ทีมปลูกถ่ายไตดังกล่าวนั้น ประกอบไปด้วยอายุรแพทย์ ศัลยแพทย์ พยาธิแพทย์ และแพทย์สาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทีมพยาบาล และดิฉันซึ่งได้รับเชิญเข้าร่วมทีม ในฐานะแพทย์พยาธิวิทยาคลินิกผู้ทำงานด้าน histocompatibility ตรวจความเข้ากันได้ของเนื้อเยื่อ (HLA) ระหว่างผู้รับและผู้บริจาคไต นับเป็นครั้งแรกที่ดิฉันได้สัมผัสการบริการผู้ป่วยในภาคเอกชน ภายใต้การนำของอาจารย์ทองดี ได้เห็นการวางแผนงานอย่างมีหลักการ ครอบคลุมประเด็นสำคัญทุกด้านโดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริจาคและผู้ป่วยเป็นหลัก ใส่ใจที่จะทำให้ทั้งผู้ป่วยและครอบครัว โดยเฉพาะผู้บริจาคไต มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการปลูกถ่าย มีการประชุมระหว่างผู้ป่วย ครอบครัว และทีมปลูกถ่ายไต เพื่อทีมงานจะได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญต่างๆ ของผู้ป่วยทุกราย ก่อนการผ่าตัด เพื่อให้ครอบครัวผู้ป่วยมีโอกาสซักถามข้อข้องใจต่างๆ เพิ่มเติมจากแพทย์ประจำตัวอีกระดับหนึ่ง เพื่อทบทวนความเข้าใจ ความสมัครใจของผู้บริจาค รวมถึงสามีหรือภรรยาของผู้บริจาค เพื่อให้เกิดความมั่นใจไม่ให้มีการซื้อขายมาเกี่ยวข้อง เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการผ่าตัดอย่างรอบคอบและรัดกุมที่สุด ทำให้ผู้ร่วมทีมมีความชัดเจนและเชื่อมั่นในความถูกต้องทุกประการของกระบวนการทั้งหมด

ดังกล่าวแล้วว่าขณะนั้นเป็นยุคที่มีการตื่นตัวเริ่มต้นศักราชใหม่ของการปลูกถ่ายไต หลังจากที่ได้มีการนำการตรวจ HLA มาใช้ในการคัดเลือกคู่ที่เหมาะสมในการปลูกถ่ายไต รวมทั้งเป็นยุคที่เริ่มมีการใช้ยากดภูมิที่มีประสิทธิภาพสูง cyclosporine ทำให้มีผลสำเร็จเทียบเท่ากับสากล จึงเริ่มมีการผ่าตัดปลูกถ่ายไตและอวัยวะอื่นๆ เกิดขึ้นในโรงพยาบาลต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการรวมตัวของแพทย์และผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ การก่อตั้งชมรมปลูกถ่ายอวัยวะจึงได้เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2531 โดยมี**อาจารย์ทองดีเป็นประธานชมรมท่านแรก ต่อมาได้พัฒนาเป็นสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** มีการร่างธรรมนูญระเบียบข้อบังคับของสมาคม อาจารย์ทองดีในฐานะประธานชมรมในขณะนั้นได้เป็นกำลังสำคัญในการนี้ โดยมีการประชุมระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องในสายงานต่างๆ จะเห็นว่า นอกจากความสามารถในวิชาชีพแพทย์ อาจารย์ยังแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ

มุ่งเป้าที่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงาน และบ่อยครั้งที่ได้เห็นถึงความเอื้ออาทรของอาจารย์ต่อผู้คนที่ทำงานในแวดวงที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2536 โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์ชวลิต อ่องจริต เป็นนายกสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยท่านแรก สมาคมฯ ได้มีโอกาสเป็นเจ้าภาพร่วมกับ Asian Society of Transplantation จัด 3rd CAST (Congress of Asian Society of Transplantation) ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย อาจารย์ทองดี ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสมาคมฯ ได้มีส่วนร่วมสำคัญในการประชุมฯ ในฐานะกรรมการจัดการประชุมดังกล่าว ดิฉันเองในขณะนั้นเป็นเหรัญญิกของสมาคมฯ จึงได้มีโอกาสร่วมทีมในงานสำคัญครั้งนั้นด้วย การประชุมประสบความสำเร็จอย่างงดงามตามวัตถุประสงค์ อาจารย์ได้รับเลือกเป็นกรรมการสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยมาอีกหลายสมัยอย่างต่อเนื่อง และอาจารย์ได้มาร่วมประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมฯ อย่างสม่ำเสมอ

ในฐานะ**ศิษย์ร่วมสำนักรุ่นน้อง ผู้ร่วมทีมปลูกถ่ายไตภาคเอกชน ผู้ร่วมงานชมรมฯ และสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทยหลายสมัย ได้เห็นการปฏิบัติตนและการทำงานในด้านและมุมต่าง ๆ ของอาจารย์มาในระยะยาวนานและต่อเนื่อง ดิฉันขอสดุดีอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช จากใจจริงและเต็มใจอย่างยิ่ง ขอให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลานไปนาน ๆ**

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.พิมล เชี่ยวศิลป์
ที่ปรึกษาศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย
30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ครบ 7 รอบ

ผมโชคดีที่มีโอกาสเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ทองดี ตั้งแต่เป็นนักศึกษาแพทย์ที่คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี ชั้นปีที่ 5, 6 (ปี 2517–2519) รวมทั้งช่วงเป็นแพทย์ฝึกหัดในปี 2519–2520 อาจารย์ทองดีมีศิลปะการสอนที่เยี่ยมยอด เต็มเปี่ยมด้วยความรู้ที่แตกฉานและลึกซึ้ง อาจารย์สอนให้พวกเราได้รู้จักคิดและวิเคราะห์เหตุผล ไม่ได้ให้จำแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งวิธีการสอนของอาจารย์ยังเป็นที่สนุกสนาน ช่วยให้คิดตามอย่างน่าประทับใจเป็นอย่างยิ่ง เวลาผมทำงานอยู่บนหอผู้ป่วย ถ้าพบอาจารย์ทองดีมาดูผู้ป่วย ผมและนักศึกษาแพทย์อื่นๆ รวมทั้งแพทย์ฝึกหัด จะกรูกันเข้าไปและดูวิธีการตรวจคนไข้ รับฟังการสอนของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ อาจารย์ทองดีเป็นครูแพทย์ที่เพรียบพร้อมไปด้วยความรู้ ความสามารถ และอีกทั้งมีฝีมือการผ่าตัดที่ประณีตบรรจงและชำนาญเป็นอย่างยิ่ง

ผมได้มีโอกาสทำงานร่วมกับอาจารย์ทองดีอีกครั้งที่โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท เมื่อปี พ.ศ. 2528 ถึง 2531 วันแรกที่พบกับอาจารย์ทองดี ประโยคแรกที่อาจารย์เปรยกับผม ก็คือ “วิรุฬห์, มาเริ่มทำ Kidney Transplant กันไหม” อาจารย์บอกว่า อาจารย์เคยทำงานเกี่ยวกับ Kidney Transplant ตั้งแต่สมัยอยู่ที่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham, Harvard Medical School, USA. (เป็นโรงพยาบาลที่ผ่าตัดเปลี่ยนไตสำเร็จเป็นรายแรกของโลกเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2497) ซึ่งอาจารย์ทองดีเคยเป็นอาจารย์สอนและทำวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนไตที่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham (สมัยช่วงปี 2513) ก่อนอาจารย์จะกลับมาประเทศไทย ในปี 2528 ทีมไตของโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ก็ยังโชคดีที่มีอาจารย์พรเทพ เปรมโยธิน ซึ่งเป็น Vascular และ Transplant Surgeon อาจารย์พรเทพเป็นรามาธิบดี รุ่น 2 ลูกศิษย์คนโปรดของอาจารย์ทองดี อาจารย์พรเทพได้ Full Training ทาง Vascular และ Transplant Surgery ดีกรีระดับ FRACS. จากประเทศ Australia เป็นอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี ต่อมาประจำที่โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท และมี Nephrologist อีกท่านคือ อาจารย์โกวิท ด่านวิริยะทรัพย์ อาจารย์โกวิทเป็นศิษย์เก่าคณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี รุ่น 1 ได้ American Board of Internal Medicine and Nephrology จาก Case Western University เคยเป็นอาจารย์แพทย์ที่มหาวิทยาลัย California มาประจำอยู่ที่โรงพยาบาลสมิติเวช รวมทั้งยังได้อาจารย์พิมล เชี่ยวศิลป์ จากคณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี อาจารย์พิมลได้ American Board of Clinical Pathology และชำนาญด้าน Renal Transplant HLA Tissue Typing มาช่วยร่วมทีมงานด้วย ช่วงนั้นจึงเป็นยุคทองของโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ที่มีความพร้อมของทีม Transplant จากแพทย์ทุกสาขา มาร่วมบุกเบิกเรื่องการเปลี่ยนไต เป็นช่วงที่ผมมีความสุขที่สุดในชีวิตการทำงานจริงๆ

และที่น่าประทับใจที่สุด **คือ ความเป็นแพทย์ที่ประณีตและละเอียดละอองของอาจารย์ทองดี รวมทั้งความมีจรรยาบรรณที่ดีของอาจารย์** อาจารย์ทองดีได้ปรารภกับทีมว่า อาจารย์กับอาจารย์

พรเทพต้องการให้การเปลี่ยนไตของโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ประสบความสำเร็จที่สุดและผิดพลาดไม่ได้ อาจารย์ทองดีและอาจารย์พรเทพจึงบินไปดูงานและฝึก Surgical Skill ใหม่เพื่อความมั่นใจ ผมประทับใจมากๆ ที่อาจารย์มีความคิดเช่นนี้ อาจารย์ไม่มีอัตตา ไม่เคยประมาท ไม่เคยทะนงตัว ยอมเสียสละเวลาฝึก Surgical Skill ใหม่ให้ตัวเอง เพื่อความสำเร็จของทีมงาน และเพื่อประโยชน์สูงสุดของคนไข้เป็นที่ตั้ง เป็นเรื่องที่น่ายกย่องสรรเสริญมากๆ อาจารย์และอาจารย์พรเทพเดินทางไป University of Liverpool ประเทศอังกฤษ ดูงานและเข้าไปฝึก Transplant Skill โดยเข้าร่วมการผ่าตัดเปลี่ยนไตจริงกับ Professor Robert A Sells ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าของอาจารย์ทองดีสมัยที่เคยทำงานด้วยกันที่โรงพยาบาล Peter Bent Brigham, USA เมื่อ 20 ปีก่อนหน้านี้

อาจารย์ทองดีกับอาจารย์พรเทพฝึก Surgical Skill อยู่ที่ University of Liverpool ประมาณ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นไปดูงานต่อที่ Cambridge เมื่อกลับมาถึงไทย อาจารย์ทองดีกับอาจารย์พรเทพก็ยังฝึกซ้อม Dry Run ในห้องผ่าตัดโรงพยาบาลสมิติเวชอีกหลายครั้ง ก่อนที่จะมั่นใจทำการผ่าตัดจริง เป็นความมุ่งมั่นที่น่าประทับใจและน่ายกย่องนับถือเป็นอย่างยิ่ง

ช่วงนั้นทีม Transplant เราต้องเรียกว่าเป็น Dream Team ของประเทศไทย เพราะก่อนจะผ่าตัดเปลี่ยนไต เราทำ Protocol ทุกอย่างเหมือนที่อังกฤษและอเมริกา คือจะต้องมีการตรวจคนไข้ คนบริจาคอย่างละเอียดตาม Protocol มาตรฐานสากล และจะต้องมี Transplant Conference and Transplant Committee เพื่อดูแลความถูกต้องของเอกสารทางการแพทย์ทางกฎหมาย จะต้องมีการประชุมพร้อมกับคนไข้ คนบริจาคไต และญาติพี่น้องที่ถูกต้องตามกฎหมายของทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องมีการอธิบายข้อดีข้อเสียความเสี่ยงต่างๆ ของการเปลี่ยนไต รวมทั้งผู้รับและผู้บริจาคจะต้องมีการเซ็นใบยินยอม Consent และพยานทั้งสองฝ่ายในที่ประชุม Transplant Committee จะต้องมีการประเมินโดยจิตแพทย์ทั้งผู้รับและผู้บริจาคว่ามีความพร้อมทางจิตใจจริงๆ ขั้นตอนทุกอย่างถูกกำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ โปร่งใส และแจ่มแจ้งชัดเจน นอกจากนั้น ทางทีมงาน Transplant เรา ยังมีการสอนอบรมและฝึกฝนทีมพยาบาลเป็น Renal and Transplant nursing team เพื่อเตรียมการดูแลคนไข้ก่อนและหลังเปลี่ยนไตเป็นเวลาล่วงหน้าหลายเดือนก่อนเริ่มการเปลี่ยนไตจริง เราได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ด้วยความกระตือรือร้นของฝ่ายการพยาบาลเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่น่าประทับใจที่สุด อาจารย์ทองดีเป็นหัวหน้าทีมที่ช่วยดูแลกำกับกระบวนการนี้อย่างเคร่งครัด ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ผมจำได้จนถึงปัจจุบันนี้ว่า **“บรรยากาศในช่วงนั้น ช่างเหมือนผมกำลังทำงานอยู่ใน Top Medical School ที่อังกฤษและอเมริกา !!!”**

วันที่ 9 มีนาคม 2530 คือวันแรกที่เราทำ Living Kidney Transplant (น้องชายบริจาคไตให้พี่ชาย) ประสบความสำเร็จอย่างราบรื่นเรียบร้อย (ผมยังจำได้ติดตาจนทุกวันนี้ วันนั้นในห้องผ่าตัดก่อนที่อาจารย์ทองดีจะลงมีด อาจารย์เปรยขึ้นว่า **“ในที่สุด ความฝันที่ผมรอคอยก็เป็นความจริง ผมใฝ่ฝันการผ่าตัดเปลี่ยนไตมาเป็นเวลาเกือบ 20 ปี ในที่สุดก็เป็นจริงในวันนี้”**)

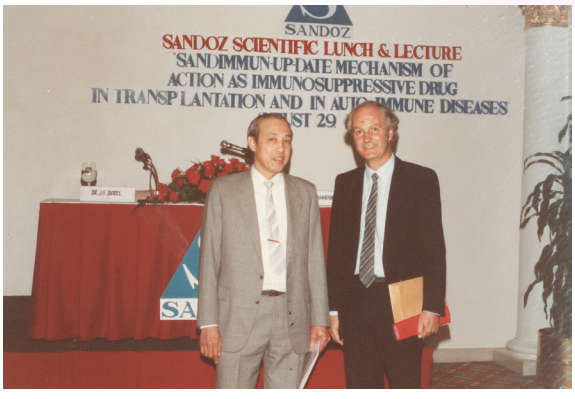
วันที่ 11 พฤษภาคม 2530 เป็นครั้งที่สองที่เราประสบความสำเร็จในการทำ Living Kidney Transplant (น้องสาวบริจาคไตให้พี่ชาย) เป็นรายที่สอง

และวันที่สำคัญที่สุด วันที่สมควรบันทึกในประวัติศาสตร์วงการแพทย์ไทย คือ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2530 อาจารย์ทองดี อาจารย์พรเทพ และทีมงานเรา ผ่าตัดเปลี่ยนไต Cadaveric Renal Transplant โดยใช้ไตบริจาคเป็น Anencephalic donor สำเร็จเป็นรายแรก (และคิดว่าเป็นรายเดียว) ของประเทศไทย ไตบริจาค Anencephalic Renal Transplant ได้ลงในหนังสือ **"Transplant Success Stories ปี 1993 page 4-5 ของ Dr. Paul I. Terasaki, UCLA, ISBN 1-880318-00-8"** Dr. Terasaki ให้ความสำคัญและยกย่องผลงานมาก จึงให้ Anencephalic Renal Transplant ตีพิมพ์เป็นบทความแรกของหนังสือเล่มนี้ นับเป็นเกียรติและความน่าภาคภูมิใจของประเทศไทยเรา เบื้องหลังความสำเร็จนี้คือฝีมือของอาจารย์ทองดี

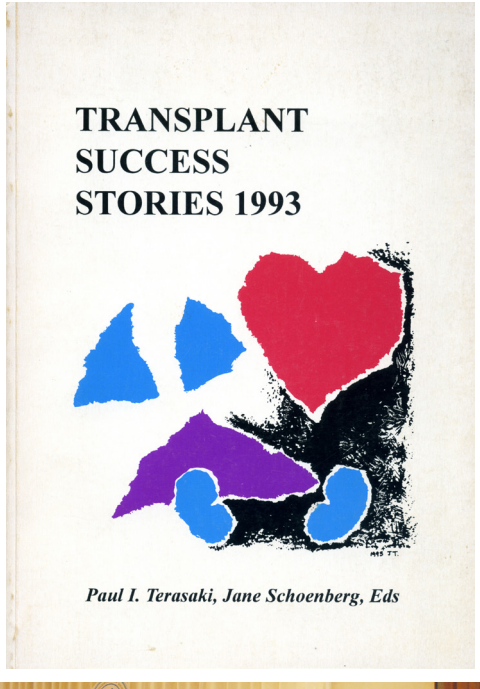
ต่อมาปี 2531 อาจารย์ทองดีได้ตั้ง**ชมรมปลูกถ่ายอวัยวะ** โดยอาจารย์เป็นประธานชมรมท่านแรก ชมรมนี้ต่อมาได้พัฒนาเป็น **สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** หลังจากนั้นอาจารย์ทองดีก็ยังมีบทบาทช่วยเหลืองานสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะและสายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยความทุ่มเทอย่างสม่ำเสมอมาตลอด

สุดท้ายนี้ ผมขอสดุดีอาจารย์ทองดี ด้วยใจจริง ด้วยความคารวะอย่างสูงสุด ขอให้อาจารย์มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง และเป็นมิ่งขวัญของแพทย์รุ่นหลัง ๆ ตลอดไป

นพ.วิรุฬห์ มาวิจักขณ์
โรงพยาบาลพระรามเก้า

KIDNEY

Warinee Pansawatwong Born: September 7, 1960
Transplant Date: November 23, 1987

Hospital:	Samitivej Hospital, Bangkok, Thailand
Surgeons:	Thongdee Shaipanich, Pornthep Pramyothin
Physician:	Viroon Mavijaks
Coordinator:	Pornthep Pramyothin

Parents of an anencephalic baby were willing to donate kidneys.

01/02/2013 11:31

สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย
Thai Transplantation Society
วันที่ 14-15-16 มีนาคม 2561

นำนวัตกรรมของ การบริหาร และการจัดการ มาสู่วงการแพทย์เอกชน อย่างเป็นรูปธรรม

แด่... อาจารย์ทองดี

หมอทองดีกับผมมีความสัมพันธ์กันยาวนานกว่า 50 ปี ทองดีเป็น นศพ. (นักศึกษาแพทย์) ศิริราช รุ่น 67 ก่อนผม 1 รุ่น ตอนเป็น นศพ. ปีที่ 3 และ 4 เราเริ่มรู้จักสนิทสนมกันเรื่อยๆ เพราะทองดีรักเรื่องการพิมพ์ ได้เป็นผู้พิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือวิชาการแพทย์ โดยรวบรวมจากการบรรยายของอาจารย์ ผมตอนเป็นหัวหน้าชั้นปีที่สี่จึงเป็นผู้ประสานงานติดต่ออาจารย์เพื่อเอาต้นฉบับโดยเฉพาะวิชาทางอายุรศาสตร์

เราเริ่มมาติดต่อสนิทสนมกันมากขึ้นเมื่อปีท้ายๆ ขณะอยู่อเมริกา โดย 2 ปีสุดท้ายก่อนกลับเมืองไทย เมื่อจบ Training แล้วในปี ค.ศ. 1968–1970 เราเผอิญได้ไปอยู่บอสตันด้วยกัน โดยผมไปอยู่ Boston VA Hospital & Boston City Hospital ใน Service ของ Boston Medical School ในตำแหน่ง Instructor in Medicine ส่วนทองดีไปอยู่ที่ One of Harvard main affiliated *Hospitals (The Peter Bent Brigham Hospital of Boston) ในตำแหน่ง Research Fellow in Surgery โดยคุณจันทราไปทำปริญญาเอกที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย Rhode Istand ที่น่าทึ่งและน่านับถืออย่างยิ่งคืออยู่ Providence, Rhode Island State อยู่ห่างจาก Boston ประมาณ 50 ไมล์ ดังนั้น ทองดีต้องลำบากอย่างยิ่งตลอด 2 ปี ต้องขับรถไปกลับเช้าเย็น มีความวิริยะอุตสาหะอย่างยากที่มนุษย์ธรรมดาจะทำได้

เรากลับเมืองไทยในเวลาใกล้เคียงกันในปี 2513 มาอยู่คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี ได้ทันสอน นศพ. ตั้งแต่รุ่นแรก ทองดีเป็น staff ภาควิชาศัลยศาสตร์ ผมเป็น staff ภาควิชาอายุรศาสตร์ หน่วยโรคทางเดินอาหารและอายุรศาสตร์เขตร้อน เรามีความสุขในการสอนร่วมกับ อ.สมพนธ์ (บุณยคุปต์) อ.จินดา (สุวรรณรักษ์) อ.เกรียงไกร (อัครวงศ์) และ อ.จิโรจน์ (สุชาโต) เป็น Conference อาทิตย์ละครั้งทุกวันศุกร์ ซึ่งเป็นการประชุมวิชาการที่มีชื่อเสียงมากอันหนึ่งของภาควิชาอายุรศาสตร์

ประมาณ 1 ปีต่อมา ปลายปี พ.ศ. 2514 ผมได้รวบรวมเพื่อนฝูง 15 คน ลงทุนจัดตั้ง multi-specialty clinic ขึ้นที่ชั้น 3 อาคารบีแอนด์บี เลขที่ 183 ถนนสุขุมวิท ระหว่างซอย 13 และ 15 ชื่อคลินิกแพทย์สุขุมวิท แพทย์ส่วนใหญ่ 11 คน มาจากรามาธิบดี มีจากจุฬาฯ 4 คน การแบ่งปันผลประโยชน์เป็นไปตามสัดส่วนการลงทุน รายได้ของคลินิกมาจากรายได้ค่ายาและหักจากค่าแพทย์ (Professional fee) ร้อยละ 20 มีหลักการว่า ผู้มีรายได้มากต้องเสียสละหักเข้าเป็นเงินกองกลางของคลินิกเพื่อช่วยเหลือเจือจานให้หมู่คณะที่ร่วมงานกันก่อน รายได้ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 มาจาก นพ.อุดม คลินิกจดทะเบียนเป็นสถานประกอบวิชาชีพบุคคล โดย นพ.อุดมเป็นผู้ตั้งและดำเนินการ เป็นการประกอบวิชาชีพอิสระ ไม่จดทะเบียนนิติบุคคล เพราะถ้าเช่นนั้นแพทย์และรายได้จะกลายเป็นรับจ้างทำของตามกฎหมายภาษีอากร

กิจการคลินิกเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ในปลายปี 2515 เกิดอัคคีภัยที่ชั้น 5 ของอาคารที่คลินิกเช่า คลินิกจึงต้องย้ายไปเปิดกิจการที่เพลินจิตอาเขต เลขที่ 1037/I–K ถนนเพลินจิต คลินิกขยายใหญ่ขึ้น

เพิ่มเงินลงทุน สมาชิกเพิ่มเป็น 20–22 คน รวมทั้งทันตแพทย์ด้วย ได้เชิญหมอทองดีมาช่วยบริหารจัดการ เพราะผมในฐานะอายุรแพทย์มีคนไข้จำนวนมาก ในฐานะศัลยแพทย์มีเวลาและเชื่อในความสามารถการบริหารจัดการ ประมาณปี พ.ศ. 2518 ผู้ร่วมลงทุน 6 คน ถอนตัวคืนสิทธิส่วนลงทุนให้ผม ซึ่งได้กระจายให้สมาชิกที่เหลือทุกคนตามสัดส่วน

ในปี 2518 นี้ สมาชิกเห็นควรที่คลินิกฯ มีอาคารสถานที่เป็นของตนเองเพื่อเป็นหลักประกันในการประกอบวิชาชีพและการลงทุนระยะยาว จึงเปลี่ยนการร่วมลงทุนกับผม เป็นผู้ถือหุ้นกับบริษัทจำกัด ชื่อบริษัท แพทย์สุขุมวิท จำกัด และการลงทุนระยะยาวซื้อที่ดินและก่อสร้างอาคารเป็นของบริษัทฯ แต่การขออนุญาตประกอบกิจการวิชาชีพอยู่ในนามของ นพ.อุดมเช่นเดิม* จดทะเบียนวันที่ 29 มกราคม 2519 ทุนจดทะเบียน 6,000,000 บาท (หกล้านบาท) แบ่งเป็น 60,000 หุ้น (หกหมื่นหุ้น) มูลค่าหุ้นละ 100 บาท (หนึ่งร้อยบาท) โดยเรียกชำระค่าหุ้นเพียงครึ่งเดียว เป็นเงิน 3,000,000 บาท (สามล้านบาท)[1] คุณหมอทองดีมีบทบาทมาก รับเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทฯ นายแพทย์เกรียงไกร อัครวงศ์ อายุรแพทย์รับเชิญเป็นสมาชิกผู้ถือหุ้น ซื้อที่ดินสร้างอาคารสำนักงานบริษัทฯ ณ เลขที่ 33/2 สุขุมวิท 31 เสร็จในอีกประมาณ 2 ปีต่อมา การดำเนินงานและการแบ่งปันผลประโยชน์ยังคงเป็นเช่นเดิม โดยมอบสิทธิให้บริษัทฯ มีผลประโยชน์จากการขายยาและการให้บริการทางแพทย์ (การทำแผล ฉีดยา เอกซเรย์ การตรวจคลื่นไฟฟ้าของหัวใจ การตรวจทางห้องทดลอง ฯลฯ ของผู้มาใช้บริการของคลินิกฯ แทนค่าเช่า รวมทั้งร้อยละ 20 ของค่าแพทย์ (Professional fee)[2] เข้าเป็นรายได้ของบริษัทฯ ด้วย ผู้ถือหุ้นเห็นด้วยและยินดีให้คุณหมอทองดีเป็นกรรมการผู้จัดการ กรรมการผู้มีอำนาจมี นพ.อุดม, นพ.เกรียงไกร และ นพ.ทองดี การลงลายมือชื่อผูกพันกับบริษัทฯ โดย 2 ใน 3 ของกรรมการผู้มีอำนาจ การบริหารงานตลอดมาได้หมอทองดีเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจนบริษัทฯ /คลินิก เลิกกิจการ (31 ธันวาคม 2555)

บทบาทของหมอทองดีกับโรงพยาบาลสมิติเวช (บริษัท สุขุมวิทเวชกิจ จำกัด)

ประมาณปี 2519 หลังจากความผันผวนทางการเมือง คณะแพทย์โดย นพ.ม.ร.ว.พัชรีสาณ ชุมพล, นพ.กุลฑล สุนทรเวช, นพ.จินดา สุวรรณรักษ์ และ นพ.อุดม หะริณสุต โดยการสนับสนุนจากธนาคารกสิกรไทย (นายบัญชา ล่ำซำ) ธนาคารไทยพาณิชย์ (นายประจิตร ยศสุนทร) ธนาคารไทยทนุ (นายเฉลิม ประจวบเหมาะ) และบริษัท ภัทรธนกิจ จำกัด (นายบรรยงค์ ล่ำซำ, นายโพธิพงศ์ ล่ำซำ) ที่ปรึกษาทางการเงิน ได้ก่อตั้งบริษัท สุขุมวิทเวชกิจ จำกัด สร้างโรงพยาบาลสมิติเวช ขึ้นในซอยสุขุมวิท 49 ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทฯ เมื่อเริ่มก่อสร้างโรงพยาบาล นพ.ทองดี ชัยพานิช และ นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์ ได้รับการเสนอเป็นคณะทำงานควบคุมดูแลการก่อสร้างโรงพยาบาลด้วย โรงพยาบาลสมิติเวช สร้างเสร็จเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2522 โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่ง

[1] ค่าหุ้นที่เหลืออีกสามล้านบาท ใช้เงินปันผลแต่ละปีชำระให้จนครบตามจำนวน

[2] ยกเลิกประมาณปี 2525 เพราะคณะกรรมการบริษัทฯ เห็นว่าบริษัทฯมีรายได้จากส่วนอื่นๆ มากแล้ว

เป็นผู้ตั้งชื่อโรงพยาบาลสมิติเวชให้มีความหมายว่า **“พร้อมแพทย์”** บริษัท สุขุมวิทเวชกิจ จำกัด [บริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน)]

ความสัมพันธ์ของคลินิกแพทย์สุขุมวิทกับโรงพยาบาลสมิติเวช

สมาชิกของคลินิกเป็นผู้ถือหุ้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมกับสมิติเวช โดยบริษัท แพทย์สุขุมวิท จำกัด ได้บริหารจัดการแบ่งเงินปันผลไปซื้อหุ้นของสมิติเวชจำนวนหนึ่งในราคาพาร์ แล้วจำหน่ายให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท แพทย์สุขุมวิท จำกัด ตามสัดส่วนการครองหุ้นในมูลค่าทางบัญชีของบริษัท สุขุมวิทเวชกิจ จำกัด (สมิติเวช) ก่อนเข้าตลาดหลักทรัพย์ในปี พ.ศ. 2532

สมาชิกของคลินิกฯ ผู้เข้าร่วมเป็นผู้บริหารของโรงพยาบาลสมิติเวช

1. นายแพทย์อุดม หะริณสุต เกษียณก่อนเวลา 31 ธันวาคม 2541 จากตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และลาออกจากกรรมการ บริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน) เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2543
2. นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ลาออกจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ และกรรมการบริษัทฯ วันที่ 26 เมษายน 2543
3. นายแพทย์เกรียงไกร อัครวงศ์ ลาออกจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท วันที่ 31 ธันวาคม 2540 และกรรมการบริษัทฯ วันที่ 26 เมษายน 2543
4. นายแพทย์ณรงค์ศักดิ์ เกียรติขจรธาดา ลาออกจากกรรมการผู้จัดการบริษัทฯ และกรรมการบริษัทฯ วันที่ 26 เมษายน 2543
5. นายแพทย์พรเทพ เปรมโยธิน ลาออกจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท วันที่ 31 ธันวาคม 2541
6. นายแพทย์นคร สุวรรณประกร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ถึงแก่กรรมวันที่ 9 สิงหาคม 2545
7. แพทย์หญิงเบญจมาศ พิศาลสารกิจ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ลาออก วันที่ 31 ธันวาคม 2545

กิจการของโรงพยาบาลสมิติเวชก้าวหน้าและดีขึ้นอย่างมาก จึงมีการพิจารณาว่าควรจะขยาย/สร้างโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นหรือไม่ ขณะนั้นคุณบัญชาเป็นประธานบริษัทฯ ได้มอบให้คณะแพทย์เป็นผู้พิจารณา อาจารย์พัชรีสาณและผมไม่เห็นด้วย ด้วยเหตุผลว่าเป็นการขยายธุรกิจเกินศักยภาพตนเอง ฝ่ายเห็นว่าควรสร้างมี 3 เสียง คือ นพ.ทองดี, นพ.เกรียงไกร และ นพ.จินดา (นพ.ณรงค์ศักดิ์ ยังมิได้เป็นกรรมการบริหาร)

1) สมิติเวช ศรีราชา ผลักดันโดยนายแพทย์ทองดี ให้บริษัท สมิติเวชฯ เข้าร่วมบริหารและลงทุนร่วมด้วย

2) สมิติเวช ศรีนครินทร์ นายแพทย์ทองดีเป็นเจ้าของโครงการโดยตรง ในขณะเป็นกรรมการผู้จัดการตั้งแต่เริ่มจัดหาที่ดิน แบบแปลนการก่อสร้าง อาคาร เครื่องมือแพทย์ ตลอดจนตระเตรียมบุคลากร และแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ร่วมกับฝ่ายธนาคารผู้สนับสนุน

โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 ผลประกอบการไม่ราบรื่นตามที่คาดหวังและการศึกษาความเป็นไปได้ก่อนเริ่มโครงการ เหตุใหญ่จากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ 2540 ในช่วงระยะเวลานี้ ได้มีเค้าลางที่บริษัทฯ จะถูกครอบงำจากกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพ ซึ่งทำได้สำเร็จในการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นครั้งที่ 24 เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2543 เป็นการยุติบริษัท สุขุมวิท เวชกิจ จำกัด [บริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน)] พ.ศ. 2519–2543

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา บทบาทของคุณหมอทองดีกับคลินิกแพทย์สุขุมวิท โรงพยาบาลสมิติเวช ย่อมเป็นที่ประจักษ์จากบุคลิกของหมอทองดี ทั้งความรู้ ความสามารถ ขยันอดทน ฯลฯ

ในวาระที่หมอทองดีมีอายุครบ 84 ปี ก็ขอให้มีความสุขตามวัย ตามอัตตภาพ ประคับประคองให้ชีวิตยืนนานอยู่กับครอบครัวได้นานที่สุด

นพ.อุดม หะริณสุต

แด่ รองศาสตราจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช ครูแพทย์

หมอพรเทพ เปรมโยธิน ขอให้ผมเขียนบทความที่ระลึกให้แก่ **หมอทองดี ชัยพานิช** ซึ่งมีอายุครบ 84 ปี ใน พ.ศ. 2562 ในฐานะที่เราทั้งสองเป็นเพื่อนกันมากว่า 60 ปี จึงคิดว่าน่าจะเป็นการเขียนเล่าเรื่องเก่าๆ ตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียนเตรียมแพทย์อยู่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักเรียนแพทย์ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ อาจารย์แพทย์ที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และแพทย์ที่คลินิกแพทย์สุขุมวิท ศัลยแพทย์ที่ปรึกษาที่โรงพยาบาลสมิติเวช และหนังสือเวชนิสิต ศัลยศาสตร์วิวัฒน์ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ของครูแพทย์ที่ประกอบคุณงามความดีมาโดยตลอด

ช่วงที่เราเรียนเตรียมแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2498–2499 นั้น (2 ปี) เราเรียนอยู่คนละห้อง มีนักศึกษามากจึงไม่ได้รู้จักกันเท่าไร แต่พอมาเรียนที่โรงเรียนแพทย์ศิริราช จึงได้สนิทสนมกันมากขึ้น และมากขึ้นเรื่อยๆ ตามวัน เวลาที่ผ่านไป ชีวิตการเรียน นักเรียนแพทย์ทุกคนต้องคร่ำเคร่งกับตำราและการทำแล็บ (laboratory) ขึ้นวอร์ด (ward) รับคนไข้ (ward round) เขียนรายงาน เตรียมการสอบ ซึ่งวันเวลาก็ผ่านไปอย่างรวดเร็วจนตั้งตัวแทบไม่ทัน กว่าจะรู้ตัวอีกทีก็จบกันแล้ว รับปริญญาและสมัครงาน แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพแพทย์ มีน้อยคนที่เรียนต่อ แต่ส่วนใหญ่ของพวกเราแยกย้ายกันไป บางคนเข้าทำงานกรมการแพทย์ บางคนทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไป บางคนไปเข้าตำรวจ ทหาร รัฐวิสาหกิจ และโรงพยาบาลเอกชน

ตั้งแต่ข้ามฟากมา (ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา) จากฝั่งพระนครมาฝั่งธนบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลศิริราช) พ.ศ. 2501–2505 (รวม 4 ปี) นักเรียนแพทย์ศิริราชทุกรุ่น รู้จัก**ทองดี ชัยพานิช** ในนามนักศึกษาผู้ขยันขันแข็ง มีงานทำตลอดเวลา นอกจากงานเรียนแล้วยังทำงานพิเศษ คือ ทำงานโรงพิมพ์ จัดพิมพ์หนังสือทุกอย่าง ทุกครั้งที่เห็น ทองดีจะหอบแฟ้มหนังสือหรือดร๊าฟงานพิมพ์อยู่เสมอ ซึ่งเรามักพบเห็นในเวลาเย็น ค่ำ ซึ่งเป็นเวลาที่พวกเรากินข้าวเย็นกันแล้ว แต่ทองดีก็ยังทำงานอยู่เพราะต้องเอาหนังสือเข้าโรงพิมพ์ จัดการตามกระบวนการสิ่งพิมพ์เพื่อให้หนังสือออกมาได้ ในบรรดาหนังสือที่ทองดีจัดพิมพ์ในขณะนั้นคือ หนังสือ **“เวชบัณฑิต”** ซึ่งจะรวบรวมรายชื่อแพทย์ศิริราชทุกรุ่น ตั้งแต่ต้น (พ.ศ. 2431) จนถึงปัจจุบัน ณ ขณะนั้น รวมทั้งรายชื่อ ประวัติ รูปถ่าย ความคาดหวังของนักศึกษาแพทย์รุ่นปัจจุบันซึ่งจบการศึกษาในปีนั้น (เป็นบัณฑิต) อันเป็นจุดเด่นของหนังสือที่ทุกคนกล่าวขวัญกันมาก พวกเราทราบดีว่าการทำหนังสือนั้นไม่ใช่ของง่าย ผู้จัดทำต้องมีความอุตสาหะ วิริยะอย่างหนัก มีความอดทนเป็นเยี่ยม ทำงานอย่างทุ่มเทเวลาอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย อารมณ์ต้องดีสม่ำเสมอในการตามทวงต้นฉบับ และจัดพิมพ์เข้ารูปเล่มให้สวยงาม เด่น และมีคุณค่า ซึ่งทองดีทำสิ่งนี้ได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นที่ชื่นชมของญาติมิตร และครูบา

อาจารย์ จึงไม่แปลกเลยที่ใครๆ ในศิริราชก็รู้จักทองดี ชัยพานิช เราทราบภายหลังว่าทองดีอยู่กับมารดาซึ่งบิดาเสียไปนานแล้ว การทำงานโรงพิมพ์ คือ การทำมาหาเลี้ยงชีพส่งเสียตัวเองเรียนหนังสือ เลี้ยงดูมารดา และสงเคราะห์ญาติ อันเป็นอุดมมงคล หนึ่งในมงคล 38 ประการของพระพุทธองค์ และคุณธรรมข้อนี้ คือ ความเพียร ความกตัญญู รู้คุณบิดามารดา คนไข้ เป็นสิ่งที่ทองดีพร่ำสอนนักศึกษาแพทย์ และแพทย์ประจำบ้านอย่างสม่ำเสมอในทุกครั้งที่มีโอกาส ศิษย์ได้รับการสอนว่าคนไข้เป็นผู้มีบุญคุณแก่เราที่เปิดโอกาสให้เราได้รักษา มิฉะนั้นแล้วจะไม่มีอาชีพแพทย์หากไม่มีคนไข้

ในขณะที่ทองดีศึกษาต่อด้านศัลยกรรมที่สหรัฐอเมริกา ได้มีผลงานวิจัยอันเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะ (organ transplantation) และได้นำการฝึกอบรมแพทย์เรสซิเดนท์ (resident training program) มาใช้ในการเรียนการสอนที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี อันเป็นการปูพื้นฐานที่ดีของการเป็นศัลยแพทย์ต่อไป

ในงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดี ทองดีจะวุ่นอยู่กับการสอน การอบรมเรสซิเดนท์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การวางกฎระเบียบ การเขียนรายงาน การประชุม การสอนข้างเตียง ข้อสำคัญคือทองดีทำอย่างถึงลูกถึงคน คือ ลุยงานเอง พวกเราทราบดีว่าทองดีจริงจังแค่ไหน การผ่าตัดต้องแม่น การเขียนบันทึกต้องเรียบร้อย ครอบคลุม การดูแลหลังผ่าตัดต้องไม่บกพร่อง การประชุมต้องไม่ขาด เสนอผลงานถูกต้องครบถ้วน ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะผลิตศัลยแพทย์ให้เป็นหมอที่ดี เป็นครูที่ดี และเพื่อนที่ดีของคนไข้ (กัลยาณมิตร)

ผลงานที่โรงพยาบาลรามาธิบดีของทองดีก้าวหน้าตามลำดับ มีการประชุมวิชาการเวลาเช้า-บ่าย ให้บริการผ่าตัดตรวจคนไข้นอก-ใน เสนอผลงานวิชาการ แยกหน่วยศัลยศาสตร์เป็นสายเอและบี ปรับปรุงหน่วยวิจัยศัลยศาสตร์และห้องทดลองสุนัข **ทองดีได้เลื่อนขั้นเป็น รองศาสตราจารย์ ภาควิชาศัลยศาสตร์** และ**ได้ก่อตั้งสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร** มีผลงานการพิมพ์ตำราแพทย์หลายเล่ม หนึ่งในนั้นก็คือ **ศัลยศาสตร์วิวัฒน์ เล่ม 1-16 และเล่ม 18** เป็นกรรมการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และงานด้านวิชาการอื่นๆ อีกมากมาย ก่อนที่ทองดีจะลาออกจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีไปทำงานเป็นศัลยแพทย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารของโรงพยาบาลสมิติเวช ในปี พ.ศ. 2522

ทองดี มาร่วมทำคลินิกที่แพทย์สุขุมวิท ซอยสุขุมวิท 33 (สวัสดี) ถนนสุขุมวิท ช่วยงานด้านบริหารร่วมกับงานอื่นๆ ที่ รพ.สมิติเวชและสำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสารด้วย ทองดีจะมีอารมณ์ดีเสมอเมื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่มีความเครียด เวลามีงานเลี้ยง งานบุญกับเพื่อนๆ ก็มาเสมอมิได้ขาด เว้นแต่จะมาสายบ่อยครั้ง เพราะมัวยุ่งกับงานประจำต้องทำให้เสร็จจนนาทีสุดท้าย ทองดีเป็นผู้รอบรู้ รอบคอบ ประหยัด มัธยัสถ์ ซื่อตรง จริงใจ เป็นกัลยาณมิตร ครั้งหนึ่งแพทย์สุขุมวิทเป็นคดีความกับกรมสรรพากรเรื่องภาษีคลินิก ทองดีช่วยต่อสู้คดีกับหมออุดม หะริณสุต, หมอเกรียงไกร อัครวงศ์ โดยการรวบรวมหลักฐานค้นคว้าเอกสาร นำไปแก้ต่างจนกระทั่งผลลัพธ์ ทำให้คลินิกแพทย์สุขุมวิทชนะคดีและได้ความเป็นธรรมกลับคืนมา อันเป็นบรรทัดฐานของการประกอบโรคศิลป์ของแพทย์

ปัญหาการขัดแย้งในสังคมแก้ได้ด้วยการพูดจาไกล่เกลี่ย ด้านผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทองดีจัดการเรื่องนี้ที่แพทย์สุขุมวิทได้อย่างใจเย็น เมื่อเกิดกรณีพิพาทระหว่างกัน กลุ่มอุดมและบุญเทียมด้วยความใจเย็นและความหวังดีต่อหมู่คณะ ทองดีใจเย็นช่วยแก้สถานะการณ์ให้กลับมาดีจนได้ จนสุดท้ายเมื่อขายกิจการแพทย์สุขุมวิท เมื่อปี พ.ศ. 2553 ทุกสิ่งทุกอย่างก็กลับสู่ปกติ

ทองดีมีภรรยาที่น่ารัก เป็นเพื่อนที่ดี คือ รศ.ดร.จันทรา ชัยพานิช มีบุตรชาย 2 คน ซึ่งต่อมาเป็นแพทย์ทั้งคู่ เดินตามรอยที่ดีของคุณพ่อคุณแม่ สำหรับเพื่อนแพทย์จบจากศิริราชรุ่น 67 ในปี พ.ศ. 2506 ต่างก็พบปะกับทองดีในงานต่าง ๆ ตามโอกาสด้วยความระลึกถึงกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จากสิ่งที่ได้ปลูกฝังมาแต่กาลก่อนดังที่กล่าวมาแล้ว ทองดีมักไม่เคยขาดจากการประชุมพบปะระหว่างเพื่อนร่วมรุ่นศิริราช 67 จะมาพร้อมรอยยิ้มและการทักทายอย่างเป็นกันเอง

สัจธรรมของชีวิต คือ **ความไม่เที่ยง ทุกชีวิตที่เกิดมาย่อมมีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา เพื่อนขอให้กำลังใจแก่เพื่อนที่ป่วย ขอให้แก้ไขได้โดยเร็วไว** และ**กุศลผลบุญที่ทองดีได้ทำมาแต่อดีต จะช่วยเกื้อหนุนให้หายป่วยได้อีกแรงหนึ่ง**

สวัสดี

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วีระสิงห์ เมืองมั่น

ศิริราชรุ่น 67

วันที่ 25 มิถุนายน 2563

คุณหมอทองดี เพื่อนรัก

คุณหมอพรเทพ เปรมโยธิน ขอให้เขียนความทรงจำที่มีต่อ **ทองดี ชัยพานิช** จาก 18-83 (2498-2563) เป็น 58 ปีแห่งความหลัง

ศิษย์เก่า ธร.เตรียมอุดมศึกษา

เพื่อนร่วมรุ่นที่เอาการงานประทับใจในความเก่ง เพื่อนทำงานนอกเวลาได้มีโอกาสไปเยี่ยมที่ทำงานเพื่อนที่โรงพิมพ์บริเวณเวิ้งนาครเกษม

ศิษย์เก่าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฟรชชี่ 2500 เพื่อเตรียมสอบ ข้ามฟากไปเรียนแพทย์ศิริราชหรือจุฬาฯ เมื่อจบแล้วเป็นอินเทิร์นและต่างไปศึกษาต่อเพื่อเป็นแพทย์เฉพาะทางในสหรัฐอเมริกา ผ่านการสอบ ECFMG ระหว่างสงครามเวียดนาม ได้ทราบว่าทองดีไปเทรนที่สถาบันชื่อดัง คือ โรงพยาบาล The Peter Bent Brigham บอสตัน แมสซาชูเซตส์ สาขาศัลยกรรม ก็ยินดีและชื่นชม

American Bord Certified come Home

พ.ศ. 2512 กลับบ้านเป็นอาจารย์ที่โรงพยาบาลรามาธิบดี และเป็นโรงเรียนแพทย์ใหม่เอี่ยมลำดับที่ 3 ต่อจากศิริราช, จุฬาฯ กลุ่มแพทย์หนุ่มไฟแรงยังเตร็กได้ร่วมกันทำงานแบบ polyclinic แบบอเมริกา เราได้ร่วมทำงานคลินิกหลังเวลาราชการที่บางกอกคลินิก และขอบคุณ อจ.วิจิตร บุญยะโหตระ เจ้าของคลินิก

คลินิกแพทย์สุขุมวิท เริ่มที่ตึกไฟร์สโตน

กลุ่มแพทย์ได้ย้ายมาร่วมกัน ตามแบบอเมริกัน โดยกลุ่มแพทย์ผู้ก่อตั้งเป็นผู้ร่วมจดทะเบียนเป็นหุ้นส่วน (partner ship) โดยมอบหมายให้คุณหมอ.....เป็นผู้ดำเนินการด้วยความไว้วางใจเชื่อมั่นในอุดมการณ์ สร้างคลินิกของตน โดยย้ายออกจากบางกอกคลินิกโดยไม่หยุดบริการ วันแรกรายได้รวม 4,000 บาทก็ดีใจว่าอยู่ได้และอนาคตสดใส กิจการก้าวหน้ามาด้วยดี จนวันหนึ่งเกิดอุบัติเหตุไฟไหม้อาคารเนื่องจากภัตตาคารอาหารชั้นล่าง ทำให้คลินิกเสียหายมากจึงต้องย้ายมาเปิดที่เพลินจิตอาเขต คุณหมอทองดีได้มาร่วมกับพวกเราและเป็นกำลังสำคัญด้านศัลยกรรม กิจการเจริญรุ่งเรืองขึ้นแม้ต้องเปลี่ยนผ่านการแยกสมาชิกที่มีความเห็นแตกต่างทางนโยบายก็ตาม ทำให้สถานที่ไม่เพียงพอสมควรสร้างสถานบริการแพทย์คลินิกแพทย์สุขุมวิทเป็นของตนเอง

กำเนิดคลินิกแพทย์สุขุมวิทและบริษัท แพทย์สุขุมวิท

ได้ซื้อที่ดิน 1 ไร่ซอย 31 สุขุมวิท สร้างอาคารกว้างขวางเพียงพอมีบริการ x-ray และ

ทันตกรรม จึงเป็นคลินิกที่ทันสมัย แพทย์ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์จากโรงพยาบาลรามาธิบดี, โรงพยาบาลศิริราช, โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า คลินิกได้โรงพยาบาลพร้อมมิตร ซอยสุขุมวิท 39 เป็นโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยและผ่าตัด แพทย์สุขุมวิทดำเนินกิจการเจริญรุ่งเรืองด้วยดี ด้วยความเชื่อมั่นว่าคลินิกแพทย์สุขุมวิทและบริษัทแพทย์สุขุมวิท เป็นของทุกคน จากนั้นไม่นานก็ได้ร่วมก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวชที่ซอยสุขุมวิท 49

โรงพยาบาลสมิติเวช สถานที่ประกอบวิชาชีพแพทย์เอกชนอิสระ ที่เกิดขึ้นรองรับการปฏิรูปการแพทย์วิชาชีพของหมอไทย ที่เป็นอิสระไม่เป็นข้าราชการ โดยกลุ่มแพทย์สุขุมวิทส่วนใหญ่ได้ลาออกจากราชการและยังคงเป็นอาจารย์พิเศษที่ปรึกษาสอนนักศึกษาแพทย์

คุณหมอทองดี เป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวช

ข้าพเจ้าจำได้ว่าได้เคยบอกกับทองดีว่า ให้คุณหมอไป Run Hospital. I will run country เมื่อปี 2526 พรรคประชากรไทยได้เข้าร่วมรัฐบาลเปรม 2 นายสมัคร สุนทรเวช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นายบุญเทียม เขมาภิรัตน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ได้มีโอกาสแต่งตั้งให้ **นพ.ทองดี ชัยพานิช** เป็น**กรรมการในคณะกรรมการบริหารการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย (AOT) ด้วยประทับใจว่า ทองดีเก่ง** ทำงานที่โรงพิมพ์บริเวณเวิ้งนาครเกษม สมัยเป็นนักเรียนเตรียมอุดม

กิจการโรงพยาบาลสมิติเวชกว่าจะเริ่มมีกำไรมีเงินปันผลใช้เวลาเกือบสิบปี เจริญรุ่งเรืองมาด้วยดีมั่นคงจนผู้บริหารคิดโครงการใหม่ โดยสร้างโรงพยาบาลสมิติเวช 2 ที่ถนนศรีนครินทร์ ให้เป็นสถาบันสมบูรณ์มีที่พักอาศัยของแพทย์ พยาบาล ประกอบกับนโยบายการเงินเสรีของรัฐบาลให้กู้เงินจากต่างประเทศได้สะดวกดอกเบี้ยต่ำ 5% ขณะที่ในประเทศ 10% คณะผู้บริหารจึงเดินหน้าโครงการโดยกู้เงินต่างประเทศ 2,000 ล้าน? การก่อสร้างยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ได้เกิดวิกฤตการเงิน ต้มยำกุ้งขึ้น ทำให้โรงพยาบาลสมิติเวช 2 เจ๊งและฉุดให้ รพ.สมิติเวช 1 ล้มตามไปด้วย จนในที่สุดได้ถูก นพ.ประเสริฐ ปราสาททองโอสถ โรงพยาบาลกรุงเทพ take over ไปในที่สุด โรงพยาบาลสมิติเวชจึงเป็นเครือข่ายของโรงพยาบาลกรุงเทพตั้งแต่นั้น

แพทย์สุขุมวิท และบริษัท แพทย์สุขุมวิทเลิกกิจการ

ความเจริญรุ่งเรืองและความเสื่อมเป็นธรรมดาโลก เมื่อการบริหารงานไม่เป็นไปตามอุดมการที่อ้างว่าแพทย์สุขุมวิทเป็นของทุกคน การประชุมเพื่อทำความเข้าใจยุติความสงสัยไม่เกิดขึ้นตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแพทย์ที่ร่วมจัดตั้งแบบอเมริกันที่ทุกคนเป็น partner เป็นเจ้าของร่วมกันตั้งแต่ต้น ไม่ยอมให้ประชุมแต่เดินหน้าบริหาร ความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้นจนในที่สุดถึงขั้นใช้อำนาจทางกฎหมาย ไล่แพทย์ที่ร่วมก่อตั้งมิให้ประกอบวิชาชีพที่แพทย์สุขุมวิท เหตุผลที่ทำได้ตามกฎหมาย เนื่องจากคุณหมอ.....มิได้จดทะเบียนในนามของคณะแพทย์ผู้ร่วมก่อตั้งตามที่ได้ตกลงกัน แต่จดทะเบียนในนามตนเองคนเดียว ความจริงได้ปรากฏทำให้ความขัดแย้งรุนแรงจนต้องยุบเลิกกิจการ

คำส่งท้าย

ขอบคุณคุณหมอทองดีที่ได้ดำเนินการให้เป็นบริษัทที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิ์เป็นเจ้าของหากบริษัทเป็นผู้จดทะเบียนประกอบวิชาชีพในเวลาเดียวกัน อุบัติการณ์ดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับองค์กรเล็กๆ พอจะเทียบได้กับระดับประเทศในปัจจุบัน เสียใจเสียดายที่คุณหมอทองดีต้องมาป่วยด้วยโรคความจำเสื่อม วิธีป้องกันมีอยู่มากหลายด้วยวิถีธรรมชาติ

ขอบคุณคุณหมอพรเทพ ที่ได้ติดต่อให้ได้เขียนความทรงจำถึงเพื่อนรัก

คุณหมอ บุญเทียม เขมาภิรัตน์

1 พฤศจิกายน 2563

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช กับ โรงพยาบาลสมิติเวช

เมื่อคณะแพทย์ไทยที่สำเร็จการฝึกงาน และสอบได้ Board certify แพทย์เฉพาะทางจากสหรัฐอเมริกา หลายๆ ท่านสมัครมาทำงานที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้จัดตั้งในปี พ.ศ. 2508 โดยเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์และออกตรวจผู้ป่วยด้วย ถ้าจะทำ private practice ต้องออกไปตั้งคลินิกหรือไปตรวจตามโรงพยาบาลเอกชนนอกเวลาราชการ และในวันหยุด

บรรดาอาจารย์แพทย์หลายๆ ท่าน ได้ร่วมกันเสนอท่านคณบดี ขอจัดทำคลินิกนอกเวลา เพราะมีสถานที่ เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่พร้อมอยู่แล้ว แต่ไม่ได้รับการเห็นด้วย จึงรวมตัวกันเชิญนายธนาคารใหญ่ๆ มาร่วมลงทุนตั้งโรงพยาบาลเอกชนที่ทำการรักษาด้วยมาตรฐาสากล โดยมีอาจารย์นายแพทย์ ม.ร.ว.พัชรีสาณ ชุมพล เป็นประธานฝ่ายแพทย์ ท่านได้ขอ ม.ร.ว.คึกฤทธิ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้ป่วยของท่าน ช่วยตั้งชื่อให้ว่าโรงพยาบาล **“สมิติเวช”** แปลว่า **“ที่รวมแห่งแพทย์”** เปิดทำการเมื่อ 4 มิถุนายน 2522

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง รพ.สมิติเวช มาตั้งแต่ต้นและได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวชในปี พ.ศ. 2535 ถึง 2537 และดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน) อีกด้วย

ท่านได้ส่งเสริมด้านวิชาการ มีการประชุมทุกวันพฤหัสบดี หัวข้อการประชุมเป็นเรื่องทางการแพทย์ที่ทันสมัยมี Mortality and morbidity conference เดือนละครั้ง เจ้าของไข้เป็นผู้นำเสนอ แพทย์เชี่ยวชาญอาวุโสเป็นผู้วิจารณ์ และแนะนำการดูแลที่ดีเหมาะสม ได้มีการจัดประชุมวิชาการประจำปี The Samitivej International Medical Conference วิทยากรมาจากต่างประเทศและของไทย มีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมจำนวนมาก (ภายหลัง BDMS ได้ขอไปจัดเอง เมื่อได้ควบรวมบริษัท สมิติเวช จำกัด (มหาชน) กับบริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีโรงพยาบาลกรุงเทพเป็นแม่ข่าย)

ท่านได้จัดระบบการรับแพทย์เฉพาะทางที่จบใหม่ และต้องการจะเข้าร่วมทำงานกับสมิติเวช ให้มี Fellowship 1 ปี โดยให้อยู่ในการดูแลของแพทย์อาวุโสในสาขานั้นๆ 6 เดือน และให้ทุนไปดูงานต่างประเทศตามที่ต้องการ 6 เดือน ทางแผนกจะมีการประเมินผลการทำงาน การศึกษา เพื่อที่จะรับเป็นแพทย์ประจำของสมิติเวช โปรแกรมนี้ได้ยกเลิกไปเมื่อมีวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2536 ได้มีการจัดตั้ง **“สถาบันกุมารเวช สมิติเวช”** ได้ปรับอาคารจอดรถด้านหน้าโรงพยาบาลเป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องอาหาร ชั้น 2 เป็นแผนกคนไข้นอกของสถาบันกุมารฯ ชั้น 3 ชั้น 4 เป็นห้องผู้ป่วยในเด็ก ชั้น 5 เป็นแผนกผิวหนัง ชั้น 6 เป็นสำนักผู้อำนวยการ และห้องประชุม **“บัญชา ล่ำซำ”**

ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้าน IT ได้จัดระบบต่างๆ ในโรงพยาบาลให้ทำงานได้คล่องตัว

นอกจากนี้ **ท่านเป็นศัลยแพทย์ที่เชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับในสาขาของท่าน** ในช่วงเวลาที่กิจการของโรงพยาบาลสมิติเวชรุ่งเรืองมาก แต่ไม่สามารถขยายกิจการได้ จึงได้จัดขยายโดยสร้างโรงพยาบาลใหม่ที่ถนนศรีนครินทร์ โดยอาจารย์หมอทองดี ชัยพานิช เป็นหัวหน้าโครงการ ดูแลการก่อสร้างและการบริหาร เปิดทำการในปี พ.ศ. 2538 ตั้งชื่อว่า **"สมิติเวช ศรีนครินทร์"** ส่วนที่เดิมใช้ **"สมิติเวช สุขุมวิท"** และท่านอาจารย์หมอทองดีได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ ตั้งแต่แรกเริ่ม พ.ศ. 2538 ถึง 2543

หลังจากนั้น **ท่านก็ยังออกตรวจผู้ป่วย ทำผ่าตัด** และ**สอนนักศึกษาแพทย์ตามโรงเรียนแพทย์หลายแห่ง** รวมถึงเป็น**บรรณาธิการวารสารวิชาการ ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย (2547-2560) อนุกรรมการฝ่ายจริยธรรม ชุดที่ 1 ของแพทยสภา กรรมการผู้เชี่ยวชาญจัดทำพจนานุกรมศัพย์แพทยศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน กรรมการกลั่นกรองจริยธรรมของแพทยสภา** ฯลฯ

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช มีคุณูปการต่อ **"สมิติเวช"** อย่างยิ่งเกินกว่าจะนำมากล่าวให้ครบถ้วน

ขออารธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดลบันดาลให้ท่านได้รับทราบถึงความเคารพรักจากผู้ร่วมงานเนื่องในวาระฉลองอายุครบ 7 รอบ

พญ.เบญจมาศ พิศาลสารกิจ

กำเนิดโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นผู้มี**คุณูปการต่อโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชาอย่างที่สุด** นับได้ว่าเป็น**หนึ่งในผู้ให้กำเนิดโรงพยาบาลอย่างแท้จริง**

ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2532 คณะแพทย์กลุ่มหนึ่งในโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ได้เล็งเห็นว่าอำเภอศรีราชามีศักยภาพที่จะสามารถมีโรงพยาบาลเอกชนขึ้นได้แล้ว โดยมุ่งหวังที่จะสร้างโรงพยาบาลที่ดีมีคุณภาพ ให้บริการที่เชื่อถือได้ เป็นที่พึ่งของประชาชน ในราคาที่เหมาะสม โดยจะให้ชื่อว่า **โรงพยาบาลรวมแพทย์ศรีราชา** และได้มาขอร้องชักชวนดิฉันซึ่งเป็นกุมารแพทย์ผู้อำนวยการโพลีคลินิก ณ ศรีราชา ให้เข้ามาเป็นผู้อำนวยการ

เมื่อเข้ามารับตำแหน่ง ก็มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขึ้น ดิฉันไม่เห็นด้วยกับสถานที่ซึ่งได้เล็งกันไว้เป็นที่อยู่ติดริมถนนสุขุมวิทแต่มีเนื้อที่เพียง 300 ตารางวา ได้ทราบว่ามีอีกที่หนึ่งอยู่ติดทะเลเนื้อที่ 3 ไร่ แต่ทางเข้าแคบจึงขอไปดูและพอใจในสถานที่ จึงเสนอให้ซื้อที่ดินนี้ซึ่งคณะกรรมการก็ตกลงยอมตาม จึงเป็นเหตุให้โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา เป็นโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลเดียวในประเทศไทยที่อยู่ติดทะเลและมีวิวที่สวยที่สุด

การออกแบบก่อสร้างได้เริ่มขึ้นโดยได้รับความกรุณาจากคุณพงศ์พันธ์ พิศาลสารกิจ สถาปนิกผู้เชี่ยวชาญการออกแบบโรงพยาบาล ได้กรุณามาเป็นที่ปรึกษาให้แก่สถาปนิกของเราทุกสัปดาห์โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และได้เริ่มก่อสร้างจริงเมื่อปี พ.ศ. 2534 เมื่อเริ่มมีการก่อสร้าง ก็อยากดูว่าโรงพยาบาลดีๆ มีชื่อเสียงเขาทำกันอย่างไร จึงได้นัดหมายกับ พญ.เบญจมาศ พิศาลสารกิจ เพื่อนสนิทที่เป็นกุมารแพทย์ของโรงพยาบาลสมิติเวชเข้าไปดูสถานที่ การใช้งานและการทำงานของโรงพยาบาลสมิติเวชที่สุขุมวิท หลังจากเดินดูซึ่งเป็นเวลาเย็นแล้ว เดินผ่านห้องผู้อำนวยการคือ **อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งท่านยังนั่งทำงานอยู่ ดิฉันรู้จักท่านเพราะท่านเป็นรุ่นพี่ 2 ปี ที่ศิริราชและท่านเป็นเพื่อนกับสามีของดิฉันคือ นายแพทย์เมษยน เผื่อนปฐม เราได้นั่งคุยกัน โดยดิฉันได้เล่าให้ฟังถึงจุดประสงค์ของการสร้างโรงพยาบาล ความคืบหน้าในการดำเนินงานและการก่อสร้าง ซึ่งอาจารย์ได้แสดงความสนใจและความพอใจอย่างมาก ถึงกับเสนอให้เป็น Sister Hospital และจะนำเสนอคณะกรรมการของสมิติเวชให้มาดูกิจการของเรา ซึ่งทำให้ดิฉันดีใจอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้ผู้ให้คำแนะนำและสนับสนุนที่ดีเยี่ยม เพราะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าโรงพยาบาลสมิติเวชในขณะนั้นเป็นโรงพยาบาลชั้นนำของประเทศไทย จึงได้นำข้อเสนอมาแจ้งแก่คณะกรรมการรวมแพทย์ศรีราชา ซึ่งทำให้ทุกคนตื่นเต้นยินดีเป็นอย่างยิ่ง

หลังจากนั้นก็ได้มีการนัดหมายเยี่ยมชมกิจการและการก่อสร้างของโรงพยาบาลรวมแพทย์ศรีราชา โดยคณะกรรมการของโรงพยาบาลสมิติเวชมากัน 4 ท่าน มี**อาจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช, อาจารย์นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์, อาจารย์ นพ.อุดม หะริณสุต** และ**อาจารย์ นพ.ณรงค์ศักดิ์ เกียรติ**

ขจรธาดา ทุกท่านพอใจในผลงานและความก้าวหน้าของการก่อสร้างโรงพยาบาล ได้เชิญพวกเราเข้าไปร่วมประชุมที่โรงพยาบาลสมิติเวชสอบถามรายละเอียด โดยมีอาจารย์นายแพทย์ ม.ร.ว.พัชรีสาณ ชุมพล ประธานกรรมการของโรงพยาบาลสมิติเวชมาเป็นประธานการประชุม ซึ่งทุกท่านมีความพอใจได้มีข้อเสนอให้ใช้ชื่อว่า **โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา** จะมีการเข้าลงทุนร่วมโดยซื้อหุ้น 35% และจะส่งผู้แทนเข้ามาเป็นกรรมการบริษัทและกรรมการบริหารด้วย ซึ่งนับว่าเป็นข่าวดีที่สุดของพวกเรา **ทั้งนี้ทุกอย่างเริ่มมาจากความกรุณาของอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** นั่นเอง ซึ่งหลังจากดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับแล้ว ทางโรงพยาบาลสมิติเวชก็ได้ส่งกรรมการบริษัทมาร่วมประชุมกับทางศรีราชาทุกเดือน มีจำนวน 4 ท่าน คือ อาจารย์ นพ.ทองดี ชัยพานิช, อาจารย์ นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์, อาจารย์ นพ.ณรงค์ศักดิ์ เกียรติขจรธาดา และอาจารย์ นพ.พรเทพ เปรมโยธิน ในการนี้ก็ได้แนะนำให้ซื้อที่เพิ่มอีก 3 ไร่ รวมเป็น 6 ไร่ เพื่อความสะดวกในการจอดรถของผู้มาใช้บริการ

การก่อสร้างโรงพยาบาลดำเนินไปได้เนื่องจากมีเงินค่าหุ้นซึ่งเปิดจำหน่ายแก่ประชาชนโดยทั่วไป และจากค่าหุ้นของโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท แต่ก็ยังไม่พอ บริษัทต้องกู้จากธนาคารกสิกรไทยเพิ่มอีก 200 ล้านบาท ซึ่งในขณะนั้นดอกเบี้ยสูงมาก ในขณะนั้นเองที่ประเทศไทยเริ่มมีระบบ BIBF เข้ามา ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งเริ่มนำเงิน USD เข้ามาให้กู้ในอัตราที่ต่ำมากเพียง 1% ทางโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ซึ่งกำลังก่อสร้างโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ ซึ่งต้องกู้เงินเป็นพันล้านบาทก็ได้หันไปกู้เงิน USD แทน ทางคณะกรรมการของโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา เห็นช่องทางที่จะประหยัดค่าดอกเบี้ยไปได้ จึงทำ refinance กู้เงิน USD แทนเป็นเงิน 8 ล้าน USD ซึ่งช่วยประหยัดค่าดอกเบี้ยไปได้มาก

โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา ได้เปิดดำเนินการเมื่อ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2536 อาจารย์นายแพทย์ทองดีได้มาช่วยพวกเรามากขึ้น โดยเข้ามาเป็นประธานกรรมการบริหาร มาประชุมเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีหลังจากเปิดโรงพยาบาลใหม่ๆ อาจารย์มาทุ่มเทช่วยด้านคอมพิวเตอร์อย่างมาก ในปี 2542 (ค.ศ. 1999) เมื่อเกิดปัญหา Y2K ไม่มีใครบอกได้ว่าเมื่อย่างเข้าปี ค.ศ. 2000 คอมพิวเตอร์ที่ทำงานอยู่ในปี ค.ศ. ที่ขึ้นต้นด้วย 1900 มาตลอดจะมีปัญหาอะไรหรือไม่ อาจารย์มาช่วยจัดเตรียมแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิดแทบจะมากินมานอนอยู่เลยก็ว่าได้ เป็นโชคดีของทั้งโลกที่เหตุการณ์ผ่านมาได้ด้วยดี

ปัญหาใหญ่มาเกิดในปี พ.ศ. 2540 เมื่อประเทศไทยโดนโจมตีค่าเงินบาทอย่างรุนแรง โดยทางแบงค์ชาติซึ่งขาดประสบการณ์ในด้านนี้ไม่สามารถรับมือได้ เศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง หุ้นตก นักเล่นหุ้นหมดตัว ฆ่าตัวตายก็มี จากเป็นเศรษฐีหันไปเดินขายแซนวิชก็มี ค่าเงินบาทตกต่ำอย่างรุนแรงทำให้โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา ต้องจ่ายค่าดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงินที่สูงขึ้น เป็นอัตราส่วนกับค่าเงินที่ตกต่ำลง จนครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 ต้องจ่ายเฉพาะค่าดอกเบี้ยเป็นเงินถึง 16 ล้านบาท ทางคณะกรรมการจึงมีมติให้งดจ่ายดอกเบี้ยไว้ก่อน เพราะโรงพยาบาลยังมีปัญหาขาดทุนมาตลอดตั้งแต่เปิดดำเนินการ ซึ่งโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ที่กู้เงิน USD ก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน เพราะเพิ่งเริ่มเปิดใหม่ไล่เลี่ยกัน ในขณะเดียวกันนี้ ทางโรงพยาบาลกรุงเทพ ซึ่งไม่มีหนี้สินไม่ได้สร้างโรงพยาบาลในระยะนั้น ก็ได้เข้ามาซื้อหุ้นของโรงพยาบาลสมิติเวชในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้ได้เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของเครือสมิติเวช สามารถ

เข้ามาบริหารจัดการเปลี่ยนเป็นเครือโรงพยาบาลกรุงเทพ แต่ยังคงให้ใช้ชื่อสมิติเวชตามเดิม คณะกรรมการของโรงพยาบาลสิมิติเวช ศรีราชา ชุดเดิมก็ได้สิ้นสุดลงในวันประชุมผู้ถือหุ้นในปี พ.ศ. 2543

พวกเราคณะกรรมการผู้ก่อตั้งโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความเอาใจใส่ต่อกิจการของโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา ในระยะเริ่มต้นเป็นอย่างยิ่ง ไม่สามารถจะสรรหาถ้อยคำมาบรรยายความเสียสละและความมีน้ำใจของอาจารย์ที่มีต่อโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา เพื่อให้โรงพยาบาลประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง มีผู้มาใช้บริการตามความคาดหมายของอาจารย์ได้ แม้จะมีการเปลี่ยนผ่านก็เป็นไปตามธรรมดาของโลกที่ไม่มีอะไรยั่งยืน แต่บุญคุณ คุณงามความดีของอาจารย์นั้นจะจารึกอยู่ในใจของพวกเราตลอดไป

ในวาระที่อาจารย์มีอายุครบ 84 ปี พวกเราขออัญเชิญอำนาจของคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงคุ้มครองให้อาจารย์ประสบแต่ความสุข มีสุขภาพแข็งแรงตลอดไป

ด้วยความรักและเคารพอย่างสูง

พญ.โสภาพรรณ เผื่อนปฐม

(อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีราชา)

มุทิตาจิต
แด่อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

อาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เป็นอาจารย์ผู้บุกเบิกการเปลี่ยนอวัยวะของประเทศไทย **โดยอาจารย์เป็นประธานชมรมเปลี่ยนอวัยวะแห่งประเทศไทยคนแรกเมื่อปี พ.ศ. 2531 ซึ่งปัจจุบันเป็นสมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย (Thai Transplantation Society)**

ผมได้มีโอกาสทำงานกับอาจารย์เมื่อเริ่มทำงานเป็นอายุรแพทย์โรคไตที่โรงพยาบาลสมิติเวช เมื่อปี พ.ศ. 2532 โดยได้ร่วมดูแลคนไข้โรคไตเรื้อรัง ซึ่งต้องรักษาโดยการฟอกเลือดล้างไต สัปดาห์ละ 2–3 ครั้ง และเมื่อมีผู้บริจาคไต ได้ทำการรักษาโดยการปลูกถ่ายไต

ในช่วงปี 2530–2535 โรงพยาบาลสมิติเวชได้ทำการรักษาโดยการปลูกถ่ายไต จำนวน 22 ราย โดยมีอาจารย์เป็นศัลยแพทย์ร่วมกับทีมงาน โดยการปลูกถ่ายไตได้รับผลดีเป็นที่น่าพึงพอใจ

ทั้งนี้อาจารย์เป็นผู้วางพื้นฐานที่ทำให้การผ่าตัดและการดูแลคนไข้ประสบความสำเร็จ โดยเริ่มต้นจากการตั้งคณะกรรมการเปลี่ยนอวัยวะของโรงพยาบาลสมิติเวช ซึ่งประกอบด้วย อายุรแพทย์โรคไต ศัลยแพทย์ วิสัญญีแพทย์ พยาธิแพทย์ จิตแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยดูแลตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมคนไข้ให้พร้อมรับการผ่าตัดเปลี่ยนไตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ขั้นตอนการดูแลขณะผ่าตัด หลังผ่าตัดและตลอดจนติดตามผลการรักษา โดยคณะกรรมการจะมีการประชุมติดตามผลการผ่าตัดเป็นประจำทุกเดือน อาจารย์จะทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมโดยกำกับติดตามผลการรักษาและพัฒนาการรักษาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ผลการรักษาประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องในโอกาสครบรอบ 84 ปีของอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนคุณความดีที่อาจารย์ทำไว้กับผู้ป่วย จงดลบันดาลให้อาจารย์มีความสุขและมีสุขภาพดี

นพ.โชคชัย จารุศิริพิพัฒน์
อายุรแพทย์โรคไต
โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

My Best Role Model and Painless Learning ในชีวิตของผม

ในปัจจุบันเป็นที่ถกเถียงกันอย่างแพร่หลายว่า การเรียนการสอนนิสิตแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน โดยวิธีให้ทำงานหนัก ดุว่าด้วยคำพูดรุนแรง ลงโทษเมื่อทำผิด วิพากษ์วิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่น หรือที่เรียกว่า **"Painful learning"** นั้นมีประโยชน์ในการสร้างแพทย์ที่ดี มีความรู้ความสามารถ จริงหรือไม่และเหมาะสมหรือไม่ แต่อาจารย์แพทย์หลายท่านก็ยังคงใช้วิธีการสอนแบบนี้อยู่จนถึงปัจจุบัน ในชีวิตของผมมีอาจารย์ท่านหนึ่งที่ผมเคารพนับถือมาก ท่านทำให้ผมเชื่อว่า Painful learning นั้นไม่จำเป็นเลย และการเป็นตัวอย่างที่ดีนั้นสำคัญที่สุดในการสอนแพทย์ ภาพและเรื่องราวของท่านยังคงแจ่มชัดในความทรงจำแม้เวลาจะผ่านไปเกือบ 30 ปีก็ตาม

เมื่อ พ.ศ. 2535 ผมจบการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านศัลยกรรมจากโรงพยาบาลตำรวจ ท่านอาจารย์นายแพทย์ชุมศักดิ์ พฤกษาพงษ์ ได้แนะนำให้ผมมาเป็น fellow ศัลยกรรมที่โรงพยาบาลสมิติเวชสุขุมวิท ที่นั่นผมได้มีโอกาสทำงานเป็น**ผู้ช่วยของท่านอาจารย์นายแพทย์ ทองดี ชัยพานิช** ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ในขณะนั้น โดยมีท่านอาจารย์นายแพทย์ พรเทพ เปรมโยธิน ช่วยร่วมดูแลอยู่ด้วย การทำงานในฐานะผู้ช่วยของ**ท่านอาจารย์นายแพทย์ ทองดี** ได้เติมเต็มความเป็นศัลยแพทย์ของผมทั้งด้านความรู้ความสามารถและจริยธรรม อาจารย์ได้ให้ผมเข้าช่วยผ่าตัดอยู่เสมอ อาจารย์จะสอนให้ผมคิดก่อนว่าจะทำอย่างไร ทำให้ได้ฝึกความคิดและการตัดสินใจ เมื่อทำไม่ถูกต้อง อาจารย์ไม่เคยดุว่าแต่จะสอนอย่างใจเย็น อาจารย์เป็นคนที่ชอบสอนมาก ขณะผ่าตัดถ้าลูกศิษย์สงสัยเรื่องอะไรอาจารย์จะหยุดผ่าตัดและอธิบายเลย อาจารย์ดมยาคู่ใจ (อาจารย์นายแพทย์ชนะ บัวขำ) เคยบอกว่าพยายามอย่าสงสัยอะไรมากเดี๋ยวจะทำผ่าตัดไม่เสร็จ อาจารย์เป็นศัลยแพทย์ที่ใจเย็นมาก ไม่ว่าจะดึกดื่นเพียงไร เวลามาช่วยอาจารย์ผ่าตัด ไม่เคยเห็นอาจารย์อารมณ์เสียเลย อาจารย์ไม่เคยดุว่าใครในห้องผ่าตัด หากมีอะไรที่ไม่เป็นไปตามคาดหวังก็ไม่เคยหงุดหงิดหรือตำหนิผู้อื่น ถ้าผ่าตัดอะไรที่ยังไม่ดีก็ทำใหม่จนดีที่สุด แม้จะใช้เวลานานก็ไม่เคยที่จะรีบร้อนทำให้เสร็จเสร็จไป

เรื่องเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยอาจารย์มีความแม่นยำในเรื่อง indication ในการผ่าตัดมากๆ ไม่ส่ง investigation ที่ไม่จำเป็น investigation ทุกอย่างต้องมีประโยชน์ต่อผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยมีปัญหาทางการเงินก็จะติดต่อส่งตัวผู้ป่วยไปรักษาต่อให้ อาจารย์คิด doctor fee ถูกและเหมาะสม อาจารย์เป็นตัวอย่างให้กับแพทย์รุ่นน้องและเพื่อนร่วมงานทุกคนในเรื่องความเมตตาและจริยธรรมในวิชาชีพ

อาจารย์ได้สนับสนุนให้ผมไปศึกษาดูงานต่างประเทศถึง 6 เดือน และมีโอกาสเข้าร่วมงานประชุมศัลยแพทย์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโอกาสได้เปิดโลกทัศน์ของผมในวิชาชีพให้กว้างขวางมากขึ้น เมื่อ

ผมจบ fellowship 2 ปีแล้ว อาจารย์ได้เมตตาให้ผมได้ทำงานต่อที่โรงพยาบาลสมิติเวช ผมจึงมีโอกาสได้ทำงานกับอาจารย์ต่ออีกถึง 5 ปี จึงอาจนับได้ว่า ชีวิตศัลยแพทย์ของผมได้เริ่มต้นและได้รับการวางรากฐานที่ดีจากที่นี่ โดยมีท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดีเป็น role model ที่สำคัญและให้ความรู้ด้วยวิธี painless learning ผมจึงได้รับความรู้และแบบอย่างการทำงานซึ่งได้นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตศัลยแพทย์ของผมตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ**ท่านอาจารย์ ทองดี ชัยพานิช** และ**อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนให้ผมได้มีวันนี้**

ในวาระที่ท่านอาจารย์นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ที่เคารพรัก มีอายุครบ 84 ปี ผมขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งดีงาม ที่อาจารย์ได้ช่วยเหลือผู้ป่วยและให้ความรู้กับลูกศิษย์มาตลอด จงคุ้มครองปกป้องรักษาให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เป็นปูชนียบุคคลให้กับวงการศัลยแพทย์ไทยอีกยาวนาน

นพ.จัตุรงค์ ภูพรวิวัฒน์ เรื่อง
พญ.กชกร สิริประเสริฐ เรียบเรียง

มุทิตาจิต
แด่ นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

ย้อนไปในปี 2532 เมื่อผมได้มาสมัครงานที่โรงพยาบาลสมิติเวช ได้มีโอกาสพบอาจารย์ผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ก่อตั้งโรงพยาบาลหลายท่าน และหนึ่งในนั้นคือ **ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งผมยังจำความรู้สึกแรกสัมผัสท่านว่า ท่านเป็นผู้มีบุคลิกภาพสง่างาม มีความเอื้ออารี มีเมตตาสูง และมีความอบอุ่น ส่งให้ผมเกิดพลัง มีความมุ่งมั่น และมั่นใจว่า จะฝากชีวิตการทำงานไว้ที่โรงพยาบาลแห่งนี้

เมื่อเข้ามาทำงานยิ่งได้สัมผัสท่านเพิ่มมากขึ้น ก็ยิ่งประทับใจ และยึดถือท่านอาจารย์เป็นหนึ่งใน role model ด้านการทำเวชปฏิบัติและการดูแลผู้ป่วย นอกจากนี้ท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล โดยท่านอาจารย์เป็นผู้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานด้านเวชระเบียนของโรงพยาบาล ซึ่งนับเป็นโรงพยาบาลเอกชนแห่งแรกๆ ที่นำระบบคอมพิวเตอร์สารสนเทศมาใช้ในกิจการ

นอกเหนือจากเรื่องงานแล้ว ในส่วนชีวิตครอบครัวของผม ท่านอาจารย์ได้เมตตาและให้เกียรติเป็นเจ้าภาพฝ่ายชาย ในงานแต่งงานของผม ซึ่งผมและครอบครัวได้ระลึกถึงความกรุณาของท่าน และสำนึกในพระคุณของท่านตลอดมา

ในวาระที่ท่านอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ครบรอบ 84 ปี ผมขอกราบอาราธนาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดอำนวยพรและคุ้มครองให้ท่านมีพลานามัยที่แข็งแรง เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับครอบครัวและลูกศิษย์ตลอดไป

ด้วยความเคารพนับถืออย่างสูง

นพ.นิธิวัฒน์ กิจศรีอุไร

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

ดิฉันได้ยินชื่อ**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** มานานแล้วจากนายแพทย์ชัยวัฒน์ (มานพ) เตชะไพฑูรย์ ซึ่งเล่าเรื่องความประทับใจของอาจารย์ตอนสอนที่รามาธิบดีว่า อาจารย์เป็นศัลยแพทย์ที่มีความรอบรู้อย่างมาก เช่น ตอนที่อาจารย์ราวด์ผู้ป่วยไส้ติ่งอักเสบ นักศึกษาแพทย์คิดว่าน่าจะใช้เวลาสั้นๆ ในการสอนเคสง่ายๆ แบบนี้ แต่อาจารย์ทองดีมีความละเอียดลึกซึ้งและดูแลคนไข้แบบองค์รวม โดยอาจารย์สอนตั้งแต่การซักประวัติ, ตรวจร่างกาย, เทคนิคการผ่าตัด โดยคำนึงถึงกายวิภาค (anatomy) pathophysiology laboratory result เช่น electrolyte ในคนไข้โรคนี้, wound healing และอื่นๆ อาจารย์มีความรู้ลึกซึ้งในทุกเรื่องจริงๆ อาจารย์สอนให้เข้าใจพื้นฐานของแต่ละโรค เพื่อจะได้ดูแลคนไข้ได้อย่างดี วันนั้นใช้เวลาสอนเกินกว่า 3 ชั่วโมง

ดิฉันได้มีโอกาสรู้จักอาจารย์ทองดีเมื่อ 24 ปีที่แล้ว เมื่อได้เข้ามาทำงานเป็นกุมารแพทย์ประจำที่โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ ก็ได้พบว่า **อาจารย์มีความรู้ทั้งทางคลินิก ทั้งเรื่องการสร้างโรงพยาบาล การบริหารงานโรงพยาบาล การปกครองดูแลคน เรียกว่ามีความรู้รอบด้านจริง ๆ**

ทางคลินิก อาจารย์สอนพวกเราในการดูแลคนไข้ เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยง อาจารย์จะจัดการทบทวน case อย่างสม่ำเสมอ และเชิญอาจารย์จินดา, อาจารย์เกรียงไกร มาร่วมให้ความเห็นด้วยเป็นบางครั้ง ทำให้ได้มีโอกาสเรียนรู้ผู้ป่วยที่น่าสนใจหลายราย เช่น ผู้ป่วยหญิงถูกไฟไหม้โดยส่งต่อมาทางเฮลิคอปเตอร์ จากประจวบคีรีขันธ์ มาลงที่สมิติเวช ศรีนครินทร์ อาจารย์เตือนพวกเราเรื่องการดูแล airway ในผู้ป่วยรายนี้ และก็เป็นดังที่อาจารย์เตือน ผู้ป่วยมีอาการของ airway obstruction และ suction ไม่ออก เราได้เปลี่ยน endotracheal tube และสิ่งที่พบ คือ mucosa ของ airway ที่หลุดลอกออกมาอุดตัน ทำให้เราช่วยชีวิตผู้ป่วยไว้ได้ อาจารย์ได้นำเรื่องผู้ป่วย case นี้ไปพูดในที่ประชุมวิชาการประจำปีสมิติเวช

อาจารย์ได้สร้างโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ โดยได้วางงานระบบเป็นอย่างดี เช่น ระบบน้ำใช้ ระบบน้ำเสีย เป็นต้น ทำให้ตอนที่จะขอรับรองคุณภาพโรงพยาบาลในเวลาต่อมา ทั้ง HA และ JCI ในด้าน Facility Management เราไม่ต้องปรับเปลี่ยนมากเพื่อให้ได้ตามมาตรฐาน นอกจากนั้น อาจารย์ยังได้วางระบบ Information Technology (IT) ของโรงพยาบาลไว้ เช่น ระบบการสั่งยา (prescription), ระบบ EMR ตั้งแต่เมื่อ 24 ปีก่อน เนื่องจากอาจารย์เห็นว่า เรื่องนี้สำคัญที่จะทำให้เราพัฒนาเหมือนโรงพยาบาลในต่างประเทศ โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยทางการแพทย์

ช่วงที่สำคัญที่สุดที่ได้เรียนรู้จากอาจารย์ คือ ตอนที่ประเทศไทยเจอวิกฤตต้มยำกุ้ง อาจารย์ในฐานะผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ ต้องดำเนินการเพื่อให้โรงพยาบาลดำเนินการต่อได้ พวกเราต้องลดเงินเดือน อาจารย์รู้ว่าพวกเราบางคนลำบาก อาจารย์ได้นำเงินส่วนตัวมาให้ยืมโดยไม่คิด

ดอกเบี้ย เพื่อให้พวกเรายืนต่อได้ พนักงานหลายคนก็ทำงานอยู่จนถึงทุกวันนี้

อาจารย์ได้สอนเราว่าการดูแลผู้ป่วยมี 3 ระดับ the best, standard, risk เราต้องทำให้เป็น the best ให้เหนือ standard และต้องรู้ว่า risk เป็นอย่างไร อาจารย์ได้พูดถึงเรื่องการ collaboration เพื่อให้เราก้าวสู่การเป็น the best อาจารย์ได้คุยกับ University of British Columbia แต่จากวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ทำให้เราไม่ได้สานฝันเรื่องนี้ต่อได้ แต่จากวิสัยทัศน์ของอาจารย์ ปัจจุบันนี้ สมิติเวช ได้ทำ collaboration ทั้งกับโรงพยาบาลในอเมริกาและญี่ปุ่น เพื่อพัฒนาการสู่การเป็น center of excellence ในด้านทางเดินอาหาร (Gastroenterology) และด้านกุมารเวช (Pediatric)

หลังจากอาจารย์ได้ส่งต่อการบริหารงานโรงพยาบาล แต่อาจารย์ยังดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง เมื่ออาจารย์เห็นอะไรที่เป็นความเสี่ยง อาจารย์ก็ได้ feedback กับทีมบริหารอย่างเสมอมา เพื่อให้เราปรับเปลี่ยน พัฒนาเพื่อก้าวสู่ **'The Best'** ดังที่อาจารย์ตั้งใจไว้

กราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ได้ดูแล อบรม สั่งสอน เป็นแบบอย่าง ตลอดจนได้มาเรียนรู้ได้มาทำงานร่วมกับอาจารย์ อาจารย์ทองดีเป็นครูที่เป็นตัวอย่างให้กับพวกเราชาวสมิติเวช

ในโอกาสที่อาจารย์ครบรอบ 84 ปี ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิในสากลโลก โปรดดลบันดาลให้อาจารย์และครอบครัว มีสุขภาพแข็งแรงและมีแต่ความสุขตลอดไป

พญ.สุรางคณา เตชะไพฑูรย์
รองประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
กลุ่มโรงพยาบาลสมิติเวช และบีเอ็นเอช
ผู้อำนวยโรงพยาบาลเด็กสมิติเวช

อาจารย์ทองดี ชัยพานิช

นานกว่าสี่ทศวรรษแล้วที่**ดิฉันได้รู้จักกับอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ในฐานะเพื่อนร่วมอาชีพแพทย์รุ่นน้อง เพื่อนร่วมงานในฐานะของกรรมการบริษัทเคซีอี อิเล็กทรอนิกส์ มหาชน และในฐานะที่อาจารย์เป็นสุภาพบุรุษ อาจารย์เป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ที่มีน้ำใจ จริงใจและพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเมตตา**

ในด้านของการเป็นศัลยแพทย์นั้น เป็นที่ยอมรับกันว่าอาจารย์ทองดีเป็นศัลย์แพทย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง มีลูกศิษย์ เป็นที่ยกย่องนับถือในวงการแพทย์ไทย บ่อยครั้งที่จะมีผู้ปรึกษาขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านศัลยกรรม ยิ่งเมื่อในเวลาขับคัน มีสภาวะที่ต้องการการผ่าตัดอย่างเร่งด่วนหรือปัญหาที่ซับซ้อน ดิฉันเป็นหนึ่งในผู้เคยพึ่งพาอาจารย์อยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงป่วย แต่ไม่ว่าจะขอความช่วยเหลือจากอาจารย์เมื่อใด หรือเวลาใด อาจารย์จะเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือเสมอ โดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยาก ความลำบาก อาจารย์จะทุ่มเทความสามารถ ความรู้ และเวลาให้เต็มที่ โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย และเมื่ออาจารย์รับปากว่าจะช่วยแล้ว ดิฉันก็จะรู้สึกว่าโล่งใจ วางใจได้ว่าทุกอย่างจะเรียบร้อย เพราะรู้ว่าอาจารย์ทำงานด้วยความสุขุม ละเอียด รอบคอบ ไม่ประมาท เป็นผู้มีฝีมือหาตัวจับยาก เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

ความสามารถของอาจารย์ไม่ได้หยุดอยู่ที่การเป็นศัลยแพทย์เท่านั้น **อาจารย์เป็นผู้ที่มีความสามารถหลายอย่าง หนึ่งในความสามารถเหล่านั้นก็คือ ความสามารถด้านการบริหาร และได้พิสูจน์ฝีมือในการบริหารคลินิกแพทย์สุขุมวิท ซึ่งเป็นคลินิกที่มีชื่อเสียงระดับต้น ๆ ของประเทศไทยที่เปิดเมื่อหลายสิบปีมาแล้ว และการบริหารโรงพยาบาลสมิติเวช** และนอกเหนือจากการบริหารงานด้านการแพทย์แล้ว**อาจารย์ยังได้เป็นกรรมการของบริษัท เคซีอี อีเลคโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)** ซึ่งเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอีกด้วย การที่อาจารย์เป็นคนที่ชอบเรียนรู้ ชอบศึกษาหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เพิ่มพูนความสามารถให้ตนเองอยู่เสมอ ทำให้อาจารย์มีวิสัยทัศน์และมีสายตาที่กว้างไกล เป็นหนึ่งใน

กลุ่มแพทย์ที่เริ่มต้นศึกษาเรื่องระบบคอมพิวเตอร์ จนสามารถนำมาใช้งานได้ที่โรงพยาบาลสมิติเวช ก่อนหน้าที่จะมีซอฟต์แวร์สำเร็จรูป อาจารย์ยังมีความรู้เรื่องของการเงินและการบัญชีจนได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการตรวจสอบ audit committee ของบริษัท เคซีอี อีเลคโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน) จนกระทั่งอาจารย์เกษียณจากตำแหน่งไป

ถึงแม้ว่างานต่าง ๆ จะมากมายจนล้นมือก็ตาม อาจารย์ยังใช้เวลาที่มีอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์ เช่น การช่วยงานราชบัณฑิตยสถานในการเขียนคำจำกัดความภาษาไทยสำหรับศัพท์ทางการแพทย์ ดิฉันยังประทับใจในความทุ่มเทของอาจารย์ อาจารย์ติดต่อสอบถามเพื่อต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับศัพท์จิตเวชกับดิฉันหลายครั้ง เพราะอาจารย์ต้องการให้รู้รายละเอียดและให้ความแม่นยำที่สุด สำหรับการแปลศัพท์ทางจิตเวชเป็นภาษาไทย เป็นต้น

อาจารย์ยังทำงานอีกหลายอย่างที่คนส่วนใหญ่จะไม่ทราบ เพราะอาจารย์พอใจที่จะมีชีวิตเรียบง่าย ไม่ได้โอ้อวดหรือเย่อหยิ่งกับความสามารถของอาจารย์ รวมทั้งงานหลายอย่างที่หลายคนไม่อยากทำ เพราะเป็นงานที่ยาก ไม่คุ้มค่า หรืออาจสร้างความไม่พอใจหรือความขุ่นเคืองแก่ผู้อื่น แต่อาจารย์ก็ทำเพื่อประโยชน์ของวงการแพทย์ส่วนรวมและสังคม

กาลเวลาเคลื่อนคล้อย เลยไป
ทุกสิ่งแม้ใครใคร มิอาจจะรั้ง
กายเก่าเสื่อมปลงใจ ต้องปล่อย
เหลือชื่อความดีตั้ง อยู่ยั้งยืนยง

พญ.จันทิมา องค์โฆษิต ไกรฤกษ์

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช

คุณหมอทองดีที่ผมรู้จัก เป็นแพทย์ที่มีจริยธรรมของวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถขวนขวายหาความรู้ตลอดเวลา **นอกจากเก่งทางวิชาการแล้วยังเป็นคนที่รอบรู้ทางด้านบริหารทางการแพทย์ สามารถทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกันและมิได้บกพร่อง**

ด้วยความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ คุณหมอทองดีได้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการ จัดทำหนังสือ **วารสารทางการแพทย์ Thai Journal of Surgery** เป็นภาษาอังกฤษเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 และยังเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งประธาน **สมาคมปลูกถ่ายอวัยวะแห่งประเทศไทย** เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531–2534

นอกจากทางด้านวิชาการแล้ว ในด้านการบริหารจัดการทางการแพทย์ คุณหมอทองดียังมีความสามารถและบริหารจัดการได้อย่างดียิ่ง เป็นผู้บริหารในรุ่นบุกเบิกของโรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ **ด้วยความตั้งใจ ความเสียสละ และความซื่อสัตย์ ของคุณหมอทองดี สามารถดำเนินงานและบริหารจัดการจนทำให้โรงพยาบาลสมิติเวชและในเครือเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้ามาถึงปัจจุบัน**

ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รู้จักและได้มีโอกาสร่วมงานกับคุณหมอทองดี บุคคลที่มีคุณธรรม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ และอุทิศตนต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง

ด้วยความเคารพ

รองศาสตราจารย์ นพ.จิโรจน์ สุชาโต

บันทึกรักจาก..หัวใจดวงน้อย..

..ถึง อาจารย์ทองดี ของหนู..

ครั้งแรกที่เรารู้จัก อาจารย์ทองดี ชัยพานิช (พ.ศ. 2532)

เมื่อพูดถึงอาจารย์ทองดี ชัยพานิช ผอ.รพ.สมิติเวช ที่ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท เมื่อสามสิบกว่าปีก่อน ผู้เขียนมาสมัครเป็นพยาบาลที่นี่ หอผู้ป่วย 3R (เรียก “สามขวา” ในช่วงนั้น) เพียงชื่ออาจารย์ทองดี เราก็รู้สึกกลัวแล้ว ยิ่งได้ยินกิตติศัพท์อาจารย์ทองดี ที่พี่ๆ เขาส่งเวรว่า “เวรดึกห้ามหลับนะคะ อาจารย์ทองดีจะเดินมาตรวจ” เราก็เอ๊ะ! อาจารย์จะเดินมาทางไหน พี่เขาก็ชี้ไปที่ลิฟต์ส่งอาหารข้างหลังเคาเตอร์ โอ้โห! ที่นี้มีแบบนี้ด้วย เนี๊ยบ มากเลย ผู้บริหารเดินตรวจตอนกลางคืน “บางทีเดินมาตอนตีสอง ตีสาม” พี่ยังบอกอีก โห!! ไม่กล้าหลับเลยเรา ในใจก็คิด ทำไมท่านขยันจังนะ ไม่หลับไม่นอน พี่เขาเล่าอีกว่า เคยถามอาจารย์ว่า “อาจารย์มาเดินตอนดึกๆ ไม่กลัวผีเหรอคะ” อาจารย์หัวเราะร่า ตอบเสียงดังว่า “ผีไม่น่ากลัวหรอก คนสิน่ากลัวกว่า” ในใจตอนนั้นท่านอาจารย์ทองดีเป็นที่เกรงกลัวจังเลย แต่ช่างเถอะ เราเป็นเพียงพยาบาลตัวเล็กๆ อยู่หอผู้ป่วยเด็กและหลังคลอด คงไม่ค่อยเจอกับอาจารย์หรอก พูดกับตัวเองด้วยความสบายใจ (ยิ้มในใจ..นิดนิด..)

ต้นแบบของความสง่างาม สุภาพ สะอาด น่าเคารพ

มาทำงานที่โรงพยาบาลสมิติเวช เห็นพี่ๆ น้องๆ พยาบาลและพนักงานแต่งตัวเนี๊ยบ ต้องดูสะอาด เอี่ยม เพราะทางโรงพยาบาลมีเงินสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่าย และที่เห็นอาจารย์หมอทุกคนแต่งตัวดูสง่างาม น่าเชื่อถือ และที่สำคัญ คุณหมอทุกท่านต้องใส่เสื้อกาวน์ใหญ่คลุมไว้ทุกครั้งที่ต้องมาปฏิบัติงาน ที่เรามองเห็นจนชินตา และรู้สึกประทับใจมาตลอด อาจารย์ทองดี ท่านเป็นต้นแบบของความสง่างามนั้นเสมอ เสื้อที่สวมอยู่ในกางเกงสแลคและหัวเข็มขัด รองเท้าขัดมัน สะอาดเอี่ยมอยู่ตลอดเวลาที่เราพบเจอท่านมีมาตรฐานตลอด ช่วงที่โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ เปิดใหม่ อาจารย์ให้เราสอนเด็กๆ ให้มีการบริการที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีความน่าเชื่อถือ สร้างความศรัทธาให้ผู้รับบริการ เพราะเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการมองเห็นก่อน และทุกวันนี้ภาพในใจเรายังเห็นอาจารย์ทองดีสวมเสื้อกาวน์ใหญ่ยังอยู่ในหัวใจเสมอ และจากการกล่อมเกลาจากสมิติเวช ทำให้เรายังชอบให้การบริการดูแลผู้ป่วยร่วมกับการพยาบาลไปพร้อมกัน ไม่ว่าผู้รับบริการจะอยู่ในระดับใด ให้เราทำด้วยหัวใจ ผู้รับบริการจะรู้สึกได้

อาจารย์ทองดี ผู้นำทางระบบสารสนเทศ ต้นแบบแห่งการพัฒนาตนเอง และก้าวไกลให้ทันโลก

การที่ได้มาทำงานที่ รพ. สมิติเวช เมื่อเกือบสามสิบปีก่อน ต้องปรับตัวหลายอย่าง เป็น รพ. เอกชน ระดับชั้นนำ เข้ามาทำงานใหม่ๆ ได้มองเห็นเครื่องคอมพิวเตอร์บนเคาน์เตอร์พยาบาล รู้สึกกังวลใจที่ไม่คุ้นเคย แต่พี่เลี้ยง รวมถึงเจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วย ได้มาสอนการใช้งาน ซึ่งตอนนั้นคิดว่า รพ.สมิติเวช

เป็น รพ.ที่นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานและให้บริการเป็น รพ. แรกๆ เลยก็ว่าได้ แม้ว่าจะยังไม่สมบูรณ์ แต่ทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น พนักงานมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ ผู้รับบริการมีความเชื่อถือใน รพ. พี่เขาบอกว่า อาจารย์ทองดีเป็นผู้นำระบบเข้ามาใช้ เป็นระบบออราเคิล กลางคืนตอนดึกๆ ท่านยังอยู่ใน รพ. เพื่อพัฒนาแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ ความรู้สึกเราตอนนั้น ทำไมอาจารย์ทุ่มเทงานให้กับองค์กรมาก เรารู้สึกประทับใจในการทำงานของอาจารย์ ในช่วงหลังอาจารย์ได้ลดบทบาททางด้านนี้ลง แต่ครั้งสุดท้ายเมื่อสิบกว่าปีก่อนที่ได้คุยกับอาจารย์ มีการปรับเปลี่ยนระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของ รพ. มากมาย ได้บ่นกับอาจารย์ว่า ยังวุ่นวายกับระบบคอมพิวเตอร์ตลอด ท่านได้บอกว่า **“เราต้องตามให้ทันโลกสิ ที่ต่างประเทศใช้การบันทึกจากการพูด แล้วคอมพิวเตอร์ก็จะพิมพ์ออกมาเลย เหมาะกับการบันทึกสำหรับแพทย์”** เรา ก็..โอ้โห ดีจังเลย ในใจก็คิด อาจารย์ก็ยังมีการติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีตลอด ท่านเป็นต้นแบบในการพัฒนาตนเอง และตามให้ทันโลกยุคดิจิทัล ซึ่งปัจจุบันนี้มีการพิมพ์งานเป็นเอกสารโดยใช้เสียงพูดและบันทึกออกมาเป็นเอกสาร นึกถึงอาจารย์ทันทีเลย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในชีวิตมนุษย์เรามากมายตามที่อาจารย์บอกจริงๆ

ผู้บุกเบิก รพ.สมิติเวช ศรีนครินทร์ มาตรฐานการดูแลผู้ป่วย

หลังจากที่ผู้เขียนได้ทำงานที่ รพ.สิมิติเวช สุขุมวิท ประมาณ 3 ปี ได้ลาออกเพื่อไปอยู่ รพ. เปิดใหม่บนถนนพระรามเก้า แต่ประมาณปีกว่า ได้กลับมาทำงานที่ รพ.สมิติเวช อีกครั้ง แต่ครั้งนี้เป็นสาขาศรีนครินทร์ พี่หัวหน้าพยาบาลบอกว่า “ให้เข้ามาทำงานเลย” เราก็คิด รพ. ยังสร้างไม่เสร็จเลยนะ ยังเป็นโครงสร้างปูน ในใจคิดให้เรามาทำอะไรล่ะเนี่ย พี่เขาบอก “อาจารย์ทองดีให้มาช่วยผลิตเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือผู้ป่วย” เราเลยต้องมาเป็นคุณครูสอนการพยาบาลพื้นฐาน และมาช่วยเขียนผลิตเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานต่างๆ งานนี้ทำไปทำไมกันหนอ แต่ในที่สุดเราต้องใช้เอกสารเหล่านี้เพื่อรองรับการตรวจคุณภาพและใช้เป็นหลักในการสอนนิเทศน้องใหม่ พนักงานใหม่ ให้มีหลักการเดียวกัน มีมาตรฐานในการให้บริการและการปฏิบัติการพยาบาล อาจารย์มองการณ์ไกลมากจริงๆ อาจารย์เคยสอนเราว่า **“มาตรฐานคืออะไร เป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในระดับหนึ่ง ที่สามารถรองรับได้ แต่เราจะทำมาตรฐานให้สูงขึ้นอีก สูงขึ้นอีกก็ย่อมได้”** อาจารย์ทำให้เราเข้าใจในหลักการของคำว่า **“มาตรฐาน”** มาตรฐานการให้บริการและการดูแลผู้ป่วย เราต้องทำให้ดีขึ้น ดีขึ้นๆ เรื่อยๆ ไม่มีทางหยุด

การต่อสู้ เปิด รพ. ยักษ์ใหญ่ ท่ามกลางพิษเศรษฐกิจ

การลงทุนสร้าง รพ. ใหญ่ระดับสมิติเวช ศรีนครินทร์ ที่ต้องมีโครงสร้างอันแข็งแรง เพื่อรองรับผู้ป่วยที่จะต้องมีเพิ่มขึ้นทุกวัน และท่ามกลางการลงทุนอันยิ่งใหญ่ มีการใช้งบประมาณมากมาย ในที่สุดเศรษฐกิจที่เรียกว่า “ฟองสบู่แตก” ในปี 2537 รพ.สมิติเวช ศรีนครินทร์ ยังไม่สามารถเปิดให้บริการได้ ต้องอยู่ในฐานะติดลบ อาจารย์ทองดี ผอ.รพ. ให้เราช่วยกัน ลดเงินเดือนนะ หยุดไปนะ แต่เด็กๆ พนักงานเงินเดือนน้อย มีปัญหาค่าใช้จ่าย ทำอย่างไรดีล่ะ แล้วเราก็ได้ทราบว่า อาจารย์ทองดีท่านให้เงินทุนไว้เพื่อให้กู้ยืม โดยไม่คิดดอกเบี้ย นี่แหละ! ความน่ารัก ความห่วงใย เอื้ออาทร ของอาจารย์ที่มีต่อพนักงานตัวเล็กๆ

และเมื่อมีโอกาสได้พบกับอาจารย์ อาจารย์ได้สอนอยู่ประโยคหนึ่ง “ของที่มันลดราคาน่ะ ถึงราคาจะไม่แพง แต่เราจำเป็นต้องใช้มั๊ย เราก็อย่าไปซื้อ เก็บเงินไว้ก่อน ถ้าเรามีเงิน ของแพงแค่ไหนเราก็ซื้อได้ ใช่มั๊ย” คำสอนนี้อยู่กับหนูตลอดเลย มันเป็นเรื่องจริง จนทุกวันนี้ เศรษฐกิจก็ยังมีปัญหาตลอด เราจะอยู่ได้ควรต้องประหยัด และสิ่งที่ได้จากปัญหาอีกข้อ คือ เราจะให้องค์กรอยู่ได้ เราต้องทำให้องค์กร การเสียสละ การร่วมมือร่วมใจ จะทำให้เราผ่านพ้นวิกฤต ปัญหาทำให้เรารักกันมากขึ้น รักสมิติเวชมากขึ้น และ.....รักอาจารย์จังเลย....

ความห่วงใย ความใส่ใจ เอื้ออาทร ต่อพนักงาน

ผู้เขียนมีปัญหาโรคระบบทางเดินอาหารมาตั้งแต่เด็ก เพราะตอนเล็กๆ เป็นเด็กกินยาก ไม่กินข้าว ขนาดคุณแม่ต้องฝากให้มานั่งกินข้าวหน้าห้องคุณครูใหญ่ โตมาเลยมีปัญหาโรคกระเพาะ ปวดท้องเป็นๆ หายๆ จนถึงวัยทำงาน ต้องพบแพทย์โรคทางเดินอาหารบ่อยๆ ในวันหนึ่งอาจารย์ทองดีมาเยี่ยมผู้ป่วยทางเดินอาหาร ท่านเห็นเราเอามือกุมท้อง อาจารย์ท่านก็สอบถามถึงอาการ เราตอบว่า “หนูก็ปวดท้องเป็นๆ หายๆ หาหมอหลายรอบแล้วคะ พอหายแล้วแต่เดี๋ยวก็เป็นอีก ชินแล้วค่ะ” หลังจากนั้น สักครู่เดียว มีโทรศัพท์โทรมาตามลงไปตรวจกับแพทย์ระบบทางเดินอาหาร เราก็แปลกใจ ไม่ได้นัดหมอสักหน่อย ยังไม่ถึงเวลานัด สุดท้ายก็ทราบว่า อาจารย์ทองดีลงไปคุยกับแพทย์ผู้นั้นว่า “ถึงเป็นพนักงานเราก็ต้องรักษาให้ดี รักษาให้หายนะ” อาจารย์ให้ความสำคัญกับพนักงานและลูกน้องตัวน้อยๆ อย่างเรา แม้เป็นเพียงพนักงานก็ควรให้การรักษาให้ดีเช่นเดียวกับผู้รับบริการคนอื่นๆ เรานะเป็นปลื้มอาจารย์ที่สุดเลย อาจารย์เป็นห่วงเราด้วยนะ แม้ว่าเราเป็นเพียงพนักงานคนหนึ่ง

ต้นแบบของความดีที่คู่ความเก่ง

ผู้เขียนได้ทำงานกับอาจารย์ทองดี อาจารย์แม้ไม่ได้สอนผู้เขียนเสมือนในห้องเรียน แต่ รพ.สมิติเวชก็เปรียบเสมือนโรงเรียน มีอาจารย์ทองดีเป็นคุณครูใหญ่ เป็นต้นแบบของความเก่งและความดีงาม ทุกครั้งที่ได้พบเจออาจารย์ทองดี อาจารย์จะแต่งตัวสะอาด สุภาพ ใส่เสื้อกาวน์สีขาวตัวใหญ่ สะอาดสดใส น่าเคารพและน่าเกรงใจเสมอ ถ้ามีโอกาสคุยกับอาจารย์จะได้รับคำสอนจากอาจารย์ทองดีเสมอ แม้ไม่ได้สอนด้วยคำพูด ก็สอนด้วยการกระทำ ใครที่ได้รู้จักอาจารย์ที่มองเห็นจากภายนอก อาจารย์จะพูดเสียงดัง หัวเราะเสียงดัง พูดตรงไปตรงมา ดูเอะอะ แต่อาจารย์มีความน่ารักอยู่ข้างในมากมาย มีความจริงใจ มีน้ำใจ มีความเก่ง มีความฉลาด เป็นผู้นำ และทันโลก ถึงทุกวันนี้มีผู้บริหารรุ่นใหม่มาเรื่อยๆ แต่อาจารย์ทองดีเป็นต้นแบบของผู้บริหารที่ดี ท่านใช้หัวใจในการบริหาร และผู้เขียนก็เชื่อว่า อาจารย์ทองดีอยู่ในหัวใจของพวกเราหลายคน ได้ทำงานอยู่กับอาจารย์เป็นเรื่องที่โชคดีที่สุด อาจารย์ปลูกฝังเรื่องที่ดีให้ตลอดเวลา อาจารย์สอนให้เราประหยัด (แม้ว่าอาจารย์จะชอบเลี้ยงข้าวเราทุกปี) สอนให้เรารู้จักการวางแผนมองการณ์ไกล สอนให้เราต้องรู้จักการพัฒนาตนเองและตามให้ทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องรู้จักอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม บางทีผู้เขียนนั่งทำงานดึกๆ ในห้องทำงานของ รพ. ลูกน้องมาบอก “พี่กลับเถอะ พรุ่งนี้ค่อยมาทำ” เราก็ยังนั่งทำต่อ ไม่รู้เอาตัวอย่างมาจากไหน คงเพราะอยู่ใกล้ๆ กับอาจารย์ กลางคืนดึกๆ ยัง

เดินตรวจงาน อาจารย์เป็นตัวอย่างที่ทำให้เราไม่ท้อ และครั้งหนึ่งที่คุณแม่อาจารย์ป่วย ได้มองเห็นความกตัญญูเอาใจใส่ดูแลคุณแม่ที่นอนติดเตียงด้วยความห่วงใย แม้ว่าท่านจะมีงานมากมาย เราได้มองเห็นความน่ารัก ความดีงามของอาจารย์เสมอ

จักอยู่ในหัวใจตลอดไป

วันนั้นถึงวันนี้... สายใยแห่งความผูกพันธุ์ยังคงตราตรึง แม้ไม่ได้ทำงานที่โรงพยาบาลสมิติเวชแล้ว ผู้เขียนผันตัวมาเป็นอาจารย์พยาบาลมาสิบกว่าปี ไม่ได้เข้าไปพบเจออาจารย์บ่อยๆ แต่ได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้มาสอนนักศึกษา มีพี่ในสมิติเวชบอกอาจารย์ทองดีว่า “คนนี้เขาหนีไปเป็นอาจารย์แล้ว” อาจารย์ตอบกลับมาเสียงดังว่า “ก็ดีสิ ได้ไปช่วยเหลือสังคม” เรารู้สึกดีใจที่อาจารย์ทองดีอยากให้เราเป็นอาจารย์ เพื่อไปผลิตลูกศิษย์มารับใช้สังคมต่อไป และเราก็ทราบว่าอาจารย์ทำงานให้สังคมมามากมายเช่นกัน แม้ว่าท่านมีงานบริหารมากมาย แต่ท่านยังใช้เวลาช่วยพัฒนางานวิจัย งานสอน วารสารทางการแพทย์ต่างๆ เขียนมาถึงตรงนี้ แปลกใจตัวเองว่า ทำไมทุกคำสอนของอาจารย์ ยังอยู่ในสมองหรืออยู่ในใจเรา ก็เพราะเป็นคำสอนที่ดี ไม่ใช่ความประทับใจ แต่ตราตรึงใจ และเพราะเป็นคำสอนที่ดี ...ที่มีแต่ความหวังดี ...ที่มาจากหัวใจ

ถึงวันนี้... อยากบอกอาจารย์ว่าหนูยังอยากฟังคำสอนของอาจารย์อีก แม้อาจารย์จะมีอายุมากขึ้นและมีโรคที่ทำให้เกิดปัญหาต่อระบบความคิดและความจำ แต่เมื่อได้พบอาจารย์เมื่อสองปีก่อน อาจารย์สอนว่า **“ผู้ป่วยน่ะ เวลามาหาหมอ เราต้องไม่ให้เขาคอย เพราะเขามาพึ่งเรา เขาเดือดร้อน เขาจึงมาหาเรา เราต้องรีบดูแลรักษา”** ความทรงจำของอาจารย์ลดลง แต่ทำไมอาจารย์สอนคำๆ นี้ พูดย้ำๆ ซ้ำๆ คงเพราะ...การดูแลรักษาผู้ป่วยของอาจารย์มาจากข้างใน และก็ยังอยู่ในหัวใจของอาจารย์ตลอด อาจารย์ท่านไม่ได้ใช้สมองและความฉลาดในการดูแลผู้ป่วยเพียงอย่างเดียว แต่เพราะใช้หัวใจดูแลผู้ป่วยคู่ไปด้วย ถ้าจะให้คำหนึ่งคำที่มีต่ออาจารย์ทองดี ... คำนั้นคือ **“อาจารย์ทองดี จะอยู่ในหัวใจของหนูเสมอ”**... ขอใช้หัวใจเก็บรักษาอาจารย์ไว้ตลอดไป จะขอนำความดี ความงาม ของอาจารย์ทองดี เป็นต้นแบบของคุณธรรม การดำเนินชีวิต และการทำงาน ทำงานด้วยความตั้งใจและทุ่มเท เสียสละ ขยัน อดทน มีน้ำใจทันต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง และให้การดูแลผู้ป่วย..ด้วยหัวใจ..เช่นกัน

- *.....รักอาจารย์ทองดีตลอดไป และรักเสมอไป.....*
- *.....อาจารย์จำหนูไม่ได้ ไม่เป็นไรนะคะ แต่หนูขอจดจำอาจารย์ตลอดไป.....*

..บันทึกจากหัวใจ..หนูเล้ง.และทีมสมิติเวช ศรีนครินทร์..
..ถึงอาจารย์ทองดี คนดีที่หนึ่งของหนู...

ความมหัศจรรย์

กว่า 40 ปีที่ได้รู้จักและร่วมงานกับอาจารย์ทองดี (2514-2555) ตั้งแต่แพทย์สุขุมวิทได้ถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2514 ซึ่งตอนนั้นแพทย์สุขุมวิทยังอยู่ที่สุขุมวิทซอย 11 จนกระทั่งต่อมาได้ย้ายมาสุขุมวิทซอย 31 จนถึงวันที่ต้องแยกย้ายจากกันตามวาระแห่งกาลเวลา

หากจะบรรยายถึงความรู้สึกที่มีต่ออาจารย์ทองดีนั้น ก็ต้องขอกล่าวว่านี่คือความมหัศจรรย์ตลอดระยะเวลาที่ได้ร่วมงานกันมา อาจารย์เป็นทั้งครู เป็นทั้งหัวหน้างานที่ประเสริฐ เพราะอาจารย์จิตใจเมตตาต่อพนักงานทุกคน ไม่เลือกปฏิบัติ อาจารย์สอนให้ดิฉันได้ทำงานบริหารในด้านต่างๆ เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดหมวดหมู่ของเอกสาร การบริการจัดการ Stock ยา และสิ่งสำคัญที่สุดที่ดิฉันได้รับโอกาสและความไว้วางใจจากอาจารย์นั่นคือ การได้รับการถ่ายทอดการบริหารจัดการการเงินทั้งหมดของแพทย์สุขุมวิท ตลอดจนอาจารย์ยังคงเป็นต้นแบบในการปกครองคน โดยใช้หลักการความความรักและเมตตาแต่ยังคงไว้ตามกฎระเบียบของแพทย์สุขุมวิทเสมอมา

ด้วยความรักความเมตตาที่อาจารย์ทองดีมีให้เสมอมานั้น จึงไม่อาจบอกเล่าให้จบสิ้นได้ จึงขอฝากข้อความนี้เป็นที่ระลึกถึงอาจารย์ว่าสิ่งที่ดีต่างๆ มากมาย ที่อาจารย์เมตตาถ่ายทอดวิชามาให้นั้น นอกจากดิฉันได้จดจำและนำมาใช้นั้น ดิฉันยังได้ถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับคนในรุ่นถัดๆ ด้วย

มาถึงวันนี้ที่อาจารย์ได้พิสูจน์ให้ทุกคนประจักษ์ และขอคุณความงามความดีทั้งหลายที่อาจารย์สั่งสมมา เกื้อหนุนให้อาจารย์มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง และมีช่วงเวลาที่มีแต่ความสุขต่อจากนี้และตลอดไป

ประนอม สถิรสมบัติ

ครบ 84 ปี อาจารย์นายแพทย์ทองดี

ผมได้ร่วมงานกับ**อาจารย์ทองดี** ที่สมิติเวช ศรีนครินทร์ ช่วงนั้น อาจารย์ทองดีเป็น ผอ.รพ. อาจารย์ทองดีเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล อาจารย์ได้นำระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยในยุคนั้นเข้ามาใช้ในโรงพยาบาล อาจารย์ทองดีใส่ใจและรักพนักงานทุกคน แม้แต่ญาติพนักงาน admit อาจารย์ก็เป็นห่วงเป็นใย เข้าไปเยี่ยมและสอบถามอาการ อาจารย์เป็นคนน่ารักและเป็นที่รักของพนักงานทุกระดับชั้น

อาจารย์ทองดีจะอยู่ในใจของพวกเราเสมอ รักและเคารพอาจารย์มากๆ ครับ

เจริญ มาศภมร

ผช.ผจก. แผนกเวชระเบียน สุขุมวิท

เลขานุการแพทย์ในความทรงจำ

ย้อนกลับไป**ประมาณ 30 ปีก่อน** มหาวิทยาลัยมหิดลได้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเลขานุการการแพทย์ เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ที่ช่วยแพทย์ทำงานด้านเอกสาร ผู้เขียนเป็นหนึ่งในบรรดานักศึกษาที่มีโอกาสได้ศึกษาหลักสูตรดังกล่าว เป็นความภาคภูมิใจสุดจะบรรยายที่ได้ศึกษาในสถาบันอันทรงเกียรติ แม้ว่าจะเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ กับหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี แต่ก็เปี่ยมล้นไปด้วยความทรงจำดีๆ มากมาย

ชีวิตในรั้วมหิดลให้อะไรแก่ผู้เขียนหลายอย่าง ผู้เขียนได้รับความรู้จากคณาจารย์แพทย์ในด้านวิชาการ เช่น กายวิภาคศาสตร์ ศัพท์แพทย์ วิทยาศาสตร์พื้นฐานทางคลินิก ฯลฯ ได้เรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานซึ่งช่วยในการทำงานได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวยังได้เรียนรู้การพัฒนาด้านสังคมอีกมากมาย อาทิ วิชาดนตรี การพัฒนาบุคลิกภาพ ฯลฯ ซึ่งวิชาเหล่านี้สามารถช่วยเสริมทักษะในชีวิตการทำงานได้เป็นอย่างดี

ครั้นพอศึกษาจบหลักสูตร บัณฑิตทุกคนล้วนมีงานทำ และส่วนหนึ่งมีศักยภาพสูง สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปต่อยอดในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนเองนั้นก็ได้รับโอกาสจากโรงพยาบาลสมิติเวช เข้าทำงานประจำสำนักผู้อำนวยการ ได้รับการฝึกฝนการเป็นเลขานุการการแพทย์อย่างเข้มข้นจากผู้บังคับบัญชาท่านต่างๆ รวมทั้ง**อาจารย์ทองดี ชัยพานิช** ที่สอนงานให้ผู้เขียนเป็นระยะเวลาหลายปีก่อนที่ท่านจะเกษียณอายุการทำงานไป ซึ่งผู้เขียนได้รับความเอื้อเอ็นดูจากท่านที่เพียรสอนงานให้แก่ผู้เขียนตลอดมา

เวลาผ่านไป ทุกอย่างเปลี่ยนแปลง ถึงแม้**อาจารย์ทองดีจะเกษียณแล้ว สิ่งที่อาจารย์เคยสอน มีหลายอย่างที่อาจารย์สอนมากมายจนไม่สามารถบรรยายได้หมด แต่จะสะท้อนเข้ามาเป็นระยะ ๆ ในการทำงานในปัจจุบัน มีหลายสิ่งหลายอย่างอยู่ในความทรงจำ** เมื่อเดินผ่าน office เก่าที่เคยทำงานกับอาจารย์ **ก็จะหวนถึงบรรยากาศเก่า ๆ ซึ่งปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ถึงวันนี้ก็รู้สึกภูมิใจที่ครั้งหนึ่งได้มีงานได้ช่วยงานอาจารย์ หากอาจารย์ไม่ให้โอกาส คงไม่ได้มาทำงานในสถานที่นี้จนถึงทุกวันนี้**

เพ็ญพิศ รอดพาดา

16 กรกฎาคม 2563

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช
กับหลักสูตรเลขานุการการแพทย์ ม.มหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านการแพทย์และการสาธารณสุข จึงจัดตั้งหลักสูตรเลขานุการการแพทย์เพื่อสนับสนุนการทำงานของบุคลากรการแพทย์ ขึ้นเมื่อปี 2531 โดยรับนักศึกษาที่จบด้านเลขานุการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สาขาเลขานุการการแพทย์ หลักสูตร 2 ปี การเรียนการสอนจะเน้นความรู้พื้นฐานด้านการแพทย์และการสาธารณสุข (Basic Science Clinic) กายวิภาคศาสตร์ ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฯลฯ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยจะเชิญวิทยากรจากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถมาให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ หนึ่งในนั้นคือ **นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมิติเวช ท่านได้มาเล่าให้ฟังว่าเลขานุการการแพทย์นั้นทำอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร และสามารถเข้ามาช่วยงานโรงพยาบาลได้อย่างไร

หลักสูตรเลขานุการการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ผลิตนักศึกษา 2 รุ่น รุ่นปีการศึกษา 2531-2533 และรุ่นปีการศึกษา 2532-2534 จำนวน 100 กว่าคน เมื่อจบแล้วทุกคนแยกย้ายไปทำงานตามโรงพยาบาลต่างๆ ทั่วประเทศ

ดิฉันจำได้ว่านักศึกษาที่จบรุ่นที่ 2 มาสมัครงานที่ รพ.สมิติเวช จำนวนกว่า 15 คน ท่าน**อาจารย์ทองดี**ได้กรุณารับไว้หมดทุกคน ทั้งนี้ทั้งนั้นทุกคนต้องผ่านการทดสอบก่อนเข้าทำงานทั้งสิ้น เมื่อเข้ามาทำงานต่างแยกย้ายไปตามแผนกต่างๆ เช่น สำนักผู้อำนวยการ 1 คน แผนกเวชระเบียน และเลขานุการห้องพักแพทย์ ส่วนดิฉันเริ่มทำงานที่แผนกเวชระเบียนในส่วนของการสรุปแฟ้ม OPD และเวชสถิติ ทำอยู่ 4-5 ปีจึงได้ย้ายมาทำงานเลขานุการห้องพักแพทย์ และเลขานุการสำนักผู้อำนวยการตามลำดับจนถึงปัจจุบันนี้

วิลาวัลย์ นนทะราช

ระบบคอมพิวเตอร์สำหรับงานโรงพยาบาล ระบบแรกในไทย

เกือบ 40 ปีก่อน โรงพยาบาลสมิติเวชเป็นโรงพยาบาลหนึ่งที่ได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้งาน โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ Burroughs B/22 บันทึกและประมวลผลข้อมูลเพื่อการทำรายงานบัญชี แต่ขณะนั้นยังไม่มีโรงพยาบาลใดนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับเวชระเบียนและข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยด้านอื่นๆ

เรื่องราวผ่านมาเนิ่นนาน.....แต่ยังจำได้ครบถ้วน

พวกเราในทีมพัฒนาระบบพบอาจารย์ทองดีครั้งแรกคราวอาจารย์มาดูโปรแกรมสาธิต พวกเราเรียกอาจารย์ว่า ***"คุณหมอ"***

เมื่อมาประจำที่โรงพยาบาลสมิติเวช จึงได้ทราบว่า ทุกคนในโรงพยาบาลเรียก "อาจารย์"

พวกเราเปลี่ยนมาเรียกเหมือนคนอื่นๆ อาจารย์บอก "เรียกอย่างเดิมนั่นแหละ"

ทุกคนในทีมพัฒนาระบบจึงเรียก "คุณหมอ" ตลอดมา

ในปี พ.ศ. 2526 คณะผู้บริหารโรงพยาบาลฯ มีมติให้มีการดำเนินการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานระเบียนผู้ป่วย ได้มอบหมายให้อาจารย์ทองดี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงพยาบาล

มีหลายบริษัทเสนอระบบคอมพิวเตอร์ให้อาจารย์พิจารณา หนึ่งในนั้นคือ บริษัท ล็อกซเล่ย์ จำกัด (มหาชน) เสนอ Minicomputer ยี่ห้อ Perkin-Elmers ซึ่งเป็นยี่ห้อที่เพิ่งเริ่มนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

อาจารย์ตั้งเงื่อนไขว่าต้องทำโปรแกรมสาธิตให้เป็นที่น่าพอใจก่อน อาจารย์ไปดูการสาธิตที่บริษัทฯ 2 ครั้ง จึงตกลงลงนามในสัญญา

คุณหมอเล่าภายหลังว่า ตอนนั้นชะลอเวลาเพราะไม่มั่นใจว่าหัวหน้าโครงการพัฒนาระบบ ที่บริษัทฯ จะส่งไปประจำที่โรงพยาบาลสมิติเวชจะทำงานให้ได้

"เด็กเกินไป"

คุณหมอขอดู CV แล้วเห็นว่าเพิ่งเรียนจบ และทำงานได้เพียงปีเดียว

เป็นโชคดีที่ทั้งบริษัทฯ มีคนเขียนภาษา COBOL ที่ใช้กับเครื่อง Perkin-Elmers ได้เพียง 2 คน อีกคนติดงานอื่นแล้ว

คุณหมอละเอียดมากและใช้เวลาดูโปรแกรมสาธิตนานหลายชั่วโมงทั้ง ๒ ครั้ง ทั้งๆ ที่โปรแกรมมีไม่กี่ฟังก์ชั่น

ดูท่าว่ากำลังประเมินคนมากกว่าโปรแกรม กว่าจะยอม เล่นเอาคนทำโปรแกรมเกือบถอดใจ.....

ในที่สุด อาจารย์ได้ตกลงสั่งซื้อระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีข้อตกลงให้บริษัทส่งเจ้าหน้าที่พัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้งานจำนวน ๓ คนไปประจำที่โรงพยาบาล มูลค่าทั้งหมดประมาณ 7 ล้านบาท ช่วงนั้นประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเศรษฐกิจไม่ดีนัก วงเงินตามสัญญาในโครงการนี้จึงนับว่ามากทีเดียว

ระบบเครื่องที่ติดตั้ง คือ

Supermini-computer ยี่ห้อ Perkin-Elmers 3230 (เปลี่ยนชื่อเป็น Concurrent Computers ในปี พ.ศ. 2528)

Speed 1 Mips / CPU 2 MB / Disk Storage 300 MB / Tape Drive 800 bpi

Dot Matrix Printer และ User Terminal จำนวนหนึ่ง

Programming Language COBOL

Reliance Relational Database

การพบกันครั้งแรกเพื่อเตรียมห้องคอมพิวเตอร์ เป็นอีกวันที่พวกเราจำได้ดี คุณหมออนัดที่โรงพยาบาล ทางบริษัทส่งวิศวกรและช่างเทคนิคไปชี้แจงว่า ทางโรงพยาบาลต้องเตรียมอะไรบ้าง ก่อนจะนำเครื่องเข้าติดตั้งได้

คำถามจากคุณหมอแยะมาก

คิด KVA ของ UPS อย่างไร

ขนาดและน้ำหนักเครื่องเท่าไหร่

ทำไม....เพราะอะไร....อย่างไร.... ฯลฯ

ถามได้จนถึงขนาดคนตอบไม่กล้ามั่ว เพราะคำตอบเริ่มย้อนแย้ง

เหมือนคุณหมอรู้เรื่องมาก่อน

แต่คุณหมอบอกภายหลังว่า

“ไม่รู้หรอก แต่รู้ว่าต้องถามอะไร”

#ต้องถามให้เป็น

#ไม่รู้จริงอย่ามั่ว

อาจารย์เล่าให้ฟังภายหลังว่า ก่อนหน้าที่จะนำเสนอโครงการนี้ต่อคณะกรรมการบริหารได้เคยเห็นการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้จากหลายโรงพยาบาลในต่างประเทศ โรงพยาบาลที่อาจารย์พูดถึงบ่อยที่สุดคือ Brigham and Women’s Hospital และ Beth Israel ในบอสตัน สหรัฐอเมริกา

หลังจากการติดตั้งระบบเครื่องเรียบร้อย การพัฒนาโปรแกรมเป็นขั้นตอนต่อมา

ตามทฤษฎี ขั้นตอนแรกคือ...

เก็บข้อมูล วิเคราะห์ ออกแบบ ไม่ได้ทำสักอย่าง

เพราะไม่มีใครสักคนในโรงพยาบาลตอบได้ว่า จะเอาคอมพิวเตอร์มาทำอะไร

"ต้องถามอาจารย์ทองดี" ทุกคนตอบเป็นเสียงเดียวกัน

ติดต่อเลขา ขอเข้าพบ....เงียบ

ระหว่างรอคุณหมอ ลองทำเท่าที่คิดออก

รอไป ทำไป อยู่เกือบ 2 สัปดาห์....ไม่เห็นแม้แต่เงา

บริษัทฯ บอกให้มาอยู่ 6 เดือน

ครึ่งเดือนแล้ว ยังไม่ถึงไหน

จนวันหนึ่ง....คุณหมอเดินตรงลิ่วมาแต่ไกล

วันนี้คงได้คุยเสียที

คุณหมอเดินผ่านเข้า ICU ไป...ไม่แม้แต่จะทัก

นั่งเฝ้าประตู...คงออกทางนี้แหละ...วันนี้ต้องพบให้ได้

"คุณหมอคะ คุณหมอ ขอเวลาพบหน่อยค่ะ

อยากให้ดูโปรแกรมว่าใช้ได้หรือเปล่า แป๊บเดียวค่ะ"

"ผมมีผ่าตัด ยังไม่มีเวลา เสร็จ 3 ทุ่ม รอไหวหรือ"

"รอค่ะ กี่โมงก็รอ"

คุณหมอมา 4 ทุ่มกว่า

"ไหน จะให้ดูอะไร"

"ไม่เลวนี่ แต่ใช้ไม่ได้"

อ้าว...แล้วจะยังไงดีเนี่ย

"ต้องแก้ตรงไหนคะ"

"ทำใหม่หมด"

จากนั้นคุณหมอเริ่มอธิบายว่า ต้องทำอะไรบ้าง

ก็ยังดี.....ได้เริ่มเสียที...

"คุณไปถามคนใช้ไม่ได้เรื่องหรอก เขายังไม่เข้าใจ ต้องให้เขาตั้งหลักได้ก่อน"

คุณหมอบอกไว้ก่อนกลับ...ตอนที 2 ซีรี่ส์แบบไม่จำกัดตอนได้เริ่มขึ้นแล้ว....

โปรแกรมแรกคือ โปรแกรมบันทึกข้อมูลผู้ป่วยตามหน้าแฟ้มเวชระเบียน เวลานั้นโรงพยาบาลฯ มีเวชระเบียนประมาณ 100,000 รายการ ใช้เวลาบันทึก ตรวจทาน และแก้ไขประมาณ 3 เดือน ระหว่างนั้น เริ่มเขียนโปรแกรมสำหรับลงทะเบียนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

คุณหมอแก้งานแยะมาก

ตัวสะกด คำที่ใช้ การเรียงลำดับข้อมูลบนจอภาพ

ผู้ใช้ต้องขยับมือกี่ครั้งกว่าจะบันทึกข้อมูลเสร็จ

โปรแกรมต้องคัดกรองข้อมูลที่ผิดพลาดอย่างไร

คิดแทนหรือแนะผู้ใช้ จุดไหนได้บ้าง

“ถ้าโปรแกรมที่คุณเขียนใช้ยาก คนใช้โปรแกรมก็จะยุ่งยากทุกครั้งที่ใช้ ถ้าโปรแกรมใช้ง่าย คนใช้โปรแกรมก็สะดวก เขาต้องใช้เป็นพันเป็นหมื่นครั้ง แต่คุณเหนื่อยครั้งเดียว”

#ละเอียดรอบคอบ

#คิดให้รอบด้าน

#ยากแต่ได้ประโยชน์ ต้องทำ

ต้นปี พ.ศ. 2527 เริ่มใช้ระบบ OPD ซึ่งประกอบด้วย การลงทะเบียน การนัดตรวจ เบิก-จ่ายยา และการรับชำระเงิน และระบบการลงทะเบียน และจำหน่ายผู้ป่วยใน

งานยากอย่างหนึ่งคือ การเขียนโปรแกรมสั่งพิมพ์ให้ถูกใจคุณหมอ

เครื่องพิมพ์ที่ใช้เวลานั้นเป็น Dot Matrix

ช่องว่างระหว่างคำหรือบรรทัด ถ้าต้องการแบบที่ไม่เป็นตามมาตรฐานต้องสั่งจากโปรแกรม ซึ่งยุ่งยากพอสมควร

“ตรงนี้ เหลื่อมกัน 2 มิล คุณไม่เห็นหรือ”

“ไม่มีใครเห็นหรอกค่ะ”

“ผมเห็น แก้เสีย น่าเกลียด”

#ละเอียดในละเอียด

หลังจากนั้นไม่นานนัก เริ่มใช้ระบบการเบิกยาผู้ป่วยใน บันทึกการขอตรวจและผลการตรวจต่างๆ บันทึกตารางการผ่าตัด การสั่งอาหารผู้ป่วย Nursing Score ตารางเวรพยาบาล และอื่นๆ อีกหลายระบบ

ช่วงพัฒนาระบบ คุณหมอแวะมาสั่งงานบ่อยขึ้น

พวกเราสังเกตุได้ว่า การมาสั่งงาน/ตรวจงานมี 3 รูปแบบ

เดินผ่านไปแล้ว นึกอะไรได้ ย้อนกลับมา....แวะแป๊บเดียว ไม่นั่ง

มา นั่ง ดู สั่ง ***“วันนี้แค่นี้”*** *....วันนี้พวกเรากลับบ้านได้*

มา ไม่นั่ง ไม่สั่งงาน บอก ***“เดี๋ยวคุยกันนะ”*** *แล้วคุณหมอก็หายไปหลายหลายชั่วโมง*

พวกเราจะรู้กันว่าวันนี้ยาวแน่

คุณหมอจะไปเคลียร์ทุกอย่าง เพื่อกลับมาคุยกับพวกเราหลายหลายชั่วโมง

อีกอย่างที่พวกเราสังเกต คือ

เวลาคุณหมอนั่งดูโปรแกรม

คุณหมอจะจัดเรียงของทุกอย่างตรงหน้าเป็นแนวเส้นตรง

พอลุกกลับไป ทุกอย่างบริเวณหน้าจอเทอร์มินอลจะเรียงเป็นระเบียบเรียบร้อย.....ทุกครั้ง

หลายโรงพยาบาลให้ความสนใจมาเยี่ยมชม ฟังบรรยายจากอาจารย์ และสนใจการนำระบบงานไปใช้งาน

พวกเราชอบดูคุณหมอบรรยาย

คุณหมอ แจ่มใส เปี่ยมพลัง บรรยายได้เป็นชั่วโมงๆ

ทำให้พวกเรามีแรงอดนอนได้อีก

ยิ่งโปรแกรมลงใช้งานมากระบบขึ้นเท่าไร

เรื่องที่ต้องคิด ต้องทำก็มากตาม

บ่อยครั้งที่พวกเราสับสนและผิดพลาด

คุณหมอสอนว่า

“แบ่งทีละเรื่อง เก็บแต่ละเรื่องแยกกันเหมือนใส่ลิ้นชัก แล้วเอาออกมาคิดทีละเรื่อง”

#สมาธิ

พ.ศ. 2528 อาคารคุ้มเกล้า โรงพยาบาลภูมิพล เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่นำระบบงานที่ใช้ที่โรงพยาบาลสมิติเวชนี้ไปเป็นต้นแบบ

ต่อมา โรงพยาบาลพญาไท 2 ก็ได้นำระบบงานไปใช้ตั้งแต่วันเริ่มให้บริการในปี พ.ศ. 2530 หลังจากนั้น ได้มีการติดตั้งระบบโปรแกรมนี้ให้แก่โรงพาบาลอื่นๆ คือ โรงพยาบาลกรุงเทพ โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ โรงพยาบาลมิชชั่น โรงพยาบาลรามคำแหง โรงพยาบาลจักษุรัตนิน ตามลำดับ

“ตรงนี้ควรใส่โลโก้ด้วย”

“เครื่องพิมพ์เป็น Dot Matrix นะคะ ไม่มีใครเอามาพิมพ์กราฟฟิก”

คุณหมอว่า “ทำไมต้องทำเหมือนคนอื่น”

#คิดนอกกรอบ

#ทำเรื่องใหม่

นอกจากโรงพยาบาลเอกชนต่างๆ บริษัทฯ ได้ดำเนินการติดตั้งระบบให้โรงพยาบาลรัฐ 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยใช้ความรู้จากการพัฒนาระบบที่ได้จากอาจารย์ทองดีไปใช้

บางปัญหา.....

คุณหมอสอนให้ทำตามจิตสำนึก

ถูกต้อง แต่อาจไม่ถูกใจบางคน

#จิตสำนึก

ระหว่างนั้นทางทีมพัฒนาระบบได้เริ่มปรึกษากับอาจารย์ฯ ว่า ไม่คุ้มที่จะพัฒนาอะไรใหม่แล้ว เนื่องจากความสามารถของเครื่อง Personal Computer ดีขึ้นมาก เครื่องระดับ Hi-end ดีพอที่จะเป็น Database Server ได้

ภาษา Visual Basic ที่เริ่มใช้กันแพร่หลาย สามารถใช้พัฒนาโปรแกรมได้ง่าย เร็ว ทำฟังก์ชั่นต่างๆ ได้ไม่ด้อยกว่าการเขียนด้วยภาษา COBOL ซอฟต์แวร์ Database ก็เก่งขึ้นมาก และลักษณะการใช้งานแบบยึดติดกับยี่ห้อ (Proprietary) กำลังจะถูกแทนที่ด้วยระบบเปิด (Open System)

มีแนวโน้มชัดเจนว่าการประมวลผลแบบ Centralization แบบที่ใช้กันมากำลังจะถูกแทนที่ด้วยการประมวลผลแบบ Client-Server ในไม่ช้า

การพัฒนาระบบชุดแรกนี้เริ่มชะลอลง จนหยุดไปราวปี พ.ศ. 2537

เดิมคิดว่าจะอยู่แค่ 6 เดือน

กลายเป็นเกือบ 10 ปี

ทำงานกันแบบลืมวันลืมคืน

หลังสู้ฝ่า หน้าสู้จอ

อดหลับ อดนอน บางช่วงเหนื่อย เครียด ท้อ

แต่คุ้มแสนคุ้ม...เป็นบุญนักหนา

ได้เรียนรู้อะไรมากมาย...เป็นต้นทุนที่ใช้มาจนปัจจุบัน

คุณหมอเป็นครู เป็นโค้ช เป็นคนดู

เป็นคนเชียร์ แนะนำ ตักเตือน วิจารณ์

และนานๆ จะชมสักที

#กราบขอบพระคุณจากใจ

จากวันนั้นจนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนาใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย และจะมีต่อไปอย่างต่อเนื่องในอนาคต แต่กระนั้นก็อาจกล่าวได้ว่า ระบบคอมพิวเตอร์สำหรับงานโรงพยาบาลที่อาจารย์ได้ริเริ่มขึ้นที่โรงพยาบาลสมิติเวชเป็นระบบงานแรกที่มีใช้ในประเทศไทยและเป็นต้นแบบให้กับอีกหลายโรงพยาบาลในช่วงเวลาหนึ่ง

ทุกเรื่องราวที่ผ่านมา ไม่มีวันลืม

ด้วยความเคารพยิ่งและระลึกถึงเสมอ

นลินี พิชัยศรทัต

อาจารย์ทองดีที่ข้าพเจ้ารู้จัก

นักศึกษาแพทย์รามาฯ จะเริ่มเรียนที่โรงพยาบาลรามาธิบดีเต็มตัวเมื่อขึ้นเรียนชั้นปีที่ 5 ไม่เหมือนกับเพื่อนศิริราชซึ่งข้ามฟากไปเรียนที่โรงพยาบาลศิริราชตั้งแต่ปี 3 ตอนที่เริ่มเรียนที่รามาธิบดีนั้น ward แรกที่ได้ขึ้นเรียนคือ ward ศัลยกรรม ซึ่งแบ่งเป็นสายเอและสายบี โดยนักศึกษาแต่ละคนก็จะมีอาจารย์แพทย์ 1 ท่านเป็น preceptor ข้าพเจ้าเองมีโอกาสอยู่ภายใต้การดูแลของ**อาจารย์ทองดี** จำได้ว่านักศึกษาแพทย์ต้องเขียนรายงานผู้ป่วยส่งอาจารย์ preceptor ด้วย จำไม่ได้แน่ชัดว่าต้องส่งกี่ราย แต่จำได้ว่า อาจารย์ ทองดีท่านตรวจละเอียดมากและจะมีคำแนะนำให้เสมอ และอาจจะเพราะการได้ขึ้นเรียนศัลยกรรมเป็น ward แรกทำให้สนใจงานด้านศัลยกรรมมาตลอด จนจบแพทย์ไป intern ที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ก็เลือกศัลยกรรมเป็น ward แรกเช่นกัน

หลังจากจบแพทย์แล้วก็ไม่มีโอกาสได้พบกับอาจารย์ทองดีอีกเลย หลังจากทำงานต่างจังหวัดอยู่ 5 ปีก็มีโอกาสกลับมาเรียนต่อทางด้านรังสีวิทยาและไปเรียนต่อต่างประเทศจนจบทาง Interventional Radiology และกลับมาทำงานเป็นอาจารย์ที่รามาธิบดี รวมแล้วเป็นเวลาเกือบ 10 ปี ในขณะนั้นทางโรงพยาบาลสมิติเวชมีโครงการจะเปิดโรงพยาบาลใหม่ที่ศรีนครินทร์ ท่านอาจารย์ ม.ร.ว.พัชรีสาณ ชุมพล ซึ่งเป็นเพื่อนกับคุณพ่อ (อาจารย์ทวี บุญโชติ) มาชวนให้ไปทำงานด้วย ตอนนั้นยังไม่คิดออกจากราชการแต่สนใจในเรื่องการวางแปลนแผนกรังสีวิทยา จึงรับปากอาจารย์ว่าจะช่วยให้ความเห็นเกี่ยวกับแบบแปลนแผนกรังสีวิทยาของโรงพยาบาลที่จะสร้างใหม่ ทำให้ได้มีโอกาสมาร่วมทำงานกับ**ท่านอาจารย์ทองดี**อีกครั้งหนึ่ง เพราะอาจารย์เป็นหัวหน้าทีมในโครงการนั้นอยู่ในขณะนั้น จำได้ว่ามีประชุมตอนค่ำๆ ที่โรงพยาบาลสมิติเวชทุกสัปดาห์ มีหมอหลายท่านมานั่งคุยเรื่องความต้องการของแผนกต่างๆ กับสถาปนิกการทำงานร่วมกันหลายเดือนในครั้งนั้น ทำให้ประทับใจอาจารย์ทองดีเป็นอย่างมาก เพราะอาจารย์รู้ทุกเรื่อง ตั้งแต่ Flow การทำงานไปจนถึงรายละเอียดวัสดุก่อสร้าง ทำให้จำเป็นแบบอย่างมาตลอดว่าถ้าจะรู้อะไรต้องรู้ให้ลึกและศึกษาให้จริงจัง แม้จะเป็นหมอก็ศึกษาเรื่องอื่นๆ ได้

นอกจากนี้ในช่วงเตรียมโรงพยาบาลอยู่นั้น ก็ทำให้ได้ทราบว่า อาจารย์ทองดีท่านยังสนใจและมีความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์ทางการแพทย์อีกด้วย ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นเริ่มสนใจทางด้านนี้ตอนที่เรียนต่อที่อเมริกาช่วงปี 1987-1990 เนื่องจากเริ่มมีการใช้ computer กันแล้ว สามารถ access ข้อมูล articles ต่างๆ ที่ห้องสมุดจากที่บ้านได้ หลังจากได้พูดคุยกัน อาจารย์ทองดีก็เลยให้โอกาสไปร่วมประชุมเกี่ยวกับ computer ทางการแพทย์อยู่ 2 ครั้งในช่วงก่อนปี 2000 ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจถึงความสำคัญเกี่ยวกับ computer ทางการแพทย์ และหันมาสนใจเกี่ยวกับ computer ทางการแพทย์อย่างจริงจัง ครั้งแรกเป็นการประชุมเกี่ยวกับ Medical Informatics ที่ฮาวาย เน้นเรื่อง Teleradiology

และมีการกล่าวถึง Digital pathology ด้วย จำได้ว่าครั้งนั้นเป็นราวปี 1995 หรือ 1996 หลังจากนั้นในปี 1997 ก็มีโอกาสไปงานเปิด Filmless Radiology Department ของ Samsung Medical Center กับอาจารย์อีกครั้ง ตอนนั้น Workstation ของรังสีแพทย์ที่ Samsung Medical Center มีจอ CRT 8 เครื่องเรียงกันเป็น 2 แถว เหมือนมี Viewbox 8 ช่องเลยทีเดียว

ตอนที่ไปประชุมกับอาจารย์ที่ฮาวายนั้นทั้งสนุกทั้งตื่นเต้นแม้จะเป็นครั้งที่ 2 ที่ข้าพเจ้าไปฮาวาย แต่ในครั้งแรกไปเที่ยวกับเพื่อนรุ่นพี่ก็ได้แต่สนุกสนาน แต่ครั้งนี้ไปประชุมโดยที่บินมาจากการประชุมที่เมืองอื่นที่อเมริกา และนัดพบกับอาจารย์ที่สนามบินที่ฮอนโนลูลู โดยเข้าใจว่า คงจะมีหมอร่วมทีมจากสมิติเวชมาประชุมด้วย พอไปถึงพบว่าอาจารย์มาคนเดียว โดยสรุปคือเราต้องอยู่ประชุมกับอาจารย์ 2 คนไปอีก 4 วัน ก็เกร็งไปพอสมควรเพราะไม่รู้สึกว่าสนิทกับอาจารย์มากนักและรู้สึกว่า อาจารย์ท่านเป็นผู้ใหญ่กว่าแยะ ที่ตื่นเต้น คือ ที่ประชุมไม่ได้อยู่ในเมืองใกล้สนามบิน ต้องเดินทางอีกครึ่งเกาะ เหมือนสนามบินอยู่ 6 นาฬิกา ต้องไปที่ 12 นาฬิกา เราก็เข้าใจว่าอาจารย์จะติดต่อ Taxi ให้ไปส่ง แต่อาจารย์บอกว่าเดี๋ยวผมเช่ารถ หมอช่วยดูแผนที่ก็แล้วกัน โดยอาจารย์ยืนยันว่าสบายมากเคยมาเที่ยวที่นี่กับภรรยาหลายปีมาแล้ว ข้าพเจ้าฟังแล้วแม้จะตกใจนิดหน่อยแต่ตอนนั้นก็ต้องเอาไงเอากัน ขับรถไปกันเกือบชั่วโมงก็ไปถึง Resort แห่งหนึ่งโดยไม่หลงทาง จำได้จนเดี๋ยวนี้ว่าชื่อ Turtle Bay Resort พอ check in อาจารย์ก็บอกว่าเดี๋ยวเราขับรถไปหาอะไรกินกันจะได้ขับรถเที่ยวด้วย ก็คือนั่งรถกลับไปที่ 6 นาฬิกาใหม่ แต่วนรอบเกาะอีกด้าน กว่าจะครบ 4 วัน หายเกร็งและจำทางได้โดยไม่ต้องดูแผนที่ **รวมทั้งพบว่าอาจารย์เป็นคนคุยสนุก เป็นกันเอง มีความรู้มากมายในหลาย ๆ ด้าน มีมุมมองในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ในระหว่างการประชุมอาจารย์ก็มักมีคำถามที่น่าสนใจสอบถามผู้บรรยายอยู่บ่อยครั้ง**

แม้ว่าหลังจากที่ได้ช่วยอาจารย์ในโครงการโรงพยาบาลที่ศรีนครินทร์ในครั้งนั้นแล้วก็ไม่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับอาจารย์อีก แต่ทุกครั้งที่พบกันอาจารย์ก็ให้ความกรุณาทักทายด้วยความสนิทสนมเช่นเดิมเสมอมา

จึงขอถือโอกาสในวาระครบรอบ 84 ปีของอาจารย์ กราบขอบพระคุณอาจารย์ที่กรุณาจุดประกายให้ศิษย์ได้เห็นถึงความสำคัญของวิชาคอมพิวเตอร์ทางการแพทย์ รวมทั้งเป็นตัวอย่างของแพทย์ที่รู้รอบ รู้จริง ให้ศิษย์ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตจนทุกวันนี้

พญ.จามรี (บุญโชติ) เชื้อเพชระโสภณ
แพทย์รามาธิบดีรุ่น 9
นายกสมาคมเวชสารสนเทศไทย

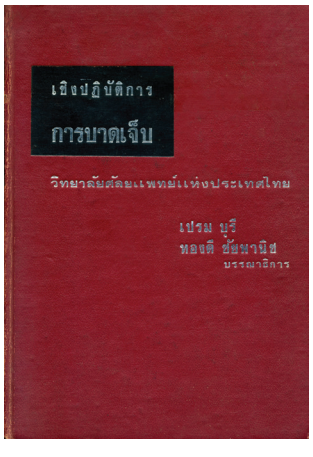

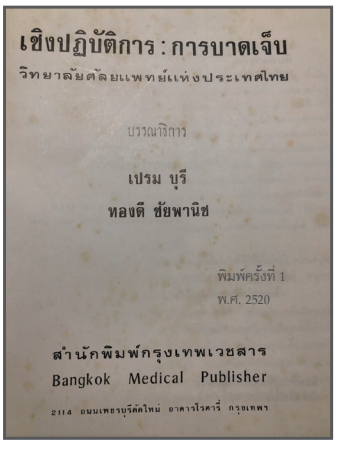
สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร

เนื่องในโอกาสที่ **อาจารย์ทองดี ชัยพานิช มีอายุครบ 7 รอบ** ผมในฐานะลูกจ้างที่เคยทำงานร่วมกับอาจารย์มาตั้งแต่ก่อตั้ง หจก.สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร เมื่อปี พ.ศ. 2520 โดยอาจารย์ทองดีและคณะเพื่อนแพทย์รุ่นพี่ และเพื่อนแพทย์ ได้ก่อตั้ง หจก.สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร *(ขออนุญาตกล่าวนามมี คุณย่าเฉลา ชัยพานิช, อาจารย์นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์, อาจารย์นพ.จินดา สุวรรณรักษ์, อาจารย์นพ.สมพนธ์ บุณยคุปต์)* เช่าสำนักงานตั้งอยู่ที่ชั้น 2 อาคารโรตารี่ 2114 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ เยื้องกับซอยศูนย์วิจัยฯ แรกเริ่มมีพนักงานที่ทำงาน 3 คน มีผม (ประทีป แตงอ่อน) ในนั้นด้วย สำนักพิมพ์ฯ ของอาจารย์ทองดีมีวัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์ตำราในวงการแพทย์เป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เป็นประโยชน์ของแพทย์ในประเทศ โดยรับจ้างผลิตหนังสือทั้งจำหน่าย และเผยแพร่ทางด้านแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อให้แพทย์สาขาต่างๆ ได้มีหนังสือที่มีคุณภาพดีๆ ได้มีไว้ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม

เริ่มแรกการทำงานของสำนักพิมพ์ ใช้พิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ IBM พิมพ์บนกระดาษแข็งหนาเล็กน้อย ซึ่งอาจารย์ทองดีเป็นผู้ตรวจพิสูจน์อักษรของงานอย่างละเอียด รอบคอบ ถ้ามีอักษรที่ผิดพลาดเราก็ทำการพิมพ์ซ่อม โดยในสมัยนั้นต้องปะทับคำผิดก่อนที่จะนำไปทำแม่แบบพิมพ์ (ทำเพลท) และในปี พ.ศ. 2520 นี้เอง สำนักพิมพ์ฯ ได้ผลิตหนังสือเล่มแรก ชื่อ **เชิงปฏิบัติการการบาดเจ็บ** สำนักพิมพ์ฯ ตั้งอยู่ที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่เพียง 2 ปีเศษ ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้ย้ายมาอยู่ที่ 3/3 ซอยสุขุมวิท 49

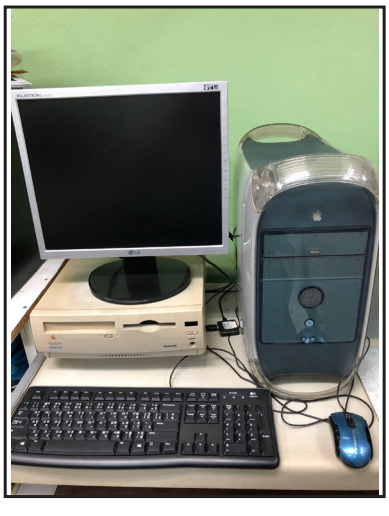

(ซอยกลาง) ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง (เป็นเขตวัฒนาในปัจจุบัน)

วิสัยทัศน์ที่ยอดเยี่ยม

ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2527 สำนักพิมพ์เจริญก้าวหน้ามากขึ้นจึงได้รับพนักงานเพิ่มอีกหลายคน อาจารย์ทองดีได้เล็งเห็นถึงความก้าวหน้าทางด้าน IT ในวงการพิมพ์หนังสือ จึงตัดสินใจกับคณะหุ้นส่วนเพื่อเพิ่มทุน เพิ่มหุ้น *(คือ อาจารย์นพ.ทองดี ชัยพานิช, อาจารย์นพ.สมพนธ์ บุณยคุปต์, อาจารย์นพ.จินดา สุวรรณรักษ์, อาจารย์นพ.อุดม หะริณสุต และ อาจารย์นพ.เกรียงไกร อัครวงศ์)* จึงได้เปลี่ยนอุปกรณ์การทำงานจากเครื่องพิมพ์ดีด IBM หัวก๊อป มาเป็นเครื่องคอมพิวกราฟิก *(ซึ่งด้านการพิมพ์สมัยนั้นก็ยังพิมพ์บนกระดาษ ถ่ายเป็นหน้าต่อหน้าของกระดาษพิมพ์ในเครื่องและล้างด้วยน้ำยาเหมือนถ่ายภาพล้างรูป)* ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นเครื่องพิมพ์อัตโนมัติถ่ายอักษรบนแผ่นฟิล์ม เพื่อให้งานจัดพิมพ์หนังสือทางวิชาการด้านการแพทย์ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น และโดยที่อาจารย์เป็นคนละเอียดรอบรู้ด้านสิ่งพิมพ์อยู่แล้ว **ท่านจึงรับเป็นบรรณาธิการของหนังสือที่จัดพิมพ์หลายต่อหลายงานของสมาคมการแพทย์**ที่เป็นเจ้าของงานพิมพ์โดยไม่รับค่าตอบแทน ซึ่งมีทั้งงานวารสารทางการแพทย์ ตำราทางการแแพทย์ ทั้งทางด้านอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์อย่างมุ่งมั่น นับว่าท่านอาจารย์ทองดีอุทิศตนกับงานประจำซึ่งเป็นแพทย์ผ่าตัด และยังให้กับงานด้านการพิมพ์อย่างเชี่ยวชาญ

ในบางครั้งที่สำนักพิมพ์ของเราได้รับความไว้วางใจให้พิมพ์หนังสือประกอบการประชุมนานาชาติ อาจารย์ทองดีก็มุ่งมั่นให้งานนั้นออกมาให้ทันเวลาและมีคุณภาพ ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวนี้เป็นงานที่ต้องใช้เวลาและความละเอียด ซึ่งอาจารย์ก็สามารถทำได้เป็นอย่างดีเยี่ยมด้วยความร่วมมือกัน มีงานประชุมหลายงานที่เวลามีจำกัด เนื่องจากกระบวนการทำงานในสมัยนั้นค่อนข้างจะมีหลายขั้นตอน บางช่วงที่มีงานต้องทำให้แล้วเสร็จทันเวลาที่ต้องใช้งาน อาจารย์ทองดีก็มาอยู่ดูงานกันถึงเที่ยงคืน หรือบางงานก็ถึงช่วงเช้าวันถัดไปอยู่บ่อยๆ ซึ่งอาจารย์ทองดีกับพนักงานก็ไม่ย่อท้อ เพื่อให้งานนั้นๆ ออกมาได้ทันกำหนดเวลา ด้วยความทุ่มเทและพิถีพิถัน ซึ่งทุกท่านที่ได้ร่วมงานกับอาจารย์ทองดีในเรื่องงานพิมพ์ก็จะพบเห็นถึงความตั้งใจนั้นได้ ต่อมาอาจารย์ทองดีได้รับความไว้วางใจให้เป็นบรรณาธิการงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และวารสารการแพทย์อีกหลายสมาคมฯ

เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมาจวบจนถึงปัจจุบัน อาจารย์ทองดีกับยุคที่ IT ได้เจริญก้าวหน้าไปอีกขั้น เมื่อมีหลายมหาวิทยาลัยและหลายๆ สมาคมฯ ไว้วางใจให้สำนักพิมพ์ฯ เป็นผู้จัดทำหนังสือและเอกสารต่างๆ มากขึ้น อาจารย์ทองดีจึงได้ตัดสินใจเปลี่ยนแนวคิดเรื่องระบบการออกแบบสิ่งพิมพ์ ในระบบการพิมพ์เครื่องคอมพิวกราฟิก ที่ต้องใช้ขั้นตอนในการจัดทำหลายขั้นตอน เปลี่ยนมาใช้เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ขึ้น โดยได้หาซื้อเครื่องออกแบบยี่ห้อ Apple ที่มีโปรแกรม Adobe PageMaker ในสมัยนั้นซึ่งนำเข้าจากต่างประเทศ มาใช้จัดการเรื่องออกแบบงานพิมพ์ โดยเป็นสำนักพิมพ์แรกๆ ของประเทศ และส่งพนักงานไปเรียนรู้โปรแกรมต่างๆ ที่บริษัทเจ้าของนำเข้าอยู่เนืองๆ นับเป็นวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของอาจารย์ทองดี โดยเป็นระบบจัดการออกแบบงานที่ทันสมัย รวดเร็ว และมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งระบบจัดงาน Adobe PageMaker นี้มีเข้ามาประเทศไทย ตั้งแต่ PageMaker 4-7 อาจารย์ทองดีก็ได้จัดหามาให้พนักงานในสำนักพิมพ์ได้ใช้และพัฒนาศักยภาพให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยตลอดเวลา และในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้โปรแกรม Adobe InDesign

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทองดี และคณะอาจารย์ที่เป็นหุ้นส่วนของสำนักพิมพ์ฯ ซึ่งเป็นผู้สร้างโอกาส และให้โอกาส เป็นผู้สร้างงานให้เกิดขึ้นอีกด้านหนึ่งของประเทศให้เป็นที่รู้จักในด้านการจัดพิมพ์ เผยแพร่ และการจัดทำตำราทางการแพทย์ ถ้าจะนับตั้งแต่เปิดสำนักพิมพ์ฯ มาแล้วประมาณว่าหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ก็น่าสักหมื่นเล่มตั้งแต่เปิดสำนักพิมพ์ฯ

ในโอกาสที่อาจารย์ทองดีมีอายุครบ 84 ปี (7 รอบ) ในฐานะพนักงานของสำนักพิมพ์ฯ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้อาจารย์ทองดีและครอบครัวมีความสุข มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ตลอดไปด้วยเทอญ

ด้วยความรักและเคารพอย่างสูง

ประทีป แตงอ่อน
บุญชู ศรีสุข
ธีระศักดิ์ ภูวนไท
สมจิตร์ การมิตรี
กุศล วิลัย

Publication

ผลงานวิจัย ขณะที่ศึกษาอยู่ที่ Harvard Medical School (9 เรื่อง)

1. Wren SF, Koppenheffer TL , Martins AC , Shaipanich T , von Haefen U , Busch GJ , Wikson RE. In citro and in vivo immunological effects of polyspecific F(ab')2 fragments in dogs. Surg Forum. 1973;24:336–8.
2. Shaipanich T, Wren SF, Von Haefen U, Koppenheffer TL, Busch GJ, Wilson RE. Evaluation of organ specificity in renal allograft enhancement with F(ab')2 fragments. Transplant Proc. 1973;5(1):581–3.
3. von Haefen U, Wren SF, Shaipanich T, Martins AC, Busch GJ, Wilson RE. Active enhancement of rat renal allografts with papain – released specific antigens. Transplantation. 1973;16(4):295–303.
4. Kim JP, Shaipanich T, Sells RA, Maggs PR, Lukl P, Wilson RE. Active enhancement of rat renal allografts with soluble splenic antigen. Transplantation. 1972;13(3):322–9.
5. Shaipanich T, Cianciolo GJ. The rapid and large scale separation of peritoneal macrophages. Immunology. 1972;22(4):525–9.
6. Wilson RE, Maggs PR, Vanwijck RR, Shaipanich T, Holl–Allen RT, Lukl P, Simonian SJ. Active enhancement of renal allografts in dog and rat by subcellular antigen. Transplant Proc. 1971;3(1):705–7.
7. Shaipanich T, Vanwijck RR, Kim JP, Lukl P, Busch GJ, Wilson Re. Enhancement of rat renal allografts with F(ab')2 fragment of donor – specific antikidney serum. Surgery. 1971;70(1):113–21.
8. Shaipanich T, Simonian SJ, Vanwijck RR, Menzoian J, Murray JE. Immunosuppressive effects of antimacrophage serum. Surg Forum. 1970;21:275–6.
9. Dorsy JF, Shaipanich T. Cryosurgery in the Treatment of Trigeminal Neuralgia. J. Cryosurg. 1969;2(5).

ผลงานวิจัยที่ท่านได้ร่วมทำและนำเสนอในการประชุมวิชาการของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยมีบทคัดย่อดังนี้ (4 เรื่อง)

1. Pornthep Pramyothin, Thanomsak Asawadilockchai, Banasit Boonitt, Chana Boakhum, Thongdee Shaipanich, Mirin Kiatfuengfoo, Viroon Mavichak, Narongsak Kiatkajorntada, Kovit Danviriyasup, Phimol Chiawsilp. Renal Transplantation from Anencephalic Donor: A Case Report. ครั้งที่ 13, 2531.
2. Pornthep Pramyothin, Thongdee Shaipanich, Chinda Suwanraks. Expanded Polytetrafluoroethylene Graft Vascular Conduit for Hemodialysis : Early Experience at Samitivej Hospital. ครั้งที่ 14, 2532.
3. ชิงเยี่ยม ปัญจปิยะกุล, ทองดี ชัยพานิช, พรเทพ เปรมโยธิน, จินดา สุวรรณรักษ์, วัฒนา สุพรหมจักร, จิโรจน์ สุชาโต, วิบูลย์ โชติสกุลรัตน์, เจริญ สุวรรณวิไล. Impacat of Mamography in Management of Breast Cancer at Samitivej Hospital. ครั้งที่ 15, 2533.
4. พรเทพ เปรมโยธิน, เจริญ สุวรรณวิไล, ถนอมศักดิ์ อัศวดิลกชัย, ทองดี ชัยพานิช, ณรงค์ศักดิ์ เกียรติขจรธาดา, ดวงใจ แซ่ตั้ง, บรรณสิทธิ์ บุญอิต, ชนะ บัวขำ, เบญจมาภรณ์ อุนะรัตน์, ชูสิน จีระจิตสัมพันธ์, โอภาส วัชรักษะ, ณพร นันทวิสิทธิ์, โกวิท ด่านวิริยะทรัพย์, สุภัค จันทร์จำปี, อุธารา เหยี่ยวประยูร, โชคชัย จารุศิริพิพัฒน์, สุรีรัตน์ ศรีสวัสดิ์, รัชดาพร โฆษิตเจริญกุล, พิมล เชี่ยวศิลป์, วิรุฬห์ มาวิจักษณ์. Renal Transplantation at Samitivej Hospital, Five Year Period (1987-1992). ครั้งที่ 17, 2535.

ทำนุบำรุงการศึกษา

ทุนการศึกษา
“บรรณาสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ”

ประวัติ

ทุน **“บรรณาสารนิธิแพทยศาสตร์”** เป็นทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งพระภิกษุหลวงบรรณสารประสิทธิ์เป็นผู้ให้ไว้ระหว่างปีการศึกษา พ.ศ. 2500–2504 นักศึกษาแพทย์ที่ได้รับทุนนี้ ได้แก่ **นายทองดี ชัยพานิช**

เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระคุณ และเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณของพระภิษุหลวงบรรณาสารประสิทธิ์ ซึ่งได้ถึงแก่มรณภาพไปแล้ว นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช จึงได้ให้ทุนช่วยเหลือการศึกษาของนักศึกษาแพทย์และนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภายใต้นามทุนที่พระภิกษุหลวงบรรณสารประสิทธิ์ได้ตั้งไว้แล้ว

ระเบียบ

1. ทุน **“บรรณาสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ”** เป็นทุนที่ให้ปีละครั้งในต้นปีการศึกษา
2. จำนวนทุน ตามความจำเป็น
3. การรับทุนนี้ไม่มีข้อผูกมัดใดๆ ทั้งสิ้น
4. การพิจารณาให้ทุนนี้จะถือหลักความขัดสนและความจำเป็นของนักเรียนผู้รับทุนมากกว่าประวัติและความสามารถในการเรียน
5. ผู้ที่กำลังได้รับทุนอุดหนุนอื่นๆ อยู่แล้ว (ยกเว้นทุนบังคับของกระทรวงตามโค้วต้าและสังกัด โรงพยาบาลที่จะต้องชดใช้ด้วยการปฏิบัติงานเมื่อจบการศึกษาแล้ว) จะไม่มีสิทธิ์ได้รับทุนนี้เพิ่มเติมจากทุนอื่นที่กำลังได้รับอยู่
6. ผู้ที่เคยได้รับทุนนี้หรือทุนอื่นๆ ในปีก่อน มีสิทธิ์ได้รับทุนนี้อีกถ้ายังมีความขัดสนหรือความจำเป็นอยู่อีก
7. นักศึกษาแพทย์และนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีทุกคนมีสิทธิ์ได้รับทุนนี้ ไม่ว่าจะเรียนมาจากสังกัดโรงพยาบาลใดๆ
8. ขอให้ผู้รับทุนระลึกอยู่เสมอว่าเงินทุน **“บรรณาสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ”** ที่ได้นี้เป็นพระคุณของพระภิกษุหลวงบรรณสารประสิทธิ์
9. กรรมการคัดเลือกนักเรียนผู้รับทุนนี้ ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันจำนวน 3 ท่าน ที่สถาบันแต่งตั้งขึ้นเพื่อการนี้โดยเฉพาะของแต่ละปี

10. ในการคัดเลือกนักเรียนผู้ประสงค์ขอรับทุนนี้ กรรมการผู้คัดเลือกจะให้ความยุติธรรมแก่นักเรียนที่ยื่นความจำนงทุกคนโดยปราศจากอคติ
11. หากปีใดที่กรรมการคัดเลือกนักเรียนผู้รับทุนนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีนักเรียนผู้ใดที่มีความขัดสนและความจำเป็นที่ต้องการความช่วยเหลือจากเงินทุนนี้แล้ว เงินทุนการศึกษานี้ก็อาจมอบให้แก่ห้องสมุดของสถาบันเพื่อจัดซื้อหนังสือตำราและอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ ที่ทางสถาบันขาดแคลนอยู่

การดำเนินงาน

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ได้มอบทุนแก่นักศึกษาแพทย์และนักเรียนพยาบาล ดังนี้

1. ทุนบรรณสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ มอบแก่นักศึกษาแพทย์จาก 2 สถาบัน คือ
   1.1 นักศึกษาในโครงการแพทย์ชนบทของมหาวิทยาลัยมหิดล ให้ผ่านโรงเรียนชัยสามัคคี (โรงเรียนที่นักศึกษาจบการศึกษา ระดับมัธยม) ในระหว่างปี 2527-2532 นักศึกษาผู้รับทุน 1 คน ต่อเนื่องกันเป็นเวลา 6 ปี
   1.2 นักศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระหว่างปี 2533-2547 นักศึกษาผู้รับทุน 3 คน คนละ 5 ปี ต่อเนื่อง
2. ทุนบรรณสารนิธิแพทยศาสตร์สมทบ มอบแก่นักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี 3 แห่ง ในระหว่างปี 2519-2547 คือ นักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จำนวน 46 ทุน นักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา จำนวน 50 ทุน และนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ จำนวน 41 ทุน

ทุนนายแพทย์ทองดี ชัยพานิช และครอบครัว

มอบแด่โรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ (ท่าพลับสุนทร) อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

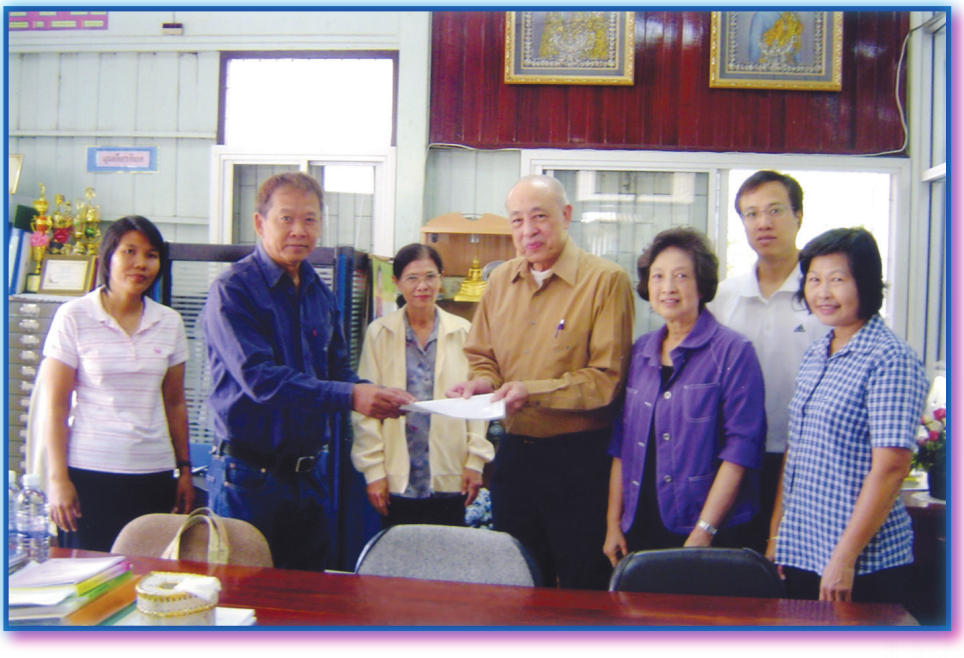
ประวัติ

โรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ (ท่าพลับสุนทร) เป็นโรงเรียนที่**นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช** เข้าเรียนสมัยเด็กระหว่างที่อพยพหนีภัยสงคราม (พ.ศ. 2483-2485) ไปอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งเป็นที่คุณแม่เฉลา ชัยพานิช เคยพำนักอยู่ระยะหนึ่ง ด้วยระลึกถึงพระคุณของคุณแม่และสถานที่ที่ให้ความรู้นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช จึงได้ให้ทุนช่วยเหลือการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนแห่งนี้

การดำเนินงาน

ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2554 นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ได้มอบทุนการศึกษาแก่**โรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ (ท่าพลับสุนทร)** โดยมอบให้คณะครูของโรงเรียนเป็นผู้เสนอความต้องการของโรงเรียนและพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม ซึ่งผลการดำเนินการได้มอบทุนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ทุนการศึกษาแก่นักเรียน จำนวน 61 ทุน
2. ทุนจัดหาคอมพิวเตอร์และหนังสือสำหรับห้องสมุด
3. ทุนสนับสนุนการเข้าร่วมสัมมนาของคณะครู
4. ทุนสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์และสร้างลานกีฬาสำหรับนักเรียน

ทุนราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย บริจาคโดย นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช เพื่อกิจกรรมของแพทย์ประจำบ้าน

ความเป็นมา

ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการจัดตั้งโครงการฝ่ายกิจกรรมแพทย์ประจำบ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2548 ในวาระที่ **ศ.นพ.วิทยา วัฒโนภาส** เป็น**ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ** โดยมี

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากแพทย์ประจำบ้านศัลยศาสตร์ทุกสาขา คือ ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของ รวศท. ในอนาคต จึงเห็นควรให้มีฝ่ายกิจกรรมแพทย์ประจำบ้านขึ้น เป็นฝ่ายหนึ่งของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย โดยมีคณะกรรมการแต่งตั้งโดยประธาน รวศท. และผู้แทนแพทย์ประจำบ้านร่วมเป็นสมาชิกในฝ่ายกิจกรรมแพทย์ประจำบ้านนี้

คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรมแพทย์ประจำบ้านมีหน้าที่ประสานงานของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย เกี่ยวกับกิจกรรมแพทย์ประจำบ้านในด้านต่างๆ เพื่อให้แพทย์ประจำบ้านเกิดความเข้าใจ และมีความสนใจในองค์กร ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะได้สมัครเป็นสมาชิกราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ สืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกลุ่มของแพทย์ประจำบ้าน ที่จะรวบรวม ประเมิน นำเสนอข้อคิดเห็นในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาและอบรมของแพทย์ประจำบ้าน

2. ให้โอกาสแพทย์ประจำบ้านได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับกรรมการ อนุกรรมการ และสมาชิก ของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย อันจะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและเสริมสร้างภาวะผู้นำของตัวแพทย์ประจำบ้าน

3. เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และประสบการณ์ในด้านที่สำคัญต่อการปฏิบัติวิชาชีพของศัลยแพทย์ เช่น

- Communication Skills
- Professionalism and Ethic
- Social and Practice Environment เป็นต้น

ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการและดำเนินกิจกรรมในการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 32

ในปี 2550 หลังจากนั้นมิได้มีการดำเนินกิจกรรมมาจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2559

นายแพทย์ทองดี ชัยพานิช ผู้อำนวยการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยในขณะนั้นเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทและการมีส่วนร่วมของแพทย์ประจำบ้านที่พึงมีในการพัฒนาวิชาชีพเมื่อเริ่มเข้าสู่วงการ จึงได้**กรุณามอบเงินจำนวน 1,000,000 บาท** (หนึ่งล้านบาทถ้วน) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

กิจกรรมของแพทย์ประจำบ้านทุกสาขาและอนุสาขาภายใต้การดูแลของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ได้แก่

1. การประชุมของคณะกรรมการโครงการฯ และหรือแพทย์ประจำบ้านในการวางแผน บริหารจัดการกิจกรรมสำหรับแพทย์ประจำบ้าน (เบิกค่าใช้จ่ายจากทุนนี้ได้)

2. กิจกรรมทางวิชาการ

2.1 การจัดประชุมวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับแพทย์ประจำบ้านร่วมกันหลายสถาบันภายในประเทศไทย

2.2 การเดินทางไปประชุมวิชาการต่างประเทศโดย

2.2.1 มีผลงานไปนำเสนอ

2.2.2 เป็นวิทยากรรับเชิญ

2.2.3 เป็นผู้แทนของประเทศ

ผู้รับทุนเมื่อไปประชุมเรียบร้อยแล้ว กลับมายังประเทศไทยให้ทำรายงานผลการประชุมเสนอแก่กรรมการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

3. กิจกรรมวิจัย

3.1 เกี่ยวกับกระบวนการศึกษาและฝึกอบรมศัลยแพทย์ของประเทศ

3.2 การทำวิจัยโดยแพทย์ประจำบ้านร่วมกันมากกว่า 1 สถาบันขึ้นไป

3.3 มอบรางวัลในการประกวดผลงานวิจัยของแพทย์ประจำบ้าน

4. กิจกรรมเพื่อสนับสนุนด้านจริยธรรมในศัลยปฏิบัติ

5. กิจกรรมเพื่อสังคม

6. กิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของแพทย์ประจำบ้านระหว่างสถาบันฝึกอบรม

การเบิกจ่ายเงินจากกองทุนนี้ให้ใช้ระเบียบการเงินของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย เมื่อได้รับความเห็นชอบของ**ประธานคณะกรรมการศึกษาและอบรมของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์ฯ**

(กิจกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ของการให้ทุน ให้ทำงบประมาณ รายละเอียดค่าใช้จ่าย เสนอต่อประธานคณะกรรมการศึกษาและอบรมฯ เมื่อเห็นชอบให้เสนอเบิกจ่ายได้ตามระเบียบการเงิน)

แรงบันดาลใจ
อันเกิดจากความผูกพัน

ต้นเดือนมิถุนายน 2563 นพ.พรเทพ เปรมโยธิน ได้รับการหารือจากครอบครัว นพ.ทองดี ชัยพานิช เรื่องการจัดทำหนังสือที่ระลึกในวันคล้ายวันเกิดของ นพ.ทองดี ซึ่ง นพ.พรเทพ ตอบรับที่จะช่วยจัดทำด้วยความเต็มใจ

คงด้วยความผูกพันอันเกิดจากการได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเป็นเวลานานจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ นพ. พรเทพ ยินดีที่จะทำงานให้ นพ. ทองดี อย่างมีพลัง ด้วยใจ ทุ่มเท ตลอดเวลานับจากวันที่ได้รับการร้องขอ ทำการวางแผน ประสานงาน รวบรวม ปรับปรุง ตรวจสอบ ทุกขั้นตอน จนหนังสือเล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ถึงแม้ว่าในระยะหลังนี้มิได้มีโอกาสพบกัน แต่ความผูกพันยังคงมี

ด้วยความขอบคุณ

ทองดี ชัยพานิช และครอบครัว

ขอขอบพระคุณกัลยาณมิตร ผู้มีมุทิตาจิต ที่ให้คำปรึกษาอันมีค่ายิ่ง เขียนบทความที่แสดงถึงคุณสมบัติต่างๆ จากประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำในบริบทต่างๆ ทำให้หนังสือ สัตตบุรุษ ศัลยแพทย์ ทองดี ชัยพานิช ในวาระเจริญอายุ 84 ปี สำเร็จเป็นรูปเล่มได้

ขอขอบคุณ นพ.พรเทพ เปรมโยธิน ที่เสียสละเวลา ความสามารถ ทุ่มเทเป็นธุระทุกเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือนี้

เนื่องจากมีผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเตรียมเอกสาร ข้อมูลเป็นจำนวนมาก จึงไม่สามารถที่จะแสดงความขอบพระคุณได้ครบถ้วน ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ด้วยความระลึกถึงในพระคุณ

ทองดี ชัยพานิช และครอบครัว

ร่วมจัดทำโดย ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

พิสูจน์อักษร นิฤมล ลิมปิโชติพงษ์
ออกแบบ บุญชู ศรีสุข

ดำเนินการพิมพ์ หจก.สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร
3/3 สุขุมวิท 49 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110
พ.ศ. 2563

